

TANEGYSÉGLEÍRÁSOK

(Betűrendben)

2016

2017

TANEGYSÉGLEÍRÁSOK

ALAPVETŐ ETIKA	77
ALAPVETŐ ETIKA I.	77
ALAPVETŐ ETIKA II.	78
ALAPVETŐ ETIKA SZEMINÁRIUM	79
ANYANYELVI ISMERETEK (Kritérium jellegű követelmény)	80
AQUINÓI SZENT TAMÁS ERÉNYTANA	80
BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA	81
BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA I.	82
BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA II.	82
BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA	83
BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA	84
BEVEZETÉS A PEDAGÓGIÁBA	84
BEVEZETÉS AZ EMBERKÖZPONTÚ KÖZGAZDASÁGTANBA	85
BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE I.	86
BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE II.	87
BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE:	
APOSTOLI LEVELEK ÉS A JELENÉSEK KÖNYVE	88
BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE: EVANGÉLIUMOK	89
BIBLIAI GÖRÖG NYELV I.	89
BIBLIAI GÖRÖG NYELV II.	90
BIBLIKUM RÉSZISMERETIS SZEMINÁRIUM – Izrael korai története	91
BIBLIKUM SZEMINÁRIUM – Márk evangéliuma	92
BIOETIKA ÉS ÖKOLÓGIA	93
CSALÁD ÉS FEJLŐDÉS	94
CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDELEM CSOPORTOS SZAKMAI GYAKORLAT	94
CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDELEM SZOCIOLÓGIÁJA ÉS SZOCIÁLPOLITIKÁJA	95
CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDŐ EGYÉNI SZAKMAI GYAKORLAT	96
A CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉS ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA	97
CSALÁDLÉLEKTAN	98
CSALÁDPSZICHOLÓGIA	99
CSALÁDPSZICHOLÓGIA SZEMINÁRIUM	100
CSOPORTLÉLEKTAN ÉS KÖZÖSSÉGVEZETÉS	100
DEVIANCIA ÉS GYERMEKVÉDELEM SZOCIOLÓGIÁJA	101
DIDAKTIKA	102
DOGMATIKA I.: A HÁRMAS-EGY ISTEN	102
DOGMATIKA II.: A KEZDETEKTŐL A BETELJESÜLÉSIG	
DOGMATIKA RI/III.: A KEZDETEKTŐL A BETELJESÜLÉSIG	103
DOGMATIKA III.: KRISZTOLÓGIA	104
DOGMATIKA RI/II.: KRISZTOLÓGIA	104
DOGMATIKA IV.: SZENTSÉGTAN	105
DOGMATIKA IV.: SZENTSÉGTAN	106
DOGMATIKA V.: KEGYELEMTAN	106
DOGMATIKA V.: KEGYELEMTAN	107
DOGMATIKA VI.: ESZKATOLÓGIA, MARIOLÓGIA	108

DOGMATIKA SZEMINÁRIUM.....	108
DOGMATIKA SZEMINÁRIUM	
DOGMATIKA SZEMINÁRIUM I.....	109
DOGMATIKA SZEMINÁRIUM II.....	109
DOGMATÖRTÉNET.....	110
DOGMATÖRTÉNET SZEMINÁRIUM I.....	111
DOGMATÖRTÉNET SZEMINÁRIUM II.....	111
DROGOK ÉS DROGFÜGGŐSÉG.....	112
AZ EGYHÁZ TÁRSADALMI TANÍTÁSA I.....	113
EGYHÁZJOG I.: ALKOTMÁNYJOG.....	113
EGYHÁZJOG I.: BEVEZETÉS, ÁLTALÁNOS NORMÁK.....	114
EGYHÁZJOG II.: HÁZASSÁGJOG.....	115
EGYHÁZJOG IV.: TANÍTÓI FELADAT ÉS SZENTSÉGI JOG.....	116
EGYHÁZTÖRTÉNELEM I.....	117
EGYHÁZTÖRTÉNELEM II. – A keresztény középkor (a Republica Christianától a nyugati kereszténység szakadásáig 800–1450).....	118
EGYHÁZTÖRTÉNELEM III. – A keresztény újkor (a reformációtól a liberalizmusig 1450–1820).....	119
EGYHÁZTÖRTÉNELEM IV. – A világegyház (a liberalizmus diktatúrájától a relativizmus diktatúrájáig 1820–2000).....	120
EGYHÁZTÖRTÉNELEM I–II.....	121
EGYHÁZTÖRTÉNELEM I–II.....	122
EGYHÁZTÖRTÉNELEM III–IV.....	123
EGYHÁZTÖRTÉNELEM III–IV.....	124
EGYHÁZTÖRTÉNELEM SZEMINÁRIUM II.	
EGYHÁZTÖRTÉNELEM SZEMINÁRIUM – A magyar katolikus egyház a 19–20. században.....	125
AZ EMBER SZEXUALITÁSA.....	126
EMBERKÉP, GYERMEKKÉP ÉS PEDAGÓGIA.....	126
EMBERKÖZPONTÚ SZERVEZÉS, VEZETÉS ÉS SZERVEZETFEJLESZTÉS I.....	127
ERKÖLCS ÉS JOG AZ ISKOLÁBAN.....	128
ERKÖLCSI ÉS VALLÁSI FEJLŐDÉS.....	129
ESETELEMZŐ SZEMINÁRIUM I–II.....	130
ESZTÉTIKA ÉS ETIKA.....	130
ETIKA I. – Alapok, társadalometika, bioetika.....	131
ETIKA ÉS PSZICHOLÓGIA I. – Az optimálisan működő ember.....	131
ETIKA ÉS PSZICHOLÓGIA II. – Nehéz élethelyzetek.....	132
AZ ETIKAI GONDOLKODÁS FEJLŐDÉSE.....	133
ETIKAOKTATÁS AZ ISKOLÁBAN.....	133
ETIKATANÁRI CSOPORTOS SZAKMAI GYAKORLAT.....	134
ETIKATANÁRI ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI TANÍTÁSI GYAKORLAT.....	135
ETIKATANÁRI SZAKMÓDSZERTAN I–II.....	136
ÉLETESEMÉNYEK A BIBLIÁBAN I. – Biblia és lelkipozíció.....	138
ÉLETESEMÉNYEK A BIBLIÁBAN II. – Speciális élethelyzetek.....	138
ÉLETKORSPECIFIKUS PEDAGÓGIAI TERVEZÉS.....	139
AZ ÉLETTEL ÉS EGÉSZSÉGGEL KAPCSOLATOS ETIKAI KÉRDÉSEK.....	140

ÉLETVEZETÉS ETIKÁJA.....	140
FEJLŐDÉSLELEKTAN.....	141
FELELŐS VÁLLALKOZÁS, STRATÉGIAALKOTÁS ÉS PÉNZÜGYI TERVEZÉS	142
FILOZÓFIA: ISMERETELMÉLET	142
FILOZÓFIA: KOZMOLÓGIA	143
FILOZÓFIA: LOGIKA	144
FILOZÓFIA: METAFIZIKA I.....	
FILOZÓFIA: METAFIZIKA II.....	144
FILOZÓFIA OLVASÓSZEMINÁRIUM	145
FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM I.....	146
FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM II.....	147
FILOZÓFIAI ANTROPOLÓGIA.....	147
FILOZÓFIAI ANTROPOLÓGIA.....	148
FILOZÓFIAI ETIKA	149
FILOZÓFIATÖRTÉNET I. – Bevezetés az ókori bölcsélet történetébe.....	149
FILOZÓFIATÖRTÉNET I. – Bevezetés az ókori és középkori bölcsélet történetébe..	150
FILOZÓFIATÖRTÉNET II. – Bevezetés a középkori bölcsélet történetébe.....	151
FILOZÓFIATÖRTÉNET II.....	152
FILOZÓFIATÖRTÉNET II.....	152
FILOZÓFIATÖRTÉNET III.....	153
FILOZÓFIATÖRTÉNET IV.....	154
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KINYILATKOZTATÁS ÉS A HIT	155
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KRISZTUS-ESEMÉNY	156
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A VALLÁS	157
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: AZ EGYHÁZ.....	158
FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM – Eucharisztia és katolikus identitás (esti tagozaton).....	158
FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA SZEMINÁRIUM	
FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM – Eucharisztia és katolikus identitás	159
GAZDASÁGETIKA ÉS GLOBALIZÁCIÓ	160
GYAKORLAT A GYERMEKVÉDELEMBEN	161
GYAKORLATI PROJEKT I–II.....	161
GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN.....	162
GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN.....	162
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM	
GYAKORLAT A GYERMEKVÉDELEMBEN – Tanárképzésben	163
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM III. – Pasztorális tanácsadás képzésben	164
GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM IV. – Pasztorális tanácsadás képzésben	165
GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI PSZICHOPATOLÓGIA	166
A GYERMEKVÉDELEM JOGI ALAPJAI I.	167
A GYERMEKVÉDELEM JOGI ALAPJAI II.	168
A HALLGATÓK PEDAGÓGIAI NÉZETEINEK FELTÁRÁSA ÉS ELEMZÉSE	168
A HÁZASSÁG ÉS A CSALÁDI ÉLET ETIKÁJA ÉS PSZICHOLOGIÁJA	169
A HITOKTATÁS SZAKMÓDSZERTANA I.	169
A HITOKTATÁS SZAKMÓDSZERTANA II.	170
HITTANÁR – NEVELŐTANÁR CSOPORTOS SZAKMAI GYAKORLAT.....	171

HITTANÁR – NEVELŐTANÁRI ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI TANÍTÁSI GYAKORLAT	172
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN	173
HOMILETIKA ELMÉLET	173
HOMILETIKA GYAKORLAT	174
AZ IMÁDSÁG TEOLÓGIÁJA	174
INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT I.	175
IRODALMI SZEMINÁRIUM	175
ISKOLAI GYERMEKVÉDELEM	176
ISKOLAI GYERMEKVÉDELMI MÓDSZEREK	177
ISKOLAI SZOCIÁLIS MUNKA	178
JOG ÉS ERKÖLCS AZ ISKOLÁBAN ÉS A CSALÁDBAN	179
JOGI ALAPISMERETEK	179
KATEKETIKA	
KATEKETIKA I.	
KATEKETIKA (HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN ELMÉLET).....	180
KATEKETIKA II.	
HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN	181
KATEKETIKAI GYAKORLAT I.	182
KATEKETIKAI GYAKORLAT II.	182
KATEKETIKAI GYAKORLAT (HOSPITÁLÁS ÉS MIKROTANÍTÁS)	183
KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN, 15+5 ÓRA)	184
KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN) BEVEZETÉSE I-II.	184
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN	185
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN I.	186
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.	186
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM I.	187
KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM II.	188
KERESZTÉNY KÖZGAZDASÁGTAN – Kivezetés az ökonomizmusból, bevezetés a bionómiába és a gazdaságteológiába	188
KOMMUNIKÁCIÓ- ÉS MÉDIAETIKA	189
KOMMUNIKÁCIÓ- ÉS MÉDIAETIKA I.	190
KOMMUNIKÁCIÓ- ÉS MÉDIAETIKA II.	192
KOMPLEX ESETELEMZÉS	193
KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS	194
KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS	194
KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS GYAKORLAT	195
KÖZÉLET ÉS ETIKA	196
KÖZÖSSÉGVEZETÉS	197
KRÍZIS ÉS TANÁCSADÁS	197
KRÍZISLÉLEKTAN	198
KUTATÁSELMÉLET ÉS -MÓDSZERTAN	199
LATIN NYELV I. (III.)	200
LATIN NYELV II. (IV.)	200
LATIN NYELV V.	201
LATIN NYELV VI.	202
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS	202

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS	203
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS	204
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA II.: SZENTSÉGI PASZTORÁLIS	204
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA III.: KÖZÖSSÉG	205
LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA IV.: KATEGORIÁLIS PASZTORÁCIÓ	206
LELKISÉGTÖRTÉNET I.	207
LELKISÉGTÖRTÉNET II.	208
A LEKIVEZETÉS ELMÉLETE	208
A LEKIVEZETÉS GYAKORLATA	209
LITURGIKA I.	210
LITURGIKA II.	210
LITURGIKUS ÉNEK I–II.	211
LITURGIKUS ÉNEK I–II.	212
MISSZIOLÓGIA	213
MORÁLIS RÉSZISMERETI SZEMINÁRIUM	
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM	
MORÁLIS SZEMINÁRIUM I.	214
MORÁLTEOLÓGIA: ALAPVETÉS	
MORÁLTEOLÓGIA I.	215
MORÁLTEOLÓGIA: BIOETIKA	216
MORÁLTEOLÓGIA: SZEMÉLYES KAPCSOLATOK ERKÖLCSE	217
MORÁLTEOLÓGIA: VALLÁSI ERKÖLCSE	218
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM	219
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM	
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM I.	219
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM II. – Szexualitika	220
MŰVÉSZET ÉS ETIKA SZEMINÁRIUM	220
A NEVELÉS AKTUÁLIS KÉRDÉSEI	221
NEVELÉS ÉS TÁRSADALOM	222
NEVELÉS ÉS TÁRSADALOM AKTUÁLIS KÉRDÉSEI	222
NEVELÉSELMÉLET	223
NEVELÉSTÖRTÉNET	224
NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLAT	225
NYÁRI LEKIGYAKORLAT (1 HÉT)	226
AZ OKTATÁS AKTUÁLIS KÉRDÉSEI	226
OKTATÁSELMÉLET	227
ÓSZÖVETSÉG TEOLÓGIÁJA	228
ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I. – Tóra és Bölcsességi írások	228
ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II. – Próféták és a Zsoltárok könyve	229
ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II. – Próféták és a Zsoltárok könyve	230
ÖKOLÓGIA, KÖRNYEZETVÉDELME	231
ÖKUMENIZMUS	232
A PAPSÁG TEOLÓGIÁJA	233
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI III.	234
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI IV.	234
A PASZTORÁLIS TANÁCSADÓ ÉS SZERVEZETFEJLESZTŐ LELKI EGÉSZSÉGE	235

PATROLÓGIA I.	236
PATROLÓGIA I.	236
PATROLÓGIA II.	237
PATROLÓGIA II.	238
PEDAGÓGIAI KUTATÁSOK.....	239
PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA.....	240
PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA SZEMINÁRIUM.....	241
PEDAGÓGIAI REFLEXIÓ – Etikatanár, hittanár.....	241
PEDAGÓGIATÖRTÉNET I–II.	242
PLÉBÁNIAI ADMINISZTRÁCIÓ ÉS ÜGYVITEL.....	243
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT.....	243
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE.....	244
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE I.....	245
PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE II.....	245
PORTFÓLIÓ.....	246
PROPEDEUTIKA (Anyanyelvi kritériumtárgy osztatlan rendszerű tanárképzésben).....	247
PROPEDEUTIKA GYAKORLAT.....	248
PROPEDEUTIKA PROSZEMINÁRIUM.....	249
PSZICHODRÁMA III–IV.	249
PSZICHOLÓGIA A GYERMEKVÉDELEMBEN.....	250
PSZICHOLÓGIA SZEMINÁRIUM.....	251
REFLEKTÍV PEDAGÓGIA – Etikatanár, hittanár.....	251
PEDAGÓGIAI REFLEXIÓ – Etikatanár, Hittanár.....	252
REFORMPEDAGÓGIA.....	253
RETORIKA I.....	253
RETORIKA II.....	253
RETORIKA (Anyanyelvi kritériumtárgy osztatlan rendszerű tanárképzésben).....	254
RÍTUS.....	255
ROMOLÓGIA.....	255
ROMOLÓGIA I–II.	255
SEGÍTŐ KAPCSOLAT ÉS TANÁCSADÁS.....	257
A SEGÍTŐ KOMMUNIKÁCIÓ ALAPJAI.....	257
SPECIÁLIS HELYZETŰ CSALÁDOK.....	258
SPECIÁLIS SZÜKSÉGLETŰ GYERMEKEK.....	258
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA I.....	259
SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA II.....	260
SZAKDOLGOZATI/ZÁRÓDOLGOZATI SZEMINÁRIUM.....	261
SZAKMAI IDENTITÁS TRÉNING.....	261
SZEMÉLYISÉG ÉS SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS.....	262
A SZEMÉLYISÉG MŰKÖDÉSE.....	263
SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ ÉS KOMMUNIKÁCIÓS GYAKORLAT.....	263
SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ TRÉNING I–II.....	264
SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS.....	264
SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSI ZAVAROK.....	265
A SZENVEDÉS LELKI ÉS TEOLÓGIAI DIMENZIÓI.....	265
SZERZETESSÉG TEOLÓGIÁJA.....	266

SZEXUÁLETIKA.....	267
SZOCIÁLETIKA.....	267
SZOCIÁLIS MUNKA.....	268
SZOCIÁLPOLITIKA.....	269
SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA	
A SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA ELMÉLETE ÉS ALKALMAZÁSA.....	270
SZOCIOLÓGIA – Általános és vallásszociológia.....	271
A TANÁCSADÁS ELMÉLETE ÉS MÓDSZERTANA II.....	272
TANTÁRGYPEDAGÓGIA – Etika.....	272
TANTÁRGYPEDAGÓGIA SZEMINÁRIUM – Etika.....	273
TANULÁS ÉS FEJLŐDÉS.....	275
TEOLÓGIAI ALAPOK I.....	275
TEOLÓGIAI ALAPOK II.: MORÁLTEOLÓGIA.....	276
TEOLÓGIAI SZUPERVÍZIÓ.....	277
ÚJSZÖVETSÉG TEOLÓGIÁJA.....	278
ÚJSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS I.....	278
ÚJSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS II.....	279
ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II. – A negyedik evangélium – apostoli levelek – Jelenések könyve.....	280
VÁLLALATGAZDASÁGTAN.....	281
VALLÁS ÉS EMBERI MAGATARTÁS.....	281
A VALLÁSI PÁRBESZÉD PEDAGÓGIÁJA.....	282
VALLÁSOSSÁG ÉS SPIRITUALITÁS.....	283
VALLÁSPEDAGÓGIA.....	283
VALLÁSPSZICHOLÓGIA.....	284
VILÁGVALLÁSOK ETIKÁJA.....	285

ALAPVETŐ ETIKA

ETA/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: A személyes méltóság és a közjó fényében az emberi alapértékek megvilágítása. Az etikai alapfogalmak, szisztémák és érvelésmód megismerése. A legfontosabb filozófiai, teológiai források és a humántudományok vonatkozó eredményeinek értelmezése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az etikai alapfogalmakat, szisztémákat és a humántudományok vonatkozó eredményeit. Képes az elméleti tudást és gyakorlati életvezetést összehangolni. Elkötelezett a jó értéke és az erkölcsstan oktatása mellett a tudáson túl személyes életvitelével is.

Tematika: 1. Az etika tudományos fogalmai, metodikája, felosztása. 2. A személyes méltóság fogalma a történelemben. Az emberi alapértékek és alapjogok nemzetközi megfogalmazásai. 3. Az Ószövetség és az Újszövetség éthosának összevetése a természetes erkölcsi törvény teóriájával. 4. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. Az alpdöntés/egyes döntések stratégiai meghozatala és az abban való kitartás gyakorlati lépései. 5. A lelkiismeret méltósága, nevelése és a döntést segítő erkölcsi szisztémák mint a döntések feltételei. 6. A bűn lejtője, a bűnök osztályozása és az erkölcsi feltámadás.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Alapvető etika*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék); ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Herder, Budapest, 2001, 252–295.

Ajánlott irodalom: BERAN FERENC (szerk.): *Emberismeret és etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; WEBER, HELMUT: *Általános erkölcsoteológia. Hívás és válasz*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmai. A keresztény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: *Veritatis splendor. Enciklika az egyház erkölcsstanának néhány alapvető kérdéséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; HÁRSING LÁSZLÓ: *Bevezetés az etikába*, Bibor, Miskolc, 1999; NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

ALAPVETŐ ETIKA I.

EAE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: A személyes méltóság és a közjó fényében az emberi alapértékek megvilágítása. Az etikai alapfogalmak, szisztémák és érvelésmód megismerése.

A legfontosabb filozófiai, teológiai források és a humántudományok vonatkozó eredményeinek értelmezése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az etikai alapfogalmakat, szisztémákat és a humántudományok vonatkozó eredményeit. Képes az elméleti tudást és gyakorlati életvezetést összehangolni. Elkötelezett a jó értéke és az erkölcs tan oktatása mellett, a tudáson túl személyes életvitelével is.

Tematika: 1. Az etika tudományos fogalmai, metodikája, felosztása. 2. Az etika interdiszciplináris jellege: szerves kapcsolata a teológiával, a filozófiával és a humántudományokkal. 3. Elkötelezettség és hivatástudat: az etika oktatója. 4. A személyes méltóság fogalma a történelemben. 5. Az emberi alapértékek és alapjogok nemzetközi megfogalmazásai. A magyar Alaptörvény. 6. Az antropológiai alapfogalmak etikai vonatkozásai (test, kapcsolatok, idő). 7. A természetes erkölcsi törvény elméletének története és mai értelmezése. 8. Az Ószövetség éthosza (Törvény, Dekalógus, próféták, bölcsességi irodalom). 9. Az Újszövetség éthosza (a hegyi beszéd, evangéliumi etika, Szent Pál etikája). 10. Válogatott bibliai történetek etikája.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Alapvető etika*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék); ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Herder, Budapest, 1994, 252–295.

Ajánlott irodalom: BERAN FERENC (szerk.): *Emberismeret és etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; WEBER, HELMUT: *Általános erkölcs teológia. Hívás és válasz*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmai. A keresztény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: Veritatis splendor. Enciklika az egyház erkölcs tanának néhány alapvető kérdéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; HÁRSING LÁSZLÓ: *Bevezetés az etikába*, Bibor, Miskolc, 1999; NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

ALAPVETŐ ETIKA II.

EAE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: A személyes méltóság és a közjó fényében az emberi alapértékek megvilágítása. Az etikai alapfogalmak, szisztémák és érvelésmód megismerése. A legfontosabb filozófiai, teológiai források és a humántudományok vonatkozó eredményeinek értelmezése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az etikai alapfogalmakat, szisztémákat és a humántudományok vonatkozó eredményeit. Képes az elméleti tudást és a gyakorlati életvezetést összehangolni. Elkötelezett a jó értéke és az erkölcs tan oktatása mellett, a tudáson túl személyes életvitelével is.

Tematika: 1. A szabadság filozófiai értelmezése. 2. A transzcendentális és kategóriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. 3. A szabadság mint feladat (determinizmus és liberalizmus között). 4. Alapdöntés – egyes döntés. A döntések stratégiai

meghozatala, az azokban való kitartás. 5. A nehéz döntést segítő erkölcsi szisztémák. 6. Etikai érvelésmódok. 7. Az erények története és jellemalkotó hatása. 8. A lelkiismeret filozófiai és teológiai fogalma. 9. A lelkiismeret méltósága, nevelése és tévedései. 10. A bűn értelmezése, lejtője és fajtái.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Alapvető etika*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék); ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Herder, Budapest, 1994, 296–357.

Ajánlott irodalom: BERAN FERENC (szerk.): *Emberismeret és etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; WEBER, HELMUT: *Általános erkölcssteológia. Hívás és válasz*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmai. A keresztény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: Veritatis splendor. Enciklika az egyház erkölcstanának néhány alapvető kérdéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; HÁRSING LÁSZLÓ: *Bevezetés az etikába*, Bíbor, Miskolc, 1999; NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

ALAPVETŐ ETIKA SEMINÁRIUM

EAESZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: A legfontosabb etikai témakörökkel kapcsolatos kérdések erkölcsileg érett megválaszolása. Ehhez áttekintjük a mindennapi életben, valamint az oktatás során előkerülő erkölcsi problémákat, azokat az erények és a személyes / közösségi élet szempontjából értelmezzük.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb erkölcsi problémákat és témákat, az azokkal kapcsolatos legfontosabb kérdéseket és válaszokat. Képes egy szabadon választott témáról vetítéssel kísért előadást tartani, valamint egyes témákban véleményt alkotni. Elkötelezett az etikai kérdések igényes megválaszolásában, így önmaga is tud fejlődni és másokat is tud fejleszteni.

Tematika: Az egyes etikai témák egyéni, majd közös feldolgozása.

Követelmény: Egyéni előadások az etika egyes témáiról, kötelezően pps-vetítéssel, illetve az egyes témák megvitatásában való aktív részvétel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MÁCZ ISTVÁN: *Kísértés a jóra – Az etika hősei és értékei*, Szent István Társulat, Budapest, 2010.

Ajánlott irodalom: BERAN FERENC (szerk.): *Emberismeret és etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; SENECA, LUCIUS ANNAEUS: *Erkölcsi levelek*, Kossuth Kiadó, Budapest, 2001; SCHWEITZER, ALBERT: *Az élet tisztelete. Életrajz, prédikációk, filozófiai írások, levelek Lambarénéből*, Ursus Libris, Budapest, 2006.

ANYANYELVI ISMERETEK

Kritérium jellegű követelmény

A tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet 2. mellékletének 2.3. pontja a tanári felkészítés követelményeként a mesterfokozat és a tanárszak meghatározó ismeretkörébe sorolja az *anyanyelvi ismereteket*, amelyek „kritérium jellegű követelményként magukban foglalják az anyanyelvi (gyakorlati kommunikációs, beszédtechnikai, retorikai, helyesírási) készségek fejlesztését és a nyelvi attitűdöt alakító, értelmező ismereteket.”

Az „anyanyelvi ismeretek kritérium jellegű követelményének” teljesítéséhez a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola az alábbi kurzusok (anyanyelvi kritériumtárgyak) sikeres (mindkét tárgy legalább elégséges szintű) teljesítését írja elő az osztatlan rendszerű tanárképzésben részt vevő hallgatók számára az első hat félév során, a szabadon választható kreditek terhére:

PROPEDEUTIKA

OPRN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

További leírást lásd: PROPEDEUTIKA

ÉS

RETORIKA

OREN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bóna Judit

További leírást lásd: RETORIKA II.

AQUINÓI SZENT TAMÁS ERÉNYTANA

KGATE – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Szabó Bertalan OP

A tanegység célja: Aquinói Szent Tamás erkölcszociológiájában az erények helyének és szerepének megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri Aquinói Szent Tamás erénytanát mint erkölcszociológiájának legjelentősebb részét. Képes meghatározni a különféle erényeket és azokat szerves összefüggésükben szemlélni. Elkötelezett abban, hogy a keresztény értékrendet vállalja és másokkal megismertesse.

Tematika: Szent Tamás erényetikájának forrásai. A boldogság és az erény. Az isteni erények: hit, reménység, szeretet. A sarkalatos erények és jelentőségük. Az okosság

mint az erkölcsi élet vezető erénye. Az igazságosság különféle területei és alkalmazása. A vallásosság. Az igazságosság és a szeretet kapcsolata. A bátorság és annak kapcsolt erényei: nagylelkűség, bizalom, türelem, állhatatosság. Az önmérséklet és annak kapcsolt erényei: becsületesség, tisztaság, alázatosság. Szent Tamás erénytana a jelenlegi erényetikák fényében.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BOLBERITZ PÁL – GÁL FERENC: *Aquinói Szent Tamás filozófiája és teológiája*, Ecclesia, Budapest, 1987; SZABÓ BERTALAN: Az okosság Aquinói Szent Tamás erkölcssteológiájában, *Tanítvány* 12 (2007/1) 43–50; Uő: Az igazságosság Aquinói Szent Tamás szerint, *Tanítvány* 12 (2007/2) 34–45; Uő: A bátorság Aquinói Szent Tamás erkölcssteológiájában, *Tanítvány* 13 (2008/1) 12–21; Uő: Az önmérséklet erénye Aquinói Szent Tamás tanításában, *Tanítvány* 13 (2008/2) 3–12; KIRÁLY ERNŐ: *A keresztény élethivatás. A keresztény élet az erkölcssteológia fényében*, Szent István Társulat, Budapest, 1982.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A Teológia Foglalata*, 2/2. rész, Budapest, Gede Testvérek, 2014; PINCKAERS, SERVAIS THÉODORE: *A keresztény erkölcssteológia forrásai. Módszere, tartalma, története*, Paulus Hungarus – Kairoz, Budapest – Szentendre, 2001; PIEPER, JOSEF: *A négy sarkalatos erény. Okosság, igazságosság, bátorság, tartás és mérték*, Vigilia, Budapest, 1996.

BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA

BABHGYN, MTBHGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: A kateketika és a pedagógia alapfogalmainak, a katekézis szervezett formáinak, a katekéta feladatainak és különböző helyszíneinek megismerése, ami segítheti a hallgató pályaválasztásának tudatosabb megalapozását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis fő feladatait, annak helyszíneit, szintjeit és az egyház katekétával kapcsolatos elvárásait. Képes a katekézis szintjeinek megkülönböztetésére, lehetőségeinek felmérésére. Elkötelezett abban, hogy elképzeléseit az egyház tanításával összhangba hozza.

Tematika: 1. A katekézis. 2. A katekézis megnyilvánulási formái. 3. A katekézis helyszínei: plébánia. 4. A katekézis helyszínei: állami iskola. 5. A katekézis helyszínei: katolikus iskola. 6. Mit érdemes megfigyelni az óralátogatásokon? 7. A katekézis szintjei. 8. A katekézis fő feladatai. 9. A hittanóra felépítése. 10. Különböző módszerek. 11. A katekézis eszközei. 12. Motiválás és fegyelmezés. 13. Eredményesség. 14. Konzultációs lehetőség(ek).

Követelmény: A félév során egy összehasonlító elemzés készítése a különböző helyszíneken folyó katekézistről és egy mikrotanítási vázlat összeállítása. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTT-

SÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentáriuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA I.

BABHGY1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: A katekézis szervezett formáinak és helyszíneinek megismerése, ami segítheti a hallgató pályaválasztásának tudatosabb megalapozását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szervezett formában történő katekézis helyszíneit és az egyház katekétával kapcsolatos elvárásait. Képes a szervezett katekézis különböző formáinak megkülönböztetésére, lehetőségeinek felmérésére, azok összehasonlítására. Elkötelezett abban, hogy elképzeléseit az egyház tanításával összhangba hozza.

Tematika: A katekézis. A katekézis megnyilvánulási formái. A katekézis helyszínei: plébánia, állami iskola, katolikus iskola. Mit érdemes megfigyelni az óralátogatások során?

Követelmény: A félév során összehasonlító elemzés készítése a különböző helyszíneken folyó katekizisről. A félév végén aláírás.

Irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*a (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentáriuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

BEVEZETÉS A KATEKETIKAI GYAKORLATBA II.

BABHGY2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés a kateketikai gyakorlatba I. (BABHGY1/E)

A tanegység célja: A kateketika és a pedagógia alapfogalmainak és a katekétai feladatainak megismerése, ami segítheti a hallgató pályaválasztásának tudatosabb megalapozását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis fő feladatait, szintjeit, módszereit, eszközeit és az egyház katekétával kapcsolatos elvárásait. Képes a katekézis szintjeinek megkülönböztetésére, lehetőségeinek felmérésére, a megfelelő módszerek és eszközök meghatározására. Elkötelezett abban, hogy elképzeléseit az egyház tanításával összhangba hozza.

Tematika: A katekézis szintjei. A katekézis fő feladatai. A hittanóra felépítése. Alkalmazott módszerek. A katekézis eszközei. Motiválás és fegyelmezés. Eredményesség. Konzultációs lehetőség(ek).

Követelmény: A félév során egy mikrotanítási vázlat. A félév végén aláírás.

Irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Kompendiuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA

BABKPGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Nobilis Mária

A tanegység célja: Az ifjúság lelkipásztori szolgálatának megismerése, alapszintű bevezetés a közösségek életének kísérésébe, a táborszervezésbe és vezetésbe, valamint lelkigyakorlatok, ifjúsági rendezvények szervezésébe. Felkészülés egy konkrét nyári ifjúsági szolgálatra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház ifjúságpasztorációjának alapelveit. Képes tábor, lelkigyakorlat, rendezvények stb. szervezésére. Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításában és az ifjúság lelkipásztori szolgálatában.

Tematika: 1. Az ifjúsággal mint önálló korcsoporttal való foglalkozás története és helyzete a pasztorációban. 2. Az ifjúságpasztoráció az egyházi dokumentumok tükrében. 3. Az ifjúsági világtalálkozók, pasztorális értelmezésük és jelentőségük. 4. Egyéni, közösségi és média-kommunikáció a fiatalok életében és használatuk a lelkipásztorakodásban. 5. Lelkivezetés, tanácsadás, kapcsolattartás az ifjúságpasztorációban. 6. Felnőttek és családok részvételével szervezett plébániai programok jellegzetességei. 7–8. Táborszervezés, táborvezetés.

Követelmény: Részvétel az interaktív felkészülésben a kurzus során. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Pápák a fiatalok evangelizációjáról*, Sapientia, Budapest, 2014; KESZELI SÁNDOR: *Beszéljünk a fiataloknak Istenről*, k. n., h. n., 2016 (mindkét dokumentum belső használatra, elektronikus formában a jegyzetadatbázisban elérhető).

Ajánlott irodalom: YOUCAT. *A katolikus egyház ifjúsági katekizmus*, Kairosz, Budapest, 2013; TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓ PÁPAI TANÁCSA: *Az egyház és az internet*, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=131>; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A fiatalok világa*, k. n., Róma, 1985; HERVAY F. LEVENTE: *Cserkészek Táborozási Könyve*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997.

BEVEZETÉS A NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLATBA

BABKPGYE – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Nobilis Mária

A tanegység célja: Az alapvető plébániai pasztorális helyzet és különösen az ifjúság lelkipásztori szolgálatának megismerése, alapszintű bevezetés a közösségek életének kísérésébe, a tábor szervezésbe és vezetésbe, valamint lelkigyakorlatok, ifjúsági rendezvények szervezésébe. Felkészülés egy konkrét nyári ifjúsági szolgálatra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház ifjúságpasztorációjának alapelveit. Képes tábor, lelkigyakorlat, rendezvények stb. szervezésére. Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításában és az ifjúság lelkipásztori szolgálatában.

Tematika: 1–2. A népegyház modellje, működése és átalakulása. Ennek hatása a plébániai életre és az ifjúságpasztoráció jelentőségének növekedésére. 3. Az ifjúságpasztoráció az egyházi dokumentumok tükrében. Az ifjúsági világtalálkozók, pasztorális értelmezésük és jelentőségük. 4. Egyéni, közösségi és média-kommunikáció a fiatalok életében és használatuk a lelkipásztorkodásban. Lelkivezetés, tanácsadás, kapcsolattartás az ifjúságpasztorációban. 5. Felnőttek és családok részvételével szervezett plébániai programok jellegzetességei. 6–7. Tábor szervezés, táborvezetés.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: NOBILIS MÁRIÓ: *Mi jön a népegyház után? Esélyünk a kapcsolat*, k. n., h. n., 2014; NOBILIS MÁRIÓ (szerk.): *Pápák a fiatalok evangelizációjáról*, Sapientia, Budapest, 2014; KESZELI SÁNDOR: *Beszélgjünk a fiataloknak Istenről*, k. n., h. n., 2016 (mindhárom dokumentum belső használatra, elektronikus formában a jegyzetadatbázisban elérhető).

Ajánlott irodalom: YOUCAT. *A katolikus egyház ifjúsági katekizmusa*, Kairosz, Budapest, 2013; TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓ PÁPAI TANÁCSA: *Az egyház és az internet*, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=131>; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A fiatalok világa*, k. n., Róma, 1985; HERVAY F. LEVENTE: *Cserkészek Táborozási Könyve*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997.

BEVEZETÉS A PEDAGÓGIÁBA

OPDBPN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A pedagóguspálya, a tanári tevékenység összetevőinek, sajátosságainak körvonalazása, a pályaszocializáció megalapozása. Bevezetés a tanítás, nevelés tudományos alapjainak megismerésébe, a neveléstudomány világába. A pedagógia világához kapcsolódó alapismeretek nyújtása, kérdések és problémák megbeszélése, elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a pedagógiai alapfogalmakat, képes a szakkifejezések pontos, következetes használatára. Képes az önművelésre, az

önálló szakmai fejlődésre, munkájának folyamatos reflektív értékelésére. Képes az ismeretszerzés különféle módszereinek alkalmazása során nyert saját élményeinek pedagógiai szempontú elemzésére. Képes az iskolát és a tanár szerepét, tevékenységét a hitoktatás sajátosságaival összefüggésben értelmezni. A szakirodalom, valamint saját és társai tapasztalatainak felhasználásával törekszik saját személyiségének megismerésére, folyamatos fejlesztésére.

Tematika: Pedagógia és neveléstudomány. Az oktatás, nevelés, szocializáció értelmezése, szinterei, szereplői. A hitoktatói hivatás sajátosságai. A hitoktató személyisége: tudás, értékek, készségek. A hitoktatás szerepe a nevelés komplex folyamatában.

A kurzus során változatos módszereket alkalmazunk (fogalomtérkép, kvalitatív szövegelemzés, egyéni élettörténetek, narratívák feldolgozása, megfigyelés, szituációs játék, helyzetgyakorlat).

A témák feldolgozása több forrás alapján történik: felhasználjuk az oktató által nyújtott és a szakirodalomban található ismereteket, valamint azokat az élményeket és tapasztalatokat, amelyeket a hallgatók korábbról hoznak, illetve amelyeket a kurzus keretében végzett feladatok során szereznek.

Követelmény: Az órákon való aktív részvétel mellett szükséges a tanórán kívüli feladatok elvégzése is, ezekről egyéni portfólió készítése. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: *Etikai kódex a Magyar Katolikus Egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára*, http://www.kpszt.hu/etikai_kodex; CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996; FALUS IVÁN: A pedagógus, in Falus Iván (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010, 80–101; GOMBOCZ ORSOLYA: Pályakezdő pedagógusok problémái az ezredfordulón, in Bábosik István (szerk.): *Pedagógia és személyiségfejlesztés*, Okker Kiadó, Budapest, 2007, 453–462; KÖCSÉNÉ SZABÓ ILDIKÓ: Milyen tanár leszek? Hallgatók vallanak magukról, a tanári hivatásról, in Falus Iván (szerk.): *A tanárrá válás folyamata*, Gondolat, Budapest, 2007, 121–155; TORGYIK JUDIT: A tanári szerep dimenziói, in Bábosik István – Torgyik Judit (szerk.): *Pedagógusmesterség az Európai Unióban*, Eötvös Kiadó, Budapest, 2007, 87–103.

BEVEZETÉS AZ EMBERKÖZPONTÚ KÖZGAZDASÁGTANBA

KGBEKK – ESTI, I. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Baritz Laura OP

A tanegység célja: A KETEG képzés további tantárgyainak megalapozása, a képzés céljának, értékrendjének felvázolása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bemutatott gazdasági paradigmákat, hipotéziseket, az arisztotelészi és szent tamási antropológia és értékrend fő fogalmait. Képes egy másik paradigmájú közgazdaságtan megértésére, ebben a rendszerben való gondolkodásra. Elkötelezett egy kersztény értékrendet képviselő gazdasági szemlélet kialakításában és átadásában.

Tematika: Két alapvető gazdasági paradigma felvázolása; hipotézisek; teológiai, filozófiai, etikai alapok; a boldogságról; Arisztotelész és Aquinói Szent Tamás az emberről; emberképek, értékrendek; gazdasági rend; közjómodell; a háromdimenziós gazdaság; empirikus bizonyítás.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BARITZ SAROLTA TERÉZ: *Háromdimenziós gazdaság. Lehet-e gazdálkodni erényetikai paradigmában?*, PhD értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest, 2014; BARITZ SAROLTA LAURA: *Munkahelyi spiritualitás. Paradigmaváltás*, <http://docplayer.hu/5681260-Munkahelyi-spiritualitas-paradigmavaltas-az-uzleti-eletben.html> (a jegyzetadatbázisban is elérhető).

Ajánlott irodalom: ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009; BRUNI, LUIGINO – ZAMAGNI, STEFANO: *Civil gazdaság. Hatékonyság, méltányosság, közjóllét*, L'Harmattan, Budapest, 2013.

BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE I.

MTBO1N, BABO1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

BABO1E – ESTI, I. FÉLÉV, 5 KREDIT

HBO1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: A kurzus bemutatja az Ószövetség korának történelmi, kulturális és vallási viszonyait, tárgyalja az ószövetségi kánonok kialakulását, ismerteti a Tóra és a történeti könyvek irodalomtörténetével és teológiai gondolataival kapcsolatos legfontosabb ismereteket (szerzőség, szerkezet, szerkesztéstörténet, keletkezés helye és ideje, kortörténeti kérdések, kutatástörténet fontosabb álláspontjai).

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírástudomány kritikai megközelítésének fontosabb eredményeit, el tudja helyezni az ószövetségi könyveket az ókori Izrael eszmetörténetében. Képes különbséget tenni a leírt szöveg korhoz kötött és örökérvényű aspektusai között, valamint irodalmi vizsgálat tárgyaként is kezelni a szent szövegeket. Elkötelezett a Szentírás mélyebb megértése irányában, és szintetizálási igénye van a spirituális és kritikai bibliaolvasás szempontjai között.

Tematika: 1. Általános bevezetés: a Héber Biblia / keresztény Ószövetség könyvei, felosztása, kánonja, szövegtörténete. 2. A Pentateukhosz irodalmi vizsgálata és kutatástörténete. 3–4. A Tóra egyes könyveinek áttekintése: Teremtés, Kivonulás, Leviták, Számok, Második törvénykönyv. 5–7. Az ún. Deuteronomisztikus Történeti Mű léte, nem-léte, a művet alkotó könyvek áttekintése: Második törvénykönyv, József, Bírák, Sámuel, Királyok könyvei; Az első történeti munka újrainása: a Krónikák könyvei. 8. A restauráció időszaka: Ezdrás és Nehemiás, Rut könyve és Judit könyve. 9–10. A hellenisztikus kor: a Makkabeusok könyve, az apokaliptika és Dániel könyve. 11. Diaszpóra-irodalom: Tóbiás és Eszter könyve.

Követelmény: A tárgyalt ószövetségi könyvek szövegismerete. A félév során két, a tananyagra és a bibliai szövegek ismeretére vonatkozó zárthelyi dolgozat megírása

(nappali tagozaton). A félév végén írásbeli vizsga a kötelező irodalomból és a vonatkozó ószövetségi szövegismeretből.

Kötelező irodalom (nappali tagozaton): RÓZSA HUBA: *Bevezetés az Ószövetség könyveibe. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; valamint az Ószövetség vonatkozó könyveinek (1–5Móz, Józs, Bír, 1–2Sám, 1–2Kir, Ezd, Neh, 1–2Krón, 1–2Makk; Dán; Tób; Jud; Eszt; Rut) szövegismerete.

Kötelező irodalom (esti tagozaton): CZIGLÁNYI ZSOLT: *Az Ószövetség története*, Püspöki Hittudományi Főiskola, Pécs, 2016; valamint az Ószövetség vonatkozó könyveinek (1–5Móz, Józs, Bír, 1–2Sám, 1–2Kir, Ezd, Neh, 1–2Krón, 1–2Makk; Dán; Tób; Jud; Eszt; Rut) szövegismerete.

Ajánlott irodalom: További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon.

BEVEZETÉS AZ ÓSZÖVETSÉGBE II.

MTBO2N, BABO2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

BABOB2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

HBO2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Az Ószövetség „Későbbi próféták”, „Többi íráskorpuszaiba tartozó, valamint a deuterokanonikus könyvek keletkezés- és irodalomtörténeti problematikájának és alapvető teológiai témáinak a bemutatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentírástudomány kritikai megközelítésének fontosabb eredményeit, el tudja helyezni az ószövetségi könyveket az ókori Izrael eszméletében. Képes különbséget tenni a leírt szöveg korhoz kötött és örökérvényű aspektusai között, valamint irodalmi vizsgálat tárgyaként is kezelni a szent szövegeket. Elkötelezett a Szentírás mélyebb megértése iránt, és szintézisre törekszik a spirituális és kritikai bibliaolvasás szempontjai tekintetében.

Tematika: 1. Általános bevezetés a prófétasághoz. 2–5. A nagypróféták (Iz, Jer, Ez) és a Jeremiához kapcsolódó irodalom (JerLev; Siralm; Bár). 6–7. A Tizenkét próféta tekerce. 8. Megillák és a Zsoltárok könyve. 9–11. A „Bölcsességi Pentatuchus” (Jób; Péld; Préd; Sír; Bölcs).

Követelmény: A tárgyalt ószövetségi könyvek szövegismerete. Nappali tagozaton a félév során két zárthelyi dolgozat és szövegismereti tesztek. A félév végén kollokvium, melynek részét képezi egy, a félév során tárgyalt bibliai könyvek szövegének ismeretére vonatkozó teszt.

Kötelező irodalom (nappali tagozaton): RÓZSA HUBA: *Bevezetés az Ószövetség könyveibe. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; *Az Ószövetség tárgyalt könyvei (szövegismeret)*.

Kötelező irodalom (esti tagozaton): CZIGLÁNYI ZSOLT: *Az Ószövetség története*, Püspöki Hittudományi Főiskola, Pécs, 2016; *Az Ószövetség tárgyalat könyvei* (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: SOGGIN, J. ALBERTO: *Bevezetés az Ószövetségbe*, Kálvin, Budapest, 1999; PECSUK OTTÓ (szerk.): *Bibliismereti kézikönyv*, Kálvin, Budapest, 2008; XERAVITS GÉZA: *Deuterokanonikus könyvek. Bevezetés keletkezés- és irodalomtörténetükbe*, PRTA – L'Harmattan, Pápa – Budapest, 2008.

BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE: APOSTOLI LEVELEK ÉS A JELENÉSEK KÖNYVE

MTUB2N, BAUB2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HUB2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel (Részismereti képzés kivételével): Bevezetés az Ószövetségbe I. (MTBO1N, BABO1N, HBO1N) vagy Bevezetés az Ószövetségbe II. (MTBO2N, BABO2N, HBO2N)

A tanegység célja: Az újszövetségi levélirodalom és a Jelenések könyve általános jellemzőinek vázolása, Pál személyének, gondolkodásának, apostoli működésének bemutatása a rendelkezésre álló adatok kritikai értékelése alapján, valamint az apostoli levelek és a Jelenések könyve forrásainak, műfajainak és létrejöttük körülményeinek megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes könyvek történelmi hátterét, forrásait, a szerzőre, a címzettekre és a könyvek kialakulására vonatkozó, ma uralkodó véleményeket. Képes a történelmi háttérre, zsidó és hellenisztikus hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit egyes újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére. Elkötelezetten törekszik az apostoli levelek üzenetének mélyebb megértésére és az apostoli buzdítást követő, a Jelenések könyve által megjelenített reménytel tanúsító életre.

Tematika: 1. A *Corpus paulinum* – a páli levelek hitelességének kérdése; az apostoli levél műfaji jellemzői. 2. Pál apostol személye és működése. 3. Pál és a tesszalóniki egyház. 4–5. A korintusi levelezés. 6. A galatákhöz írt levél. 7. Pál és a filippi egyház. 8. Levél Filemonnak. 8–9. Pál neve alatt megjelent levelek. 10. Pasztorális levelek. 11. Katolikus levelek. 12. A Zsidókhöz írt levél. 13. Az apokaliptika jellemzői és a Jelenések könyve.

Követelmény: A tárgyalat újszövetségi könyvek szövegismerete. A félév során két zárthelyi dolgozat és szövegismereti tesztek. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: KOCSIS IMRE: *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2011; *Az Újszövetség tárgyalat iratai* (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: AHARONI, YOHANAN – AVI-YONAH, MICHAEL (szerk.): *Bibliai Atlasz*, Szent Pál Akadémia, Budapest, 1999; *Bibliai atlasz: kortörténeti bevezetéssel*, Református Sajtóosztály, Budapest, é. n.; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Szent Pál és a pogány*

irodalom. *Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia – Szeged, 2009. szeptember 24–26.*, JATEPress, Szeged, 2010; BROWN, RAYMOND E. et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 2. kötet, *Az Újszövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003; FITZMYER, JOSEPH A.: Pál, in Raymond E. Brown et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 3. kötet, *Bibliikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 473–485; LÉON-DUFOUR, XAVIER: *Az Újszövetség értelmező kéziszótára*, Új Ember, Budapest, 2008.

BEVEZETÉS AZ ÚJSZÖVETSÉGBE: EVANGÉLIUMOK

MTUB1N, BAUB1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

HUB1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

Tanegységi előfeltétel (Részismereti képzés kivételével): Bevezetés az Ószövetségbe I. (MTBO1N, BABO1N, HBO1N) vagy Bevezetés az Ószövetségbe II. (MTBO2N, BABO2N, HBO2N)

A tanegység célja: Az Újszövetség korának történelmi, kulturális és vallási viszonyainak, az újszövetségi kánon kialakulásának bemutatása, valamint az evangéliumok és az Apostolok cselekedeti forrásainak, műfajainak és a könyvek létrejötté körülményeinek megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes könyvek történelmi hátterét, forrásait, a szerzőre, a címzettekre és a könyvek kialakulására vonatkozó, ma uralkodó véleményeket. Képes a történelmi háttérre, zsidó hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit egyes újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére. Elkötelezetten törekszik az evangéliumok üzenetének egyre mélyebb megismerésére és megértésére.

Tematika: I. Általános bevezetés: Az Újszövetség nyelve, történelmi, irodalmi és vallási környezete. II. Speciális bevezetés: A szinoptikus kérdés és a szinoptikus evangéliumok: Máté, Márk és Lukács evangéliuma. János evangéliuma. Az Apostolok cselekedetei.

Követelmény: A félév során két zárthelyi dolgozat és a szentírási könyvekkel foglalkozó alkalmakon a szövegismereti dolgozatok megírása. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: KOC SIS IMRE: *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2010; Márk, Máté, Lukács és János evangéliuma, valamint az Apostolok cselekedetei (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon.

BIBLIAI GÖRÖG NYELV I.

MTGR1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Nyelvtanár: Szabó Mária SSS

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a bibliai görög nyelv, elsősorban az alaktan alapjait. Az Újszövetségből vett, egyszerűbb példamondatok olvasása során kifejleszteni a fordítási készséget, bemutatni egyes újszövetségi fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bibliai görög nyelv, elsősorban az alaktan alapjait. Képes az Újszövetségből vett, egyszerűbb példamondatok értő olvasására és fordítására, egyes fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmének kifejtésére. Elkötelezett abban, hogy a Szentírás görög nyelvét a hitben való elmélyülés lehetőségének tekintse.

Tematika: 1. A görög nyelv rövid története; a koiné. A görög írásjelek. 2. A görög írás, az átírás, az olvasás gyakorlása. 3. A névelő, az *o-* és *a-*tövű főnevek ragozása; 1. lecke. 4. Az *a-*tövű hímnemű főnevek ragozása; 2. lecke. 5. az *o-/a-*tövű melléknévek; 2. lecke. 6. A szabályos igék praesens és praeteritum imperfectuma; 3. lecke. 7. A személyes névmások; a létige; 3. lecke. 8. Az aktív imperfectum igemódjai; a kölcsönös névmás; 4. lecke. 9. Az aktív imperfectum igenevei; a vonatkozó névmás; 4. lecke. 10. A hangok felosztása; a némahangzós főnevek ragozása; 5. lecke. 11. Az *ont-*tövű participiumok ragozása; a mutató névmás; 5. lecke. 12. A *pas* ragozása; 5. lecke. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. Megszerzésének feltételei: az órákon való aktív részvétel; heti rendszerességgel röpdolgozatok írása; félév végén szóbeli beszámoló az egész féléves anyagból.

Kötelező irodalom: SZABÓ MÁRIA: *Bevezetés az Újszövetség görög nyelvébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: DÉRI BALÁZS – HANULA GERGELY: *Újszövetségi görög nyelvkönyv*, Argumentum, Budapest, 2000; KISS SÁNDOR: *Újszövetségi görög-magyar szómagyarázat*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1990; MAYWALD JÓZSEF – VAYER LAJOS – MÉSZÁROS EDE: *Görög nyelvtan*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1978; VARGA ZSIGMOND: *Bibliai görög olvasó- és gyakorlókönyv*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1984.

BIBLIAI GÖRÖG NYELV II.

MTGR2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Nyelvtanár: Szabó Mária SSS

Tanegységi előfeltétel: Bibliai görög nyelv I. (MTGR1N)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a bibliai görög nyelv, elsősorban az alaktan alapjait. Az Újszövetségből vett, egyszerűbb példamondatok olvasása során kifejleszteni a fordítási készséget, bemutatni egyes újszövetségi fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bibliai görög nyelv, elsősorban az alaktan alapjait. Képes az Újszövetségből vett, egyszerűbb példamondatok értő

olvasására és fordítására, egyes fogalmak, kifejezések sajátos bibliai értelmének kifejtésére. Elkötelezett abban, hogy a Szentírás görög nyelvét a hitben való elmélyülés lehetőségének tekintse.

Tematika: 1. A folyékony tövű névszók ragozása; 6. lecke. 2. A medio-passzív imperfectum ragozása; 6. lecke. 3. Az igeragozás rendszere; a futurum ragozása; 7. lecke. 4. Az aktív aoristos ragozása; 7. lecke. 5. A *s*-tövű névszók ragozása; a mediális aoristos ragozása; 8. lecke. 6. Az erős aoristos; 8. lecke. 7. Az *y*-tövű főnevek ragozása; 9. lecke. 8. Az aktív perfectum ragozása; 9. lecke. 9. Az *y*-tövű melléknevek és *i*-tövű főnevek ragozása; 10. lecke. 10. A medio-passzív perfectum ragozása; 10. lecke. 11. Az *eu*-tövű főnevek ragozása; 11. lecke. 12. A passzív aoristos és futurum ragozása; 11. lecke. 13. Ismétlés, gyakorlás.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. Megszerzésének feltételei: az órákon való aktív részvétel; heti rendszerességgel röpdolgozatok írása; félév végén szóbeli beszámoló az egész féléves anyagból.

Kötelező irodalom: SZABÓ MÁRIA: *Bevezetés az Újszövetség görög nyelvébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: DÉRI BALÁZS – HANULA GERGELY: *Újszövetségi görög nyelvkönyv*, Argumentum, Budapest, 2000; KISS SÁNDOR: *Újszövetségi görög-magyar szómagyarázat*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1990; MAYWALD JÓZSEF – VAYER LAJOS – MÉSZÁROS EDE: *Görög nyelvtan*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1978; VARGA ZSIGMOND: *Bibliai görög olvasó- és gyakorlókönyv*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1984.

BIBLIKUM RÉSZISMERETIS SZEMINÁRIUM

Izrael korai története

RIBSZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Balogh Katalin

A tanegység célja: Megismerkedni az ókori Izraelnek mint az ószövetségi Szentírás történeti, földrajzi és kulturális hátterének történetével. Nem csupán az ország politika- és eseménytörténetével foglalkozunk, hanem nagy hangsúlyt kap az életmód-történet, illetve a tudomány- és kutatástörténet problémáinak tárgyalása és közös vizsgálata.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Biztos történettudományi ismeretekkel rendelkezik. Képes az ószövetségi szövegek önálló feldolgozására és értelmezésére. Elkötelezett abban, hogy pontos ószövetségi szövegismeret és a szövegek hátterének alapos és kritikus tanulmányozása alapján értelmezze az ószövetségi szemelvényeket.

Tematika: Bevezetés I.: Az ókori Izrael geopolitikai helyzete (irodalom: Miller – Hayes, 27–54). Bevezetés II.: A színhely; az ókori Izrael mindennapjai; tudománytörténeti alapkérdések (forrás: Ter 12–36; irodalom: Finkelstein – Silberman, 13–39; Miller – Hayes, 54–78).

Követelmény: Az utolsó órára beadandó 10–15 oldalas szemináriumi dolgozat elkészítése előre megbeszélt vizsgálati szempontok alapján, szabadon választott ókori izraeli történeti témából. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FINKELSTEIN, ISRAEL – SILBERMAN, NEIL ASHER: *Biblia és régészet. Az ókori Izrael történelmének két arca*, Gold Book, Budapest, 2003; MILLER, JAMES MAXWELL – HAYES, JOHN H.: *Az ókori Izrael és Júda története*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2003; AHARONI, YOHANAN – AVI-YONAH, MICHAEL: *Bibliai atlasz*, Szent Pál Akadémia, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: ALBERTZ, RAINER: *A History of Israelite Religion in the Old Testament Period*, John Knox, Louisville, 1994; BRIGHT, JOHN: *Izráel története*, Kálvin, Budapest, 2001; KARASSZON ISTVÁN: *Az óizraeli vallás*, Református Teológiai Akadémia Bibliai és Judaisztikai Kutatócsoportja, Budapest, 1994; KARASSZON ISTVÁN: *Izrael története*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1994; *The Lion Bibliai Enciklopédia*, Magyar Könyvklub, Budapest, 2000; MAGNUSSON, MAGNUS: *Ásóval a Biblia nyomában*, Gondolat, Budapest, 1985; ROGERSON, JOHN: *A Bibliai világ atlasza*, Gondolat, Budapest, 1994; DE VAUX, ROLAND: *Les institutions de l’Ancien Testament*, vol. 1–2., Cerf, Paris, 1958 (= *Das Alte Testament und seine Lebensordnungen*, Bds. 1–2., Hedrer, Freiburg i. Br., 1960 = *Ancient Israel. Its Life and Institutions*, Darton, Longman & Todd, London 1961); *Kézikönyv a Bibliához*, Lilliput Könyvkiadó, Budapest, 1999.

BIBLIKUM SZEMINÁRIUM

Márk evangéliuma

MTBSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Szabó Xavér OFM

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Újszövetségbe I. (MTBO1N) és Bevezetés az Újszövetségbe II. (MTBO2N)

A tanegység célja: A kurzuson Márk evangélium válogatott szakaszainak exegézisével és teológiai kiértékelésével foglalkozunk, hogy a hallgatók a kronológiai szempontból legelső evangéliumot mintegy belülről nézve tudják érteni és értékelni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szinoptikus evangéliumok keletkezéstörténetére vonatkozó fő hipotéziseket és azok érveit. Ismeri az evangéliumok teológiai jellegzetességeit. Képes megfelelő segédeszközöket használva a bibliai szövegek több szempontú magyarázatára. Elkötelezett az evangéliumi üzenet mélyebb megismerése iránt.

Tematika: A gyakorlatvezető tanár bevezető előadása és a feladatok szétosztása után a szemináriumi alkalmakon a hallgatók tartanak kiselőadásokat az egyes evangéliumi szakaszok magyarázatáról.

Követelmény: (1) Órai aktivitás, írásbeli gyakorlatok (rezümék írása), (2) hallgatói kiselőadás, (3) a gyakorlatvezetővel egyeztetett anyagból, a *Dolgozatírási szabályzat*-ban foglalt formai követelményeknek megfelelően írt dolgozat (10 oldal terjedelemben) vagy egy Mk-evangéliumhoz kapcsolódó idegen nyelvű tanulmány fordítása. Az

órai aktivitás, a kiadott feladatok és hallgatói kiselőadás, valamint a házi dolgozat alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MARTOS LEVENTE BALÁZS: *Márk evangéliuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; GNILKA, JOACHIM: *Márk*, Agapé, Szeged, 2000 (<http://www.gff-szeged.hu/filestore/downloads/konyvtar/mark/>); SIMON T. LÁSZLÓ: *Az üdvösség mint esély és tá-lány. Közelítések a Márk-evangéliumhoz*, Szent Maurícius Monostor – L'Harmattan, Bakonybél – Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: HARRINGTON, DANIEL J.: *Evangélium Márk szerint*, in Raymond E. Brown – Joseph A. Fitzmyer – Roland E. Murphy (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 2. kötet, *Az Újszövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatár-sulat, Budapest, 2003, 43–94; DÉR KATALIN – JORSITS ATTILA: *Beavatás. Márk evangéliuma*, Kairosz, Budapest, 2011; DÓKA ZOLTÁN: *Márk evangéliuma*, Ordass Lajos Baráti Kör, Bu-dapest, 1996 (újabb kiadásban: Hévizgyörki Evangélikus Egyházközség, Hévizgyörk, 2005; <http://medit.lutheran.hu/konyvek/konyv-115>). További magyar nyelvű ajánlott szakirodalom ismertetése az előadásokon. Szeretnék továbbá feldolgozásra javasolni néhány idegen nyelvű munkát is, mert az egyes témákhoz és szentírási szakaszokhoz gyakran nincs releváns magyar nyelvű szakirodalom. Az evangélium görög szövegé-nek tanulmányozásához a segédanyag *Görög Újszövetség – Magyar nyelvteni elem-zésekkel*, <http://www.ujszov.hu/>.

BIOETIKA ÉS ÖKOLÓGIA

ETBÖ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szabó Ráhel OP

A tanegység célja: A hallgató megismerje a legfontosabb bioetikai kérdéseket, di-lemmákat és irányzatokat (utilitarista, perszonalista megközelítsek). Ökológia: a hall-gató ismeri az alapvető kortárs ökológiai alapfogalmakat, problémákat, nézeteket, ill. a tudományos és politikai szinten történő megoldási kísérleteket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bioetika alapkérdéseit, az egyes kérdéseket képes több szempontból, dialógusra alkalmas módon megközelíteni. Tisztában van az alapvető ökológiai fogalmakkal, problémákkal, nézetekkel. Képes ezeket ütköztetni, állást foglalni, képes saját nézeteit is alakítani, képes a szemlélet-gazdagításra.

Tematika: 1. Az emberi élet kezdetével kapcsolatos kérdések: abortusz, humánrep-rodukció; 2. géntechnológiával, őssejtterápiával kapcsolatos kérdések. 3. A szervát-ültetés és az emberen végzett kísérletek problémái. 4. Az öngyilkosság; eutanázia; 5. Bevezetés az ökológiába, alapfogalmak. 6. A környezeti kérdés kialakulása, ak-tuális problémák, nézetek, tévedések, megoldási kísérletek tudományos és politikai szinten.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: A félév során kiadott jegyzet; ZLINKSZKY JÁNOS: *Környezet- és te-remtővédelem*, *Vigilia* 81 (2016/5) 329–342; JOHN ROBERT McNEILL: *Valami új a nap alatt. A 20. század környezettörténete*, Ursus Libris, Budapest, 2011; GYULAI IVÁN:

A biomassza dilemma, Magyar Természetvédők Szövetsége, Budapest, 2007; LUCAS, RAMÓN LUCAS: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: FERENC PÁPA: *Laudato si'* kezdetű enciklikája közös otthonunk gondozásáról, Szent István Társulat, Budapest, 2015; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Felelősségünk a teremtett világért: „Minden általa és érte teremtett...”* A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a teremtett világ védelméről, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

CSALÁD ÉS FEJLŐDÉS

MTPSCSN, BAPSCSN, BAPSCS/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A család szerepének, hatásainak megismertetése a család keretében történő élethosszig tartó egyedi fejlődésben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a családi szocializáció mechanizmusait, ezek működésének fejlődést segítő és gátló aspektusait és az egyes életkorok fejlődési feladatait. Képes saját életében felismerni és korrigálni a családi hatások esetleges káros következményeit. Érzékeny leendő neveltjei családi problémáinak felismerésére, szülei partnereként való elfogadására, és képes arra, hogy szükség esetén a megfelelő szaksegítséghez juttassa őket. Elkötelezett abban, hogy minden segítséget megadjon a családok harmonikus működésének előmozdításához.

Tematika (nappali): 1. A fejlődés általános kérdései. 2. Az élethosszig tartó fejlődés menete. 3. A család fogalma, funkciói. 4. A család rendszerjellege. 5. A család működésének jellegét meghatározó tényezők Olson modellje alapján. 6. Családi alrendszerek és szerepek. 7. A családi szocializáció működése. 8. Egyedi fejlődés a család életciklusaiban. 9. A mese és a játék szerepe a fejlődésben. 10. A testvérek szerepe a szocializációban. 11. Fejlődés serdülőkorban. 12. A felnőttkori fejlődés. 13. Az időskor jellemzői. 14. Erkölcsi és vallási szocializáció a családban.

Tematika (esti): A család fogalma, funkciói. A házasság és a család működésének jellegét meghatározó tényezők Olson modellje alapján: kohézió (kötődés, intimitás, közelség/távolság, határok), alkalmazkodás, kommunikáció. A családi szocializáció működése. Erkölcsi és vallási szocializáció. Egyedi fejlődés a család életciklusaiban.

Követelmény: Esetleírás elkészítése: interjú egy idős emberrel. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA (szerk.): *Család és fejlődés*, szöveggyűjtemény; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Család és fejlődés*, jegyzet.

CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDELMELEK CSOPORTOS SZAKMAI GYAKORLAT

CSCSGYE – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

GYCSGY – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Fehérné dr. Mészáros Ágnes

Az intézménylátogatás célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermekvédelmi szakellátás különböző formáival. A látogatás során betekintést nyerne egy gyermekotthon munkájába, megismerik az intézmény történetét, személyi és tárgyi feltételeit, a gondozás, nevelés, család gondozás, utógondozás, utógondozói ellátás munkáját.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekvédelmi szakellátás különböző formáit és egyes intézmények munkáját. Képes magabiztosan eligazodni az intézmények és fogalmak között. Elkötelezett abban, hogy munkája során az itt megszerzett ismereteivel készen álljon segíteni a gyermekeken és családokon.

Követelmény: Intézménylátogatási napló készítése megadott szempontok alapján. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: DOMSZKY ANDRÁS: *Gyermekvédelmi szakellátás. Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz*, Nemzeti, Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 2004; DOMSZKY ANDRÁS: *A gyermekotthonok működésének szabályairól és követelményeiről. Módszertani levél*, Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézet, Budapest, 2005.

CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDELEM SZOCIOLÓGIÁJA ÉS SZOCIÁLPOLITIKÁJA

CSSZOCP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit RSCJ

A tanegység célja: Korunk társadalmában a családokat közelről érintő kérdések vizsgálata társadalomelméleti keretek közé helyezve, törvényszerűségek és sajátosságok értelmezése. Emellett átfogó ismeretek átadása a szociális gondoskodás történetéről, tartalmáról, értelmezéséről, gyakorlati megjelenési formáiról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeretekkel rendelkezik az (életvezetésük, fejlődésük szempontjából) veszélyeztetett családokból származó gyerekek társadalmi hátteréről. Ismeri a szociálpolitika tartalmát, fogalom- és eszköztárát. Képes az előítéletes gondolkodás, sztereotípiák helyett a társadalmi valóság értelmezésére, a szociálpolitikai gyakorlatok alkalmazására, hatásainak értelmezésére, előnyeinek, korlátainak elismerésére. Elkötelezetten törekszik a rábízott gyermekek helyzetének társadalmi összefüggésben való szemlélésére, a szerzett ismeretek továbbfejlesztésére, körültekintő alkalmazására.

Tematika: 1. Alapfogalmak, a család társadalmi meghatározottsága, a családösszetétel változásai. A változó család, élettársi kapcsolatok, egyszülős családok. 2. A párválasztás szociokulturális összetevői és szociológiai problémái. A szingli életmód, homogámia, heterogámia. A hetero- és homoszexualitás társadalmi problémái. 3. Népesedés és család. A születésszám és a terhességmegszakítások számának alakulása. Gyermektelenség, egy- és sokgyermekes családok, házasságon kívül születettek. A gyermekvállalás társadalmi támogatottsága. 4. A család funkciói, családerősítő és -gyengítő folyamatok. A család és környezete, a család életmódját meghatározó tényezők. 5. Házasságok stabilitása és instabilitása. Különélés, válás, újráházasodás hatása. Nem vér szerinti szülők és gyerekek kapcsolata. 6. Családok különböző terhekkel. Munkanélküliség, szegénység, tartós betegség, rokkantság. Fogyatékos és

speciális gondozási szükségletű családtagok. 7. A család működésének diszfunkciói. Deviancia a családban. A deviáns viselkedések és a családi kapcsolatok változásai. Bántalmazás és erőszak a családban. 8. Veszélyformák, szegénység, bűnözés hatása a gyermekekre, sokproblémás családok. 9. Család – erőszak – iskola a fiatalok bűnelkövetők életében. 10. Gyermekvédelem. Nevelőszülők és örökbefogadók a gyermekvédelem rendszerében. A családból kiemelt gyerekek kapcsolatai vér szerinti családjukkal, családtagjaikkal. Gyermekvédelem és nevelés. A nevelőtthoni nevelés dilemmái. 11. A szociálpolitika, társadalmpolitika, szegénypolitika fogalma. A szociálpolitikai tevékenység alapvető céljai. 12. A szociálpolitika résztvevői, szereplői, szinterei. A szociálpolitika és más politikák. A szociálpolitikára ható értékek: egyenlőség, szolidaritás, szabadság, igazságosság, tolerancia. 13. A jóléti államtípusok meghatározása, alapvető jellemzőik. 14. A szociálpolitika alapelvei: prevenció, korrekció, integráció, szegregáció, univerzalitás, szelektivitás. 15. A szociálpolitikai beavatkozási eszköze: jövedelemelosztás, újraelosztás. A szociálpolitika és adópolitika kapcsolata, az adójog, az adózás jellemzői, társadalmi hatásai. A gazdaság helye a társadalomban, a piac és a szociálpolitika viszonya. 16. A szegénység és a segélyezés alapvető kérdései. 17. A társadalmi egyenlőtlenségek kialakulásának és növekedésének alapvető strukturális okai a fejlett és fejlődő országokban.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHADT MÁRIA (szerk.): *Családszociológia. Szöveggyűjtemény*, Comenius Bt., Pécs, 2002; SZILVÁSI LÉNA (szerk.): *Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családokkal*, Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 1996; HERCZOG MÁRIA: *A gyermekvédelem dilemmái*, Pont, Budapest, 1997; ROSTA ANDREA: *A deviáns viselkedés szociológiája*, Loisir, Budapest – Piliscsaba, 2007; ANDORKA RUDOLF: A jóléti szolgáltatások átalakulásának kérdéseiről, *Esély* 3 (1991/3) 49–59.

Ajánlott irodalom: BÁRÁNY FERENC: *Fejezetek a Szociálpolitika nemzetközi történetéből. Általános szociális munkás főiskolai hallgatók számára*, kézirat, Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem, Szeged, 1996; CASTEL, ROBERT: *A szociális kérdések alakváltozásai. A bérmunka krónikája*, Max Weber Alapítvány – Wesley Zsuzsanna Alapítvány – Kávé Kiadó, Budapest, 1998; FERGE ZSUZSA – LÉVAI KATALIN (szerk.): *A jóléti állam*, ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszék, Budapest, 2004; MÜLLER, WOLFGANG C.: *Hogyan vált a segítségnyújtás hivatássá? A szociális munka módszertanának története, 1883–1945*, ELTE Szociális Munka és Szociálpolitikai Tanszék – Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 2002; SZALAI JÚLIA: Jóléti fogda, 1. rész, *Esély* 15 (2004/6) 19–36; SZALAI JÚLIA: Jóléti fogda, 2. rész, *Esély* 16 (2005/1) 3–33. További ajánlott irodalomról bővebb listát az órán kapnak a hallgatók.

CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDŐ EGYÉNI SZAKMAI GYAKORLAT

MACSTGYE – ESTI, I. FÉLÉV, 9 KREDIT

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

A terepgyakorlat célja: Az elméleti ismeretek gyakorlatban való alkalmazásának megfigyelése, önálló alkalmazása és értékelése. A család- és gyermekvédő tanár

szakmai tevékenységéhez szükséges képességek fejlesztése. Felkészítés a gyakorlati tevékenység tapasztalatainak feldolgozására, értelmezésére és a problémák tudatosítására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a család- és gyermekvédelem fogalmait, intézményeit, kategóriáit. Képes az adott intézményben felmerülő konkrét helyzeteket értékelni, problémakezelési stratégiát készíteni. Elkötelezett abban, hogy a gyakorlat során a mentortanárral együttműködve a család és gyermekek érdekeit szem előtt tartva, a szakmai és etikai szabályokat betartva álljon a segítséget igénylő gyermek/család mellé.

A hallgató feladatai:

- A mentortanárral egyeztetett időterv szerint látogatja az intézményt, megismeri az iskolai gyermekvédelmi munka gyakorlatát megalapozó dokumentumokat.
- Áttekinti a gyermekvédelmi tevékenység végzése során készített esetdokumentációt.
- Figyelemmel kíséri a mentortanár gyermekvédelmi munkáját (a szülő/gyermek be- leegyezésével megfigyelőként vesz részt segítő beszélgetésen, esetmegbeszélésen, esetkonferencián).
- A mentortanár irányításával önálló részfeladatot végez az iskolában folyó család- és gyermekvédő tevékenységekben.
- Megfigyeléseiről és tapasztalatairól, a gyakorlat során végzett tevékenységéről, a felmerülő nehézségeiről részletes naplót készít.

A hallgató kötelezettségei:

- Alkalmazkodik a gyakorlóintézmény munkarendjéhez és előírásaihoz.
- A mentortanárral egyeztetett időben és helyen megjelenik, akadályoztatását előre jelzi és a hiányzásokat a mentortanárral való megállapodás szerint pótolja.
- Betartja a szakmai etikai szabályokat, a kliensekről tudomására jutott információkat titkosan kezeli.
- A gyakorlat végzése során megfigyeléseire, tapasztalataira, önálló tevékenységére építve, elméleti ismereteit felhasználva részletes portfóliót készít, amelyben számot ad az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazásában való jártasságáról és a saját munkára való reflektálási készségéről.
- Az iskolai gyermekvédelmi gyakorlat teljesítése mellett részt vesz a *Gyakorlatkísérő szeminárium* óráin és teljesíti a kurzus követelményeit.

Követelmény: A félév végén minősített aláírás.

Ajánlott irodalom: FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011; FEUER MÁRIA (szerk.): *A családsegítés elmélete és gyakorlata. Szöveggyűjtemény*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008.

A CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉS ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA

CSCSÉNE – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: A családi életre nevelés módszertani elemeinek megismertetése, a gyerekekkel/fiatalokkal való foglalkozás során alkalmazható technikák elsajátítása. Az egyház és az etika idevonatkozó tanításának és a gyerekek/fiatalok érettségi szintjének megfelelően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a családi életre nevelésben a gyerekekkel/fiatalokkal való foglalkozás során alkalmazható módszereket, eszközöket és technikákat. Képes a megismert módszerek és eszközök kreatív, a célzott csoport korosztályi adottságainak, érdeklődésének és sajátos helyzetének megfelelő alkalmazására. Elkötelezetten törekszik a család értékének és a személy tiszteletének hiteles felmutatására.

Tematika: Család és családi élet korunk kihívásai között. Családi életre ki nevelhet és hogyan? Mi az, amit mindenképp meg kell tennünk? Mi az, ami nem a mi hatáskörünk?

Követelmény: Tematikus terv és óravázlat készítése szabadon választott korosztály részére az órákon tárgyalt témakörökből. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005, a családdal, illetve a családi katekézissel foglalkozó részek.

Ajánlott irodalom: KIRÁLY ERNŐ: *Szeretet és szabadság az életünkben. A személyiség fejlődésének családi és lélektani háttere*, Szent Gellért Családsegítő és Oktatási Alapítvány, Leányfalu, é. n.; GRÉSZ GÁBOR – ROBINSON, DAVID M. – MERGL ÉVA (szerk.): *Fiatalok az élet küszöbén (FÉK), 1. kötet, Én és a kapcsolataim*, Timóteus Társaság, Budapest, 2002; McDOWELL, JOSH – DAY, DICK: *Miért várj? Érdemes várni a szexszel a házasságig? Jelentés a tizenévesek szexuális válságáról*, Timóteus Társaság, Budapest, [1995.]

CSALÁDLÉLEKTAN

PTCS1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A család rendszerjellegének és működési törvényszerűségeinek megismertetésén keresztül nyitottá tenni a hallgatókat a mélyebb önismeretre, és képessé tenni őket klienseik problémáinak jobb megértésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a család egészséges és kóros működésének hátterét, okait, egyéni és társadalmi következményeit, valamint a korrekció lehetőségeit. Képes arra, hogy saját életében felismerje és korigálja a családi hatások esetleges káros következményeit. Érzékennyé válik kliensei családi problémáinak felismerésére, és képes arra, hogy szükség esetén a megfelelő szaksegítséghez juttassa őket. Elkötelezett abban, hogy minden segítséget megadjon a családok harmonikus működésének előmozdításához.

Tematika: A család funkciói és rendszerjellege. Szerepek a családban. A párkapcsolat fejlődési szakaszai, a házastársi elköteleződés pszichológiai jelentősége. A házasság működése. A családi életciklusok. Az elég jó anya jellemzői, a korai anya-gyermek

kapcsolat jelentősége. A kóros családindinamikai tényezők hatása a fejlődésre. A családi kommunikáció nehézségeinek okai, a hatékony kommunikáció. A családi konfliktusok okai, a hatékony konfliktuskezelés. Az indulatkezelés módszerei, érzelmi nevelés. A válás hatásai. Az újrահázasodott családok.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Családlélektan*, jegyzet;

Ajánlott irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *A házasság és a család belső világa*, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2007; KOPP MÁRIA – SKRABSKI ÁRPÁD: *Magatartás és család*, *Magyar Bioetikai Szemle* 7 (2001/4) 1–25.

CSALÁDPszichológia

OPSCSPN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

GYCSPSZ – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A család rendszerjellegének és működési törvényszerűségeinek megismertetésén keresztül nyitottá tenni a hallgatókat a mélyebb önismeretre, és képessé tenni őket diákjaik személyiségének és problémáinak jobb megértésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a házasság és a család egészséges és kóros működésének hátterét, okait, egyéni és társadalmi következményeit, valamint a korrekció lehetőségeit. Képes arra, hogy saját életében felismerje és korigálja a családi hatások esetleges káros következményeit. Érzékennyé válik diákjai családi problémáinak felismerésére, és képes arra, hogy szükség esetén a megfelelő szaksegítséghez juttassa őket. Elkötelezett abban, hogy minden segítséget megadjon a családok harmonikus működésének előmozdításához, ezáltal hozzájáruljon a tanulók egészséges személyiségfejlődéséhez.

Tematika (nappali): 1. A család funkciói és rendszerjellege. 2. A család működésének circumplex modellje (Olson). 3. Alrendszerek és szerepek a családban. 4. Felkészülés a házasságra. 5. A család életciklusa. 6. A házastársi elégedettség evolúciós és személyiségbeli meghatározói. 7. A szerelem pszichológiája. 8. A házastársi kommunikáció minőségét meghatározó tényezők. 9. Az érzelmek hatékony kommunikációja. 10. A konfliktuskezelő stratégiák modelljei. 11. A sikeres konfliktuskezelés alapelvei és kommunikációs folyamata. 12. Megbocsátás a családban. 13. Egyenlőség és munkamegosztás a házasságban. 14. A házastársi hűség pszichológiai meghatározói.

Tematika (esti): A család funkciói és rendszerjellege. A circumplex modell. Alrendszerek és szerepek a családban. A család életciklusa. A korai anya-gyermek kapcsolat jelentősége. A kóros családindinamikai tényezők hatása a fejlődésre. A bántalmazás fajtái. A szülői nevelési stílusok és hatásai. A reziliencia jelensége. Az érzelmi nevelés tényezői. Az agresszív személyiség kialakulásának okai. Az agresszivitás kezelésére való nevelés tényezői. Konfliktuskezelés a családban. A családi életciklus egyes állomásainak jellemzői, nehézségei. A család társadalmi szintű jelentősége.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Családpszichológia*, jegyzet

Ajánlott irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *A házasság és a család belső világa*, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2007.

CSALÁDPSZICHOLÓGIA SZEMINÁRIUM

ECSPSZSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

Tanegységi előfeltétel: Családpszichológia (OPSCSPN)

A tanegység célja: A családpszichológia elméleti megállapításainak saját élményű feldolgozása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a házasság és a család sikeres működését meghatározó tényezőket. Képes e tényezők segítségével reflektálni saját családi pszichológiai örökségére, és a változtatható területeken képes fejlődni. Elkötelezett a családok megerősítésében, ezért tudatosan felkészíti mind önmagát, mind leendő diákjait a felelős családi életre.

Tematika: A Családpszichológia c. tantárgy tematikájának saját élményű feldolgozása.

Követelmény: Részvétel az órákon, az ott kiadott feladatok elvégzése. A félév végén minősített aláírás.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Családpszichológia*, jegyzet.

CSOPORTLÉLEKTAN ÉS KÖZÖSSÉGVEZETÉS

PTCSL/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót a lelkipozíció és csoportvezetés szempontjából lényeges csoportfolyamatok pszichológiai jellegzetességeivel, valamint a közösség alakításának, mozgósításának lehetőségeivel. A kurzus során csoportdinamikai gyakorlatok segítik az elméleti ismeretek elmélyítését.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a csoportfolyamatok alapvető pszichológiai jellegzetességeit. Képes a vezetés különböző eszközeinek az adott csoport esetében hatékony alkalmazására. Elkötelezett a rábizott közösségek működésének és fejlődésének segítésében.

Tematika: 1. Csoportok az egyén életében. 2. Az egyén helye a csoportban: szerep, szociometriai pozíció. 3. A csoporthoz tartozás motívumai. 4. Kommunikáció a csoportban. 5. Vezetői szerepek, tulajdonságok. 6. A hatalom forrásai. 7. A vezető által ellenőrizhető csoportfolyamatok: részvétel, befolyásolás, csoportlélgkör, csoporttagság érzése. 8. Normák a csoportban. 9. Feladatvégző tevékenység, a feladatok megosztása. 10. Egyéni és csoportos döntéshozatal.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Irodalom: GRIFFIN, EM: *Együtt-lét. Mitől jó egy csoport?*, Harmat, Budapest, 2008; HANSON, PHILIP G.: Mire figyeljünk a csoportokban?, in Rudas János (szerk.): *Önismereti csoportok*, Animula, Budapest, 1999, 100–103; KIECHLE, STEFAN: *A hatalom gyakorlása*, Korda Kiadó, Kecskemét, 2010; WOLF, NOTKER – ROSANNA, ENRICA: *Az embervezetés művészete*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011; VANIER, JEAN: *A közösség. A megbocsátás és az ünnep helye*, Vigilia, Budapest, 1995, A vezetés adománya című fejezet.

DEVIANCIA ÉS GYERMEKVÉDELEM SZOCIOLÓGIÁJA

GYDGY – ESTI, I. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit RSCJ

A tanegység célja: A normakövetés és a deviancia, valamint a gyermekvédelem szociológiai értelmezésével, viselkedésminták társadalmi meghatározottságával kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása, társadalomelméleti keretek közt empirikus adatok értelmezése, elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeretekkel rendelkezik az (életvezetésük, fejlődésük szempontjából) veszélyeztetett csoportokból, családokból származó gyerekek társadalmi háttéréről, azok szociológiai értelmezésének lehetőségeiről. Képes értelmezni a szakirodalomban megjelenő statisztikai és empirikus kutatási adatokat. Elkötelezett a rá bízott gyermekek, családok helyzetének társadalmi összefüggésben való szemléletére.

Tematika: 1. A deviáns viselkedés szociológiája – konformitás és deviancia. 2. A deviancia szociális és patológikus jellege, fogalma, vizsgálatának irányai. A deviáció funkcionálitása és diszfunkcionálitása. 3. A deviancia biológiai, pszichológiai és szociológiai elméletei. 4. Anómiaelméletek, társadalmi dezorganizációs elméletek. 5. Differenciális asszociáció elmélete, kulturális konfliktusok elmélete. 6. Stigmatizációs elmélet, szubkultúra, társadalmikontroll-elméletek. 7. Veszélyformák, szegénység, bűnözés hatása a gyermekekre, sokproblémás családok. 8. Család – erőszak – iskola a fiatalok bűnelkövetők életében. 9. Gyermekvédelem. Nevelőszülők és örökbe fogadók a gyermekvédelem rendszerében. A családból kiemelt gyerekek kapcsolatai vér szerinti családjukkal, családtagjaikkal. 10. Gyermekvédelem és nevelés. 11. A nevelőotthoni nevelés dilemmái. 12. Bentlakásos intézmények az európai kultúra és gyermekvédelem fejlődésének tükrében.

Követelmény: A félév során folyamatos önálló munka. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ROSTA ANDREA: *A deviáns viselkedés szociológiája*, Loisir, Budapest – Piliscsaba, 2007; SCHATZ MÁRIA (szerk.): *Családszociológia. Szöveggyűjtemény*, Comenius Bt., Pécs, 2000; SZILVÁSI LÉNA (szerk.): *Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családokkal*, Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 1996; HERCZOG MÁRIA: *A gyermekvédelem dilemmái*, Pont, Budapest, 1997.

MAPDDI/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Elméleti tudást biztosítani a tanítás tervezési, szervezési, irányítási és értékelési kompetenciájának fejlődéséhez.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az oktatás célrendszerét, a céltételezés folyamatát, megfelelő tanulási környezet kialakításának lehetőségeit, a fejlődést biztosító didaktikai módszereket, különböző tanítási stratégiákat, az értékelés módjait, az esélyegyenlőség biztosításának és a differenciálásnak a lehetőségeit. Képes az egyéni különbségek figyelembevételével differenciáltan megtervezni a teljes tanítási folyamatot. Képes az értékelés különböző módjait, valamint a didaktika általános elméleti tételeit a katekézis feladataira alkalmazni. Elkötelezett abban, hogy segítsen a reábizottak képességeinek maximális kibontakoztatásában.

Tematika: Az oktatás tervezése. Az oktatás célrendszere: az oktatás tartalma, fejlesztendő készségek és képességek, attitűd formálása. Kompetenciák. A differenciálás szükségessége és lehetőségei. Az oktatás stratégiái (szervezési módjai, módszerei, eszközei). A pedagógiai értékelés. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek és gyermekcsoportok. Az alulteljesítő tehetségek és segítésük. A többszörös intelligencia figyelembevétele, a bennük rejlő lehetőségek kiaknázása.

Követelmény: A félév során egy tematikus terv elkészítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN: *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; ROEDERS, PAUL – GEFERTH ÉVA: *A hatékony tanulás titka*, Trefort Kiadó, Budapest, 2007; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben?*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom: NICHOLSON-NELSON, KRISTEN: *A többszörös intelligencia*, Szabad Iskoláért Alapítvány, Budapest, 2007; FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2010; OLLÉ JÁNOS – SZIVÁK JUDIT: *Mód – Szer – Tár*, Okker Kiadó, Budapest, 2006.

DOGMATIKA I.: A HÁRMAS-EGY ISTEN

BADO1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

RIDO1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

Tanegységi előfeltétel (Katekéta–lelkipásztori munkatárs alapszakon): Filozófiatörténet I–II. (BAFT1–2/E); Metafizika I. (BAMF1/E); Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (BAFU2/E)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat az Istenről szóló reflexió főbb kérdéseivel. Bemutatni az Istenről való beszéd lehetőségének kérdését, ismertetni Isten

tulajdonságainak, egyetlenségének és a Szentháromság kérdéseinek főbb összefüggéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyháznak a háromszemélyű egy Isten megvalló hitigazságait. Képes az Isten megismerését kutató klasszikus és mai kérdések megválaszolására, a Szentháromság misztériumának negatív és affirmatív úton való megközelítésére. Egyre erősebb és személyesebb hittel fordul Istenhez imádságaiban és elmélkedéseiben, erre épül elmélyülése a teológia tudományában is.

Tematika: Isten, a dogmatika ihlető forrása. Az Istenről szóló beszéd és az istenismeret útjai. Isten a bibliai reflexió tükrében. Az ősegyház hite. A szentháromságtan dogmatörténeti fejlődése. A Háromságos Egy-Isten titkának jellegzetességei. Az élő Isten a mai teológiában: megközelítésmódok és feladatok.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: SATTLER, DOROTHEA – SCHNEIDER, THEODOR: Istantan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 55–127; COURTH, FRANZ: *A háromságos szeretet Istene*, Agapé, Szeged, 1999.

DOGMATIKA II.: A KEZDETEKTŐL A BETELJESÜLÉSIG

DOGMATIKA R/III.: A KEZDETEKTŐL A BETELJESÜLÉSIG

BADO2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

RIDO3/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

Tanegységi előfeltétel (Katekéta–lelkipásztori munkatárs alapszakon): Filozófiatörténet I–II. (BAFT1–2/E); Metafizika I. (BAMF1/E); Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (BAFU2/E)

A tanegység célja: Bemutatni a semmiből való teremtés tanításának teológiai jelentőségét és a fenntartás, gondviselés, együttműködés tanítását. Ismertetni az egyén és a világ végső sorsára vonatkozó dogmákat, a halál, az ítélet, a feltámadás és az örök élet kérdéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház Szentírásán alapuló tanítását a világ és az ember keletkezéséről, az emberi élet és a világ végső sorsának kérdéseiről. Képes az egyház tanítását összhangban látni a mai tudományos felismerésekkel és elméletekkel. Elképezett a teremtés védelmére, a fenntartható fejlődés szempontjainak érvényesítésére.

Tematika: A bibliai teremtéstan jellemzői. A teremtéstan a teológiatörténetben. Az ember teremtése, természete, méltósága. A teremtéstan és a mai tudományos világkép. Apokaliptika és parúziavárás a Bibliában. Az eszkatológia a teológiatörténetben. Az egyén beteljesedése. A feltámadáshit a kezdetektől napjainkig. Pokol, purgatórium, mennyország.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PUSKÁS ATTILA: *A teremtés teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; NOCKE, FRANZ-JOSEF: Eszkatológia, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 397–494.

DOGMATIKA III.: KRISZTOLÓGIA

MTDO3N, BADO3N, HDO3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Deák Hedvig OP

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet (MTFT1–4N, BAFT1–2N, HFT1–2N); Filozófia: Metafizika I. (MTFI1N, BAMFI3N, HFI1N); Fundamentális teológia (MTFU1–2N, BAUF1–2N, HFU1–2N); valamint teológia szakon és osztatlan tanárképzésben Filozófiai antropológia (MTFI5N, HFI3N)

A tanegység célja: A Szentírás és a Szenthagyomány fényében bemutatni Jézus Krisztus személyét és művét, megismertetni az Ő titkával kapcsolatos spekulatív teológiai reflexiót, valamint a főbb teológiai kérdéseket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krisztológia alapvető kérdéseinek történeti és jelenkori teológiai vonatkozásait. Képes a Jézus Krisztusra vonatkozó egyházhi hit továbbadására. Elkötelezett abban, hogy Krisztus tanítványaként tanítson másokat.

Tematika: Bevezető kérdések. A krisztusi misztérium megértése az apostoli egyházban. Az egyházatyák és az ókori zsinatok krisztológiája. A megtestesülés titka. Krisztus a közvetítő. A megváltás titka (szótériológia).

Követelmény: A félév során két zárthelyi dolgozat, a félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: KERESZTY RÓKUS – PUSKÁS ATTILA: *Jézus Krisztus. Krisztológiai alapvetés*, Szent István Társulat, Budapest, 2015, 2., bővített kiadás, 42–280, 377–416, 435–477; FILA BÉLA: *Krisztus misztériuma*, PPKE Hittudományi Kar, Budapest, 1992, 158–167, 199–204.

Ajánlott irodalom: A *Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; FILA BÉLA: *Dogmatikai előadások*, 4. kötet, *Krisztus misztériuma*, PPKE Hittudományi Kar, Budapest, 1992; KASPER, WALTER: *Jézus a Krisztus*, Vigilia, Budapest, 1996; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus dogmatika a teológia tanulmányozásához és alkalmazásához*, Kairosz, Budapest, 2007; SCHÜTZ ANTAL: *Dogmatika. A katolikus hitigazságok rendszere*, 1. kötet, Pax, Esztergom, 2008; TAKÁCS JÓZSEF: *Dogmatika*, Örökmécs, Bányaterenye, 2005.

DOGMATIKA RI/II.: KRISZTOLÓGIA

RIDO2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a Jézus Krisztus személyére és megváltó művére vonatkozó dogmatikai kérdések történeti és kortárs teológiai megközelítéseivel. A krisztológiai alapfogalmak, a személyi egység kérdésének értelmezése és kifejtése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krisztológia alapvető kérdéseinek történeti és jelenkori teológiai vonatkozásait. Képes a Jézus Krisztusra vonatkozó

egyházhi hit továbbadására. Elkötelezett abban, hogy Krisztus tanítványaként tanítson másokat.

Tematika: Jézus Krisztus személye a Szentírás tanúsága alapján. A krisztológia történeti fejlődése. A krisztológia alapfogalmai. Jézus Krisztus embersége és istensége a mai teológia tükrében. Különböző krisztológiai megközelítések.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: KESSLER, HANS: Krisztológia, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 251–472.

DOGMATIKA IV.: SZENTSÉGTAN

MTDO5N, BADO4N, HDO4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Gérecz Imre OSB

Tanegységi előfeltétel (nappali tagozaton): Filozófiatörténet (MTFT1–4N, BAFT1–2N, HFT1–2N); Filozófia: Metafizika I. (MTFI1N, BAFI3N, HFI1N); Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (MTFU1N, BAFU2N, HFU2N); valamint teológia szakon és osztatlan tanárképzésben Filozófiai antropológia (MTFI5N, HFI3N)

A tanegység célja: Megismertetni a szentségek teológiájának alapjait, különös tekintettel azok dogmatikai, történeti és kulturális aspektusaira. Tanulmányozzuk az egyes szentségeket mint a Krisztus misztériumában való részesedés látható és hatékony jeleit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus szentségtan alapjait, fejlődési állomásait, teológiai hátterét és fogalomhasználatát. Képes adekvát módon, körültekintően gondolkodni a szentségek szerepéről az egyház életében. Elkötelezett abban, hogy a szentségek ünneplését mélyebben megértse és gazdagítsa.

Tematika: 1. *Mysterion* és *sacramentum*. 2. Szentségek mint *loci theologici*. 3. A szentségek alapítása. 4. Jel és hatékonyság. 5. Az Ige és a szentségek. 6. Az egyház szentségei. 7. Rítus, szimbólum, gesztus. 8. A beavatás szentségei: keresztség, bér-málás, eucharisztia. 9. A gyógyítás szentségei: a kiengesztelődés szentsége, a betegek kenete. 10. A szolgálat szentségei: az egyházi rend és a házasság.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: GÁNÓCZY SÁNDOR: *Bevezetés a katolikus szentségtanba*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; NOCKE, FRANZ-JOSEF: Általános szentségtan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1997, 195–233; NOCKE, FRANZ-JOSEF: Részletes szentségtan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1997, 235–396.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *Summa Theologiae*, IIIa Pars, q. 60–90; és *Supplementum*, q. 1–68; BABOS ISTVÁN: *Az Egyház szentségei*, Agapé – Távlatok, Szeged – Budapest, 1996; CHAUVET, LOUIS-MARIE: *Symbole et sacrement. Une relecture sacramentelle de l'existence chrétienne*, Cerf, Paris, 2008; CSERHÁTI JÓZSEF: *Az egyház és szentségei. A liturgikus reform teológiai alapjai*, Szent István Társulat, Budapest, 1972; DOLHAI LAJOS: *A szentségek teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2011;

ELŐD ISTVÁN: *Katolikus dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1983; GRILLO, ANDREA – PERRONI, MARINELLA – TRAGAN, PIUS-RAMON (ed.): *Corso di teologia sacramentaria*, vol. 1–2., Queriniana, Brescia, 2000; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus dogmatika a teológia tanulmányozásához és alkalmazásához*, Kairosz, Budapest, 2007, 607–737; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Agapé, Szeged, 1998, 328–342.

DOGMATIKA IV.: SZENTSÉGTAN

RIDO4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Szabó Bertalan OP

A tanegység célja: Megismertetni a szentségek misztériumát mint Isten kegyelmének látható és hatékony jeleit. Bemutatni a szentségeket működésükben és felépítésükben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus szentségtan alapjait, fejlődési állomásait, teológiai háttérét. Képes felismerni a szentségek helyét és szerepét az egyház életében és tevékenységében. Elkötelezett abban, hogy az egyház szentségi gyakorlatát helyesen értelmezze és kibontsa.

Tematika: A szentségek helye a teológiában. A szentségek és a liturgia. Az egyház és a szentségek. A keresztség rendelése. A keresztség hatékonysága. A keresztség felvevője. A keresztség érvényessége. A bérmálás szentségi jellege és hatásai. A bűnbocsánat szentsége. Az eucharisztia mint áldozat. Jézus jelenléte az eucharisziában. A betegek kenete. Az egyházi rend szentsége. A házasság szentsége.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: CSERHÁTI JÓZSEF: *Az egyház és szentségei. A liturgikus reform teológiai alapjai*, Szent István Társulat, Budapest, 1972; ELŐD ISTVÁN: *Katolikus dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1983; NOCKE, FRANZ-JOSEF: Általános szentségtan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1997, 195–233; NOCKE, FRANZ-JOSEF: Részletes szentségtan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 1997, 235–396.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *Summa Theologiae*, IIIa Pars, q. 60–90; és *Supplementum*, q. 1–68; REVEL, JEAN-PHILIPPE: *Traité des sacrements*, I. 1., Cerf, Paris, 2004; FINKENZELLER, JOSEF: *Die Lehre von den Sakramenten im allgemeinen. Von der Schrift bis zur Scholastik. Handbuch der Dogmengeschichte*, IV/1a, Herder, Freiburg i. Br., 1980; FINKENZELLER, JOSEF: *Die Lehre von den Sakramenten im allgemeinen. Von der Reformation bis zur Gegenwart. Handbuch der Dogmengeschichte*, IV/1b, Herder, Freiburg i. Br., 1981.

DOGMATIKA V.: KEGYELEMANTAN

MTDO4N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I–IV. (MTFT1–4N); Filozófia: Metafizika I. (MTFI1N); Filozófiai antropológia (MTFI5N); Fundamentális teológia (MTFU1N)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a kegyelemről szóló tanítás bibliai alapjait, teológiatörténetét és szisztematikus teológiai témáit, mai kérdéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus kegyelemtan főbb kérdéseit és az arra vonatkozó hittételeket. Képes megfelelően alkalmazni a kegyelemtanban felmerülő kérdéseket a teológia és a hitélet különféle területein. Elkötelezett abban, hogy az egyház tanítása szerint értelmezze és tanítsa a kegyelem titkát.

Tematika: A Szentírás tanúsága a kegyelemről. A kegyelemtan dogmatörténeti kibontakozása. Természet és természetfeletti viszonya. Isten egyetemes üdvözítő akarat. Előrerendelés és elvetés. Kegyelem és szabadság. Az eredeti és az áteredő bűn. Az eredeti igazság és szentség állapota. A megigazulás. Az istengyermekség kegyelme. Az aktuális kegyelem. A kegyelem tapasztalata.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PUSKÁS ATTILA: *A kegyelem teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

DOGMATIKA V.: KEGYELEM TAN

MADO5/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Szabó Bertalan OP

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I–II. (BAFT1–2/E); Metafizika I. (BAMF1/E); Fundamentális teológia: A kinyilatkoztatás és a hit (BAFU2/E)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a kegyelem misztériumát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus kegyelemtan főbb kérdéseit és az arra vonatkozó hittételeket. Képes megfelelően alkalmazni a kegyelemtanban felmerülő kérdéseket a teológia és a hitélet különféle területein. Elkötelezett abban, hogy az egyház tanítása szerint értelmezze és tanítsa a kegyelem titkát.

Tematika: Bevezetés. Mihez szükséges a kegyelem? A kegyelem és a természet kapcsolata. A bűn és a kegyelem. A kegyelemtan bibliai alapjai. A kegyelemtan története. A kegyelem teológiai meghatározása. A kegyelem fajtái. Az ember felkészülése a kegyelemre. A kegyelem és a szabadság. A kegyelmi élet. A megigazulás. Az érdem teológiája. Összegzés.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELŐD ISTVÁN: *Katolikus Dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 4. főrész (Kegyelemtan), 357–451; FILA BÉLA: *Dogmatikai előadások*, 5. kötet, *Krisztus kegyelme*, PPKE Hittudományi Kar, Budapest, 1991; PUSKÁS ATTILA: *A kegyelem teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A Teológia Foglalatja*, 2/1. rész, Gede Testvérek, Budapest, 2002, 109–114. kérdés; SCHÜTZ ANTAL: *Dogmatika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1937, 97–235; SZABÓ BERTALAN: A kegyelem Aquinói Szent Tamás teológiájában, *Tanítvány* 15 (2010/2) 3–19.

MTDO6.1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

MADO6.1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Beáta

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet (MTFT1–4N, BAFT1–2/E); Filozófia: Metafizika I. (MTFI1N, BAMF1/E); Fundamentális teológia (MTFU1N, BAFU2/E); valamint teológia szakon Filozófiai antropológia (MTFI5N)

A tanegység célja: Az egyén és a világ végső sorsának kérdései (halál, ítélet, feltámadás, örök élet) történeti és kortárs teológiai összefüggéseinek áttekintése, a hallgató felkészítése az ebben a témakörben való önálló tájékozódásra, kutatásra. A Mária-ról szóló dogmák kifejtése, történeti és kortárs vonatkozásai.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház misztériumának jellegzetességeit és Mária szerepét az üdvtörténetben. Önálló tájékozódásra és ítéletalkotásra képes az egyház tanítás tükrében. Elkötelezett abban, hogy kreatívan alkalmazza a tanultakat az egyház szolgálatában.

Tematika: 1. Bevezetés. Eszkatológia az Ószövetségben. 2. Eszkatológia az Újszövetségben. 3. Az ókori egyház eszkatológiájának alapvonásai. 4. Középkori eszkatológiák. 5. A halál teológiája és a különítelet. 6. A menny. 7. A halál utáni tisztulás. 8. Az örök elkárhozás. 9. A holtak feltámadása és a világ megítélése. 10. Mária alakja az Újszövetségben. 11. Istenszülő. 12. Mindig szűz. 13. Az áteredő büntől megőrzött. 14. A mennybe fölvev.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: NOCKE, FRANZ-JOSEF: Eszkatológia, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 397–494; ZIEGENAUS, ANTON: *A teremtés jövője Istenben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; MÜLLER, ALOIS – SATTLER, DOROTHEA: Mariológia, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 161–194; SCHEFFCZYK, LEO – ZIEGENAUS, ANTON: *Mária az üdvtörténetben. Mariológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2004.

BADOSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szabó Bertalan OP

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a szeretet teológiájának alapvető kérdéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szeretet teológiáját, a katolikus tanítás fényében. Képes alkalmazni a megszerzett ismereteket és tájékozódni az ide vonatkozó forrásokban. Elkötelezett abban, hogy az egyházi tanítást a szeretetről továbbadja másoknak.

Tematika: 1. A szeretet bibliai alapjai. 2. A természetes szeretet és az emberi szenvedélyek. 3. A jóindulat. 4. A barátság Arisztotelésznél és Szent Tamásnál. Isten szeretete. 5. A szeretet rendje. 6. A kegyelem és a szeretet. 7. A szeretet isteni erény.

Követelmény: A félév során írásbeli dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 1822–1829. pontok; XVI. BENEDEK PÁPA: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; KIRÁLY ERNŐ: *A keresztény élethivatás. A keresztény élet az erkölcszociológia fényében*, Szent István Társulat, Budapest, 1982, 254–318.

Ajánlott irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A Teológia Foglalata, 2/2.* rész, Budapest, Gede Testvérek, 2014, 137–297; BOLBERITZ PÁL – GÁL FERENC: *Aquinói Szent Tamás filozófiája és teológiája*, Ecclesia, Budapest, 1987, 246–252; LÉON-DUFOUR, XAVIER (szerk.): *Biblikus Teológiai Szótár*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

DOGMATIKA SZEMINÁRIUM DOGMATIKA SZEMINÁRIUM I.

MTDOSZ1N, BADOSZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az egy Isten misztériumát a *Summa Theologiae* „De Deo uno” fejezete alapján.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az Isten felé vezető öt utat és az isteni tökéletességeket. Képes felismerni az istentan teológiai és filozófiai hátterét. Elkötelezett abban, hogy Isten misztériumát az egyház teológiai hagyománya alapján közelítse meg.

Tematika: Az öt út. Isten egyszerűsége. Isten tökéletessége. Isten jósága. Isten végtelensége. Isten immanenciája és transzcendenciája. Isten változtathatatlansága. Isten örökkévalósága. Isten egysége. Isten megismerése. Isten nevei. Isten szeretete. Isten igazságossága és irgalmassága. Isten boldogsága.

Követelmény: A szöveg olvasása, az órákon való aktív részvétel, és a megadott feladatok elvégzése, a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *Summa Theologiae. Prima Pars – A Teológia Foglalata, 1/1–2.* rész, Telosz, Budapest, 1994.

DOGMATIKA SZEMINÁRIUM II.

MTDOSZ2N - NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szabó Bertalan OP

A tanegység célja: Megismertetni részletesen a bűnbocsánat szentségét, bemutatni annak kialakulását és kifejezteni e szentség teológiáját.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bűnbocsánat történetét, valamint a kiengesztelődés szentségi jellegét, folyamatát. Képes felismerni a bűnbocsánat lényegét a teológia tükrében. Elkötelezett abban, hogy a bűnbocsánatot olyan szentségként értelmezze, amely kiengesztel Istennel és az egyházal.

Tematika: A bűnbocsánat bibliai alapjai. A nyilvános vezekléstől a gyónásig. A középkori teológia tanítása. A bűnbocsánat szentsége a trentói zsinaton. A 20. századi viták. A szentség elemei. A *res et sacramentum* kérdése. A szentség gyümölcse. A kiengesztelődés ekkleziológiai vonatkozásai. A kiengesztelődés a többi szentségben. A kiengesztelődés és a közösség. Néhány aktuális kérdés.

Követelmény: A félév során elkészítendő szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: II. JÁNOS PÁL: *Reconciliatio et poenitentia* apostoli buzdítás a kiengesztelődésről és a bűnbánatról a mai Egyház küldetésében (1984), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 325–377; ALSZEGHY ZOLTÁN: *A gyónás*, Teológiai Kiskönyvtár 3/7., k. n., Róma, 1978; ELŐD ISTVÁN: *Katolikus dogmatika*, Szent István Társulat, Budapest, 1978, 575–596.

Ajánlott irodalom: GÁNÓCZY SÁNDOR: *Bevezetés a katolikus szentségtanba*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006, 181–197; SCHÜTZ ANTAL: *Dogmatika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1937, VII/5: A töredelem szentsége, 528–576; SZABÓ BERTALAN: A szentségi kiengesztelődés és egyháztani vonatkozásai, *Tanítvány* 14 (2009/2) 3–14.

DOGMATÖRTÉNET

MADOT/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szabó Bertalan OP

A tanegység célja: Megismertetni a Szentlélekre vonatkozó dogmatörténeti fejlődés vázlatát a bibliai kinyilatkoztatástól napjainkig.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Szentlélek szerepét a keresztyén életben. Képes felismerni a katolikus pneumatológia hitigazságait és azokból szintézist alkotni. Elkötelezett abban, hogy tudatosabban élje és értékelje a hívó ember kapcsolatát a Szentlélekkel.

Tematika: A Szentlélek az Ószövetségben. A Szentlélek az Újszövetségben. Az Egyház hivatalos tanításának kialakulása a harmadik isteni személyről. A Szentlélek a középkori teológiában. Az „elfelejtett” Szentlélek. A II. Vatikáni Zsinat. A „*Dominum et vivificantem*” enciklika.

Követelmény: A félév során elkészítendő szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: II. JÁNOS PÁL: *Dominum et vivificantem: A Szentlélek az Egyház és a világ életében*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 431–486; HILBERATH, BERND JOCHEN: *Pneumatológia*, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest,

2002, 475–583; SZABÓ SÁNDOR BERTALAN OP: A Szentlélek teológiai megközelítése, *Tanítvány* 17/2 (2012/4) 39–58.

Ajánlott irodalom: SCHÜTZ ANTAL: *Dogmatika*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1937; SZENT BONAVENTURA: *A hit rövid foglalata. Breviloquium*, Kairosz, Budapest, 2008; PINCKAERS, SERVAIS THÉODORE: *A keresztény erkölcszológia forrásai. Módszere, tartalma, története*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest – Szentendre, 2001.

DOGMATÖRTÉNET SEMINÁRIUM I.

MTDOTSZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Tóth Beáta

A tanegység célja: Szent Ágoston *A Szentháromságról* című művének elemző olvasása, a szentháromságtani kérdések megvizsgálása. A mű történeti összefüggéseinek vizsgálata. Ágoston „pszichológiai” szentháromsági analógiájának elemzése. A mű főbb dogmatikai kérdéseinek vizsgálata.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri Szent Ágoston *A Szentháromságról* című művének tartalmát. Képes a mű adott szakaszainak elemző bemutatására, szóbeli prezentáció készítésére és beszélgetés koordinálására. Elkötelezett abban, hogy a megismert hitgizságok fényében a keresztény remény képviselőjeként éljen.

Tematika: 1. Szent Ágoston művének bemutatása. 2. Szent Ágoston: *A Szentháromságról*, I. könyv. 3. V. könyv. 4. VI. könyv. 5. VII. könyv. 6. VIII. könyv. 7. IX. könyv. 8. X. könyv. 9. XI. könyv. 10. XII. könyv. 11. XIII. könyv. 12. XIV. könyv. 13. XV. könyv.

Követelmény: A szöveg olvasása, minden óra elején zárthelyi dolgozat írása a megadott szövegrészből, a szöveghez kapcsolódó referátum tartása és beszélgetés vezetése. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: SZENT ÁGOSTON: *A Szentháromságról*, Ókeresztény Írók 10., Szent István Társulat, Budapest, 1985.

DOGMATÖRTÉNET SEMINÁRIUM II.

MTDOTSZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Deák Hedvig OP

A tanegység célja: Szent Ágoston *De Trinitate* című művének folytatásaként a szeminárium célja, hogy konkrét példán szemléltesse a dogma történetét: bemutassa a Szentháromság titkára vonatkozó másik nagyhatású rendszerező-spekulatív művet, Aquinói Szent Tamás szentháromságtanát a *Summa theologiae*ban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kiadott irodalom tartalmát. Képes a mű adott szakaszainak elemző bemutatására, szóbeli prezentáció készítésére és beszélgetés koordinálására. Elkötelezetten törekszik az igazság mind mélyebb megismerésére.

Tematika: Aquinói Szent Tamás: *A teológia foglalata* (Budapest, 2002) la qq. 27-39. feldolgozása. Az eredés fogalma. A reláció. Az isteni személy. A több isteni személy. A szám a Szentháromságban. A szentháromságos küldések.

Követelmények: Az első órán ismerteti a szeminárium vezetője. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A teológia foglalata*, 1. rész, Gede Testvérek, Budapest, 2002; EMERY, GILLES: *Trinity, Church and the Human Person*, Sapientia Press, Naples, 2007; EMERY, GILLES: *Trinity in Aquinas*, Sapientia Press, Ypsilanti, 2003; EMERY, GILLES: *La théologie trinitaire de Saint Thomas d'Aquin*, Cerf, Paris, 2004.

DROGOK ÉS DROGFÜGGŐSÉG

GYDRF – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Kály-Kullai Károly

A tanegység célja: Megismertetni a drogproblémákkal kapcsolatos alapfogalmakkal, a drogpolitika elemeivel, a függőségekre adott intézményi, segítői válaszokkal. Továbbá segítséget adni a drogproblémák pasztorális megközelítésének elméleti és gyakorlati szintű elsajátításához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az addiktológia és a drogpolitika alapfogalmait, a drogprobléma pasztorális megközelítésének lényegi elemeit. Képes a drogproblémák terén a tájékozódásra, szükség esetén a tájékoztatásra. Elkötelezett abban, hogy mindezeket beépítse gyakorlati, egyházi szolgálatába, tevékenységébe.

Tematika: 1–2. A drogok kultúrtörténete. 3. Hogyan válik a szenvedély betegséggé? 4. A szenvedélybetegségek problémakörének megközelítési modelljei. 5. A magyarországi drogpolitika kialakulása. 6. Van-e a Vatikánnak drogpolitikája? 7. A szenvedélybetegek segítésének egészségügyi és szociális megközelítése. 8. A „Nemzeti Drogellenes Stratégia” (2013–2020) céljai, szerkezete. 9. Az Európai Unió stratégiájának céljai, szerkezete. 10–11. A szenvedélybetegek segítésének pasztorális megközelítése. 12. „Minden a családban kezdődik... a szenvedélybetegség is.” 13. „Minden a családban kezdődik... a gyógyulás is.” 14. Magyarországi intézményi, egyházi válaszok, hiányok, lehetőségek.

Követelmény: A félév végi dolgozat alapján gyakorlati jegy.

Irodalom: BAYER ISTVÁN: *Drogok és emberek. Múlt, jelen, jövő*, Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság – Focus, Budapest, 2005; DEMETROVICS ZSOLT (szerk.): *Az addiktológia alapjai*, 1–4. kötet, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2007–2010; EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK LELKIGONDOZÁSÁNAK PÁPAI TANÁCSA: *Egyház, kábítószer, drogfüggőség. Pasztorációs kézikönyv*, Új Ember, Budapest, 2004; MAY, GERALD G.: *Függőség és kegyelem*, Harmat, Budapest, 2006; KÁLY-KULLAI KÁROLY: *Utak – útkeresők – szenvedély – betegség*, Új Ember, Budapest, 2007.

AZ EGYHÁZ TÁRSADALMI TANÍTÁSA I.

KGTT1 – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a katolikus egyház tanítását a társadalmi folyamatokról, jelenségekről és törvényszerűségekről, illetve az ezekkel kapcsolatos erkölcsi állásfoglalásokról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kinyilatkoztatás, illetve katolikus egyház hivatalos dokumentumai alapján a társadalometika alapelveit. Képes felismerni az alapelvek közötti összefüggéseket és azok szerepét az egyházban és a társadalomban. Elkötelezett abban, hogy az alapelvek érvényre jussanak az egyház társadalomban végzett mindennapi szolgálatában.

Tematika: Az egyház társadalmi tanítása (ETT) mint hermeneutikus, normatív és cselekvésre irányuló tudomány. Az ETT helye a teológiában. Az ETT antropológiai alapjai. Az ETT bibliai alapjai. Az ETT az egyházatyák tanításában. Az ETT alapelvei: az emberi személy méltósága, szolidaritás, szubszidiaritás, közjó, fenntartható fejlődés.

Követelmény: A félév során két zárthelyi dolgozat. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: TOMKA MIKLÓS – GOJÁK JÁNOS (szerk.): *Az egyház társadalmi tanítása. Dokumentumok*, Szent István Társulat, Budapest, 1993; ANZENBACHER, ARNO: *Keresztény társadalometika*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: VIRT LÁSZLÓ: *Katolikus társadalmi alapértékek. Rendszerező szociálteológia*, Márton Áron, Budapest 1999; MUZSLAY ISTVÁN: *Az egyház szociális tanítása*, Márton Áron, Budapest, 1997; HÖFFNER, JOSEPH: *Keresztény társadalmi tanítás*, Szent István Társulat, Budapest 2002; BERAN FERENC – LENHARDT VILMOS: *Az egyház társadalmi tanítása*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

EGYHÁZJOG I.: ALKOTMÁNYJOG

MAEJ3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Maklár Ákos

A tanegység célja: Az egyházjog és a teológia kapcsolatának, a kánonjog történeti összefoglalásának, az alapvető jogintézményeknek, a krisztushívók alapvető jogainak és kötelességeinek, valamint az egyház hierarchikus felépítésének elsajátítása a II. Vatikáni Zsinat egyháztanának alapján, az Egyházi Törvénykönyv szerint. Ezáltal a hallgató el tudja helyezni az egyházjogot teológiai tanulmányaiban, valamint kiigazodik az egyházi struktúrákban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kánonjog és a teológia viszonyát, a kánonjog történetét be tudja illeszteni az egyház történetébe. Ismeri a krisztushívók, ezen belül a klerikusok és a laikusok alapvető kötelességeit és jogait. Ismeri az egyház hierarchikus struktúráját. Képes megfelelő módon kifejezni saját maga és a

krisztushívők számára a köteleességek és a jogok rendszerét, valamint eligazodik az egyház hierarchikus struktúrájában. Elkötelezetten tudja teljesíteni kötelességeit és élni jogaival, valamint innovatív módon tartalommal tudja megtölteni azt az egyházi hivatalt vagy feladatkört, amelyre kiválasztást vagy meghívást nyer.

Tematika: 1. A kánonjog és a teológia. 2. A kánonjog története. 3. Az egyházi törvény és magyarázata, valamint a jogszokás. 4. Természetes és a jogi személyek, valamint a jogcselekmények. 5. A krisztushívők, valamint a világiak kötelességei és jogai. 6. A klerikusok kötelességei és jogai. 7. A megszentelt életet élők kötelességei és jogai. 8. Az egyház legfőbb hatósága: a római pápa. 9. A római kúria és a pápai követek. 10. A részegyházak és csoportjaik. 11. A püspökök és a püspöki konferenciák. 12. Tanácsadó testületek az egyházmegyében. 13. A plébánia.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ERDŐ PÉTER: *Egyházjog*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; ÓRSY LÁSZLÓ: *Egyházjog és teológia*, Teológiai Kiskönyvtár, k. n., Róma, 1977.

Ajánlott irodalom: ERDŐ PÉTER: *Az egyházjog teológiája. Intézménytörténeti megközelítésben*, Szent István Társulat, Budapest, 1995; KUMINETZ GÉZA: A klerikusi hovatartozás, vagyis az inkardinációra vonatkozó jogalkotás az Egyházi Törvénykönyvben, *Kánonjog* 9 (2007) 27–50; NAVARRO, LUIS: A hívők társulási joga, *Kánonjog* 4 (2002/1–2) 49–62; SZABÓ PÉTER: A pápai hivatal betöltésére vonatkozó szabályrend fejlődése és mai állása. I. A pápaválasztás történeti rendjének fejlődése, *Kánonjog* 5 (2003/1–2) 37–50; SZUROMI SZABOLCS ANZELM: A megszentelt élet intézményei és apostoli élet társaságai tagjainak sajátos kötelességei és jogai, *Teológia* 43 (2009/1–2) 74–80; *A világiak szerepe az egyház lelkipásztori tevékenységében*, Sapientia Füzetek 2., Vigilia, Budapest, 2003.

EGYHÁZJOG I.: BEVEZETÉS, ÁLTALÁNOS NORMÁK

MTEJ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Maklár Ákos

A tanegység célja: A kánoni jogalkotás és jogalkalmazás alapelveinek és fogalmainak bemutatása az Egyházi Törvénykönyv első könyvében keresztül. A kánonjog szellemiségének, az egyházban betöltött szerepének és a szent tudományok között elfoglalt helyének, illetve az európai jogalkotásra gyakorolt hatásának bemutatása. Annak alátámasztása, hogy az egyházi jogalkotás az egész egyház életét, mindennapjait hivatott segíteni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kánonjog és a teológia viszonyát, a kánonjog történetét be tudja illeszteni az egyház történetébe. Ismeri a krisztushívők, ezen belül a klerikusok és a laikusok alapvető kötelességeit és jogait. Ismeri az egyház hierarchikus struktúráját. Képes megfelelő módon kifejezni saját maga és a krisztushívők számára a kötelességek és a jogok rendszerét, valamint eligazodik az egyház hierarchikus struktúrájában. Elkötelezetten tudja teljesíteni kötelességeit és

élni jogaival, valamint innovatív módon tartalommal tudja megtölteni azt az egyházi hivatalt vagy feladatkört, amelyre kiválasztást vagy meghívást nyer.

Tematika: 1. A kánonjog tudománya. 2. A jogi jelenség alapjai az egyházban. 3–4. Történeti áttekintés. 5. A CIC hatályossági köre. 6. A törvény és a jogszokás. 7. Az általános határozat. 8. Az egyedi közigazgatási intézkedések (egyedi határozat és a parancs, leirat, kiváltság, felmentés) és az autonóm belső szabályok. 9. Természetes és jogi személyek. 10. A jogcselekmények. 11. A kormányzati hatalom. 12. Az egyházi hivatal. 13. Az idő hatása a jogviszonyokra.

Követelmény: A félév során két zárthelyi dolgozat. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ERDŐ PÉTER: *Egyházjog*, Szent István Társulat, Budapest, 2014, 85–203; *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; ŐRSY LÁSZLÓ: *Egyházjog és teológia*, kézirat.

Ajánlott irodalom: BÁNK JÓZSEF: *Kánoni jog*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1960–1963 (az 1917-es CIC jogához); BÓNIS GYÖRGY: *A jogtudó értelmisége a középkori Nyugat- és Közép-Európában*, Akadémiai Kiadó, Budapest 1972; ERDŐ PÉTER: *Az egyházjog teológiája. Intézménytörténeti megközelítésben*, Szent István Társulat, Budapest, 1995; SZUROMI SZABOLCS ANZELM: *Egyházi intézménytörténet*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; UJHÁZI LÓRÁND: *Törvénymagyarázat az Egyházban*, *Iustum Aequum Salutare* 5 (2009/3) 75–107; UJHÁZI LÓRÁND: *Joghézag feloldásának lehetőségei az Egyház hatályos jogában* (19. k.), *Kánonjog* 11 (2009/1–2) 81–99.

EGYHÁZJOG II.: HÁZASSÁGJOG

MAEJ4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Maklár Ákos

A tanegység célja: A házasság bemutatása az egyház gondolkodásában és jogrendjében. Bemutatni azokat a körülményeket, személyi tulajdonságokat, amelyek szükségesek az érvényes házasság megkötéséhez. Felvázolni a házasság semmissé nyilvánításáért folyó perek eljárásjogi normáit. Olyan jogintézmények felsorakoztatása, mint a házasság érvényesítése, a *privilegium paulinum* vagy a kötelék adott körülmények esetén való felbontása. Az egyház családról alkotott felfogásának vázolása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház gondolkodását a házasság intézményéről és a házasság egyházjogi kérdéseit. Képes a család és a házasság egyházi gondolkodásban betöltött szerepét és annak jogi szabályozását egységben szemlélni, a házasság érvényességének és semmisségének szempontjait világosan megfogalmazni. Elkötelezett a család és a házasság értékének felmutatása mellett.

Tematika: 1. A házasság intézménye a katolikus egyház jogrendjében. 2. Lelkipásztori gondoskodás és a házasság megkötését megelőző teendők. 3. Az érvénytelenítő akadályok általában. 4. Az egyes érvénytelenítő akadályok. 5. A házassági beleegyezés. 6. A házasság megkötésének formája. 7. Házasság megkötésének helye és ideje, anyakönyvezése. 8. Vegyes házasságok és a titkos házasságkötés. 9. A házasság jogkövetkezményei. 10. A házastársak különválása. 11. A házasság érvényesítése.

12. A házasság semmisségének kimondása. 13. A család helye és szerepe a Katolikus Egyház jogrendjében.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ERDŐ PÉTER: *Egyházjog*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: CSORDÁS EÖRS: *Házassági perek. Gyakorlati eljárás*, Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest, 2002; ERDŐ PÉTER: A házasság kánonjogi arculata a történelemben, *Kánonjog* 2 (2000/1–2) 27–45; KUMINETZ GÉZA: *Katolikus házasságjog*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; UJHÁZI LÓRÁND: A házassági beleegyezéshez szükséges értelmi képesség a Katolikus Egyház hatályos jogi szabályozása szerint, *Sapientiana* 5 (2012/1) 63–83; SZABÓ PÉTER: A keleti vegyesházasságok törvényes formái (CIC 1127.k.1.§). A hatályos latin normatíva ökumenikus vetületei, *Kánonjog* 2 (2000/1–2) 47–60; SZLÁVIK ANTAL: Az akatolikus házasságokat szabályozó jogrendek, *Kánonjog* 8 (2006/1–2) 105–114.

EGYHÁZJOG IV.: TANÍTÓI FELADAT ÉS SZENTSÉGI JOG

MTEJ4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Maklár Ákos

A tanegység célja: A szentségekről eddig tanult dogmatikai, pasztorális stb. ismeretek egységes jogi keretbe illesztése, a szentségjog elsajátítása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentségjogot, valamint annak és a szentségek teológiájának viszonyát. Képes a szentségjogot a kánonjog szabályainak és pasztorális szempontjainak együttes szem előtt tartásával alkalmazni. A szentségjogot tudja alkalmazni és a hitoktatásban elkötelezetten oktatni, valamint alkalmazni abban az egyházi hivatalban vagy feladat körben, amelyre kiválasztást vagy meghívást nyer.

Tematika: 1. A tanítóhivatal. 2. Az isteni igé szolgálata. 3. Az egyház missziós tevékenysége. 4. A katolikus nevelés. 5. A tömegtájékoztatási eszközök, különösen a könyvek. 6. A hitvallás és a hűségeskü. 7–8. Általános bevezetés a szentségi joghoz. 9. A kereszttség. 10. A bérmálás. 11. Az eucharisztia. 12. A bűnbánat szentsége és a betegek kenete. 13. Az egyházi rend.

Követelmény: A félév során két zárthelyi dolgozat. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ERDŐ PÉTER: *Egyházjog*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; *Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: *A búcsúk kézikönyve. Szabályok és búcsúengedélyek*, Szent István Társulat, Budapest, 2000; GÖMBÖS ERZSÉBET: A rendes egyetemes tanítóhivatal és az infallibilitás, *Kánonjog* 6 (2004/1–2) 83–100; KEPPINGER BOGLÁRKA: A katekumenátus szabályozása az egyetemes, valamint a magyarországi részleges egyházjogban, *Kánonjog* 10 (2008/1–2) 81–89; KUMINETZ GÉZA: *A kiengesztelődés szentségei: a gyónás és a betegek kenete*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; *Világi Lelkipásztori Kise-*

gítók Kézikönyve, Szent István Társulat, Budapest, 2003; *Egyházi megnyilatkozások a médiáról: Inter mirifica – Communio et progressio – Aetatis novae*, Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Tömegkommunikációs Irodája és a Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége, Budapest, 1997.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM I.

MTET1N, BAET1N, BAET1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Szabolcs

A tanegység célja: Megismertetni Jézus születésének meghatározó idejét és helyét. Bemutatni a kinyilatkoztatás közvetítésének és a környező emberi gondolkodásnak, kultúrának az egymásra hatását, rámutatni, hogy a kereszténység elterjedése mennyire van összefüggésben a kor műveltségével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Születés idejének és helyének az időfelettségét. Képes a hellén gondolkodás és a római állam kereszténység kialakulására gyakorolt hatását meglátni. Átlátja a kereszténység meghatározó szerepét a keresztényi államberendezkedés kivitelezésében.

Tematika: 1. A Római Birodalom és a zsidóság politikai-vallási helyzete Jézus eljövetelekor. 2. Az egyház 'alapítása' ('intézmények'). Az ősegyház helyzete az I. század végéig. 3. A gnózis. Az apostoli atyák, az apologeták és a III. század egyházatyái. 4. A keresztényüldözések; a bukottak kérdése. Nagy Konstantin. 5. Áriusz tévtanítása. Az I. egyetemes zsinat. Az arianizmus elleni harc és szereplői Juliánosz aposztátáig. 6. Az arianizmus legyőzése. A II. egyetemes zsinat. A IV. század keleti és nyugati nagy egyházatyái. 7. Az antióchiai és alexandriai iskola. Aranyszájú Szt. János. A nesztorianizmus és a III. egyetemes zsinat, valamint a 433-as kiegyezési formula. 8. Szt. Ágoston. A pelagianista vita. Bűnbánati fegyelem, valamint a szerzetesség kialakulása és formái. 9. A Khalkedoni egyetemes zsinat és előzményei (rablózsinat). Nagy Szt. Leó pápa. 10. A monofizita vita. Juszтиниánosz császár. Az V. egyetemes zsinat. 11. A monotheletista és monornergista vita. A VI. egyetemes zsinat és előzményei. Maximosz hitvalló. Nagy Szt. Gergely pápa. 12. A barbárok megtérése Nyugaton (nyugati/keleti gótok, longobárdok, vandálok, írek, germánok). Sevillai Szt. Izidor, Szt. Patrik, Szt. Bonifác.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1. kötet, *A katolikus egyház története alapításától a reformációig*, Ecclesia, Budapest, 1987; FRANZEN, AUGUST: *Kis egyháztörténet*, Agapé, Budapest, 1998; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet; ANGEDENT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM II.

A keresztény középkor (a Republica Christianatō
a nyugati kereszténység szakadásáig 800–1450)

MTET2N, BAET2N, BAET2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni a keresztény Európa történetét, az ókeresztény teológia szerepét a „barbár Európa” keresztény gondolkodásának megszületésében. Az állam és az egyház kapcsolatának bemutatása az egységes keresztény Európában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kereszténység megjelenését az újonnan születendő európai államokban. Képes felismerni a teológia és az egyház hatását az új Európa szellemi műveltségére. Képes átlátni a keresztény állam és az egyház kapcsolati rendszerét.

Tematika: 1. A „sötét század” Európája. 2. A „Filioque vita”: az első szakadás. 3. A cluny-i szellemiség hatása az egyház életére. 4. Az investitúrajog gyakorlásának kérdése. 5. A bűnbocsánat és a zárándoklat: Szentföld. 6. A szegénység mint eszméirányzat és szerzetesség. 7. A „szentek százada” a 13. század. 8. A katedrálisépítészet és a teológia.

A további témakörök nappali tagozaton: 9. Párizs és Oxford. 10. Pápa vagy zsinat: a konciliarizmus. 11. Az ortodoxia és az unió. 12. A kereszténység felvétele: a magyar egyház születése. 13. Az Anjou-kor és a Hunyadi-kor egyházpolitikája.

A további témakörök esti tagozaton: 9. Pápa vagy zsinat: a konciliarizmus. 10. A kereszténység felvétele: a magyar egyház születése az Anjou-korig.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (a megadott témakörök a tételek – nappali tagozaton tizenhárom, esti tagozaton tíz tétel). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet; GÁRDONYI MÁTE: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2012; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1. kötet, *A katolikus egyház története alapításától a reformációig*, Ecclesia, Budapest, 1987; FRANZEN, AUGUST: *Kis egyháztörténet*, Agapé, Budapest, 1998; ANGEDENT, ARNOLD: *A kora középkor*, Szent István Társulat, Budapest, 2008;

Nappali tagozaton további irodalom: FERDINÁNDY MIHÁLY: *III. Ottó, a szent császár*, Balassi Kiadó, Budapest, 2000; SOUTHERN, RICHARD WILLIAM: *A nyugati társadalom és egyház a középkorban*, Gondolat, Budapest, 1987; MAALOUF, AMIN: *A kereszties háborúk arab szemmel*, Európa, Budapest, 2015; MEYERDORFF, JOHN – PAPADAKIS, ARISTIDES: *A keresztény Kelet*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány, Budapest, 2002; CLASSEN, PETER – LIUDPRAND, CREMONAI: *A Nyugat és Bizánc a 8-10. században*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány, Budapest, 2005; DUBY, GEORGES: *A katedrálisok kora*, Gondolat, Budapest, 1984.

Esti tagozaton további irodalom: BROWN, PETER: *Az európai kereszténység kialakulása*, Atlantisz, Budapest, 1999; LANE, TONY: *A keresztény gondolkodás rövid története. Teológusok és eszméik az apostoli atyáktól napjainkig*, Harmat – Kálvin, Budapest, 2003; LAFONT, GHISLAIN: *A katolikus egyház teológiatörténete*, Atlantisz, Budapest, 1998.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM III.

A keresztény újkor (a reformációtól a liberalizmusig 1450–1820)

MTET3N, BAET3N, BAET3/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni az egyház és a hitújítók kapcsolatát, bemutatni, hogy hogyan újul meg az egyház. Az újkor kihívásai és a hivatalos keresztény tanítás.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kihívásokra adott történelmi válaszokat. Képes felismerni a történelemben a megújuló és újabb keresztény állásfoglalásokat. Képes átlátni az adott történelmi kor szellemi viharainak konkrét megnyilvánulásait. Elkötelezett saját kora eseményeinek keresztény nézőpontú értékelése iránt, és kész annak kihívásait vállalni.

Tematika nappali tagozaton: 1. A reneszánsz és a humanizmus hatása az egyház életére. 2. A római katolikus egyház és a felekezetté válás folyamata. 3. Az egyház megújulása a trentói zsinat hatására. 4. A római katolikus egyház kapcsolata a felfedezett Újvilággal. 5. A vallásháborúk értékelése. 6. Hogyan alakul az új papi eszmény megvalósulása? 7. A felvilágosodás hatása az egyház működésére. 8. Voltaire százada és hatása. 9. A francia forradalom és az egyház fennmaradásának küzdelme. 10. A magyar egyház és a reformáció elterjedése a 16. században. 11. A vallási megújulás és a barokk kapcsolata a magyar egyház életében. 12. A jozefinizmus hatása a magyar egyház működésére. 13. A rítusviták a világegyházban.

Tematika esti tagozaton: 1. A római katolikus egyház és a felekezetté válás folyamata. 2. Az egyház megújulása a trentói zsinat hatására. 3. A római katolikus egyház kapcsolata a felfedezett Újvilággal. 4. Hogyan alakul az új papi eszmény megvalósulása? 5. A felvilágosodás hatása az egyház működésére. 6. Voltaire százada és hatása. 7. A francia forradalom és az egyház fennmaradásának küzdelme. 8. A magyar egyház és a reformáció elterjedése a 16. században. 9. A vallási megújulás és a barokk kapcsolata. 10. A jozefinizmus hatása a magyar egyház életére.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nappali tagozaton a tizenhárom, esti tagozaton a tíz témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2012.

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 2. kötet, *A katolikus egyház története a reformációtól napjainkig*, Ecclesia, Budapest,

1985; FRANZEN, AUGUST: *Kis egyháztörténet*, Agapé, Budapest, 1998; BEINERT, WOLFGANG: *A kereszténység. A szabadság lélegzete*, Vigilia, Budapest, 2005; DENZINGER, HEINRICH – HÜNERMANN, PETER (szerk.): *Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai*, Örökmécs – Szent István Társulat, Bányterenyé – Budapest, 2004; LAFONT, GHISLAIN: *A katolikus egyház teológiatörténete*, Atlantisz, Budapest, 1998; MAXWELL-STUART, PETER G.: *Pápák krónikája. A pápaság története a pápák uralkodása szerint Szent Pétertől napjainkig*, Móra, Budapest, 2007; LANE, TONY: *A keresztény gondolkodás rövid története. Teológusok és eszmék az apostoli atyáktól napjainkig*, Harmat – Kálvin, Budapest, 2003.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM IV.

A világegyház (a liberalizmus diktatúrájától a relativizmus diktatúrájáig 1820–2000)

MTET4N, BAET4N, BAET4/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Megismertetni korunk társadalmi és szellemi arculatát az egyház tanítása szerint. Foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy ez a tanítás mennyire tud elmélyülni korunk szellemi diktatúrái között. Bemutatni, hogy az állam és az egyház kapcsolata hogyan befolyásolja az egyház életét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus egyház helyzetét a különböző szellemi és fizikai diktatúrák megerősödésében. Képes átlátni a különböző korok divatos ideológiáit. Elkötelezett abban, hogy ismereteit folyamatosan gyarapítja vagy kész legyen megalapozott választ adni az egyházat ért támadásokra.

Tematika: 1. Az egyház és a liberális kormányzat. 2. Az egyház és a szociális kérdés. 3. A modernizmusra keresett válaszok. 4. A római katolikus egyház és a diktatúrák kapcsolata. 5. A magyar egyház a pozsonyi nemzeti zsinattól a polgári anyakönyvezésig.

A további témakörök nappali tagozaton: 6. A keresztényszocializmus megjelenése a magyar egyház életében. 7. A kommunista diktatúra egyházpolitikája. 8. A „vértanúk százada” (20. század). 9. Az ázsiai egyházak élete a 20. században. 10. A mexikói és a spanyol egyház „modus vivendi” megoldása. 11. A II. Vatikáni Zsinat és pápai. 12. A türelem apostola (Casaroli) és II. János Pál pápa. 13. A relativizmus diktatúrája: a pogány forradalom.

A további témakörök esti tagozaton: 6. A kommunista diktatúra egyházpolitikája: a magyar egyház életére gyakorolt hatások. 7. A vértanúk százada. 8. A keresztényszocializmus megjelenése a magyar egyház életében. 9. A II. Vatikáni Zsinat és pápai. 10. A relativizmus diktatúrája: a pogány forradalom.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nappali tagozaton a tizenhárom, esti tagozaton a tíz témakör a tételsor). A szóbeli vizsgát csak az a hallgató kezdheti meg, aki a kiadott évszámokat és fogalmakat ismeri.

Kötelező irodalom: PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; MÉSZÁROS ISTVÁN: *...Kimaradt tananyag...*, 1–2. kötet, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1993–1995.

További kötelező irodalom (nappali tagozaton): BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon. 1790–1992: adattár*, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1996; MARTINA, GIACOMA: *La Chiesa nell'età dell'assolutismo, del liberalismo, del totalitarismo da Lutero ai nostri giorni*, Morcelliana, Brescia, 1983 (fordítás kéziratban).

További kötelező irodalom (esti tagozaton): RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2012.

Ajánlott irodalom: TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 2. kötet, *A katolikus egyház története a reformációtól napjainkig*, Ecclesia, Budapest, 1985; BEINERT, WOLFGANG: *A kereszténység. A szabadság lélegzete*, Vigilia, Budapest, 2005; CASAROLI, AGOSTINO: *A türelem vértanúsága*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; LAFONT, GHISLAIN: *A katolikus egyház teológiatörténete*, Atlantisz, Budapest, 1998; DENZINGER, HEINRICH – HÜNERMANN, PETER (szerk.): *Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai*, Örökmécs – Szent István Társulat, Bányaterenyé – Budapest, 2004;

További ajánlott irodalom (nappali tagozaton): RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002; LANE, TONY: *A keresztény gondolkodás rövid története. Teológusok és eszméik az apostoli atyáktól napjainkig*, Harmat – Kálvin, Budapest, 2003; SALACZ GÁBOR: *Állam és egyház Magyarországon a dualizmus korában. 1867–1918*, Auróra, München, 1974; SARNYAI CSABA MÁTÉ: *Polgári állam és katolikus egyház. 1848 március–december. A katolikus autonómia-törekvések megjelenése*, Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség, Budapest, 2002.

További ajánlott irodalom (esti tagozaton): SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM I-II.

HET1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

A tanegység célja: Rövidített formában átfogó képet adni az Egyház történetének főbb kérdéseiről és témáiról. Kétezer év egyháztörténelmi fogalmainak a megismérése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Átfogó képpel rendelkezik a Katolikus Egyház történetének kétezer éves fejlődéséről. Történeti látásmódra képes. Elkötelezett abban, hogy saját lelki-szellemi otthonának vallja a Katolikus Egyházat.

Tematika: 1. Az egyház születés helyének feltételei: ókori vallási, szellemi, államhatalmi örökségek. 2. Az egyház és állami közötti kapcsolatrendszer kialakulása: az ókor és a középkor határán. 3. A kereszténység szellemi központjai: a szerzetességtől az egyetemekig. 4. Az egyházszakadások és a konciliarizmus kapcsolata: a „Filioque” kérdés. 5. A nyugati egyház függetlenségi törekvései az államhatalomtól, valamint a keleti egyház és az állam kapcsolata (cluny-i reform, investitúra jog, cezaropapizmus). 6. A humanizmus és a felekezetté válás folyamata (Trient és a vallásháborúk kora). 7. A teológia megjelenése a művészetben: a katedrális és a barokk. 8. A római katolikus egyház kapcsolata a felfedezett új világgal: rítusviták kora. 9. A felvilágosodás és az egyház: Voltaire százada és a francia forradalom. 10. A polgári liberális állam és az egyház: kultúrharok és modernizmus. 11. A diktatúrák és az egyház: a vértanúk százada (kommunizmus és náciizmus). 12. A II. Vatikáni Zsinat és pápái: a „türelem apostola” és II. János Pál tevékenysége. 13. A magyar egyház kapcsolata a világegyházzal.

Követelmény: A félév végén kollokvium, melynek feltétele a megadott egyháztörténelmi évszámok, nevek és fogalmak ismerete.

Kötelező irodalom: DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2012; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

Ajánlott irodalom: SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1–2. kötet, Ecclesia, Budapest, 1983–1984; TÖRÖK JÓZSEF: *Egyetemes egyháztörténelem*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; MÉSZÁROS ISTVÁN: *...Kimaradt tananyag...*, 1–2. kötet, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1993–1995; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon. 1790–1992: adattár*, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1996.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM I-II.

KGET1, RIET1-2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Deák Hedvig OP

A tanegység célja: Rövidített formában átfogó képet adni az egyház történetének főbb kérdéseiről és témáiról a kezdetektől a 12. század végéig.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Átfogó képpel rendelkezik a Katolikus Egyház történetének első tizenkét évszázadáról. Történeti látásmódra képes. Elkötelezett abban, hogy saját lelki-szellemi otthonának vallja a Katolikus Egyházat.

Tematika: Az egyháztörténelem fogalma, módszere. A kereszténység terjedése. Az egyház fejlődése az 1–2. században. A Római Birodalomhoz való viszony az 1–3. században. A 2. század belső problémái, az első eretnekségek. Az egyház felszabadulása, Constantinus „megtérése”. Az arianus vita a nikaiai zsinat után. A krisztológiai viták, a zsinatok. Szent Benedek és a Regula. A khalkédóni zsinat recepciója (451–553) és a monotheléta vita. A népvándorlás, a germán népek megtérése. A középkori egyház kialakulása 700–900. A karoling egyház. A pápaság a 9–10. században. A kö-

zékori társadalom. A szláv népek megtérése. Az egyház Bizáncban; Konstantinápoly és Róma viszonya. A cluny-i reform. A gregoriánus reform és az investitúraharc. A szerzetesség a virágzó középkorban. A magyar egyház megalapítása és élete a 11. században.

Követelmény: A félév végén kollokvium: az *Egyháztörténelem I–II.* című jegyzetekből.

Ajánlott irodalom: *Euszebiosz egyháztörténete*, Ókeresztény Írók 2., Szent István Társulat, Budapest, 1983; SOUTHERN, RICHARD WILLIAM: *A nyugati társadalom és egyház a középkorban*, Gondolat, Budapest, 1987; SZÁNTÓ KONRÁD: *A Katolikus Egyház története*, 1–2. kötet, Ecclesia, Budapest, 1983–1984; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2012; FRÖHLICH, ROLAND: *Egyháztörténet évszámokban*, Jel, Budapest, 2007; FRANZEN, AUGUST: *Kis egyháztörténet*, Agapé, Szeged, 1998.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM III–IV.

HET2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Tömördi Viktor OFM

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I–II. (HET1N)

A tanegység célja: Átfogó képet adni az egyetemes egyház történetéről egy-egy témakör tükrében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus egyház kétezer éves történelmét egy-egy kihívásra való válaszkeresésében. Történeti látásmódra képes. Elkötelezetten törekszik bekapcsolódni az egyház küldetésébe saját élethelyzetében.

Tematika: 1. Az egyetemes zsinatok története. 2. Az ókori kultúra és a keresztény kultúra találkozása. 3. Az állam és egyház viszonya kétezer év történetében. 4. Keresztényüldözések története. 5. Különböző eretnenségek és válaszok. 6. A diktatorikus hatalmak és az egyház viszonya. 7. Különböző ideológiák hatása az egyház szellemi életére. 8. Az egyház műveltségének megőrzése és az iskolák. 9. A gazdaság az egyház működésének rendszere. 10. A művészet és az ideológia: az egyház és a művészet kapcsolata. 11. A konkordátumok megkötésének kényszere. 12. Hitterjesztés és a keresztény missziók története. 13. A különböző vallásháborúk története.

Követelmény: A forrásismeret tükrében megvizsgálja az egyház reagálását a civilpolgári kihívásokra. Forrásgyűjtemények használta. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: DEÁK HEDVIG: *Egyháztörténelem*, jegyzet; GÁRDONYI MÁTÉ: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe*, Jel, Budapest, 2012; PIERRARD, PIERRE: *A Katolikus egyház története*, Agapé, Szeged, 1994; SZILAS LÁSZLÓ: *Kis magyar egyháztörténet*, k. n., Róma, 1982.

Ajánlott irodalom: SZÁNTÓ KONRÁD: *A katolikus egyház története*, 1–2. kötet, Ecclesia, Budapest, 1983–1984; LANE, TONY: *A keresztény gondolkodás rövid története. Teológusok és eszméik az apostoli atyáktól napjainkig*, Harmat – Kálvin, Budapest, 2003; RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002; PAPANAKIS, ARISTEIDES – MEYENDORFF, JOHN: *A keresztény Kelet és a pápaság felemelkedése*

se. *Az egyház 1071 és 1453 között*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány, Budapest, 2002; DUBY, GEORGES: *A katedrálisok kora. Művészet és társadalom: 980-1420*, Corvina, h. n., 1998; MAALOUF, AMIN: *A kereszties háborúk arab szemmel*, Európa, Budapest, 1997; MAXWELL-STUART, PETER G.: *Pápák krónikája. A pápaság története a pápák uralkodása szerint Szent Pétertől napjainkig*, Móra, Budapest, 2007; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon. 1790–1992: adattár*, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1996; MARTINA, GIACOMA: *La Chiesa nell'etré dell'assolutismo, del liberalismo, del totalitarismo da Lutero ai nostri giorni*, Morcelliana, Brescia, 1983 (fordítás kéziratban).

EGYHÁZTÖRTÉNELEM III–IV.

KGET2, RIET3-4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Deák Hedvig OP

A tanegység célja: Átfogó képet adni az egyetemes egyház történetéről a 13. századtól a trentói zsinat lezárásáig, valamint az egyetemes és a magyar egyház történetéről a trentói zsinattól napjainkig.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus egyház 13–20. századi történetének főbb témáit. Történeti látásmódra képes. Elkötelezetten törekszik kapcsolódni az egyház küldetésébe saját élethelyzetében.

Tematika: A 12–13. századi vallási megújulás és a koldulórendek. Az egyházi tudomány és teológia a középkorban. VIII. Bonifác és a pápák avignoni fogsága. A nagy nyugati egyházszakadás (skizma). A konciliarizmus, a konstanzi zsinat. A reneszánsz pápaság. A protestáns reformáció okai. A reformáció. A katolikus reform. A trentói zsinat. Az egyház története Magyarországon 1526-ig. A reformáció Magyarországon. Az egyház világmisziós tevékenysége. A hivatalosan keresztény társadalom. A francia forradalom és következményei. A hivatalosan nem keresztény társadalom. Az I. Vatikáni Zsinat. Az egyház a 20. században. A II. Vatikáni Zsinat. Az egyház a zsinat után.

Követelmény: A félév végén kollokvium: az *Egyháztörténelem III–IV.* című jegyzetkből.

Ajánlott irodalom: HUIZINGA, JOHAN: *A középkor alkonya*, Helikon, Budapest, 1982, illetve Európa, Budapest, 1996; HUIZINGA, JOHAN: *Erasmus*, Európa, Budapest, 1995; LAFONT, GHISLAIN: *A katolikus egyház teológiatörténete*, Atlantisz, Budapest, 1998, 219–306, 313–435; McGRATH, ALISTER E.: *Kálvin*, Osiris, Budapest, 2001; OBOLENSKY, DIMITRI: *A Bizánci Nemzetközösség. Kelet-Európa*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány, Budapest, 1999, 345–497; BLET, PIERRE: *XII. Piusz és a második világháború. A Vatikán archívumai alapján*, Új Ember, Budapest, 2002; KOŁAKOWSKI, LESZEK: *Isten nem adó-sunk semmivel. Néhány megjegyzés Pascal hitéről és a janzenizmusról*, Európa, Budapest, 2000; TUSOR PÉTER: *A barokk pápaság 1600–1700*, Gondolat, Budapest, 2004; RICCARDI, ANDREA: *Keresztények a vértanúság századában*, Új Ember, Budapest, 2002.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM SZEMINÁRIUM II.
EGYHÁZTÖRTÉNELEM SZEMINÁRIUM
A magyar katolikus egyház a 19–20. században

MTETSZ2N, MAETSZ/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Magyar Mirjam OP

A tanegység célja: A magyar katolikus egyház 19–20. századi történetének, valamint nagy egyéniségeinek megismerése és közös feldolgozása a források és a szakirodalom kritikai felhasználásával. A hallgatók átfogó képet kapnak a magyar katolikus egyház újkori és jelenkori történetéről, ez felkészíti őket az önálló kutatásra és ítéletalkotásra, a történeti látásmód elsajátítására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Átfogó képe van a magyar katolikus egyház 19–20. századi történetéről. Történeti látásmódra képes. Elkötelezetten törekszik bekapcsolódni az egyház küldetésébe saját élethelyzetében.

Tematika: 1. Jozefinista reformok és a katolikus egyház a 19. század elején. 2. A katolikus egyház a reformkorban és 1848–1849-ben. 3. Az egyház helyzete a kiegyezés után. 4. A katolikus autonómia kérdése (az egyház és az állam viszonya). 5. Két világháború között I. (Prohászka Ottokár, Bangha Béla, Tóth Tihamér). 6. Két világháború között II. (Schlachta Margit, Serédi Jusztinián). 7. Két világháború között III. (KALOT, KALÁSZ, Actio Catholica). 8. A katolikus egyház és az állam a II. világháború után I. (1945–1950). 9. A katolikusok elleni perek (1945–1972); Mindszenty József veszprémi püspök és esztergomi érsek. 10. A katolikus egyház és az állam a II. világháború után II. (1951–1964). 11. A katolikus egyház és az állam (1964–1989).

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat a megadott forrásokból és szakirodalmából, valamint referátumok a forrásokból. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HERMANN EGYED: *A katolikus egyház története Magyarországon 1914-ig*, Auróra, München, 1973; GERGELY JENŐ: *A katolikus egyház Magyarországon 1919–1945*, Pannonica, Budapest, 1999; TOMKA FERENC: *Halálra szántak, mégis élünk! Egyházüldözés 1945–1990*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: BALÁSSY LÁSZLÓ: *Apor Vilmos, a vértanú püspök*, Ecclesia, Budapest, 1989; BALOGH MARGIT: *Mindszenty József*, Elektra, Budapest, 2002; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Egyházak az újkori Magyarországon. 1790–1992: adattár, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 1996*; BALOGH MARGIT – GERGELY JENŐ: *Állam, egyházak, vallásgyakorlás Magyarországon. 1790–2005, História – MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 2005*; GERGELY JENŐ: *Prohászka Ottokár. „A napbaöltözött ember”*, Gondolat, Budapest, 1994; GERGELY JENŐ: *A katolikus egyházi elit Magyarországon. 1919–1945*, ELTE Szociológiai és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 1992; LÁSZLÓ T. LÁSZLÓ: *Egyház és állam Magyarországon 1919–1945*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; NYISZTOR ZOLTÁN: *Bangha Béla élete és műve*, Pázmány Péter Irodalmi Társaság, Budapest, 1941.

AZ EMBER SZEXUALITÁSA

PTESZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót a pszichoszexuális fejlődés kérdésével, a szexualitás személyiségben betöltött szerepével, problematikáival. Felkészíteni, érzékenyíteni a nemiséggel, szexualitással kapcsolatos kérdések kezelésére a lelkigondozói beszélgetés keretei között.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a pszichoszexuális fejlődés, a szexualitás személyiségben betöltött szerepének alapvető kérdéseit. Képes a nemiséggel, szexualitással kapcsolatos kérdések kezelésére lelkigondozói beszélgetések keretei között. Elkötelezett a másik személyiségét tisztelő lelkigondozói attitűd kialakításában.

Tematika: 1. A nemi különbségek biológiai megalapozottsága. Nemi különbségek és szocializáció. A nemi identitás fejlődése. 2. A szexualitás a párkapcsolatban. 3. Homoszexualitás. 4. Szexuális abúzus. A segítség lehetőségei a lelkigondozásban. 5. Speciális kérdések: egyedülállóság/cölibátus, meddőség, spiritualitás és szexualitás.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA – KÉZDY ANIKÓ – PAPP MIKLÓS: „...férfinak és nőnek teremtette...” – és ráismerne? A férfi és a női identitás a fejlődési dimenziók mentén az életfeladatok tükrében, in *„Beszéljük meg!” A pszichológia és a teológia beszélgetése a családról*, 1. rész, Sapientia Családtanulmányi Intézet, Budapest, 2012, 3 DVD (255 perc); RANSCHBURG JENŐ: *A nő és a férfi*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996; MIHALEC GÁBOR: *Gyűrű-kúra. A boldog házasságra készülők kézikönyve*, Kulcslyuk Kiadó, Budapest, 2011, 152–168; MIHALEC GÁBOR: *Ketten együtt, magabiztosan. Párkapcsolat-építő kommunikáció*, Kulcslyuk Kiadó, Budapest, 2013, 247–271; PENNER, CLIFFORD – PENNER, JOYCE: *A szexualitás ajándéka*, Harmat, Budapest, 2011; CHESTON, SHARON E.: Gyermekkorukban szexuális bántalmazást átélt felnőttek lelkigondozása, *Embertárs* 8 (2010/3) 218–245; HERMAN, JUDITH LEWIS: *Trauma és gyógyulás. Az erőszak hatása a családon belüli bántalmazástól a politikai terrorig*, Háttér – NANE Egyesület, Budapest, 2011; MÜLLER, WUNIBALD: *Eksztázis. Szexualitás és spiritualitás*, Új Ember, Budapest, 2011, 111–131.

EMBERKÉP, GYERMEKKÉP ÉS PEDAGÓGIA

BAPDEP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: A pedagógia tudományát megalapozó nevelésfilozófiai kérdéskérdések, antropológiai nézőpontok, gyermekkép-értelmezések bemutatása, a különböző pedagógiai nézetek, nevelési modellek értelmezése, elemzése és értékelése. A pedagógiai tanulmányokat előkészítő kurzus bevezeti a hallgatót a neveléstudományi kutatások elméletébe és gyakorlatába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ember- és gyermekértelmezés filozófiai, antropológiai, pedagógiai és laikus nézeteit, valamint ezek tipikus társadalmi-kulturális környezetét. Képes elemezni a történeti és kortárs pedagógiai felfogásokat, valamint kritikusan reflektálni saját ember- és gyermekképére, nevelési nézeteire. Elkötelezett a pedagógia tudományának megismerése és fejlesztése, valamint megszerzett tudásának a keresztény pedagógiában való alkalmazása iránt.

Tematika: Nevelésfilozófiai kérdések, problémák, nézetek. Pedagógiai antropológiák és a nevelés. A nevelés természettudományi, szellemtudományi, társadalomtudományi és teológiai értelmezése. Normatív pedagógiai rendszerek. Értékrelatív nevelési koncepciók. A nevelés etikai dimenziói. Kortárs nézetek a nevelésről. A gyermekképek történeti változásai. Mai pedagógiai gyermekképek.

Követelmény: Szemináriumi kutatási feladat adott szempontok alapján. A hallgató saját munkáját írásos kutatási beszámoló és kiselőadás formájában mutatja be, ennek alapján kap a félév végén gyakorlati jegyet.

Kötelező irodalom: BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996; SCHAFFHAUSER, FRANZ: *A nevelés alanyi feltevélei*, Telosz, Budapest, 2000; NÉMETH ANDRÁS – SKIERA, EHRENHARD: *Reformpedagógia és az iskola reformja*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: TEILHARD DE CHARDIN, PIERRE: *Az emberi jelenség*, Magyar Könyvklub, Budapest, 2001; MIHÁLY OTTÓ: *Bevezetés a nevelésfilozófiába*, OKKER, Budapest, 1998; PUKÁNSZKY BÉLA: *A gyermekkor története*, Pedagógus Könyvek, Műszaki Kiadó, Budapest, 2001; VANIER, JEAN: *Emberré lenni*, Vigilia, Budapest, 2002; BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT: *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009; PUKÁNSZKY BÉLA (szerk.): *Két évszázad gyermekei. A tizenkilencedik–huszadik század gyermekkorának története*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2003.

EMBERKÖZPONTÚ SZERVEZÉS, VEZETÉS ÉS SZERVEZETFEJLESZTÉS I.

KGESZ1 – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Szilas Roland

A tanegység célja: A hallgatók felvértezése azokkal az ismeretekkel, amelyek ahhoz szükségesek, hogy vezetőként a keresztény emberképhez méltó és az egyház társadalmi tanításával összhangban álló hatékony szervezeteket tudjanak felépíteni, illetve fejlődésükben támogatni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szervezetfejlesztés lépéseit, eszközeit, módszereit, valamint a vezetés elméleti és gyakorlati hátterét. Képes személyes vezetői hivatásának felismerésére, saját vezetői kompetenciáinak meghatározására, rendszerszemléletű gondolkodásra, összetett munkafolyamatok szervezésére és rendelkezik a szervezeti kommunikációhoz szükséges kompetenciákkal. Elkötelezett a keresztény szellemű szervezetfejlesztés és vezetés kialakítása iránt.

Tematika: A tanegység órái négy nagyobb témakört ölelnek át, a hallgatók előadások formájában ismerhetik meg a legfontosabb elméleti ismereteket. A gyakorlati

hasznosítás érdekében önreflektív feladatokkal vagy esettanulmány módszerrel mélyítünk el minden témát.

1. Kontextus és szervezeti küldetés. 2. Keresztény emberkép és a munka. 3. A vezetés, mint hivatás. 4. Szervezetfejlesztés, mint vezetői felelősség.

Követelmény: A félév során a hallgatók esettanulmányokat oldanak meg csoportosan, és prezentálják megoldásaikat a teljes csoport számára (a vizsgajegy 40%-a). A félév végén kollokvium (a vizsgajegy 60%-a).

Irodalom: AZ IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az üzleti vezető hivatása*, Szent István Társulat – ÉRME, Budapest, 2014; AZ IGAZSÁGOSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának compendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; ALFORD, HELEN – NAUGHTON, MICHAEL: *Menedzsment, ha számít a hit*, Kairosz, Budapest, 2004.

ERKÖLCS ÉS JOG AZ ISKOLÁBAN

EEJIN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: Megismertetni a nevelés-etika alapkérdéseivel, a klasszikus és a modern pedagógia etikai nézőpontjaival, az iskolában érvényesülő jogokkal és kötelezettségekkel, továbbá az etika- és a vallásoktatás szabályozásával a Köznevelési Törvényben és a Nemzeti Alaptantervben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelés etikai perspektíváit és követelményeit, továbbá a magyar jogrendben érvényesülő, alapvető emberi, gyermeki, tanulói és pedagógusi jogokat és kötelezettségeket. Képes a nevelés folyamatában megismertetni és növendékeivel elfogadtatni az alapvető erkölcsi értékeket, továbbá képes ezeket működés közben is bemutatni. Elkötelezett abban, hogy az alkotmány és a jogrend által biztosított jogok és kötelezések között erkölcsös és felelős állampolgárként éljen.

Tematika: A pedagógiai etika alapkérdései, problémái, ellentmondásai és perspektívái. A klasszikus pedagógia etikai hagyományai. A modern pedagógia opciói. A pluralizmus mint pedagógiai paradoxon. A nevelés mint egyezkedés. Etikai igény és érvényesség. A korszerű nevelés erkölcsi alapkódjai és értékei. Az alapvető jogok (különösen a gyermek- és diákjogok) rendszere. A lelkiismereti és vallásszabadság forrásai és jellemzői. Az állam világnézeti semlegessége. Etikaoktatás a mai magyar iskolarendszerben. Oktatás és nevelés kapcsolata a mai magyar társadalom kontextusában. Jog és erkölcs összefüggései, különös tekintettel a fiatalkorúakra. Iskolai konfliktusok és azok etikai és jogi kezelése.

Követelmény: Az előadásokon konstruktív részvétel. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: OELKERS, JÜRGEN: *Nevelés-etika*, Vince Kiadó, Budapest, 1998; PÁLVÖLGYI FERENC: *Az erkölcsi nevelés új perspektívái. Az érték-központú pedagógia szerepe és feladatai korunk plurális társadalmában*, L'Harmattan – Sapiencia, Budapest, 2014; BIRÓ ENDRE: *Jog a pedagógiában*, Jogismeret Alapítvány, Budapest, 1998; HOFFMANN RÓZSA (szerk.): *Szakmai etikai kódex pedagógusoknak*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Bu-

dapest, 2004; A gyermeket és a közoktatást érintő hatályos magyar törvények és jogszabályok.

Ajánlott irodalom: Erkölc, *Mester és Tanítvány* 1. szám (2004/1) (<https://btk.ppk.ehu/uploads/articles/6694/file/01.pdf>); LAPPINTS ÁRPÁD: *Érték és nevelés*, Comenius Bt., Pécs, 2002; HARTMANN, NIKOLAI: *Etika*, Noran Libro Kiadó, Budapest, 2013; HALMAI GÁBOR – TÓTH GÁBOR ATTILA (szerk.): *Emberi jogok*, Osiris, Budapest, 2003; OROSZ ANDRÁS LÓRÁNT (szerk.): *Emberi jogok a Katolikus Egyház életében és jogában*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2010.

ERKÖLCSI ÉS VALLÁSI FEJLŐDÉS

MAPSEV/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni – az általános fejlődéslelektani ismeretekre alapozva – a személyiség erkölcsi és vallási fejlődésének főbb elméleteit és vizsgálati módszereit. Felkészíteni arra, hogy a hallgató képes legyen a hitoktatás tartalmát és módszereit a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazítani.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi és vallási fejlődés életkori sajátosságait. Képes a vallási fejlődés életkori sajátosságait figyelembe venni a hitoktatás tartalmának és módszereinek tervezésénél. Elkötelezett a rábizott tanulók erkölcsi és vallási fejlődésének megismerése és fejlődésük támogatása iránt.

Tematika: Erkölcsi fejlődés: Piaget, Kohlberg. Az erkölcsi fejlődés vizsgálata. Vallási fejlődés: a vallási fejlődés elméleti megközelítései. A vallásos ítélet fejlődésének fokai (Oser). Az istenkép és fejlődése. Az istenkép fejlődésének vizsgálata. Serdülők és felnőttek vizsgálata, esetbemutatók.

Követelmény: A félév során esettanulmány készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BENKŐ ANTAL: *A személyiség erkölcsi és vallási fejlődése*, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Lélekvilág*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 11–74; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Család és fejlődés*, jegyzet; ROBU MAGDA: *Az istenképek pszichológiai feltérképezése*, *Embertárs* 5 (2007/4) 307–319; SCHWEITZER, FRIEDRICH: *Vallás és életút. Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban*, Kálvin, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: BÁNLAKY ÉVA – KARCZUB GYULA (szerk.): *Pszichológusok – teológusok a hitről, a hit fejlődése teológiai és pszichológiai szempontból*, Faludi Akadémia – Katolikus Pszichológusok Baráti Köre, Budapest, 2000; COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlesztéslelektan*, Osiris, Budapest, 2006; VERGOTE, ANTOINE: *Valláslelektan*, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2006; DIANA, MASSIMO: *Isten és a gyermek*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2009.

ESETELEMZŐ SZEMINÁRIUM I-II.

GYESZ1 – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

GYESZ2 – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László

A tanegység célja: Megtörtént esetek közös feldolgozásával megismertetni a gyermekvédelmi problémák megjelenési formáit a hétköznapok gyakorlatában; jó gyakorlatok és hibás megoldások elemzésén keresztül felkészíteni arra, hogy a hallgatók tanult elméleti ismereteiket képesek legyenek gyakorlati munkájukban alkalmazni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és megérti a gyermekvédelem szakmai és etikai normáit és azok betartásának fontosságát. Képes arra, hogy a segítség-re szoruló gyermekek és családjaik problémáit a szakmai és etikai szabályokra való tekintettel mérlegelje és dolgozzon ki megoldási stratégiát. Elkötelezetten törekszik arra, hogy a megismert és megértett szakmai-etikai szabályok szerint végezze gyermekvédelmi tevékenységét.

Tematika: Az előadó és a résztvevők által hozott esetek közös megbeszélése, lehetséges alternatív megoldások kidolgozása.

Követelmény: Aktív részvétel a szeminárium munkájában, ennek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Ajánlott irodalom: Az Alapvető Jogok Biztosa által folytatott Gyermekjogi Projekt jelentései, <http://www.ajbh.hu/projektfuzetek>.

ESZTÉTIKA ÉS ETIKA

EESZTEN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Hernádi Mária

A tanegység célja: A szép fogalmának és történeti változásainak áttekintése. A különböző korszakok és stílusirányzatok esztétikai gondolkodásának megismerése. A művészet eredetének, mibenlétének, a művészetről vallott felfogás történetének megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Tájékozott a szépség fogalmát és az esztétikai gondolkodás történetét illetően. Megalapozott ismeretekkel rendelkezik a művészet mibenlétéről és a róla vallott felfogás változásairól, illetve mindennek etikai vonatkozásairól. Képes a történelmi korszakok, események és az adott korszak esztétikai gondolkodása közötti összefüggések felismerésére és bemutatására. Elkötelezett a szép iránt, annak keresésében, ápolásában és továbbadásában egyaránt.

Tematika: Az esztétikum jelentősége a teljességre törekvő emberi életben. A szép fogalma – antropológiai és filozófiai alapok. A művészet eredete és szerepének kultúrtörténeti változásai az ókortól napjainkig. A szépség és az esztétikai tapasztalat etikai vonatkozásai.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: GADAMER, HANS GEORG: *A szép aktualitása*, T-Twins Kiadó, Budapest, 1994; GRÜN, ANSELM: *Szépség. Az életöröm új spiritualitása*, Új Ember, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: ADORNO, THEODOR W.: *A művészet és a művészetek*, Helikon, Budapest, 1998; DANTO, ARTHUR C.: *A közhely színeváltozása. Művészetfilozófia*, Enciklopédia Kiadó, Budapest, 2003; BACSÓ BÉLA (szerk.): *Az esztétika vége – vagy se vége, se hossza?* Ikon Kiadó, Budapest, 1995.

ETIKA I.

Alapok, társadalometika, bioetika

KGE1 – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Szabó Ráhel OP

A tanegység célja: A hallgató megismerje a főbb erkölcsfilozófiai irányzatokat: erényetika, utilitarizmus, perszonalizmus, liberális politikai filozófia, illetve bevezetést kapjon a legfontosabb bioetikai kérdésekre: eutanázia, humán reprodukció, genetika, transzhumanizmus.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb erkölcsfilozófiai irányzatokat, azok nézeteit, hatásukat a kortárs gondolkodásra. Ismeri a nagyobb bioetikai kérdéseket, azok különböző erkölcsfilozófiai megközelítését. Képes tisztán gondolkodni az erkölcsi alapértékekről, képes önállóan megoldást találni etikai, társadalmi, bioetikai kérdésekben. Elkötelezetten törekszik eltérő véleményekkel szemben a vitapartner személyét tisztelő, érveken alapuló párbeszédben képviseli keresztény értékeken alapuló meggyőződését.

Tematika: Arisztotelész. Aquinói szent Tamás: a boldogság és az erények kapcsolata. David Hume és az érzések etikája. Emmanuel Kant (autonómia, szabadság, kategorikus imperatívusz, a személy tisztelete). Utilitarizmus (Bentham, Sidgwick, Singer). Bevezetés a politikai liberalizmusba (az igazságosság elmélete John Rawls szerint) és kommunitarizmusba. A felelősség etikája (Hans Jonas). A javak etikája (Charles Taylor). Környezeti etika.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: Kiadott jegyzet.

Ajánlott irodalom: ELIO SGRECCIA: *Personalist Bioethics*, National Catholic Bioethics Center, Philadelphia, 2012; HENRI HUDE: *La force de la liberté*, Economica, Paris, 2013.

ETIKA ÉS PSZICHOLÓGIA I.

Az optimálisan működő ember

EEPSZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót az egészséges, illetve optimális emberi működés alapfogalmaival, valamint a pozitív pszichológia kutatási eredményeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egészséges / optimális emberi működés összetevőit. Képes a különböző élethelyzetekben felismerni és alkalmazni az optimális emberi működést elősegítő magatartásformákat. Elkötelezett az optimális működés elősegítésére a maga és mások életében.

Tematika: A pozitív pszichológia tárgya: a személyiség optimális működése. Szubjektív jóllét. Reziliencia. Társas kapcsolatok. Pozitív és negatív érzelmek. Önértékelés. Elköteleződés. Célok. A nehézségek hatékony kezelése. Mindfulness, flow. Optimizmus, remény. Hála. Testi egészség. Spiritualitás. Értelmesség érzése.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: LYUBOMIRSKY, SONJA: *Hogyan legyünk boldogok? Életünk átalakításának újai tudományos megközelítésben*, Ursus Libris, Budapest, 2008; CSÍKSZENTMIHÁLYI MIHÁLY: *Flow – Az áramlat. A tökéletes élmény pszichológiája*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2001; SELIGMAN, MARTIN E. P.: *Autentikus életöröm. A teljes élet titka*, Laurus Kiadó, Győr, 2008; LUKAS, ELISABETH: *Spirituális lélektan. Az értelmes élet forrásai*, Új Ember, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: MARTOS TAMÁS – KÉZDY ANIKÓ: Vallásosság, lelki egészség, boldogság, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 51–83; MARTOS TAMÁS – KÉZDY ANIKÓ: A vallásosság szerepe a személyes célok rendszerében, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 134–157; ALBISETTI, VALERIO: *Hogyan legyünk boldogok? Pszichoterápia mindenkinek*, Agapé, Szeged, 2002; HÁMORI ESZTER et al.: Pozitív pszichológia, in Hámori Eszter (szerk.): *Pszichológiai eszközök az ember megismeréséhez. Korszerű ismeretek viselkedéselemzőknek*, Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006, 47–58 (<http://mek.oszk.hu/04800/04803/04803.pdf>).

ETIKA ÉS PSZICHOLÓGIA II.

Nehéz élethelyzetek

EEPSZ2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót a nehéz élethelyzetek lélektani hátterével, dinamikájával, lehetséges kimeneteleivel, a beavatkozás és segítségnyújtás lehetőségeivel, valamint mindezek lehetséges etikai vonatkozásaival.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nehéz élethelyzetek pszichológiai jellegzetességeit. Képes a nehéz élethelyzetek pszichológiai dinamikáját figyelembe véve mérlegelni etikai kérdéseket. Elkötelezett abban, hogy nehéz élethelyzetek esetén a segítségkérő érdekeit legjobban szolgáló módon működjön egy segítő kapcsolatban.

Tematika: Stressz, nehéz élethelyzet, krízis. A krízisek fajtái, jellemzői. A krízisállapot lélektani jellemzői. Megküzdés, megküzdési stratégiák. A krízisállaptra hajlamosító tényezők. A segítségnyújtás lehetőségei nehéz élethelyzetben. Normatív krízisek:

a családi életciklusok krízisei, serdülőkor, életközépi krízis. Eseti krízisek: betegség, gyász, öngyilkosság, válás, munkanélküliség. Döntéshozatal nehéz élethelyzetben.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: KAST, VERENA: *Krízis és remény*, Animula, Budapest, 2012; HAJDUSKA MARIANNA: *Krízislélektan*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010; BAKÓ TIHAMÉR: *Utak és ösvények. Életünk váltófázisai és válságai*, Psycho Art, Budapest, 2004; KIECHLE, STEFAN: *Hogyan döntsek?* L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. Pásztorálpszichológia mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 1995; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Tanulmányok a rendszerszemléletű lelkigondozói gyakorlatról*, Kálvin, Budapest, 1996; KREPPOLD, GUIDO: *A válságok – életünk fordulópontjai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2014.

AZ ETIKAI GONDOLKODÁS FEJLŐDÉSE

ETEG/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Harai Levente SJ

A tanegység célja: Megvizsgálni az etikai tudat fejlődését, megismertetni a fontosabb etikai gondolkodókkal és irányzatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az etikai gondolkodás története főbb képviselőinek nézetét, egy-egy korszak etikai gondolkodását alakító tényezőket. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak a kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra. Törekszik filozófia tudásának önálló továbbfejlesztésére és az önreflexióra.

Tematika: 1. Etika elméletben és gyakorlatban. 2. A szofisták, Szókratész és Platon. 3. Arisztotelész. 4. Ókori és modern etika. 5. Szent Ágostontól Lutherig. 6. Abszolútizmus és liberalizmus. 7. Modern társadalomkritika. 8. Hume. 9. Utilitarizmus. 10. Immanuel Kant. 11. Etikai kijelentések.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; ROHLS, JAN: *Geschichte der Ethik*, Mohr, Tübingen, 1999; SPAEMANN, ROBERT – SCHWEIDLER, WALTER (Hg.): *Ethik. Lehr- und Lesebuch. Texte – Fragen – Antworten*, Klett-Cotta, Stuttgart, 2007; MACINTYRE, ALASDAIR: *A Short History of Ethics*, Macmillan, New York, 1998.

ETIKAOKTATÁS AZ ISKOLÁBAN

ETEO/VE – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: Az etika tanításához kapcsolódó szakmai-etikai kérdések és dilemmák elemzése által segíteni a hallgatókat az etikatanár kompetenciahatárainak körvonalazásában, az etikatanári tevékenységgel együtt járó szakmai döntések meghozatalában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes az etikatanár szakmai tevékenységéhez kapcsolódó kérdések analizálására, nehézségek, dilemmák azonosítására. Megfelelő önismerettel és az önfejlesztés képességével rendelkezik. Felismeri a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Nyitott a dilemmát jelentő helyzetek különféle megoldási lehetőségeinek elfogadására.

Tematika: Az etikatanári hivatás gyakorlásával járó szakmai-etikai dilemmák. Az etikatanár kompetenciahatárai. Az etikatanár és hittanár, illetve más közismereti szakok párosításából fakadó előnyök és nehézségek. Az etikatanár helye, szerepe a tantestületben. Elvárások az etikatanárral szemben, a jó etikatanár jellemzői. Etikai kódex etikatanároknak? Az etikatanár szerepe a gyermekek személyiségfejlődésének segítésében, világmépük alakításában. Értékközvetítés az etikaórákon. A családi szocializáció és az etikatanítás összefüggései. Az etikatanítás céljai, lehetséges témakörei. Az etikaórán alkalmazható módszerekkel kapcsolatos szakmai-etikai dilemmák. Az etikatanítással kapcsolatos felmerülő gyermekvédelmi kérdések, dilemmák, nehézségek.

Követelmény: Egyéni portfólió készítése a hallgató etikatanítással kapcsolatos szakmai-etikai kérdéseiről, dilemmáiról. A szakirodalom és a gyakorlati tapasztalatok öszszeszevetése. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: HOMOR TIVADAR: Hogyan tanítom az etikát?, *Új Pedagógiai Szemle* 52 (2002/7–8) 91–98; KAMARÁS ISTVÁN: *Embertan-erkölcsstan sztori*, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány, Pécs, 2015.

ETIKATANÁRI CSOPORTOS SZAKMAI GYAKORLAT

ETTGYE – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Tantárgyfelelős: Dr. Nagy Krisztina,

Értékelő oktatók: Dr. Pálvölgyi Ferenc, Mervay Miklós

A tanegység célja: Az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének, kiemelten a szaktárgy tanításával kapcsolatos tevékenységeknek a megfigyelése és szakszerű elemzése által képessé tenni a hallgatót saját felkészültségének, pedagógiai nézeteinek önreflektív értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlati munka segíti az etikatanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását. A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: A jogszabályi előírások szerint a szakmai gyakorlat „iskolában, vezetőtanár [gyakorlatvezető mentor] irányításával, az adott szakképzettség területén végzett csoportos gyakorlat, szakképzettségenként 60 óra, amely magá-

ban foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket és legalább 15 önállóan megtartott órát/foglalkozást (a hallgató az egyik szakképzettség tanítási gyakorlatát az 5–8., a másikat pedig a 9–12. évfolyamon kell, hogy végezze." (4. számú melléklet a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelethez, 8.4.1b pont) A hospitálás célja, hogy a tanárjelölt megismerje a tanulókat, akiket a későbbiekben tanítani fog, kapcsolatokat építsen ki a diákokkal, tapasztalatokat szerezzon tanítási stílusokról, ezzel készüljön fel a későbbi egyéni tanítási gyakorlatra.

A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében tevékenykedik.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók.

A gyakorlat keretében végzendő hospitálásokkal kapcsolatos dokumentációs kötelezettség:

- A Pedagógia Tanszék által kiadott összefoglaló táblázat a 15 óra hospitálásról, melyen a hallgató részvételét az órát tartó tanár aláírásával igazolja.
- Három tanóráról részletes hospitálási napló, a Pedagógia Tanszék által megadott szempontrendszer alapján. Egy óráról A, egy másik óráról B, és egy harmadik óráról C jelű jegyzőkönyv-formanyomtatvány precíz kitöltése.
- 12 tanóráról hospitálási beszámoló az órai események és az ehhez kapcsolódó reflexiók leírásával.

A gyakorlattal kapcsolatos dokumentációt az őszi szemeszterben **november 26-ig**, a tavaszi szemeszterben **április 22-ig** kell leadni a Pedagógia Tanszéken.

A csoportos gyakorlat keretében készített hospitálási naplók és jegyzőkönyvek értékelésének szempontjai:

1. az óra menetének rögzítése (idő, történések, interakció, taneszköz, egyéb);
2. folyamatjellemzők (tervezés, didaktikai mozzanatok, motiválás, differenciálás, aktivizálás, értékelő visszajelzés);
3. alkalmazott eljárások (szervezeti keretek és formák, szervezési mód, munkaformák, stratégiák, módszerek);
4. nevelési szempontok (nevelés egyes területei: pl. értelem, érzelem, erkölcs);
5. az óra értékelése (egyéni észrevételek, reflexiók, tanári kompetenciák).

A kiemelt mozzanatok, reflexiókat az óra történéseivel kell alátámasztani.

A csoportos gyakorlat során elkészített beszámolók is részét képezik a féléves gyakorlat során összeállítandó portfóliónak.

ETIKATANÁRI ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI TANÍTÁSI GYAKORLAT

MAETTYE – ESTI, I. FÉLÉV, 9 KREDIT

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

Tanegységi előfeltétel: A tanári mesterképzés elméleti kurzusainak teljesítése, illetve azok teljesítéséhez szükséges kreditek összegyűjtése. Azon hallgatók, akik korábbi tanulmányaik során nem tettek pedagógia-pszichológia komplex szigorlatot, azoknak ezt a szigorlatot is le kell tenniük a féléves gyakorlat megkezdése előtt.

A tanegység célja: Az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének elsajátítása, illetve az iskolát körülvevő társadalmi, jogszabályi környezet, valamint a köznevelési intézményrendszer megismerése. Területei:

- a szaktárgyak tanításával kapcsolatos tevékenységek,
- a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési alaptevékenységek,
- az iskola, mint szervezet és támogató rendszereinek megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlati munka segíti az etikatanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását. A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: „Közoktatási intézményben, felnőttképző intézményben megbízott vezetőtanár és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett végzett, összefüggő, a képzés utolsó félévében folyó egyéni szakmai gyakorlat [...]. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, szakképzettségként heti 2–5 óra (max. heti 10 óra) tanítást/foglalkozást, a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátását, a tanítást kísérő szeminárium elvégzését és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását.” (4. számú melléklet a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelethez, 8.4./c pont).

A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében pedagógusként tevékenykedik. Ahhoz, hogy a tanítási gyakorlat értékelhető legyen, minimum 5 gyakorló órát más intézményben kell megtartani. Ha a hallgató a félév során nem tart meg összesen legalább 10 gyakorló tanítási órát, akkor a gyakorlatot nem teljesítette.

A féléves gyakorlat kíséretét szolgálja a *Reflektív pedagógia* szeminárium. A hallgatókból 5–7 fős csoportok alakulnak egy-egy szemináriumvezető tanár irányításával. A *Reflektív pedagógia* szeminárium külön tanegység.

Követelmény: A félév végén minősített aláírás. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók. Az egyéni gyakorlat során a tanulás legfőbb módja az önelemző, önértékelő munka, amelyet a hallgató folyamatosan dokumentál. A gyakorlat értékelése a mentortanárok visszajelzése alapján történik.

A képzés keretében végzett gyakorlati munkát a hallgatók a *portfólió*ban dokumentálják, ami külön tanegység.

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: KOTSCHY BEÁTA: Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára, Sapientia Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011; FALUS IVÁN: *A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai*, Gondolat, Budapest, 2006; KIMMEL MAGDOLNA: A tanári reflexió korlátai, *Pedagógusképzés* 4 (2006/3–4) 35–50.

ETIKATANÁRI SZAKMÓDSZERTAN I–II.

Előadó: Mervay Miklós

A tanegység célja: Az etikaoktatás tantárgyspecifikus nevelésméleti és didaktikai ismereteinek elsajátíttatása, gyakorlati alkalmazásuk lehetőségeinek elemzése, értékelése a különböző életkorú tanulók esetében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a modern nevelési és oktatási koncepciókat, tájékozott a korszerű didaktikai eljárások területén, különös tekintettel a kooperatív és az interaktív módszerekre. Képes az erkölcsi ismeretek korszerű és hatékony közvetítésére, valamint korunk kiemelten fontos etikai problémáinak életkorspecifikus megvilágítására. Elkötelezett arra, hogy valamennyi nevelési szituációban hatékonyan segítse a tanulók szilárd értékrendjének kialakulását a problémamegoldó módszerek alkalmazása és a személyes életvezetési minták által.

Tematika: A tanegység keretében az erkölcsi nevelés és oktatás filozófiai perspektíváit, társadalmi vetületeit, modelljeit, célrendszereit, tartalmi és folyamatképzéseit, valamint metodikai és tanulásszervezési lehetőségeit tárgyaljuk. 1. témakör: *A korszerű szociomorális fejlesztés alapkérdései.* A pedagógiai koncepciók modellezési lehetőségei. Az erkölcsi nevelés értékközpontú modellje. 2. témakör: *Pedagógiai koncepciók az erkölcsi nevelés szolgálatában.* A didaktikai paradigmák ismeretelméleti és pedagógiai kérdései. Konstruktivizmus és pedagógia. Konstruktivista oktatási és nevelési alapfolyamatok. 3. témakör: *Az erkölcsi értékorientáció metodikai kérdései.* A deklaratív és az interaktív módszerek alkalmazási lehetőségei. Az etikaoktatás tartalmi problémái. Nevelés- és oktatásszervezés.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: FISHER, ROBERT: *Tanítasuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről és erényekről*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; PÁLVÖLGYI FERENC: Az értékközpontú erkölcsi nevelés konstruktív rendszere, 4/1, *Mester és Tanítvány* 21. szám (2009/1) 134–151 (<https://btk.ppke.hu/uploads/articles/6694/file/21.pdf>); PÁLVÖLGYI FERENC: Az értékközpontú erkölcsi nevelés konstruktív rendszere, 4/2, *Mester és Tanítvány* 22. szám (2009/2) 138–154 (<https://btk.ppke.hu/uploads/articles/6694/file/22.pdf>); PÁLVÖLGYI FERENC: Az értékközpontú erkölcsi nevelés konstruktív rendszere, 4/3, *Mester és Tanítvány* 23. szám (2009/3) 135–151 (<https://btk.ppke.hu/uploads/articles/6694/file/23.pdf>); PÁLVÖLGYI FERENC: Az értékközpontú erkölcsi nevelés konstruktív rendszere, 4/4, *Mester és Tanítvány* 24. szám (2009/4) 117–140 (<https://btk.ppke.hu/uploads/articles/6694/file/24.pdf>).

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelésméлет. Nevelés az Európai Unióban*, Osiris, Budapest, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; HEGEDŰS GÁBOR et al.: *Projektpedagógia*, Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar, Kecskemét, 2002; KAGAN, SPENCER: *A kooperatív tanulás*, Önkonet Kft, Budapest, 2010; PÁLVÖLGYI FERENC: Az iskola szerepe a személyiség szociomorális formálásában, in Bábosik István – Torgyik Judit (szerk.): *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 21–35; <http://www.sulinet.hu>.

ÉLETESEMÉNYEK A BIBLIÁBAN I.

Biblia és lelkigondozás

PTÉB1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Bemutatni, hogy a személyközpontú bibliaolvasás hogyan lehet az önreflexió és a megélt tapasztalatok újraértelmezésének eszköze. Saját élményeiken keresztül felismertetni, mikor mi lehet a Biblia szerepe a segítő beszélgetésekben, mikor hogyan használjuk, ill. ne használjuk a Szentírást a lelki gondozásban. Megismertetni a szentírásolvasás különböző módszereit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az „evangéliumi lelki gondozás” jellemzőit, a Biblia segítő beszélgetésben való használatának alapvető feltételeit, valamint a Szentírás olvasásának képzés során bemutatott módszereit. Képes a segítő beszélgetés során a helyzetnek megfelelően használni / vagy nem használni a Bibliát és bibliai történeteket, továbbá képes a megismert módszerek gyakorlati alkalmazására. Elkötelezetten törekszik a Szentírás mélyebb megismerésére és személyes bibliaolvasás révén is az evangéliumi lelki gondozás megvalósítására.

Tematika: Evangéliumi lelki gondozás. A Biblia segítő beszélgetésben való használatának alapvető feltételei. A bibliai nyelvezet, bibliai történetek, gondolatok szerepe a segítő beszélgetésben. Növekedést segítő tényezők a „bibliás beszélgetésben”. A szentírásolvasás különböző módszerei.

Követelmény: A félév során gyakorlati feladatok megoldása és tevékeny részvétel a konzultációkon. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: BUKOWSKI, PETER: *Hogyan vigyük be a Bibliát beszélgetéseinkbe?*, Kálvin, Budapest, 1999; COLOMBÁS, GARCIA MARIA: *A Szentírás olvasása. A lectio divina*, Bencés, Pannonhalma, 2006; HECHT, ANNELISE: *Közös utunk a Bibliához. A csoportos bibliaolvasás módszerei*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom: BIANCHI, ENZO: *Lectio divina*, Sarutlan Kármelita Nővérek, Magyar-szék, 2008; EGGER, WILHELM: *Közösen olvassuk a Bibliát*, Opus Mystici Corporis, Bécs, 1977; WEBER, HANS RUDI: *Engem olvas a könyv. Bibliaiskolai vezetők kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 2000; WOLFF, HANS WALTER: *Az Ószövetség antropológiája*, Harmat, Budapest, 2001; WIKSTRÖM, OWE: *A káprázatos sötétség*, Luther, Budapest, 2013.

ÉLETESEMÉNYEK A BIBLIÁBAN II.

Speciális élethelyzetek

PTÉB2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Megismertetni néhány sajátos élethelyzet bibliai közelítését, a mögöttük rejlő emberi tapasztalatok jellegzetességeit. Bemutatni, hogy krízisek a szenvedés és lehetséges okai őszinte megfogalmazásává és lehetőségeknek a felismerésévé lettek Izrael, valamint Jézus és tanítványai életében. Felfedeztetni, hogy

hogyan válhatnak lelkigondozói eszközzé e tapasztalatok és a bibliai elbeszélések ismerete, értelmezése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Biblia nyelvi és képi eszköztárát, a tárgyalt fogalmak teológiai tartalmát, valamint a megismert elbeszélések történeti hátterét, teológiai jelentését, jelentőségét. Képes a segítő beszélgetés során a helyzetnek megfelelően használni / vagy nem használni a Bibliát és bibliai történeteket, továbbá képes a megismert fogalmak beszélgetésben való helyes alkalmazására. Elkötelezetten törekszik az evangéliumi remény ösztönözte életvezetésre saját életében, hogy ezáltal a segítő beszélgetésben kísért személy számára a reményben élt élet hiteles tanúja legyen.

Tematika: Betegség és gyógyulás, élet és halál a Bibliában. Egyén és közösség Izraelben. Fogság mint termékeny megpróbáltatás. Az ártatlan szenvedése, a szenvedő Igaz a deuteró-izajási gyűjteményben. Ítélet, tisztító tűz, menny és pokol – a teológia kijelentései a halálról. Az ember reménye.

Követelmény: A félév során gyakorlati feladatok megoldása és tevékeny részvétel a konzultációkon. A félév végén kollokvium.

Kötelező és ajánlott irodalom: GRÜN, ANSELM: *Az egészség mint lelki feladat*, Ben-cés Kiadó, Pannonhalma, 2014; GRÜN, ANSELM: *Mi jön a halál után? Az élet és a halál művészete*, Jel, Budapest, 2011; LÉON-DUFOUR, XAVIER (szerk.): *Biblikus teológiai szótár*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; LÉON-DUFOUR, XAVIER: *Az Újszövetség értelmező kéziszótára*, Új Ember, Budapest, 2008; RÓZSA HUBA: *Üdvösségközvetítők az Ószövetségben*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; WOLFF, HANS WALTER: *Az Ószövetség antropológiája*, Harmat, Budapest, 2001.

ÉLETKORSPECIFIKUS PEDAGÓGIAI TERVEZÉS

OPDÉSPTN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Oktatásmélelet (OPDOEN)

A tanegység célja: Az Oktatásmélelet előadáson (OPDOEN) megismert életkori sajátosságoknak megfelelő módszertani elemek és technikák gyakorlati feldolgozása. A pedagógiai tervezés gyakorlása különböző életkorokra alkalmazva.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes korosztályok életkori sajátosságait és a katekézis különböző helyszínein alkalmazható pedagógiai módszereket, stratégiákat és eljárásokat. Képes a pedagógiai (és részben pszichológiai) ismereteket az életkori sajátosságok figyelembevételével a katekézis szintjeinek és helyszíneinek megfelelően megtervezni és értékelni. Képes meglátni saját erősségeit, gyengeségeit és fejlődését ennek megfelelően megtervezni. Elkötelezett az önreflexióban, önnevelésben és abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva is közvetítse.

Tematika: Az egyes korosztályok főbb jellemzői pedagógiai szempontból. Hogyan alakul ki a tudás? Motiváció és kiemelkedő szerepe a pedagógiában. Különböző típusú órák alapelemeinek kidolgozása különböző korosztályoknak, a katekézis külön-

böző szintjein. Mikrotanítások saját vázlatok alapján a többszörös intelligencia területeinek figyelembevételével. Mikrotanítások saját vázlatok alapján az esélyegyenlőség figyelembevételével. Módszerek, eljárások és technikák alkalmazása. Tematikus terv készítése (csoportmunka). Óravázlat készítése (egyéni munka). Óravázlatok bemutatása, kiértékelése. A felkészülés lényeges elemei.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. Egy tematikus terv, illetve egy abban szereplő óra tervének részletes kidolgozása és leadása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN: *Didaktika*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben?*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002; NICHOLSON-NELSON, KRISTEN: *A többszörös intelligencia*, Szabad Iskolákért Alapítvány, Budapest, 2007; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; TARIÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; TARIÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 1. kötet, *A keresztény nevelés és oktatás története*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; TARIÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 3. kötet, *A keresztény nevelés keretei és tartalma*, Szent István Társulat, Budapest, 1999.

AZ ÉLETTELEL ÉS EGÉSZSÉGGEL KAPCSOLATOS ETIKAI KÉRDÉSEK

PTEE/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: A pasztorális tanácsadás etikája (PTE/E) kurzus folytatásaként bevezetni a hallgatókat a bioetika alapvető kérdéseibe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és megérti az etikai normákat és azok betartásának jelentőségét. Kész arra, hogy a megismert és megértett etikai szabályok szerint végezze pasztorális tanácsadási tevékenységét. Képes arra, hogy a tevékenysége során felmerülő etikai dilemmákat árnyaltan mérlegelje és átgondolt döntéseket hozzon.

Tematika: A bioetika alapp problémái. A születésszabályozás és az eutanázia etikai problémái. Kísérletek emberekkel és állatokkal. A lelki egészséggel kapcsolatos bioetikai problémák. A bioetika területén jelentkező etikai problémák elemzése.

Követelmény: Órai referátum keretében egy bioetikai dilemma megadott szempontok alapján való bemutatása és elemzése. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Az első konzultáción ismerteti az előadót.

ÉLETVEZETÉS ETIKÁJA

EÉEN, ETÉE/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: Az életvezetés „csontvázának” megrajzolása, ami morális credo, rövid összefoglalása a szerteágazó etikának. Az életvezetés stratégiájának kidolgozása az ismeretelméleti alapok, a humántudományok és a transzcendentális teológia fényében. Az erkölcsi gyümölcsöt és a kudarcot hozó gyakorlati lépések perspektívája.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az életvezetés stratégiájában való gondolkodást, annak teológiai, filozófiai és gyakorlati alapjait. Képes hosszú távon és megfontoltan tervezni, a terveit stratégikusan követni. Az értékek mellett elköteleződve tudja életét vezetni, s ebben másokat is segíteni.

Tematika: 1. Az ember alapvetően transzcendens jellegének és benső dinamikájának feltárása. 2. A transzcendentális és a kategoriális szabadság viszonya. 3. Az alapdöntés perspektívájában meghozott életdöntésekre való előkészület és a döntések meghozatala. 4. A napi lépések, a kategoriális döntések megerősítő szerepe. 5. Az okos gondviselés az életvezetés mindennapjaira: a gondolkodás és a körülmények igazgatása. 6. Az erkölcsi lecsúszás fokozatai és mélyből való feltámadás lépései.

Követelmény: A félév során elvégzett feladatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Az életvezetés etikája*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; WOLFERS, MELANIE: *Theologische Ethik als handlungsleitende Sinnwissenschaft: der fundamentalethische Entwurf von Klaus Demmer*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999.

FEJLŐDÉSLELEKTAN

OPSFLN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel: A személyiség működése (OPSSZMN)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermek pszichológiai fejlődésének fontosabb átmeneteivel egy szomatikus, kognitív és pszichoszociális összefüggérendszerben. Elsősorban a normális fejlődés jellemzőit ismerteti a tárgy, de rámutat kritikus élepszakaszok pszichológiai problémáira is. Mindezt a hatékony tanári, nevelői munka érdekében teszi.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az élepszakaszokra jellemző fő fejlődési tendenciák pszichológiai vonatkozásait, melyek alapján jobban megérti a tanulók magatartását. Képes megszerzett pszichológiai ismeretei alapján az átlagtól eltérő tanulók számára megfelelő egyéni bánásmódot kialakítani. Elkötelezett a pedagógushivatás empátiás gyakorlása iránt.

Tematika: 1. A fejlődéslelektan tárgya, fő kérdései és kritikus pontjai. Központi fogalmak. A fejlődéslelektan tárgyalásának rendszerező elvei: keresztmetszeti megközelítés (fejlődési szakaszok szerint) és hosszmetzeti megközelítés (pszichés tényezők szerint). 2. Az értelmi fejlődés alakulása Piaget szerint. 3. Az erkölcsi fejlődés

alakulása Kohlberg szerint. 4. A tanulás fejlődése, tipikus tanulási formák az egyes életkorokban. 5. A csecsemőkor jellemzői: magzati fejlődés, csecsemőkori szocializáció és pszichés fejlődés. 6. A kötődés vizsgálatai. 7. A kisgyermekkor: testi, érzelmi és kognitív fejlődés, társas kapcsolatok. 8. Az iskoláskor kihívásai és fejlődési sajátosságai. 9. Az iskolai követelmények pszichológiai hatásai. 10. Serdülőkori fejlődés. Az identitás kialakulása 11. A „készülődő felnőttiség”. 12. A középső felnőttkor és időskor sajátosságai.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Fejődéslélektan*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejődéslélektan*, Osiris, Budapest, 2006; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Család és fejlődés*, jegyzet; MÉREI FERENC – V. BINÉT ÁGNES: *Gyermeklélektan*, Medicina, Budapest, 2006 (illetve egyéb kiadások).

FELELŐS VÁLLALKOZÁS, STRATÉGIAALKOTÁS ÉS PÉNZÜGYI TERVEZÉS

KGfVSP – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Héjj Tibor

A tanegység célja: Önálló tulajdonú (létező vagy tervezett) vállalkozás irányítójaként vagy/és más tulajdonosi struktúra szerinti cégek meghatározó vezetőjeként mind szakmailag, mind pedig az egyház társadalmi tanítása (CST) szerint felkészült felelős (felső)vezetői tudást adjon, gyakorlati alkalmazhatósággal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a felelős vállalkozás, stratégiaalkotás és a pénzügyi tervezés alapelemeit. Képes az egyház társadalmi tanítását alkalmazni ezeken a területeken. Elkötelezett vezetővé válik a tanult gondolkodásmódot alkalmazva.

Tematika: Neves szakértők egy-egy előadást tartanak vállalkozási, pénzügyi témákban, megmutatva, hogy az egyház társadalmi tanítása ezeken a területeken is releváns, s szakmai elmélyülést kínálnak a témákban a mai aktualitásokra is koncentrálna. Interaktív feldolgozás és kommunikáció.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga (nem előre kiadott tételek, hanem kiscsoportos esetmegbeszélések alapján).

Kötelező irodalom: Minden előadás végén az adott alkalom ppt-prezentációját, alkalmanként egyéb segédanyagot (pl. youtube film, stb.) kapnak a hallgatók.

FILOZÓFIA: ISMERETELMÉLET

MTFI2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Harai Levente SJ

A tanegység célja: A megismerés filozófiai problémájának bemutatása. A megismerés sajátosságainak, határainak és lehetőségi feltételeinek vizsgálata.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ismeretelméleti alapfogalmakat és alapkérdéseket. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra. Elkötelezett a hittapasztalat és a tudományos gondolkodás összhangjának megteremtésében.

Tematika: Az ismeretelméleti probléma mibenléte. A feltétlenül biztos kiindulópont keresése. Az empirizmus és a racionalizmus útja. A fogalom és a valóság közötti ellentét. A tapasztalás problémája: az érzékelő tapasztalás kritikája; a „transzcendentális” tapasztalás. A valóság egzisztenciális megtapasztalása.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: WEISSMAHR BÉLA: *Bevezetés az ismeretelméletbe*, TKK, Róma 1978; ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Cartaphilus, Budapest, 2001.

FILOZÓFIA: KOZMOLÓGIA

MTFI8N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

A tanegység célja: Bevezetés a filozófiai kozmológiába. E kurzus a kozmológia metafizikai valamint antropológiai, illetve etikai jelentőségére kíván rámutatni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a kozmológia alapfogalmait, a világról, valamint az ember és a világ kapcsolatáról való gondolkodás történetének jelentős állomásait, képviselőit. Képes ismereteit rendszerezetten, érvekre támaszkodva kifejteni. Elkötelezett abban, hogy közlései igényesek, megalapozottak legyenek.

Tematika: 1. A kurzus áttekintése és általános bevezetés. 2. Alapvető fogalmak, a kozmológia előtörténete. 3. A világ jósága és a Rossz – kozmológia és etika. 4. A görögök I.: Az *arkhé* kutatása Thalészától Platónig. Püthagórasz. 5. A görögök II.: Hérakleitosz, Parmenidész és Platón. 6. A görögök III.: Arisztotelészről és a platóni filozófia különös sorsáról. 7. A középkor I.: A világ mint könyv és hierarchia. 8. A középkor II.: A középkori világképről. 9. Modernitás I.: Teológia és kozmológia. A krízis és az új világ. 10. Modernitás II.: Teológiai etikai és politikai következmények. 11. Modernitás III.: Antropológiai következmények, istenkérdés és a történelem, etika. 12. Mit mondhatunk ma? I.: A változás értékelése. Ember és kozmosz kapcsolata. 13. Mit mondhatunk ma? II.: A metafizika alapkérdéséről.

Követelmény: Az előadásokon tevékeny részvétel. A félév végén szóbeli vizsga írásbeli előkészülettel: néhány kérdés az előre megadott listáról, valamint a kötelező olvasmányokról.

Kötelező irodalom: PLATÓN: Timaiosz, in Devecseri Gábor et al. (szerk.): *Platón összes művei*, 3. kötet, Európa, Budapest, 1984, 307–409; ARISZTOTELÉSZ: *Metafizika*, Hatágú Síp Alapítvány, Budapest, 1992, (részletek: A 6, 978 b 28–986 a 3; G 5, 1010 a 25–32; K 6, 1063 a 10–17; 1072 a 26 – 1072 b 31); CUSANUS, NICOLAUS: *A tudós tu-*

datlanság, Paulus Hungarus – Kairosz, Szentendre – Budapest, 1999, 127–139 (II. xii–xiii. fejezetek); BUBER, MARTIN: *Haszid történetek*, 2. kötet, Atlantisz, Budapest, 1995, 22–23 (Ezékiel és Arisztotelész); HEIDEGGER, MARTIN: Mi a metafizika?, in uó: *Útjelzők*, Osiris, Budapest, 2003, 105–121; SZÉKELY LÁSZLÓ: *Az emberarcú kozmosz*, Áron Kiadó, Budapest, 1997, 9–16, 260–280 (bevezető és utolsó fejezet).

Ajánlott irodalom: FEHÉR MÁRTA (szerk.): *A teremtés. Filozófiatörténeti tanulmányok*, Áron Kiadó, Budapest, 1996; KOESTLER, ARTHUR: *Alvajárók*, Európa Kiadó, Budapest, 2007; LEWIS, CLIVE STAPLES: *The Discarded Image*, Cambridge University Press, Cambridge, 1964; SZOLOVJOV, VLAGYIMIR SZERGEJEVICS: A középkori világszemlélet hanyatlásáról, *Pannonhalmi Szemle* 10 (2002/3) 3–12.

FILOZÓFIA: LOGIKA

MTFI6N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Petres Lúcia OP

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése a logika alapjaival, az érvelés alapvető formáival, érvelési hibákkal, a formális logika alapvető műveleteivel. A kurzus ötvözi az előadás és a szeminárium formáit, és mint ilyen megköveteli a hallgatók tevékeny részvételét és az otthoni munkára kiadott feladatok megoldását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Felismeri és elkerüli az alapvető érvelési hibákat, a formális logika alapvető területén otthonosan mozog. Logikus gondolkodásra és objektív érvelésre képes.

Tematika: Alapvető logikai fogalmak. I. Informális logika: nyelvhasználat az érvelésben; alapvető érvelési hibák. II. Formális logika: alapvető logikai műveletek és értékük; a következtetés ellenőrzése igazságfüggvények segítségével; helyes következtetési sémák; természetes levezetés; átváltási műveletek.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: MARGITAY TIHAMÉR: *Az érvelés mestersége*, Typotex, Budapest, 2007; ZENTAI ISTVÁN: *A meggyőzés csapdái*, Typotex, Budapest, 1999; MADARÁSZ TIBORNÉ – PÓLOS LÁSZLÓ – RUZSA IMRE: *A logika elemei*, Osiris, Budapest, 2006; COPI, IRVING M. – COHEN, CARL: *Introduction to Logic*, Prentice Hall, New Jersey, 2005.

FILOZÓFIA: METAFIZIKA I.

FILOZÓFIA: METAFIZIKA II.

MTFI1N, BAFI3N, BAMF1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

HF11N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MTFI3N, BAFI4N, BAMF2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HF12N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Petres Lúcia OP

Tanegységi előfeltétel: A Filozófia: Metafizika II. (MTFI3N, BAFI4N, HFI2N, BAMF2/E) elődfeltétele a Filozófia: Metafizika I. (MTFI1N, BAFI3N, HFI1N, BAMF1/E) sikeres teljesítése.

A tanegység célja: Bevezetni a hallgatókat a metafizika világába, különös tekintettel a klasszikus metafizika kérdéseire, hogy a metafizikai fogalmak és problémák ismerete segítséget nyújtson a teológiai tanulmányokhoz.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Otthonosan mozog a klasszikus metafizika kérdéseiben, legalább nagy vonalakban ismeri a modern metafizikai megközelítéseket is. Ismeri és érti a metafizika legfontosabb fogalmait. Képes elmélyült reflexióra a valóságról; fejlődik absztrakciós képessége és lényeglátása; képes alapösszefüggések felismerésére és elvontabb kérdések tárgyalására is anélkül, hogy elszakadna a valóságtól. Elkötelezett az igazság keresésében és nyitott párbeszédre törekszik azokkal is, akikkel nem ért egyet.

Tematika (I. félév): A metafizika és a metafizikai tapasztalat. A metafizika történetének néhány alapköve: Platon, Arisztotelész, Descartes, Kant, Heidegger. A metafizikai kérdés: miért van valami, miért nem inkább a semmi? Létező, *Esse commune* és *Ipsum Esse Subsistens*. A lét transzcendentális kifejtése: léthatározmányok eredete; léthatározmányok (res, unum, aliquid, bonum, verum, (pulchrum); a léthatározmányok a skolasztika után; a lét szerkezeti alapelvei, mint metafizikai, ontikus és episztemológiai alapelvek.

Tematika (II. félév): A lét kategoriális kifejtése. Szubsztancia és akcidensek. A személy fogalma. Actus és potentia. Lét és lényeg (*De ente et essentia* szövegolvasás). A létezők hierarchiája. Azonosság és különbözőség, egy és a sok problémája; (univerzálék) metafizikai univokáció és metafizikai ekvivokáció vs. analógia. Létanalógia. Részesevéstán Aquinói Tamás szerint. Isten ismerete. Okság problémaköre, változás magyarázata; metafizikai okság elve, célokság elve. A tevékeny lét; a lét mint cél. A transzcendens metafizikai szemlélet, az egység igénye. A kortárs metafizika néhány problémája; új metafizikai utak.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: PETRES E. LÚCIA: *Bevezetés a metafizikába*, jegyzet; BRUGGER, WALTER: *Filozófiai lexikon*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: ANZENBACHER, ARNO: *Bevezetés a filozófiába*, Cartaphilus, Budapest, 2001, 56–92; WEISSMAHR BÉLA: *Ontológia*, Mérleg – Távlatok, Budapest – München – Bécs, 1995 (újabb kiadás: 2000).

FILOZÓFIA OLVASÓSZEMINÁRIUM

▼

MTFISZ3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Bakos Gergely OSB

Tanegységi előfeltétel: Filozófia szigorlat (MTFISZIGN); Filozófiai szeminárium I–II. (MTFISZ1N és MTFISZ2N); Egyháztörténelem szigorlat (MTESZIGN)

A tanegység célja: Hosszabb bölceleti szövegek önálló földolgozása és közös megvitatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri Cusanus tárgyalandó műveit, valamint a korabeli gondolkodás és kultúra fő jellemzőit. Egy szöveg megértésénél képes figyelembe venni a bölcelet, hittudomány, misztika és politika különböző szempontjait. Képes saját álláspontjának árnyalt és szabatos kifejtésére, önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra. Elkötelezetten keresi mások megértésének módját, tudatosan segítve a közös gondolkodást, törekszik megszerzett tudása bővítésére és az önreflexióra.

Tematika: Nicolaus Cusanus, az iszlám kihívása és a vallásbéke kérdése.

Követelmény: A félév során kiselőadások tartása, valamint az órai diszkussziók koordinálása, jegyzőkönyvek vezetése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: CUSANUS, NICOLAUS: *A vallásbéke*, (előkészületben a Szent István Társulatnál, későbbi megjelenés esetén a hallgatók megkapják a kéziratot); CUSANUS, NICOLAUS: *De Deo abscondito. A rejtőzködő Istenről*, Kairosz, [Budapest], 2008; CUSANUS, NICOLAUS: *Miatyánk. Írások és Szentbeszéd*, Farkas Lőrinc Imre, h. n., 2000; CUSANUS, NICOLAUS: *A tudós tudatlanság*, Paulus Hungarus – Kairosz, Szentendre – Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: BAKOS GERGELY TIBOR: *On Faith, Rationality and the Other in the Late Middle-Ages*, Wipf and Stock, Eugene, 2011; BAKOS GERGELY: The „doctor angelicus” on Islam. Reading Thomas Aquinas’s *De Rationibus Fidei*, in Losonczy Péter – Xeravits Géza (szerk.): *Reflecting Diversity. Historical and Thematical Perspectives in the Jewish and Christian Tradition*, LIT, Münster, 2007, 63–86; BAKOS GERGELY: How to Think the Otherness of Medieval Thought? On Decortian Hermeneutics, *Sapientiana* 8 (2015/2) 40–60.

FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM I.

MTFISZ1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Petres Lúcia OP

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I–IV. (MTFT1–4N)

A tanegység célja: Eljutni rövidebb bölceleti szövegek önálló olvasására, megértésére és elemzésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A megismert szemelvények révén szélesebb általános műveltséggel rendelkezik. Képes a bölceleti szövegek önálló olvasására, megértésére és elemzésére, s a gondolkodásmód változását történelmi összefüggésben szemlélni. Elkötelezett az önképzésben, az igazság keresésében.

Tematika: Válogatott szövegrészetek olvasása és elemzése Gabriel Marcel, Martin Buber, Arisztotelész, Szent Ágoston, Aquinói Szent Tamás, Étienne Gilson, René Descartes, David Hume, Immanuel Kant és Karl Jaspers műveiből.

Követelmény: A félév során kiselőadások, valamint kiadott szöveg elemzéséből 4–5 oldalas szemináriumi dolgozat leadása félév végén. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába, szöveggyűjtemény*, Holnap Kiadó, Budapest 2006; illetve kiadott szövegek.

FILOZÓFIA SZEMINÁRIUM II.

MTFISZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Bakos Gergely OSB

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I–IV. (MTFT1–4N); Filozófia szeminárium I. (MTFISZ1N)

A tanegység célja: Rövidebb bölcseleti szövegek önálló olvasása, elemzése, közös órai megvitatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A megismert szemelvények révén szélesebb általános műveltséggel rendelkezik. Képes saját álláspontjának árnyalt és szabatos kifejtésére, önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra. Elkötelezetten keresi mások megértésének módját, tudatosan segítve a közös gondolkodást törekszik megszerzett tudása bővítésére és az önreflexióra.

Tematika: Mi a filozófia kapcsolata az étellel? Szükségszerűen életidegen a filozófia? Milyen a filozofikus élet? Milyen példákat találunk a bölcseleti hagyományban a filozófiai életre?

1. Módszertani bevezetés; „La filosofia” (Salvator Rosa festménye). 2. PIERRE HADOT: A filozófia mint életmód. 3. PLATÓN: Hetedik levél. 4. MARSILIO FICINO: Arról, hogy mi a boldogság. 5. RENÉ DESCARTES: Értekezés a módszerről. 6. RENÉ DESCARTES levele PICOT abbéhoz. 7. MARTIN HEIDEGGER: Mi a metafizika? 8. PIERRE HADOT: Luxus-e a filozófia?

Követelmény: A félév során házi föladatokat, folyamatos órai munka, kiselőadások tartása, jegyzőkönyvek készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: DESCARTES, RENÉ: *A filozófiai alapelvei*, Osiris, Budapest, 1996; DESCARTES, RENÉ: *Értekezés a módszerről*, Ikon, Budapest, 1992; HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája. Lelkigyakorlatok és ókori filozófia*, Kairosz, Budapest, 2010; HEIDEGGER, MARTIN: „...költőien lakozik az ember”, T-Twins Kiadó – Pompeji Alapítvány, Budapest – Szeged, 1994; vagy Uő: *Útjelzők*, Osiris, Budapest, 2003; FICINO, MARSILIO: *Platonikus írások*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; PLATÓN: *Levelek*, Atlantisz, Budapest, 2007; STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába. Szöveggyűjtemény*, Holnap Kiadó, Budapest, 1992.

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; STEIGER KORNÉL: *Filozófia. Tankönyv a középiskolások számára*, Holnap Kiadó, Budapest, 1998.

FILOZÓFIAI ANTROPOLÓGIA

MAFI5/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Harai Levente SJ

A tanegység célja: Bevezetés a filozófiai antropológiába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik alapvető filozófiai műveltséggel. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak a kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra. Elkötelezetten törekszik a folyamatos önképzésre, figyelve a változó világra, figyelemmel kísérve a tudományok fejlődését. Keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika esti tagozaton: Az emberi lét dimenzióinak vizsgálata.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Antropológiai vázlatok*, Corvinus, Budapest, 2015; NYÍRI TAMÁS: *Az ember a világban*, Szent István Társulat, Budapest, 1981; HAEFFNER, GERD: *Philosophische Anthropologie*, Kohlhammer, Stuttgart, 1982. (Magyarul: *Filozófiai antropológia*, kézirat.)

FILOZÓFIAI ANTROPOLÓGIA

KGFI – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Petres Lúcia OP

A tanegység célja: Bevezetés a bölcséleti embertanba, a KETEG sajátos keresztény gazdasági szemléletmódjának filozófiai (különösen is arisztotelészi-tamási) alapjaiba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik alapvető filozófiai műveltséggel, ismeri az antropológia arisztotelészi alapjait és szent tamási megközelítését. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak a kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra. Elkötelezetten törekszik a folyamatos önképzésre, figyelve a változó világra, figyelemmel kísérve a tudományok fejlődését. Keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: Bevezetés: mi az antropológia? Az emberi lét alapidimenziói: nyelviség, társadalmiság, történetiség, testi mivolt. Arisztotelészi alapok (anyag-forma, test és lélek, mint egyetlen szubsztancia; a lélek arisztotelészi fogalma, az ember helye a létezők hierarchiájában). Tamási alapok (lélek szellemi mivolta és halhatatlansága, a lélek képességei – érzékelő megismerés és törekvés, értelmi megismerés és törekvés). A tudat és a szabad akarat kérdésköre. Az emberi lét végessége.

Követelmény: Egyeztetett szempontok szerint megtartott kollokvium.

Ajánlott irodalom: HAEFFNER, GERD: *Filozófiai antropológia*, Szeged, kézirat; NYÍRI TAMÁS: *Az ember a világban*, Szent István Társulat, Budapest, 1981; TURAY ALFRÉD: *Az ember és a kozmosz*, Agapé, Szeged, 1999; ROKAY ZOLTÁN: *Filozófiai antropológia a katolikus teológia szempontjából*, Szent István Társulat, Budapest, 2000; CLÉMENT, OLIVIER: *Kérdések az emberről*, Bizantinológiai Intézeti Alapítvány, Budapest, 2004; MARION, JEAN-LUC: *Az erotikus fenomén*, L'Harmattan, Budapest, 2013.

FILOZÓFIAI ETIKA

MAFI6/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Harai Levente SJ

A tanegység célja: Bevezetés az erkölcsi gondolkodásba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi gondolkodás fő problémáit és az erkölcsről való bölcséleti gondolkodás alapfogalmait és módszerét. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének kifejezésére, az árnyalt és szabatos fogalmazásra. Elkötelezett az erkölcsi kérdések árnyalt, több szempontú megfontolására, a másik javát szem előtt tartó megoldások keresésére.

Tematika: Bevezetés az erkölcsről való bölcséleti gondolkodásba néhány alapfogalom s egy módszertan segítségével.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; SPAEMANN, ROBERT: *Erkölcsei alapfogalmak*, Egyházfórum, Pécs, 2001; MACINTYRE, ALASDAIR: *Az etika rövid története*, Typotex, Budapest, 2012.

FILOZÓFIATÖRTÉNET I.

Bevezetés az ókori bölcsélet történetébe

MTFT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

A tanegység célja: Bevezetés az ókori görög és római bölcsélet történetébe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ókori bölcsélet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1–2. Bevezetés. 2–3. Preszókratikus filozófia. 4. A szofisták. 5. Szókratész. 6–7. Platón. 8–9. Arisztotelész. 10–12. Plótinosz.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2006, 1–160; PLATÓN: Szókratész védőbeszéde, in uő: *Euthüphrón. Szókratész védőbeszéde. Kritón*, Atlantisz, Budapest, 2005, 51–119; PLATÓN: *Phaidón* (bármely fordításban); ARISZTOTELÉSZ: *Nikomakhoszi etika*, Európa Kiadó, Budapest, 1997; PLÓTINOSZ: A Szépről (Enn. I. 6), in uő: *A szépről és a jóról. Istenről és a hozzá vezető utakról*, Farkas Lőrinc Imre, Budapest, 1998, 11–24; BRAGUE, RÉMI: *Európa. A római modell. Elsajátított önazonosság*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1994; BAKOS GERGELY: A filozófia mint életbölcesség az ókortól a középkorig, in uő (szerk.): *Teória és praxis között, avagy a filozófia gyakorlati arcáról*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011, 9–27.

Ajánlott irodalom: STEIGER KORNÉL: *Filozófia. Tankönyv a középiskolások számára*, Holnap Kiadó, Budapest, 1998, 11–22, 25–48, 61–77, 105–128; TAYLOR, ALFRED EDWARD: *Platón*, Osiris, Budapest, 1999; SZLEZÁK, THOMAS A.: *Hogyan olvassunk Platont?*, Atlantisz, Budapest, 2000; ROSS, SIR DAVID: *Arisztotelész*, Osiris, Budapest, 2001; LONG, ANTHONY ARTHUR: *Hellenisztikus filozófia*, Osiris, Budapest, 1998; STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába. Szöveggyűjtemény*, Holnap Kiadó, Budapest, 1992, 1–114; HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája. Lelkigyakorlatok és ókori filozófia*, Kairosz, Budapest, 2010; BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; PLATÓN: *A lakoma*, Atlantisz, Budapest, 1999.

FILOZÓFIATÖRTÉNET I.

Bevezetés az ókori és középkori bölcsélet történetébe

BAFT1N, BAFT1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

HFT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Bakos Gergely OSB

A tanegység célja: Bevezetés az ókori és középkori bölcsélet történetébe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ókori és középkori bölcsélet fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika nappali tagozaton: 1. Bevezetés. 2. Preszókratikus filozófia. 3–4. Platón. 5–6. Arisztotelész. 7. Plótinosz. 8. A középkori gondolkodásról. 9. Zsidó, keresztény és muszlim filozófusok Istenről. 10. Canterburyi Szent Anzelm. 11–12. Aquinói Szent Tamás.

Tematika esti tagozaton: 1. Preszókratikus filozófia. 2. Platón. 3. Arisztotelész. 4. Plótinosz. 5. A középkori gondolkodásról. 6. Zsidó, keresztény és muszlim filozófusok Istenről.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon. Nappali tagozaton a félév végén írásbeli vizsga, esti tagozaton a félév végén szóbeli vizsga írásbeli fölkészüléssel.

Kötelező irodalom: STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2006, 1–217; BRAGUE, REMI: *Európa. A római modell. Elsajátított önazonosság*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1994; PLATÓN: Szókratész védőbeszéde, in uő: *Euthüphrón. Szókratész védőbeszéde. Kritón*, Atlantisz, Budapest, 2005, 51–119; ARISZTOTELÉSZ: *Nikomakhoszi etika*, Európa Kiadó, Budapest, 1997, VIII–IX. könyv; *Szent Ágoston vallomásai*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; AL-GHAZÁLI, ABÚ-HÁMID MOHAMMED: *A tévelygésből kivezető út. Vallásfilozófiai önarckép*, Palatinus, Budapest, 2003 (http://www.federatio.org/mi_bibl/AlGhazali_Atevelygesbolkivezetout.pdf); CANTERBURYI SZENT ANZELM: *Proslógion, in Canterburyi Szent Anzelm összes művei*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 81–109.

Ajánlott irodalom: TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, é. n., 5–87; STEIGER KORNÉL (szerk.): *Bevezetés a filozófiába. Szöveggyűjtemény*, Holnap Kiadó, Budapest, 1992; SZLEZÁK, THOMAS A.: *Hogyan olvassunk Platont?*, Atlantisz, Budapest, 2000; HADOT, PIERRE: *A lélek iskolája. Lelkigyakorlatok és ókori filozófia*, Kairosz, Budapest, 2010; BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007.

FILOZÓFIATÖRTÉNET II.

Bevezetés a középkori bölcselet történetébe

MTFT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I. (MTFT1N)

A tanegység célja: A saját történeti, szociológiai és szellemi kontextusában bemutatni a középkor bölcseletének legfontosabb eredményeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a középkori bölcselet jelentősebb képviselőit és főbb irányzatait. Képes a történeti szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. A korszak történeti áttekintése, általános bevezetés. 2. A kereszténység és a filozófia találkozása. 3. Szent Ágoston I. (intellektuális klíma: manicheizmus, neoplatonizmus). 4. Szent Ágoston II. (tanítása: antropológia, ismeretelmélet, Isten megismerése). 5. Boethius. 6. Canterburyi Szent Anzelm. 7. A monasztikus és a skolasztikus teológia különbsége, a párizsi egyetem. 8. Pseudo-Dionüsziosz Areopagitész. 9. Aquinói Szent Tamás I. (fizika, metafizika, lét és lényeg reális megkülönböztetése). 10. Aquinói Szent Tamás II. (ismeretelmélet, filozófiai teológia, analógia, hit és ész). 11. Szent Bonaventura. 12. Duns Scotus és William Ockham. 13. Eckhart mester misztikája.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon, a félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: A kurzus során a hallgatóknak megküldött előadásvázlatok. CANTERBURYI SZENT ANZELM: *Összes művei*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 81–82, 86–87, 427–457; BAKOS GERGELY: Hit és ész Canterburyi Szent Anzelm gondolkodásában, in Szeiler Zsolt – Bakos Gergely – Sárkány Péter (szerk.): *Hit és ész*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013, 76–95; PSZEUDO-DIONÜSZIOSZ AREOPAGITÉSZ: Misztikus teológia, in Háy János (szerk.): *Az isteni és emberi természetéről. Görög egyházatyák*, 2. kötet, Atlantisz, Budapest, 1994. 259–265; AQUINÓI SZENT TAMÁS: *A létezőről és a lényegről*, Helikon, Budapest, 1990, 55–76; SZENT BONAVENTURA: A művészetek visszavezetése a teológiára, *Studia Caroliensia* 7 (2006/2) 141–155 (http://www.kre.hu/portal/doc/studia/Cikkek/2006.2.szam/14.Bonaventura_Bekesi_Sandor.pdf).

Ajánlott irodalom: GILSON, ETIENNE: *A középkori filozófia története*, Kairosz, Budapest, 2015; BORBÉLY GÁBOR: *Civakodó angyalok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008;

LE GOFF, JACQUES: *Az értelmiség a középkorban*, Osiris, Budapest, 2000; GILSON, ETIENNE: *A középkori filozófia szelleme*, Paulus Hungarus – Kairosz, Szentendre – Budapest, 2001; KENNY, ANTHONY: *Aquinói Szent Tamás*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1996; NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; STEAD, CHRISTOPHER: *Filozófia a keresztény ókorban*, Osiris, Budapest, 2002.

FILOZÓFIATÖRTÉNET II.

BAFT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HFT2N– NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I. (BAFT1N, HFT1N)

A tanegység célja: Bemutatni az újkori és kortárs bölcselet jelentősebb személyiségeit és főbb irányzatait.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az újkori és „kortárs” bölcselet jelentősebb képviselőit és főbb irányzatait. Képes a történeti szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. A kurzus áttekintése, általános bevezetés. 2. Átmenet a középkorból a modernitásba: Nicolaus Cusanus, Francis Bacon, Nikolausz Kopernikusz, Galileo Galilei. 3. A racionalizmus: René Descartes. 4. Az empirizmus: John Locke és David Hume. 5. Immanuel Kant ismeretelmélete. 6. A kanti etika. 7. Georg Wilhelm Friedrich Hegel és a német idealizmus 8. Martin Heidegger gondolkodása. 9. Karl Rahner transzcendentális filozófiája.

Követelmény: Nappali tagozaton a félév során egy zárthelyi dolgozat. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, é. n., (<http://mek.oszk.hu/08700/08784/html/filozofia.htm>).

Ajánlott irodalom: STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2008; GAARDER, JOSTEIN: *Sofie világa. Regény a filozófia történetéről*, Magyar Könyvklub, Budapest, 2001; KECSKÉS PÁL: *A bölcselet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981, illetve KECSKÉS PÁL: *A bölcselet története főbb vonásaiban*, Gede Testvérek, Budapest, 2001.

FILOZÓFIATÖRTÉNET II.

BAFT2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I. (BAFT1/E)

A tanegység célja: Nagy vonalakban bevezetést nyújtani az újkori és kortárs bölcsülethez.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az újkori és kortárs bölcsület jelentősebb képviselőit és főbb irányzatait. Képes a történeti szempontok figyelembevételével önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: Az első órán ismerteti az előadó.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, Szent István Társulat, Budapest, é. n., (<http://mek.oszk.hu/08700/08784/html/filozofia.htm>).

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007, 569–1369; BRUGGER, WALTER (szerk.): *Filozófiai lexikon*, Szent István Társulat, 2005; KECSKÉS PÁL: *A bölcsület története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981.

FILOZÓFIATÖRTÉNET III.

MTFT3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szeiler Zsolt

Tanegységi előfeltétel: Filozófiatörténet I–II. (MTFT1–2N)

A tanegység célja: Bemutatni a jelenkori gondolkodást meghatározó legfontosabb újkori gondolkodókat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az újkori bölcsület fő képviselőit és gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes önálló, kritikai és kreatív gondolkodásra, véleményének és az igazságnak árnyalt és szabatos kifejezésére. Elkötelezetten törekszik tudásának bővítésére, keresi mások megértésének módját, tudatosan segíti a közös gondolkodást.

Tematika: 1. A modernitás kezdetei: Nicolaus Cusanus, Francis Bacon, Galileo Galilei. 2. René Descartes gondolkodása I. (Descartes útja a *cogito* elvig). 3. René Descartes gondolkodása II. (A racionalista módszertan). 4. Descartes utáni racionalizmus: Baruch Spinoza, Gottfried Wilhelm Leibniz. 5. A racionalizmus ellenhatása: Blaise Pascal. 6. Az angol szász empirizmus I.: John Locke, George Berkeley. 7. Az angol szász empirizmus II.: David Hume. 8. A francia felvilágosodás: Voltaire, Jean-Jacques Rousseau. 9. Immanuel Kant I.: ismeretelmélete. 10. Immanuel Kant II.: A kanti etika. 11. Immanuel Kant III.: A kanti vallásfilozófia. 12. A német idealizmus I.: Johann Gottlieb Fichte és Friedrich Wilhelm Joseph Schelling. 13. A német idealizmus II.: Georg Wilhelm Friedrich Hegel filozófiai rendszere.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az előadásokon, valamint egy zárt helyi dolgozat. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: A kurzus során a hallgatóknak megküldött előadásvázlatok. NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; PANNENBERG, WOLFHART: *Teológia és filozófia*, L'Harmattan, Budapest, 2009, 101–225.

Ajánlott irodalom: BOROS GÁBOR (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007, 640–901; BOROS GÁBOR: *René Descartes*, Áron Kiadó, Budapest, 1998; ROSS, DAVID: *Kant etikája*, Gond-Cura, Budapest, 2005; STÖRIG, HANS JOACHIM: *A filozófia világtörténete*, Helikon, Budapest, 2008; SZOMBATH ATTILA: G. W. F. Hegel vallásfilozófiája, in Szeiler Zsolt – Bakos Gergely – Sárkány Péter (szerk.): *Hit és ész*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013, 226–254; TENGYELI LÁSZLÓ: *Kant*, Áron Kiadó, Budapest, 1995.

FILOZÓFIATÖRTÉNET IV.

MTFT4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Petres Lúcia OP

A tanegység célja: Felkészíteni a jelenkori bölcseleti gondolkodással való párbeszédre, megismertetni a kortárs nyugati gondolkodás legjelentősebb személyiségeit, főbb iskoláit, és elmélyíteni a történelmi szemléletmódot.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a jelenkori bölcselet fő képviselőit és iskoláit, valamint gondolkodásuk meghatározó elemeit. Képes tájékozódni a mai filozófiai gondolkodás főbb áramlatai között és azokat tudja kritikailag értékelni. Elkötelezett az igazság keresésében és nyitott párbeszédre törekszik azokkal is, akikkel nem ért egyet.

Tematika: 1. Bevezetés; a posztmodern jelenség. 2. Søren Aabye Kierkegaard, az egzisztencializmus atyja. 3. Arthur Schopenhauer akaratfilozófiája. 4. Friedrich W. Nietzsche és a nihilizmus. 5. Henri Bergson, az élet filozófiája. 6. Néhány fontosabb XX. századi irányzat. 7. Edmund Husserl és a fenomenológia. 8. Martin Heidegger létfilozófiája. 9. Jean-Paul Sartre egzisztencializmusa. 10. Karl Jaspers egzisztencializmusa. 11. Ludwig Wittgenstein és az analitikus filozófia. 12. Hans-Georg Gadamer filozófiai hermeneutikája. 13. Gabriel Marcel keresztény filozófiája.

Követelmény: A félév során egy zárthelyi dolgozat. A félév végén írásbeli vizsga.

Ajánlott irodalom: NYÍRI TAMÁS: *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; TURAY ALFRÉD: *Filozófiatörténeti vázlatok*, JATEPress, Szeged, 1994, illetve Szent István Társulat, Budapest, é. n., (<http://mek.oszk.hu/08700/08784/html/filozofia.htm>); KECSKÉS PÁL: *A bölcselet története*, Szent István Társulat, Budapest, 1981, illetve KECSKÉS PÁL: *A bölcselet története* főbb vonásaiban, Gede Testvérek, Budapest, 2001; vagy bármely más filozófiatörténeti kézikönyv.

MTFU1N, BAFU2N, HFU2N, BAFU2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT
 RIFU1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél: a katolikus-keresztény identitás „logikájának” fokozatos tudatosítása, előkészítve ezzel a szisztematikus teológiai tanulmányokat. Tartalmi cél: bevezetés a teológiai ismeretelmélet alapvető témáiba, azok összefüggéseibe, valamint a kapcsolódó kortárs diskurzusba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a teológiai témák megvitatásának „logikáját”, fogalomkészletét, valamint áttekintése van a kapcsolódó kérdések irodalmáról és a felhasználható hivatkozási helyekről. Képes konstruktívan bekapcsolódni egy-egy teológiai kérdés megvitatásába, miközben együtt tud gondolkodni az „egyház élő hagyományával” és tekintettel van a „hitigazságok hierarchiájára”. A szerteágazó teológiai kérdések megvitatása során elkötelezett a hit és az értelem összehangolt használatában.

Tematika: 1. Bevezető áttekintés: a teológiai ismeretelmélet története, irodalma és mai feladatai. 2. Isten Igéjének az üdvtörténetben kibontakozó misztériuma: a kinyilatkoztatás fogalma. 3. A kinyilatkoztatás üdvtörténeti befogadása és egyházi közvetítése: a hagyomány teológiai fogalma. 4. Az Isten Igéjét befogadó ember: a hit fogalma. 5. A Szentírás sugalmazottsága, tévedésmentessége, kánoni tekintélye. 6. Az élő hagyomány mint a keresztény identitás kommunikációja: rátalálási helyei és a hitérzék fogalma. 7. A hagyomány dinamizmusának problémája, példák elemzése. 8. Az egyházi tekintély teológiája, a tanítóhivatal fogalma és differenciált megnyilatkozási formái. 9. Az üdvtörténeti jelen kihívásai: modernitás, II. Vatikáni Zsinat, az „idők jelei”. 10. Az akadémikus teológia egyházi szolgálata. 11. Gyakorlat és elmélet: az ortopraxis és az ortodoxia körkörös kapcsolata. 12. Rendszerező összegzés: kinyilatkoztatás, hit, üdvtörténet, katolikus-keresztény identitás.

Követelmény: A félév első harmadában egy klasszikus szöveg feldolgozása. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: CONGAR, YVES: *Az egyház élő hagyánya. Tanulmány a hagyomány teológiai fogalmáról*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; DEI VERBUM. Dogmatikai konstitúció a kinyilatkoztatásról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 407–441; BAGYINSZKI ÁGOSTON – VÁRNAI JAKAB: *Kinyilatkoztatás, hit, üdvtörténet*, jegyzet, 2016; GAILLARDETZ, RICHARD R.: *A katolikus teológia megalapozása. Bevezetés a teológiai ismeretelméletbe*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: BAGYINSZKI ÁGOSTON (szerk.): *A hitvallástól a teológiai megalapozásig. Szöveggyűjtemény a teológiai ismeretelmélet tanulmányozásához*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2014; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus Dogmatika*, Kairosz, Budapest, 2007, 1. fejezet: Kinyilatkoztatás. Teológiai ismeretelmélet, 43–90; WERBICK, JÜRGEN: Prolegomena, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 1–52; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a keresztény-ség fogalmába*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 5. fejezet; WELTE, BERNHARD:

Mit jelent hinni? Vallásfilozófiai megfontolások, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2013; DULLES, AVERY: *A kinyilatkoztatás modelljei*, Vigilia, Budapest, 2005; McPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: A KRISZTUS-ESEMÉNY

MTFU2N, BAFU1N, HFU1N, BAFU1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Megismertetni a Krisztusról szóló hagyomány bibliai tanúságát, elmélyítve a források értelmezésének kérdéseit, és felkészíteni a krisztológia dogmatikai tárgyalására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a történeti Jézus életét a róla szóló tanúságok helyes egyházi értelmezésével, valamint az apostoli Krisztus-hit kialakulásának folyamatát. Képes bemutatni a Krisztus-hit bibliai alapjait. Saját hitének Krisztusra vonatkozó kérdéseit tanulmányozva elmélyíti elkötelezettségét Krisztus mai követésére.

Tematika: 1. A dogmatikai és fundamentális krisztológia viszonya. 2. Az Ószövetség üdvösségi tapasztalatai és reményei. 3. Jézus történetiségének Biblián kívüli forrásai. Működésének külső jellemzői. 4. Az evangéliumi hagyomány három korszaka. 5. Jézus igehirdetése az „Isten országáról”. 6. Az implicit krisztológia. 7. A fenségtímek Jézusnál: explicit krisztológia. 8. Jézus csodái. 9. Jézus kereszthalála. 10. A feltámadás. 11. Krisztus megértésének folyamata. 12. A felmagasztaltatás krisztológiai. 13. A szinoptikusok krisztológiai. 14. A preegzisztencia krisztológiai. A János-evangélium krisztológiája.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat (nappali tagozaton). A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: VÁRNAI JAKAB: *Fundamentális krisztológia*, jegyzet; PÁPAI BIBLIKUS BIZOTTSÁG: *A Szentírás és a krisztológia*, Szent István Társulat, Budapest, 1998, 34–50; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 422–451, 512–664. pontok.

Ajánlott irodalom: KESSLER, HANS: *Krisztológia*, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 254–343; KASPER, WALTER: *Jézus a Krisztus*, Vigilia, Budapest, 1996, 13–182; RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Agapé, Szeged, 1998, 189–231; MEIER, JOHN P.: JÉZUS, in Raymond E. Brown – Joseph A. Fitzmyer – Roland E. Murphy (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 3. kötet, *Biblikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 453–471; SESBOÜÉ, BERNARD: *Krisztus pedagógiája. Az alapvető krisztológia elemei*, Vigilia, Budapest, 1998.

MTFU3N, BAFU3N, HFU3N, BAFU3/E, MAFU4/E – NAPPALI, ESTI I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél: A hallgatók bevezetése a vallás szerteágazó jelenségeinek – a teológiai tárgyalás felé vezető – tanulmányozásába, elsősorban a fenomenológiai módszerre támaszkodva. Tartalmi cél: Bevezetés a vallási sokféleségről, valamint a modernitás és a szekularizáció keresztény megítéléséről szóló kortárs diskurzusba, a II. Vatikáni Zsinat kapcsolódó iránymutatásait követve.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a vallástudományi és vallásteológiai diskurzus kapcsolódási pontjait, főbb témáit, irányzatait, eredményeit és problémáit, magyarországi helyzetét. Saját katolikus identitását képes elhelyezni a vallási pluralitás összefüggésében. Árnnyaltan mérlegelni tudja a szekularizációval összefüggő aktuális kérdéseket. Megfelelő problémaérzéssel közelít a vallások szerteágazó megnyilvánulásaihoz és képes magát továbbképezni a számára fontos területeken. Katolikus identitását jól tájékozottan, következetesen és párbeszédre készen képviseli az életteréül szolgáló társadalmi közegben.

Tematika: 1. Bevezető áttekintés: katolikus-keresztény identitás és vallási pluralitás, korunk vallási öszsképe, vallástudomány, vallásteológia, magyar szempontok. 2. A vallás fogalma. 3. A vallástörténet alapjelenségei. 4. A kereszténység mint vallás. 5. A hinduizmus és a buddhizmus. 6. A zsidó vallás. 7. Az iszlám. 8. Három vallásteológiai alapelv. 9. Vallástörténet, modernitás, szekularizáció. 10. Fundamentalista tendenciák. 11. Ezoterikus áramlatok. 12. Rendszerező összegzés: üdvörténet és vallástörténet, konfrontáció és dialógus, a keresztény misszió mai helyzete.

Követelmény: A félév első harmadában egy forrásszöveg feldolgozása. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BAGYINSZKI ÁGOSTON – VÁRNAI JAKAB: *A kereszténység és a vallások*, jegyzet, 2015 (további bibliográfiával); Nostra aetate. Nyilatkozat az egyház és a nem keresztény vallások kapcsolatáról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 399–403; ELIADE, MIRCEA: *A szent és a profán. A vallási lényegről*, Európa, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: LIVINGSTON, JAMES C.: *Anatomy of the Sacred. An Introduction to Religion*, Pearson, Upper Saddle River (N. J.), 2009; NEMZETKÖZI TEOLÓGIAI BIZOTTSÁG: *A kereszténység és a vallások*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; *A Hittani Kongregáció „Dominus Iesus” nyilatkozata Jézus Krisztus és az Egyház egyetlen és egyetlen üdvözítő voltáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; KULTÚRA PÁPAI TANÁCSA – VAL-LÁSKÖZI PÁRBESZÉD PÁPAI TANÁCSA: *Jézus Krisztus, az élő víz hordozója. Keresztény reflexió a „New Age”-ről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; RAHNER, KARL: *A kereszténység és a nem keresztény vallások*, in uő: *Isten: rejtelem. Öt tanulmány*, Egyházfórum, Budapest, 1994, 51–66; NEUDECKER, REINHARD: *Az egy Isten sok arca*, Magyar Keresztény – Zsidó Tanács – Mérleg, Budapest, 1992; ROSA, GIUSEPPE DE: *Vallások, szekták és a kereszténység*, Szent István Társulat, Budapest, 1991.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA: AZ EGYHÁZ

MTFU4N, BAFU4N, HFU4N, BAFU4/E, RIFU2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Megismertetni az egyházi tanítást és a teológiai reflexiót az egyház alapítására, az egyház teológiai lényegére és a II. Vatikáni Zsinat által kijelölt irányra vonatkozóan, különös tekintettel az egyházi életállapotok teológiájára.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus egyháztan alapkérdéseit, az érvényes egyházi tanítást és a teológiai reflexió lényeges irányait. Képes az egyház-tani kérdéseket árnyaltan vizsgálni, történelmi összefüggésbe helyezni és kiegyensúlyozottan állást foglalni ezekben. Saját hitének vonatkozó kérdéseit tanulmányozva elmélyíti elkötelezettségét Krisztus mai követésére.

Tematika: 1. Alapfogalmak. 2. Az egyház krisztusi eredete. 3. Az egyház az Újszövetségben. 4. A II. Vatikáni Zsinat. 5. A kommunió-egyháztan. 6. Az egyház az üdvösség egyetemes szentsége. 7. Az egyház mint „Isten népe”. 8–11. Az egyház alaptulajdonságai: „Egy, Szent, Katolikus és Apostoli”. 12. Felszentelt szolgálatok. 13. Laikusok. 14. A szerzetesség egyház-tani tárgyalása.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat (nappali tagozaton). A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: VÁRNAI JAKAB – BAGYINSZKI ÁGOSTON: *Egyháztan*, jegyzet; Lumen Gentium, dogmatikai konstitúció az egyházzól, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 141–207; II. JÁNOS PÁL: *Ut unum sint*, enciklika az ökumenikus törekvésről (1995), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 277–326.

Ajánlott irodalom: WIEDENHOFER, SIEGFRIED: *Egyháztan*, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. kötet, Vigilia, Budapest, 2002, 49–159; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus dogmatika*, Kairosz, Budapest, 2007, 553–604; NEUNER, PETER – ZULEHNER, PAUL M.: *Jöjjön el a te országod. Gyakorlati egyháztan*, Verbum, Kolozsvár, 2014; PUSKÁS ATTILA (szerk.): *Élő kövekből épülő Egyház. Az Egyház természete és küldetése – ekkleziológiai reflexiók*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; TOMKA FERENC: *Intézmény és karizma az egyházban. Vázlatok a katolikus egyház szociológiájához*, Szent István Társulat, Budapest, 2015, (<http://www.ppek.hu>).

FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM

Eucharisztia és katolikus identitás (esti tagozaton)

BAFUSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: A katolikus identitás „logikájának” fokozatos tudatosítása, az eucharisziával szoros összefüggésben; továbbá a teológiai látásmód és problémaérzék fejlesztése, párhuzamosan a dolgozatkészítés elemeinek gyakorlásával, személyes kíséréssel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az eucharisztia központi szerepét az egyház életében. Képes eligazodni a kapcsolódó teológiai diskurzus kortárs és történeti dimenzióiban. Elkötelezett az egyház eucharisztikus életében, a következetes teológiai reflexióban, valamint az igényes kommunikáció terén.

Tematika: Katolikus identitás, az ortopraxis és az ortodoxia körkörös kapcsolata. A Szentírás szerepe a lelki életben és a teológiában. Hagyomány és teológia kapcsolata. 4. A II. Vatikáni Zsinat jelentősége. Eucharisztia, kommunió, misszió és evangelizáció. Az üdvösség szentsége: eucharisztia és egyháztan.

Követelmény: A félév során óráról órára olvasmányok, kisebb feladatok teljesítése. A félév végére szemináriumi dolgozat készítése.

Kötelező irodalom: MCPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: XVI. BENEDEK PÁPA: *Verbum Domini* (szinódus utáni apostoli buzdítás), Szent István Társulat, Budapest, 2011; XVI. BENEDEK PÁPA: *Sacramentum Caritatis* (szinódus utáni apostoli buzdítás), Szent István Társulat, Budapest, 2007; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Ecclesia de Eucharistia* (enciklika), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 627–661; KERESZTY RÓKUS: *A bárány menyegzője. Az Eucharisztia teológiája történeti, biblikus és rendszerező megközelítésben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; NEMESHEGYI PÉTER: *Ezt tegyék az én emlékezetemre. Az Eucharisztia teológiája*, Agapé, Szeged 1994 (korábbi kiadás: TKK, 1975).

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA SZEMINÁRIUM
FUNDAMENTÁLIS SZEMINÁRIUM
Eucharisztia és katolikus identitás

▼

MTFUSZN, BAFUSZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél: a katolikus identitás eucharisztikus „logikájának” fokozatos tudatosítása; továbbá a teológiai látásmód és probléma-érzék fejlesztése. Tartalmi cél: bevezetés az eucharisztia teológiájának alapvető kérdéseibe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az eucharisztia központi szerepét az egyház életében, valamint látja az eucharisztia ünneplése és a teológiai gondolkodás közötti belső kapcsolatot. Képes eligazodni a kapcsolódó teológiai diskurzus kortárs és történeti dimenzióiban és elsajátítja az ehhez szükséges teológiai gondolkodás alapelemeit. Elkötelezett az egyház eucharisztikus életében, a következetes teológiai reflexióban, valamint az igényes kommunikáció terén.

Tematika: 1. Katolikus identitás, az ortopraxis és az ortodoxia körkörös kapcsolata. 2. A Szentírás szerepe a lelki életben és az akadémikus teológiában. 3. Hagyomány és teológia kapcsolata. 4. A II. Vatikáni Zsinat jelentősége, magyar szempontok. 5. Eucharisztia, kommunió, misszió. 6. Eucharisztia és felekezeti sokféleség. 7. Az üdvösség szentsége: teológia és liturgikus gyakorlat. 8. Az eucharisziát ünneplő egyház a mai világban.

Követelmény: A félév során óráról órára olvasmányok, kisebb feladatok elvégzése és aktív részvétel a feldolgozó beszélgetésekben. A félév végére szemináriumi dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MCPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapia, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Ecclesia de Eucharistia* (2003), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 627–661; KERESZTY RÓKUS: *A bárány menyegzője. Az Eucharisztia teológiája történeti, biblikus és rendszerező megközelítésben*, Szent István Társulat, Budapest, 2008; SCHMEMANN, ALEXANDER: *A világ életéért*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 2001; NEMESHEGYI PÉTER: *Ezt tegyétek az én emlékezetemre. Az Eucharisztia teológiája*, Agapé, Szeged 1994 (korábbi kiadás: *Teológiai Kiskönyvtár*, III/6., k. n., Róma, 1975); BÉKÉS, GELLÉRT: *Az Eucharisztia és az Egyház egysége. Az úrvacsora teológiai távlatai az ökumenikus dialógusban*, *Teológia* 20 (1986) 10–16; SCHÜTZ ANTAL: *Eucharisztia*, Szent István Társulat, Budapest, 1938; RADBERTUS, PASCASIUS – RATRAMINUS: *Az Úr testéről és vérééről*, Kairosz – Paulus Hungarus, Budapest, 2001; VANYÓ LÁSZLÓ: *Az Eucharisztia az egyházatyák teológiájában*, *Teológia* 19 (1985/2) 76–80; TARJÁNYI BÉLA: *Mennyei kenyér. Az Eucharisztia értelmezései az Újszövetségben*, *Teológia* 19 (1985) 71–75.

GAZDASÁGETIKA ÉS GLOBALIZÁCIÓ

ETGG/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Baritz Laura OP

A tanegység célja: Olyan gazdaságetikai szemlélet átadása, amely a keresztény antropológián és erkölcsi gondolkodásmódon nyugszik, s így válik meghatározójává a gazdasági rendszernek. Ennek a gazdasági rendszernek így nem az utilitarista etika a háttere, hanem egy egészen más paradigma, mint a főáramú közgazdaságtan. Ez a rendszer az egyház társadalmi tanítására épül, s etikája az arisztotelészi, szent tamási érényetika.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a „keresztény gazdaságetika” teológiai, filozófiai alapjait, az egyház társadalmi tanítását. Képes a keresztény gazdaságetikai szemlélet alapján közelíteni a gazdasági és társadalmi élet kérdéseire. Elkötelezett a keresztény gazdaságetika megvalósítása és széles körben való megismertetése mellett.

Tematika: A „keresztény gazdaságetika” teológiai, filozófiai alapjai. Az egyház társadalmi tanításának idevágó gondolatai. Gazdasági alapfogalmak, tanok, folyamatok, jelenségek, amelyek a „keresztény gazdaságetika” hatására megváltoznak a haszonelvű gazdasági kategóriákhoz képest. A jó megértés és összehasonlítás miatt sor kerül a haszonelvű gazdaságetika és gazdaság rövid összefoglalására is.

Követelmény: Az előadások és a megadott irodalom alapján a félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BARITZ SAROLTA LAURA: *Háromdimenziós gazdaság. Alternatív gazdasági modell erényetikai paradigmában*, jegyzet; BARITZ SAROLTA LAURA: *Munkahelyi spiritualitás. Paradigmaváltás az üzleti életben*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: ALFORD, HELEN J. – NAUGHTON, MICHAEL J.: *Menedzsment, ha számít a hit. Keresztény társadalmi elvek a modern korban*, Kairosz, Budapest, 2009; BRUNI, LUIGINO – ZAMAGNI, STEFANO: *Civil gazdaság. Hatékonyság, méltányosság, köz-jóllét*, L'Harmattan, Budapest, 2013.

GYAKORLAT A GYERMEKVÉDELEMBEN

MAGYGYE – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

További leírást lásd: GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM

GYAKORLATI PROJEKT I-II.

KGGYP1 – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

KGGYP2 – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dabóczy Gergely

A tanegység célja: Lehetőséget biztosítani arra, hogy a hallgatók megismerjenek értékalapú, keresztény vállalkozásokat, azokkal kapcsolatokat építsenek ki és konkrét gazdasági és menedzsment problémák megoldásán dolgozhasanak. További cél, hogy a hallgatók csoportosan végzett munka keretében próbálhassák ki és szerezzenek tapasztalatot a KETEG képzésben elsajátított elméleti ismeretekről és gyakorlati módszerekről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a KETEG szellemiséget és látja annak gyakorlati működését. Képes a megszerzett ismeretek gyakorlati alkalmazására, gazdasági és menedzsment problémák kreatív megoldására. Elkötelezett a keresztény szemléletű gazdasági tevékenység iránt és képes ezen értékek köré rendezni munkájának világát.

Tematika: Választható vállalatok bemutatása. Munkacsoportok kialakítása. Feladatok és időbeosztás egyeztetése. Csoportos konzultáció. Csoportos munka. Beszámoló prezentáció.

Követelmény: A vállalatokhoz kapcsolódó projektek csoportos megvalósítása, valamint beszámolók, prezentációk a félév végén. A képzés utolsó félévben komplex beszámoló és elemzés a projektről. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: A projektmunka megkezdésekor teszi közzé a gyakorlatvezető.

GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN

BALIGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: A liturgia elméleti ismereteinek gyakorlatba ültetése, különös tekintettel a pap nélkül végzendő istentiszteletek elemeire, bemutatta, hogy hogyan kell azt összeállítani, előkészíteni és levezetni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus liturgiát. Képes a rábízott liturgikus feladatokat ellátni. Elkötelezett a liturgiában való részvételre és a liturgikus szolgálatra.

Tematika: 1. A ministráció. 2. A felolvasó és az akolitus szolgálata. 3. Az áldoztatás szentmisében és misén kívül. 4. A keresztelek (szükségkeresztelek). 5. A pap nélküli istentisztelet vezetése, gyakorlata, öltözéke. 6. A temetés liturgiája. 7. Ájtatosságok, litániák, szentségkítétel, áldások, közös rózsafüzér, előimádkozás és egyéb liturgikus formák.

Követelmény: A félév során otthoni önálló munka: a megjelölt szövegek elolvasása, istentisztelet összeállítása. A félév végén aláírás.

Kötelező irodalom: A hivatalos szertartáskönyvek, a misekönyv (Kis misekönyv, A, B, C); VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001; *Adoremus*, havonta megjelenő misefüzetek, Új Ember, Budapest; *A világi lelképásztori kisegítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; DIÓS ISTVÁN (szerk.): *Váci Egyházmegyei Praeoperator*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2002; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Praeoperator. Liturgikus vezérkönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: RADÓ POLIKÁRP: *Az egyházi év*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1998; PARSCH, PIUS: *Az üdvösség éve. Az egyházi év liturgiájának magyarázata*, 1–3. kötet, Szociális Missziótársulat, Budapest, 1937; MIHÁLYI GILBERT: *Az Egyház liturgikus élete. A római liturgia reformjának ismertetésével*, in Alszegehy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 4. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 347–475 (korábban önálló kötetben: *Teológiai Kiskönyvtár III/3.*, Róma, 1980); JUNGSMANN, JOSEF A.: *A szentmise. Történelmi, teológiai és lelképásztori áttekintés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1977; MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Benedicamus Domino. Áldjuk az Urat!*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1984, más kiadásban: MIKLÓSHÁZY ATTILA: *Találkozás a Szent Valósággal. Benedicamus Domino!*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2009; IVANCSÓ ISTVÁN: *Görög katolikus szertartástan*, Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, Nyiregyháza, 2013.

GYAKORLATI SZERTARTÁSTAN

BALIGY/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: Gyakorlati bevezetés a konkrét liturgikus funkciók végzésébe.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katolikus liturgiát. Képes a rábízott liturgikus feladatokat ellátni. Elkötelezett a liturgiában való részvételre és a liturgikus szolgálatra.

Tematika: 1. A zsolozsma végzése, vezetése közösségben és egyedül. 2. A szentségek kiszolgáltatása. 3. Közös imádságok, szertartások vezetése.

Követelmény: A félév végén aláírás.

Irodalom: A *Misekönyv* Általános Rendelkezései.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM
GYAKORLAT A GYERMEKVÉDELEMBEN
Tanárképzésben

MARPCS/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MAGYGYE – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek, valamint a család- és gyermekvédő tanár tevékenységének megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlat során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri tevékenysége egyes összetevői közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes a család- és gyermekvédő tanár szakmai tevékenységének analizálására, erőforrások, nehézségek, akadályok, dilemmák azonosítására. Felismeri a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Képes megfigyelni a diákok aktuális fizikai, érzelmi állapotát és felismerni a gyermekvédelmi beavatkozást igénylő eseteket. Képes multidiszciplináris teamben együttműködni, kommunikációjával a diákokkal, szülőkkel, kollégákkal a segítő kapcsolat kialakulását elősegíteni.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni tapasztalatok elemzése. A település szociális és gyermekvédelmi ellátórendszere, az iskolai család- és gyermekvédő tanár kapcsolatrendszere. Gyermekvédelmi esetek az iskolában. Hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, sajátos nevelési igényű tanulók az iskolában. A család- és gyermekvédő tanár lehetséges tevékenységei az iskolában. A gyermekvédelmi tevékenység szakmai-etikai dilemmái, kompetenciahatárai.

Követelmény: Az iskolai család- és gyermekvédő tanár (gyermekvédelmi felelős) mellett eltöltendő féléves gyakorlat munkatervének elkészítése, a gyakorlatról munkanapló vezetése reflexiók megfogalmazásával, az intézmény bemutatása megadott szempontok szerint, esettanulmány készítése, a gyakorlat és az egyéni kompetenciák fejlődésének összefoglaló értékelése. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített dolgozatban. A félév végén minősített aláírás.

A gyakorlatról összefoglaló dolgozatot (portfóliót) szükséges készíteni, és azt az erre a célra szervezett külön alkalom során meg kell védeni. A portfólióban elhelyezendő fontosabb szakmai anyagok:

- a szakmai életút bemutatása, a család- és gyermekvédő tanár szakon eltöltött fél-éves gyakorlat helye, jelentősége a hallgató szakmai pályafutásában,
- az intézmény bemutatása,
- a féléves gyakorlat során készített munkanapló,
- a féléves gyakorlat során készített esettanulmány,
- az egyéni kompetenciák fejlődésének összefoglaló értékelése.

Kötelező irodalom: FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011; FEUER MÁRIA (szerk.): *A családsegítés elmélete és gyakorlata. Szöveggyűjtemény*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM III.

Pasztorális tanácsadás képzésben

PTGYK3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 7 KREDIT

Gyakorlatvezető: dr. Hélsz Katalin, Dr. Varga Kapisztrán OFM

A gyakorlatkísérő szeminárium folyamatosan fut mind a négy féléven keresztül és célja a segítői kompetenciák és készségek kialakítása. Mint ilyen a képzés gerincét és velejét képezi. Az egyes félévek tartalma és követelményei egymásra épülnek, hogy biztosítsák a hallgatók folyamatos szakmai fejlődését. Akiben nem alakulnak ki az egyes félévi követelményekben meghatározott készségek és kompetenciák, az azt jelenti, hogy az illető nem alkalmas a segítői munkára. Ezért a gyakorlatkísérő szeminárium szűrő szerepet tölt be: minden félévben egy szakmai grémium véleményét is figyelembe véve a tantárgy oktatói a hallgató szakmai alkalmasságát mérlegelve döntenek arról, hogy a hallgató folytathatja-e a képzést. A grémiumot több, a képzés aktuális félévében közreműködő oktatója alkotja.

A tanegység célja: A pasztorális tanácsadás gyakorlati ismereteinek megismertetése; a személyközpontú segítés gyakorlati elsajátításának a mélyítése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes a *segítői szerepre*, azaz segítői kapcsolatot kezdeményezni, erőfeszítés nélkül figyelni a kliens különböző megnyilvánulásaira, szükségleteire; felismerni a kliens problémáit; folyamatában látni a segítői kapcsolatot; célokat megfogalmazni; a segítő kapcsolatot megfelelően lezárni; felismerni kompetenciahatárait és megfelelően delegálni. Képes *reflektálni* saját munkájára: jelenlétére a segítői kapcsolatban; érzéseire és megnyilvánulásaira; átvitelre, viszontátvitelre; a megjelenő spirituális témákra; képes használni a teológiai / spirituális reflexiót mint eszközt a kliens és a segítői kapcsolat jobb megértésére. Képes adekvátan és konstruktívan részt venni a *csoporthelmében*. Képes a szakirodalomban olvasottakat szervesen beépíteni munkájába (*integrálás*).

Tematika: A segítői kapcsolat folyamata, célok megfogalmazása, a kliensben végbe-
menő változások nyomon követése, a segítő kapcsolat lezárása; delegálás. Reflexió

önmagára. Átvitel, viszontátvitel; spirituális témák; a teológiai /spirituális reflexió mint eszköz. A szakirodalomban olvasottak szerves beépítése a lelkigondozói munkába.

Követelmény: A megadott terephelyen (kórház, hospice) lezajlott beszélgetések alapján pasztorális tanácsadói esetekről készített 4 jegyzőkönyvnek a megadott formai követelmények szerint, megadott időre történő beadása és aktív részvétel az órai megbeszéléseken. A jegyzőkönyvek közül 3 egyazon személlyel lefolytatott beszélgetéssorozat kell, hogy legyen. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: CHEVALLIER LAETITIA, FMM: Lelki kísérés és lelkigondozás. Határmezsgye a lelkigyakorlat-adásban, *Embertárs* 4 (2009) 338–355; KÉZDY ANIKÓ – S. PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása *Embertárs* 4 (2006) 196–204; WEIHER, ERHARD: Spiritualitás a betegek és haldoklók kísérésében, *Embertárs* 1 (2006) 83–89.

Ajánlott irodalom: Az *Embertárs* folyóirat következő számaiból a terepgyakorlat-hoz kapcsolódó cikkek: *Embertárs* 1 (2003/2): Nő és férfi; 1 (2003/4): Családban; 3 (2005/2): Agresszió, erőszak: bennünk és köztünk; 4 (2006/2): Életadók; 4 (2006/4): Test – lélek – kapcsolat; 6 (2008/3): Szabadulás előtt és után; 8 (2010/3): Kiutak a mélységből; 8 (2010/4): Helyzet-értékek; 9 (2011/1): Hálózati hozzáférések.

GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM IV.

Pasztorális tanácsadás képzésben

▼

PTGYK4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 7 KREDIT

Gyakorlatvezető: dr. Hélsz Katalin, Dr. Varga Kapisztrán OFM

A gyakorlatkísérő szeminárium folyamatosan fut mind a négy féléven keresztül és célja a segítői kompetenciák és készségek kialakítása. Mint ilyen a képzés gerincét és velejét képezi. Az egyes félévek tartalma és követelményei egymásra épülnek, hogy biztosítsák a hallgatók folyamatos szakmai fejlődését. Akiben nem alakulnak ki az egyes félévi követelményekben meghatározott készségek és kompetenciák, az azt jelenti, hogy az illető nem alkalmas a segítői munkára. Ezért a gyakorlatkísérő szeminárium szűrő szerepet tölt be: minden félévben egy szakmai grémium véleményét is figyelembe véve a tantárgy oktatói a hallgató szakmai alkalmasságát mérlegelve döntenek arról, hogy a hallgató folytathatja-e a képzést. A grémiumot több, a képzés aktuális félévében közreműködő oktatója alkotja.

A tanegység célja: A pasztorális tanácsadói identitás kialakítása, az elméleti ismeretek, a gyakorlati ismeretek, az önismeret, és a spirituális önismeret integrálása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: *Segítőként* képes folyamatosan figyelni a segítői kapcsolatra; figyelni és kézben tartani a segítség folyamatát; különféle elméleti ismeretei fényében látni és értékelni a kliens problémáit; célokat megfogalmazni; adekvátn alkalmazni a segítői eszköztárat; megfelelően bánni az ellenállással, átvitel, viszontátvitellel; felismerni kompetencia határait és megfelelően delegálni. Képes folyamatosan *reflektálni* önmagára és munkájára: *jelenlétére* a segítői kapcsolatban – önismeretében és sajátélmény-feldolgozásban legyen azon a szinten, ahol problémái nem akadályozzák a másokra figyelésben; érzéseire, megnyilvánulásaira,

bevonódásaira, átvitelre, viszontátvitelre – eléri azt a szintet, ahol kevés olyan témája marad, amelyek mentén bevonódhat – kialakítja a rendszeres szupervízió igénybevételeének gyakorlatát; reflektálni tud a megjelenő *spirituális témákra*, spirituális érintődéseire, spirituális erőforrásaira; képes rendszeresen visszatekinteni segítői munkájára a *teológiai / spirituális reflexió* segítségével. Aktívan és konstruktívan részt vesz a csoportmunkában; beadandói megfelelnek az elvart formai követelményeknek.

Tematika: A segítői kapcsolat folyamata, célok megfogalmazása; a segítségnyújtás közben tartása; a kliensben végbemenő változások nyomon követése; a különféle részismeretek integrálása és gyakorlatban való alkalmazása; a segítői eszköztár adekvát alkalmazása; reflexió-önreflexió; az ellenállás, a bevonódás és az átvitel – viszontátvitel kezelése a segítői kapcsolatban. A rendszeres szupervízió igénybevétele, gyakorlatának kialakítása; a rendszeresen visszatekintés gyakorlata a segítői munkára a *teológiai / spirituális reflexió* segítségével.

Követelmények: 1. Szakdolgozatának jegyzőkönyvei: Egy 5–6 beszélgetésből álló, egyazon személlyel lefolytatott beszélgetéssorozat jegyzőkönyvei. Amennyiben a szakdolgozathoz nem beszélgetéssorozatot használ, hanem egy elméleti témát különböző kliensekkel folytatott beszélgetések mentén bont ki, akkor különböző személyekkel folytatott beszélgetések jegyzőkönyvei. A szakdolgozatokba csak a szemináriumon átbeszélt jegyzőkönyvek kerülhetnek. **2. Terephelyről hozott 2 jegyzőkönyv** (anyaotthon). A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: Mindenkienek egyénileg, szakdolgozatától függően és ahhoz kapcsolódóan összegyűjtve és meghatározva.

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI PSZICHOPATOLÓGIA

GYGYPSZP – ESTI, II. FÉLÉV 3 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: A pszichés zavarok fontosabb tüneteinek felismerése, a pszichiátriai szakellátás dolgozóival való hatékony együttműködés elősegítése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az előadás során bemutatott pszichés zavarok tüneteit, a szociális és gyermekvédelmi szakember feladatait. Képes felismerni, hogy szükség van-e pszichiátriai szakellátásra. Elkötelezett a segítő hivatás szakmailag igényes és empatikus gyakorlása mellett.

Tematika: 1. Az egészséges személyiség és a személyiségfejlődési zavarok meghatározása, kulcsfogalmak. 2. A személyiségfejlődési zavarok osztályozása (DSM-IV), az SNI (speciális nevelési igény) fogalma. 3. Genetikai és környezeti tényezők szerepe a személyiségfejlődési zavarok kóroktanában. 4. A mentális retardáció. 5. Tanulási zavarok. Olvasási, számolási, írásbeli kifejezés zavarai. 6. Kommunikációs zavarok. Expresszív beszédfejlődési zavar, dadogás. 7. Az autisztikus spektrum zavarai. 8. Figyelemhiányos hiperaktivitás zavar. 9. Viselkedési zavarok. Oppozíciós zavar. 10. Gyermek- és serdülőkori evészavarok. 11. Szeparációs szorongás. 12. Depresszió és öngyilkosság gyermek- és serdülőkorban. 13. Pszichoszomatikus zavarok és a nemi

identitás zavarai. 14. A szociális és gyermekvédelmi szakemberek szerepe a komplex gyógykezelésben.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Személyiségfejlődési zavarok gyermek- és serdülőkorban*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COMER, RONALD J.: *A lélek betegségei. Pszichopatológia*, Osiris, Budapest, 2005; RANSCHBURG JENŐ: *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*, Saxum, Budapest, 2012; VETRŐ ÁGNES: *Gyermek- és ifjúságpszichiátria, mentálhigiéné*, SZTE JGYTF, Szeged, 2007.

A GYERMEKVÉDELEM JOGI ALAPJAI I.

GYGYJA1 – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Gulyásné dr. Kovács Erzsébet

A tanegység célja: A tanácsadói munkához szükséges alapszintű jogi ismeretek nyújtása, valamint átfogó ismeretek nyújtása a gyermeki jogok törvényi szabályozása és érvényesítése területén.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a tanácsadói munkához szükséges jogi kategóriákat, szükséges eljárásokat. Képes a családjogi ismeretek konkrét helyzetnek megfelelő alkalmazására. Elkötelezett a kiskorúakat megillető jogok tiszteletben tartása mellett, s törekszik, hogy azoknak hivatása során érvényt szerezzen.

Tematika: 1. Alapjogi ismeretek – Az Alaptörvény gyermekekre vonatkozó rendelkezései; Polgári jogi alapfogalmak (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 2. Családjogi ismeretek – A kiskorúak házasságkötése; Az örökbefogadás célja feltételei, az örökbefogadási eljárás, nyílt és titkos örökbefogadás, nemzetközi örökbefogadás, a származás megismeréséhez való jog (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 3. Családjogi ismeretek – A szülői felügyeleti jog tartalma, gyakorlása, a gyermekétől külön élő szülő jogai, kapcsolattartás, a szülői felügyeleti jog szünetelése, megszüntetése; családba fogadás; gyámság, (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 4. A gyermek jogairól szóló ENSZ Egyezmény – Az Egyezmény elfogadása, jelentősége, az ország-jelentések és az ENSZ Gyermek Jogainak Bizottsága szerepe; Magyarország ország-jelentése (irodalom: az Egyezmény, és az ország-jelentés). 5. A gyermek jogairól szóló ENSZ Egyezmény – Általános rendelkezések; Polgári és politikai jogok; Gazdasági, szociális és kulturális jogok; A gyermekek speciális védelme a családban és a társadalomban; A gyermekek speciális csoportjainak védelme; A gyermekek védelme rendkívüli helyzetekben (irodalom: az Egyezmény, és az ország-jelentés).

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: 1991. évi LXIV. törvény a gyermek jogairól New Yorkban 1989. nov. 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről; Magyarország 3.,4.,5., összevont időszakos jelentése a gyermek jogairól szóló egyezmény végrehajtásáról, valamint a Gyermek Jogainak Bizottsága által a jelentésre tett záró észrevételek.

A GYERMEKVÉDELEM JOGI ALAPJAI II.

GYGYJA2 – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Gulyásné dr. Kovács Erzsébet

A tanegység célja: A gyermekeket, a gyermekes családokat segítő – jogszabályokra épülő – gyermekjóléti/gyermekvédelmi rendszerre vonatkozó ismeretek közvetítése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az állami család- és gyermekvédelem intézményrendszerét. Képes magabiztosan eligazodni az intézmények és fogalmak között. Elkötelezett abban, hogy munkája során az itt megszerzett ismereteivel segítsen a gyermekeken és családokon.

Tematika: 1. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény – Célok, alapelvek; A gyermeki jogok védelme (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 2. Az ellátórendszer felépítése; A jelzőrendszer szerepe; Gyermekjóléti alapellátások: Gyermekjóléti szolgálat, (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 3. Biztos Kezdet gyermekházak; Gyermekek napközbeni ellátása; Gyermekek átmeneti gondozása (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 4. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény – Gyermekvédelmi szakellátás: nevelőszülői ellátás, gyermekotthoni ellátás, területi gyermekvédelmi szakszolgálat (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései). 5. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény – A gyámügyi igazgatás, gyámhatósági hatáskörök; Gyámhatósági intézkedések: hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása, védelembe vétel, megelőző pártfogás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, utógondozás, utógondozói ellátás (irodalom: a jogszabályok vonatkozó rendelkezései).

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.

A HALLGATÓK PEDAGÓGIAI NÉZETEINEK FELTÁRÁSA ÉS ELEMZÉSE

BAPDPN/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A pedagógiai nézetek felismerése és tudatosítása által segíteni a hallgatókat a katekétá hivatás választásával kapcsolatos döntésükben. A pedagógiai nézetek kialakulására ható tényezők elemzésével megalapozni pedagógiai gondolkodásuk fejlesztését/fejlődését, nevelői attitűdjük alakulását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nézetek feltárására alkalmas módszerek és azok alkalmazási körét. Képes a megismert módszereket alkalmazni és rendelkezik az önismeret, önfejlesztés képességével. Törekszik a konstruktív tanulás szemléletének kialakítására.

Tematika: A pedagógiai nézetek feltárása és tudatosítása különböző módszerekkel (fogalomtérkép, metaforaelemzés, kvalitatív szövegelemzés, egyéni élettörténetek,

narratívák). A nevelésről vallott nézetek kialakulására ható tényezők feltárása, hatásrendszerük elemzése, értelmezése.

Követelmény: Egyéni portfólió készítése a hallgató saját pedagógiai nézeteinek alakulásáról. Hallgatótárs vagy más személy nézeteinek feltárása választott területen, választott módszerrel. Egy gyermek megfigyelése. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: DUDÁS MARGIT: *Pedagógusjelöltek belépő nézeteinek feltárása*, Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 2006.

A HÁZASSÁG ÉS A CSALÁDI ÉLET ETIKÁJA ÉS PSZICHOLOGIÁJA

ETHCSEP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Megismertetni a házasság és a család szerepét az egyén fejlődésében és életében, valamint rávilágítani a családi kapcsolatok sikeres működtetésének szempontjaira, hogy ezáltal a hallgatók mélyebb önismeretre tegyenek szert, és képessé váljanak a családi élettel kapcsolatos etikai kérdések hiteles tárgyalására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a család egészséges és kóros működésének hátterét, okait, egyéni és társadalmi következményeit, valamint a korrekció lehetőségeit. Képes arra, hogy saját életében is felismerje és korrigálja a családi hatások esetleges káros következményeit. Pszichológiai tudásának birtokában érzékenyvé válik a családdal kapcsolatos etikai problémák felismerésére és adekvát tárgyalására. Elkötelezett abban, hogy hitelesen képviselje a családi élettel kapcsolatos értékeket és minden segítséget megadjon a családok harmonikus működésének előmozdításához.

Tematika: A család rendszerszemlélete. Közelség és távolság, állandóság és változás a családban. Felkészülés a házasságra: önismeret (pszichológiai örökség), udvarlás, párválasztás. Elköteleződés, hűség, élettársi kapcsolat. A párkapcsolat szakaszai. Építő és romboló kommunikáció. A válás hatásai. Az újránházasodott családok jellegzetességei.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *A házasság és a családi élet etikája és pszichológiája*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *A házasság és a család belső világa*, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2007; KOPP MÁRIA – SKRABSKI ÁRPÁD: *Magatartás és család, Magyar Bioetikai Szemle 7 (2001/4) 1–25.*

A HITOKTATÁS SZAKMÓDSZERTANA I.

MASZM1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Farkas István SchP

A tanegység célja: A hallgatók legyenek tisztában azzal, hogy mi a helye a katekézisnek a keresztény életben. Teológiai és pedagógiai ismeretek alkossanak szintézist. Sajátítsák el a hitoktatáshoz szükséges szakmódszertani ismereteket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ifjúsági katekézis különböző formáit és helyszíneit (kiemelten a plébániát és az állami iskolát). Képes megválasztani és alkalmazni a fenti formákhoz illő kateketikai módszereket. Elkötelezetten törekszik az ifjúság keresztény identitásának formálására. A rábízottakat motiválja abban, hogy hitük egész életük meghatározója legyen.

Tematika: A hitoktatás helye a keresztény életben. A hitből remény és szeretet fakad. A hitoktató személye. A hitoktató folyamatos önfejlesztése. A család és az iskola együttműködése.

Követelmény: Egy szemináriumi dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FARKAS ISTVÁN: *A hitoktatás szakmódszertana*, jegyzet; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998, (<http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=142>); Gaudium et spes. Lelkipásztori konstitúció az Egyházzól a mai világban, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 605–739, (<http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=16>); VI. PÁL PÁPA: *Evangelium nuntiandi* apostoli buzdítása, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=121>; GUARDINI, ROMANO: *Örökmécs. A liturgia világa*, Szent István Társulat, Budapest, 2000, <http://www.katolikus.hu/orokmecs.html>.

Ajánlott irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; II. JÁNOS PÁL PÁPA: Veritatis splendor enciklika az Egyház erkölcstanának néhány alapvető kérdéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86, (<http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=82>); XVI. BENEDEK PÁPA: *Deus caritas est* kezdetű enciklikája a püspököknek, papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és valamennyi Krisztus-hívőnek a keresztény szeretetről, Szent István Társulat, Budapest, 2007, (http://www.katolikus.hu/roma/deus_caritas_est.pdf); FERENC PÁPA: *Misericordiae vultus* kezdetű bullája, mellyel meghirdeti az Irgalmasság rendkívüli jubileumát, Szent István Társulat, Budapest, 2015, (http://uj.katolikus.hu/konyvtar/Ferenc_papa_Misericordiae_vultus_bulla.pdf).

A HITOKTATÁS SZAKMÓDSZERTANA II.

MASZM2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

A tanegység célja: Bevezetést adni az ifjúsági katekézis módszertanának elméletébe és gyakorlatába, kiemelten a plébániái és állami iskolai helyszíneken. Segítséget adni az ifjúsághoz való helyes hozzáállás kialakításához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az istenkapcsolat csodálatos, sokrétű világát és ennek kiépítésében pontosan látja a hitoktató helyét. Képes a hit, remény, szeretet pilléreire épített vallásosság bemutatására, és képes erre motiválni. Elméleti és gyakorlati szempontból is képes bemutatni a keresztény hit megélésének

legfontosabb eszközeit. Elkötelezett az evangéliumról való tanúságtételben, tanítványainál a missziós lelkület formálásában.

Tematika: 1. Az ifjúság és az ifjúsági katekézis jellemzői, helyszínei. 2. Az élet értelmének felismertetése. 3. Az értékrend kialakításának segítése. 4. Út a szabad döntésig. 5. Elköteleződés és felelősség. 6. Szolgálatra nevelés. 7. Közösség és plébánia-közösség. 8. Az emberi alapok megerősítésének eszközei. 9. Fialok a fiatalokért. 10. Az ifjú és a Szentírás. 11. Az ifjú ima- és liturgikus élete. 12. Az ifjú szentségi élete. 13. Tanúvá lenni. 14. Fórum.

Követelmény: A félév végéig egy 4–6 oldal terjedelmű szemináriumi dolgozat elkészítése választott témában. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005, ifjúságra vonatkozó pontok; KESZELI SÁNDOR: *Serdülők és fiatalok katekézise. Módszertani alapvetések*, Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged, 2007; KESZELI SÁNDOR: *Technikák, tevékenységek, eszközök a katekézis-foglalkozásokon*, Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged, 2007.

HITTANÁR – NEVELŐTANÁR CSOPORTOS SZAKMAI GYAKORLAT

MAHCSGY/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Tantárgyfelelős: Dr. Nagy Krisztina

Értékelő oktatók: Dr. Pálvölgyi Ferenc, Mervay Miklós

A tanegység célja: Az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének, kiemelten a szaktárgy tanításával kapcsolatos tevékenységek megfigyelése, szakszerű elemzése által képessé tenni a hallgatót a saját felkészültségének, pedagógiai nézeteinek önreflektív értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlati munka segíti a hittanári kompetenciák teljes körű fejlődését, különösen a tanulási folyamat tervezésére, szervezésére, irányítására és értékelésére vonatkozó ismeretek, képességek és attitűdök gazdagítását és megszilárdítását. A hallgató tapasztalatokat szerez a szakmai együttműködés és kommunikáció terén.

A gyakorlat tartalma: A jogszabályi előírások szerint a szakmai gyakorlat „iskolában, vezetőtanár [gyakorlatvezető mentor] irányításával, az adott szakképzettség területén végzett csoportos gyakorlat, szakképzettségenként 60 óra, amely magában foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket és legalább 15 önállóan megtartott órát/foglalkozást (a hallgató az egyik szakképzettség tanítási gyakorlatát az 5–8., a másikat pedig a 9–12. évfolyamon kell, hogy végezze.” (4. számú melléklet a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelethez, 8.4.1b pont) A hospitálás célja, hogy a tanárjelölt megismerje a tanulókat, akiket a későbbiekben tanítani fog, kapcsolatokat építsen ki a diákokkal, tapasztalatokat szerezzen tanítási stílusokról, ezzel készüljön fel a későbbi egyéni tanítási gyakorlatra. A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak

részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében pedagógusként tevékenykedik.

Követelmény: A félév végén gyakorlati jegy. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók.

- A gyakorlat keretében végzendő hospitálásokkal kapcsolatos dokumentációs kötelezettség;
- A Pedagógia Tanszék által kiadott összefoglaló táblázat a 15 óra hospitálásról, melyen a hallgató részvételét az órát tartó tanár aláírásával igazolja.
- Három tanóráról részletes hospitálási napló, a Pedagógia Tanszék által megadott szempontrendszer alapján. Egy óráról A, egy másik óráról B, és egy harmadik óráról C jelű jegyzőkönyv-formanyomtatvány precíz kitöltése.

12 tanóráról hospitálási beszámoló az órai események és az ehhez kapcsolódó reflexiók leírásával.

A gyakorlattal kapcsolatos dokumentációt az őszi szemeszterben **november 26-ig**, a tavaszi szemeszterben **április 22-ig** kell leadni a Pedagógia Tanszéken.

A csoportos gyakorlat keretében készített hospitálási naplók és jegyzőkönyvek értékelésének szempontjai:

1. az óra menetének rögzítése (idő, történet, interakció, taneszköz, egyéb);
2. folyamatjellemzők (tervezés, didaktikai mozzanatok, motiválás, differenciálás, aktivizálás, értékelő visszajelzés);
3. alkalmazott eljárások (szervezeti keretek és formák, szervezési mód, munkaformák, stratégiák, módszerek);
4. nevelési szempontok (nevelés egyes területei: pl. értelem, érzelem, erkölcs);
5. az óra értékelése (egyéni észrevételek, reflexiók, tanári kompetenciák).

A kiemelt mozzanatokot, reflexiókat az óra történéseivel kell alátámasztani.

A csoportos gyakorlat során elkészített beszámolók is részét képezik a féléves gyakorlat során összeállítandó portfóliónak.

HITTANÁR – NEVELŐTANÁRI ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI TANÍTÁSI GYAKORLAT

MAHTGY/E – ESTI, I. FÉLÉV, 10 KREDIT

Gyakorlatvezető: saját mentortanár

Tanegységi előfeltétel: A tanári mesterképzés elméleti kurzusainak teljesítése, illetve azok teljesítéséhez szükséges kreditek összegyűjtése. Azon hallgatók, akik korábbi tanulmányaik során nem tettek pedagógia-pszichológia komplex szigorlatot, azoknak ezt a szigorlatot is le kell tenniük a féléves gyakorlat megkezdése előtt.

A tanegység célja: Az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének elsajátítása, illetve az iskolát körülvevő társadalmi, jogszabályi környezet, valamint a köznevelési intézményrendszer megismerése. Területei:

- a szaktárgyak tanításával kapcsolatos tevékenységek,
- a szaktárgyak tanításán kívüli oktatási, nevelési alaptevékenységek,
- az iskola, mint szervezet és támogató rendszereinek megismerése.

A gyakorlat tartalma: „Közoktatási intézményben, felnőttképző intézményben megbízott vezetőtanár és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett végzett, összefüggő, a képzés utolsó félévében folyó egyéni szakmai gyakorlat [...]. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, szakképzettségenként heti 2–5 óra (max. heti 10 óra) tanítást/foglalkozást, a tanítási órán kívüli iskolai feladatok el-látását, a tanítást kísérő szeminárium elvégzését és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását.” (4. számú melléklet a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelethez, 8.4./c pont) A gyakorlat csak nagyon indokolt esetben és csak részben végezhető abban az iskolában, ahol a hallgató munkaviszonya keretében pedagógusként tevékenykedik. Ahhoz, hogy a tanítási gyakorlat értékelhető legyen, minimum 5 gyakorló órát más intézményben kell megtartani. Ha a hallgató a félév során nem tart meg összesen legalább 10 gyakorló tanítási órát, akkor a gyakorlatot nem teljesítette.

A féléves gyakorlat kísérését szolgálja a *Reflektív pedagógia* szeminárium. A hallgatókból 5–7 fős csoportok alakulnak egy-egy szemináriumvezető tanár irányításával. A *Reflektív pedagógia* szeminárium külön tanegység.

Követelmény: A félév végén minősített aláírás. A pontos elvárásokról és követelményekről a félév elején kapnak részletes tájékoztatást a hallgatók. Az egyéni gyakorlat során a tanulás legfőbb módja az önelemző, önértékelő munka, amelyet a hallgató folyamatosan dokumentál. A gyakorlat értékelése a mentortanárok visszajelzése alapján történik.

A képzés keretében végzett gyakorlati munkát a hallgatók a *portfólió*ban dokumentálják, ami külön tanegység.

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: KOTSCHY BEÁTA: Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a hallgatók és a mentorok számára, Sapientia Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2011; FALUS IVÁN: *A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai*, Gondolat, Budapest, 2006; KIMMEL MAGDOLNA: A tanári reflexió korlátai, *Pedagógusképzés* 4 (2006/3–4) 35–50.

HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN

OHSZM2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Vizvárdy Rita SSS

További leírást lásd: KATEKETIKA II.

HOMILETIKA ELMÉLET

MTHON – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Nobilis Márió

A tanegység csak a Homiletika gyakorlattal (MTHO GYN) egyidejűleg vehető fel.

A tanegység célja: Megismertetni az egyház igehirdetői munkájának elméleti alapjait és a homília előkészítésének módszertanát.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ZERFASS, ROLF: *Nevedet hirdetem. A homiletika alapelemei*, Szent István Társulat, Budapest, 1995; FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személynéknél és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014, 110–175 (Harmadik fejezet: Az evangélium hirdetése).

HOMILETIKA GYAKORLAT

MTHOQYN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Máriaó

A tanegység csak a Homiletika elmélettel (MTHON) egyidejűleg vehető fel.

A tanegység célja: A hallgató homiletikaelméleti ismereteit alkalmazva megkezdi saját prédikációs gyakorlatának kialakítását.

Követelmény: A félév végén a gyakorlatvezető által megadott témában és módon elkészített és elmondott homília (próbabprédikáció) alapján gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ZERFASS, ROLF: *Nevedet hirdetem. A homiletika alapelemei*, Szent István Társulat, Budapest, 1995.

AZ IMÁDSÁG TEOLÓGIÁJA

PTIT/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: dr. Laczkó Zsuzsanna SJC

A tanegység célja: A hallgató bevezetést kap az Istenre irányuló megnyílás, az Istenrel való személyes kapcsolat mélyítésének gyakorlatába, mások imádsága előmozdításának szolgálatába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeretekkel rendelkezik a hit és imádság kapcsolatáról, fejlődéséről, a különböző imaformákról és imamódokról, nagy imádkozók tapasztalatairól. Képes arra, hogy a hit fejlődésének különböző szakaszaiban járó, különböző életállapotú embereket segítsen megnyílni Isten önközlésére, a kegyelem befogadására és az arra adott hitbéli válaszára. Elkötelezett a rendszeres istenkapcsolatban, annak egyre személyesebbé tételében.

Tematika: Az imádság fogalma, helye és szerepe. Különböző imaformák (hálaadás, dicsőítés, bűnbánat és kérés). Különböző imamódok (szóbeli, elmélkedő, affektív és szemlélődő). A test szerepe az imádságban. Az imaélet fejlődése. Jézus imádsága. Imádság és élet egysége – a szentek példája.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: LOUF, ANDRÉ: *Uram, taníts meg minket imádkozni*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2008; JÁLICS FERENC: *Tanuljunk imádkozni*, Korda Kiadó, Kecskemét, 2009; BURROWS, RUTH: *Az imaélet lényegéről*, Jel Kiadó – Sarutlan Kármelita Nővérek, Budapest – Magyarország, 2012.

Ajánlott irodalom: GRÜN, ANSELM: *Böjt. Test és lélek imája*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2005; GRÜN, ANSELM: *Az imádkozó ember gesztusai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2000; DE MELLO, ANTHONY: *Úton Isten felé. A test és a lélek gyakorlatai*, Korda Kiadó, Kecskemét, 2004; STINISSEN, WILFRID: *Kontemplatív ima a Kármelben*, Sarutlan Kármelita Nővérek, Magyarország, 2008; VILA, PABLO MARTINEZ: *Imádság és lelki alkat*, Harmat Kiadó, Budapest, 1994.

INTÉZMÉNYLÁTOGATÁSI GYAKORLAT I.

GYILGYI – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Gulyás József

A tanegység célja: A hallgatók közelebről megismerjék a gyermekvédelmi rendszer elemeinek egymásra épülését. Ismereteket szerezzenek a különböző ellátási formákról és az ott folyó munkáról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekvédelmi rendszer elemeit és azok egymásra épülését, valamint a különböző ellátási formákat. Képes ismeretei gyakorlati alkalmazására, a tapasztalatok értékelésére, szakmai vélemény megfogalmazására. Elkötelezett a gyermekvédelem mellett. Törekszik szakmai ismeretei folytonos bővítésére, a vonatkozó érvényes jogszabályokban való tájékozottság megszerzésre, valamint ismereteinek, személyes adottságainak kreatív alkalmazására hivatásában.

Megfigyelési szempontok: Hogyan valósulnak meg a jogszabályokban (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998.(IV. 30.)NM rendeletben) megfogalmazott elvárások a meglátogatott intézményben? Milyen környezetben helyezkedik el az intézet? Kikből áll az ellátásban részesülők köre? Milyen alapvető feladatokat látnak el az intézmény munkatársai?

Követelmény: A hallgatók az intézménylátogatás során szerzett tapasztalataikról készítsenek feljegyzést, amelyben fejtsek ki saját véleményüket is. A félév végén gyakorlati jegy.

IRODALMI SZEMINÁRIUM

EISZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Hernádi Mária

A tanegység célja: Irodalmi művek közös elemzésén, megbeszélésén keresztül az egyes korszakok, műfajok és alkotók poétikáját, jellegzetes beszédmódjait és gondolkodásformáit megismerni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes korszakokhoz tartozó irányzatokat és alkotókat, azok jellemzőit. Képes összefüggések meglátására az irodalmi beszédmódok és a gondolkodás- és művelődéstörténeti tendenciák között.

Képes a tájékozódásra a korszakok, szerzői életművek és irodalmi alkotások között, készségi szinten eleméz és értelmez irodalmi alkotásokat. Elkötelezett a művészetek, az irodalom és az egyetemes keresztény értékek iránt.

Tematika: Művelődés- és eszmetörténet szempontjából fontos írók, költők, műfajok, beszédmodok, irányzatok megismerése.

Követelmény: Aktív órai munka, gyakorlati feladatok teljesítése (referátum, szeminárium dolgozat). A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: SZERB ANTAL: *A világirodalom története*, Magvető, Budapest, 2000; PÁL JÓZSEF (szerk.): *Világirodalom*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008.

Ajánlott irodalom: BENEDEK MARCELL: *Irodalmi hármaskönyv. Vers, dráma, regény*, Sziget, Budapest, 1996; PÁL JÓZSEF – ÚJVÁRI EDIT: *Szimbólumtár*, Balassi, Budapest, 1997; HOPPÁL MIHÁLY et al.: *Jelképtár*, Helikon, Budapest, 2010; BIEDERMANN, HANS: *Szimbólumlexikon*, Corvina, Budapest, 1996.

ISKOLAI GYERMEKVÉDELEM

CSIGY/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Csókay László

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése a különböző háttérű gyermekvédelmi problémák megjelenési formáival és azok kezelési módjával a köznevelési intézményekben; az óvoda és iskola gyermekvédelmi feladataival és kötelezettségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és felismeri az óvodai, iskolai keretek között megjelenő gyermekvédelmi problémákat; tisztában van azzal, hogy a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként mely intézményekkel, személyekkel kell kapcsolatban állnia. Képes elvégezni a látókörébe kerülő gyerekek/serdülők problémáit pusainak azonosítását és komplex oki szemlélettel történő magyarázatát, valamint döntést hozni a problémához illeszkedő kapcsolatfelvételi és tanácsadói kompetenciák alkalmazásáról. Elkötelezett a gyermekek érdekeinek képviselője iránt a köznevelési intézmény keretei között.

Tematika: 1. A gyermekvédelmi jelzőrendszer feladatai és működése. 2. A köznevelési intézmény, mint a gyermekvédelmi jelzőrendszer kiemelt szereplője. 3. Gyermekvédelmi problémák és megjelenési formák az óvodában és iskolában. 4. A veszélyeztetettség és a bántalmazás új megjelenési formái és az iskolai gyermekvédelem ezzel kapcsolatos feladatai, lehetőségei. 5. Agresszió és agressziókezelés az iskolában. 6. A gyermekvédelem és az iskolai gyermekvédelmi felelős a köznevelési jogszabályokban. 7. Az iskola mint veszélyeztető tényező, az iskolai ártalmak. 8. Az iskolai gyermekvédelem etikai problémái.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: *Gyermek- és ifjúságvédelem a nevelési-oktatási intézményekben. Módszertani segédlet*, Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest, 2007, http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/ifjusagvedelem_080513.pdf; HEGEDŰS JUDIT: *Gyermekvédelem az iskolában*, in RÁCZ ANDREA (szerk.): *Jó szülő-e az állam?* Rubeus

Egyesület, Budapest, 2014, 327–343, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2014/05/CPnemzetkozi_2014_final.pdf; ILLYÉS SÁNDOR (szerk.): *Veszélyeztetettség és iskola*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1988; KATONÁNÉ PEHR ERIKA: *A gyermekvédelem szerepe és lehetőségei az iskolai erőszak megelőzésében és kezelésében*, Nemzeti Erőforrás Minisztérium, Budapest, 2008, http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/pehr_gyermved_080521.pdf; MAKAI ÉVA: *Szétszakadt és meg nem font hálók. Az iskolai gyermekvédelem és ifjúságvédelem a '90-es években*, Okker Kiadó, Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom: COLOROSO, BARBARA: *Zaklatók, áldozatok, szemlélők: az iskolai erőszak*, Harmat, Budapest, 2014; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN (szerk.): *Lélekvilág. Pszichológiai tanulmányok a vallásról, az erkölcsről és az én-ről*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 217–265; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – VIGASSYNE DEZSÉNYI KLÁRA: *Az agresszió kezelése*, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 2001; HUNYADI GYÖRGY-NÉ – M. NÁDASI MÁRIA – SERFŐZŐ MÓNIKA: *„Fekete pedagógia”. Értékelés az iskolában*, Argumentum, Budapest, 2006; *Az iskoláztatási támogatás felfüggesztésének kutatása*, Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok XII. Országos Konszenzus Konferenciája, Balatonkenese, 2012, 3–19, <http://mogyesz.hu/index.php/szakmai-anyagok/mogyesz-anyagai/konszenzus-kiadvanyok>; N. KOLLÁR KATALIN: Az erőszak megjelenési formái az iskolában, *Embertárs* 3 (2005/2) 125–133; SVÉGER SZILVIA: A szülői agresszió kezelése, *Embertárs* 4 (2006/2) 161–163.

ISKOLAI GYERMEKVÉDELMI MÓDSZEREK

CSIGYM/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Csókay László

A tanegység célja: Az óvodai és iskolai keretek között alkalmazható gyermekvédelmi módszerek és feladatok megismertetése a hallgatókkal. Diagnosztikus készségek, valamint a gyermekvédelmi problématípusokhoz illeszkedő tanácsadó, konzultációs és konfliktuskezelési kommunikációs készségek kialakítása és fejlesztése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a köznevelési intézmények általános gyermekvédelmi feladatait és azokat a módszereket, amelyek segítségével képes saját intézményének gyermekvédelmi helyzetét felmérni, a konkrét gyermekvédelmi feladatokat ellátni. Képes a látókörébe kerülő gyerekek problématípusainak azonosítására és ehhez kapcsolódóan a szükséges – jogszabályok és szakmai szabályok által előírt – feladatok elvégzésére. Elkötelezett a saját iskolájába járó gyermekek érdekeinek képviselete és érvényre juttatása mellett.

Tematika: 1. Az iskolai gyermekvédelem dokumentumai. 2. Gyakorlati feladatok a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség azonosítására. 3. Az iskolai gyermekvédelmi felelős konkrét feladatai. 4. A szülőkkal és a pedagógusokkal való együttműködés. 5. Kapcsolattartás a gyermekjóléti jelzőrendszerrel. 6. A gyermekvédelmi felelős munkaterve. 7. Tréningjellegű feladatok az érzelmi intelligencia és a szociális kompetencia fejlesztésére. 8. Esetmegbeszélések és kommunikációs feladatok a szülőkkal kapcsolatos problémák megbeszéléséhez, az ennek során kialakítandó tanácsadói/konzultációs attitűdökhöz.

Követelmény: A félév során esettanulmány írása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: *Gyermek- és ifjúságvédelem a nevelési-oktatási intézményekben. Módszertani segédlet*, Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest, 2007, http://www.nefmi.gov.hu/letolt/kozokt/ifjusagvedelem_080513.pdf; HEGEDŰS JUDIT: *Gyermekvédelem az iskolában*, in Rácz Andrea (szerk.): *Jó szülő-e az állam?*, Rubeus Egyesület, Budapest, 2014, 327–343, http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2014/05/CPnemzetkozi_2014_final.pdf.

Ajánlott irodalom: ASBÓTH KATALIN et al.: A jelzőrendszer működtetése, *Család, Gyermekek, Ifjúság* 9 (2000/4) 4–11; CSAPODY BARBARA: Fedél, hajlék, háló. Iskolai projekt a hajléktalanságról, *Embertárs* 10 (2012/4) 354–372; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN (szerk.): *Leélkevilág. Pszichológiai tanulmányok a vallásról, az erkölcsről és az én-ről*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 217–265; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – VIGASSYNYÉ DEZSÉNYI KLÁRA: *Az agresszió kezelése*, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 2001; SÁRKÁNY PÉTER: A szociálpedagógiai tanácsadás elméleti hátteréről, *Embertárs* 7 (2009/3) 237–245; SZABÓNÉ SZÉL JULIANNA: Tini-tanok. Önismeret-fejlesztés osztályfőnöki órákon, *Embertárs* 10 (2012/1) 81–96; SZITÓ IMRE: *Az érzelmi intelligencia fejlesztése az iskolában*, Edition Nove, Sopron, 2009; SZTANKOVICS ÁGNES: Éjszakai pingpong és gyermekvédelem. Egy felmérés eredményei, *Embertárs* 10 (2012/4) 373–384.

ISKOLAI SZOCIÁLIS MUNKA

CSISZM/E, GYISZM – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése az iskola társadalmi feladatával és szociális funkcióival, az iskola speciális kontextusában megvalósuló segítő tevékenység elemeinek körvonalazása, az iskolai szociális munka nemzetközi és magyarországi modelljeinek áttekintése, a modellek jellegzetességeinek elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a pedagógiai, pszichológiai, szociológiai, szociálpolitikai, jogi és szociális munka tudományterületeinek gyermekre és iskolára vonatkozó elméleteit. Képes a gyermek- és családvédelem feladatait az iskola keretei között ellátni. Elkötelezett abban, hogy a gyermekek érdekében a szülőkkel és pedagógusokkal együttműködésben végezze munkáját.

Tematika: Az iskolai szociális munka értelmezése, feladatai, tevékenysége. Beavatkozási és prevenció területek. Az iskolai szociális munka gyakorlati modelljei. Ökológiai szemlélet az iskolai szociális munkában. Az iskolai szociális munka Magyarországon: iskolai gyermekvédelem, iskolai szociális munka és a gyermekjóléti szolgálat kapcsolata. Iskolai szociális munka megtervezése. Dilemmák és nehézségek az iskolai szociális munkában.

Követelmény: A félév során projekt munka: egy iskolai szociális munka szolgáltatás megtervezése, prezentálása. Ennek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: BÁNYAI EMŐKE: *Az iskolai szociális munkáról*, in Várnai Györgyi (szerk.): *Kézikönyv a szociális munka gyakorlatához*, Szociális Szakmai Szövetség, Budapest, 1996, 93–107; BUDAI ISTVÁN (szerk.): *Szociális munka az iskolában*, Budapest, Nemzeti Tan-

könyvkiadó, 1996; MÁTÉ ZSOLT – SZEMELYÁCS JÁNOS (szerk.): *Az iskolai szociális munka kézikönyve*, INDIT Közalapítvány, Pécs, 2009.

JOG ÉS ERKÖLCS AZ ISKOLÁBAN ÉS A CSALÁDBAN

ETJ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: Megismertetni az emberi jogok (különösen a gyermek- és diákjogok) kialakulásával, fajtáival és helyükkel a magyar jogrendben, továbbá az etika- és a vallásoktatás szabályozásával a Közoktatási Törvényben és a Nemzeti Alaptantervben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a magyar jogrendben érvényesülő emberi alapjogokat, különös tekintettel a lelkiismereti és vallásszabadsággal kapcsolatos törvényekre. Képes a nevelés folyamatában megismertetni és növendékeivel elfogadtatni az alapvető erkölcsi értékeket. Elkötelezett arra, hogy az alkotmány és a jogrend által biztosított jogok és kötelességek között felelős állampolgárként éljen.

Tematika: Az alapvető jogok (különösen a gyermek- és diákjogok) rendszere. A lelkiismereti és vallásszabadság forrásai és jellemzői. Az állam világnézeti semlegessége. Etikaoktatás a mai magyar iskolarendszerben. Oktatás és nevelés kapcsolata a mai magyar társadalom kontextusában. Jog és erkölcs összefüggései, különös tekintettel a fiatalok számára. Iskolai konfliktusok és azok etikai és jogi kezelése.

Követelmény: A szemináriumvezető által kijelölt gyakorlati feladatok elvégzése és referátum megírása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BIRÓ ENDRE: *Jog a pedagógiában. Tanároknak, nevelőknek, diákoknak és szülőknek*, Pedagógus-továbbképzési Módszertani és Információs Központ KHT – Jogismeret Alapítvány, Budapest, 1998; HOFFMANN RÓZSA (szerk.): *Szakmai etikai kódex pedagógusoknak. Tanulmányok, normák és eseteírások*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004; *Erkölc Mester és Tanítvány* 1. szám (2004. január); A gyermeket és a közoktatást érintő hatályos magyar törvények és jogszabályok.

Ajánlott irodalom: Család és iskola, *Mester és Tanítvány* 7. szám (2005/7); HALMAI GÁBOR – TÓTH GÁBOR ATTILA (szerk.): *Emberi jogok*, Osiris, Budapest, 2003; OELKERS, JÜRGEN: *Nevelésetika. Problémák, paradoxonok és perspektívák*, Vince Kiadó, Budapest, 1998; OROSZ ANDRÁS LÓRÁNT (szerk.): *Emberi jogok a Katolikus Egyház életében és jogában*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2010.

JOGI ALAPISMERETEK

KGJA – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Frivaldszky János

A tanegység célja: Betekintést adni a jogi gondolkodás és a jogrendszer alapelemeibe, az alapvető jogi fogalmak megismertetésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a jogrendszer alapvető elemeit, intézményeit, a jogi alapfogalmakat. Tud jogászi módon gondolkodni ezen alapvető jogi elemek tekintetében. Megismerve a természetjogi gondolkodás alapjait, kritikai-lag közelíti a pozitív jogi szabályozásokhoz.

Tematika: Jogi érvényesség, jogi kötelező és kényszerítő erő. Igazságosság és a 'jogos dolog' fogalma. A klasszikus és a modern jogi gondolkodás különbsége. Alapvető emberi jogok, a házasság és a család jogfilozófiai megalapozása. Jogforrási hierarchia. Jogrendszer és tagozódásai. Jogértelmezés és jogalkalmazás. Jogviszonyok és típusai, jogviszonyok keletkezése és módosulásai. A jogalany. Jogi felelősségtan. Jó kormányzat alkotmányos rendszere.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: Az órákon elhangzott előadások anyaga; SZABÓ MIKLÓS (szerk.): *Bevezetés a jog- és államtudományokba*, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2012 (a tematika által érintett fejezetek); FRIVALDSZKY JÁNOS: *A jogfilozófia alapvető kérdései és elemei*, Szent István Társulat, Budapest, 2013, 11–17.

KATEKETIKA
KATEKETIKA I.
KATEKETIKA (HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN ELMÉLET)

▼

MTKAN, BAKA1N, OHSZM1N, BAKA1/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Vizvárdy Rita SSS

A tanegység célja: Megismertetni a kateketikai alapfogalmakat, az Egyháznak a katekézis végzésére vonatkozó mai irányelveit, a keresztény életbe való beavatás sajátos folyamatát, különös tekintettel a katekézis keresztény identitást formáló jellegére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az evangelizáció folyamatának lépéseit, a katekézis sajátos jellegét, a katekézis során átadott üzenet bemutatásának szabályait és sajátosságait, a katekézis különböző címzettjeit, felelőseit, helyeit és útjait. Képes elméleti tudása alapján saját lehetséges tevékenységi területeire reflektálni. Krisztus egyháza iránt elkötelezetten készül vállalni az egyház életében és küldetésében.

Tematika: 1. A kinyilatkoztatás és továbbadása az evangelizáció révén. 2. Az evangélium hirdetése a mai világban. 3. A katekézis az evangelizáció folyamatában. Megtérés és hit. 4. A katekézis története. 5. A katekumenátus és a katekumenális jellegű katekézis. 6. A katekézis természete, célja és feladatai. 7. Az evangéliumi üzenet katekézisben történő bemutatásának szabályai. 8. A katekézis felelősei 9. A katekéta személye. 10. A katekézis helyei, típusai. 11. Az isteni pedagógia a hitre nevelésben. 12. A katekézis címzettjei. 13. A Szentlélek bemutatása a katekézisben. 14. A Biblia szerepe a katekézisben.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma (KÁD)*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI

BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; FOGASSY JUDIT: *Kateketika*, 1. rész, jegyzet; *Felnőttek beavatása a keresztény életbe* (OICA), Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2007; TARIÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 1. kötet, *A hitoktatás elmélete és története*, Szent István Társulat, Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *A katekumenátus kézikönyve. A katekumenátus elméleti és gyakorlati elemei*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; DIÓS ISTVÁN (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; DOBOS LÁSZLÓ (szerk.): *Kateketikai szöveggyűjtemény*, Pécsi Hittudományi Főiskola, Pécs, 2005.

KATEKETIKA II. HITTANÁRI SZAKMÓDSZERTAN

BAKA2N, BAKA2/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

OHSZM2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Vizvárdy Rita SSS

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a katekézis sajátos feladatainak tartalmával, a katekézis címzettjeinek sajátosságaival, illetve a katekézishoz szervesen kapcsolódó egyéb feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház katekézissel kapcsolatos küldetésének sokrétű szolgálatát, az életkoronkénti katekézis sajátosságait, a katekézishoz kapcsolódó egyéb feladatokat. Képes mélyebben megérteni, mit is jelent a hitre nevelés feladata. Krisztus egyháza iránt elkötelezetten készül részt vállalni az egyház életében és küldetésében.

Tematika: 1. A Katolikus Egyház Katekizmusa és a katekézis. 2. Módszertani elemek. 3. Korosztályonkénti katekézis. 4. A szentségekre felkészítő katekézis sajátosságai. 5. Liturgikus nevelés és imádságra nevelés. 6. Erkölcsi nevelés. 7. Közösségi életre és misszióra nevelés. 8. Az egyháztörténelem katekézise. 9. A kegyelem és a megbocsátás katekézise. 10. A szülők szerepének támogatása. 11. Lelkinapok. 12. Táborok. 13. Kateketikai tervezés. 14. A katekéta személye.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKÁD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; FOGASSY JUDIT: *Kateketika*, 2. rész, jegyzet; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A vallásoktatás akkordjai. A hitoktatás technikája és művészete*, Agapé, Szeged, 2001.

Ajánlott irodalom: TARIÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2000; FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; FOGASSY JUDIT: *Családi katekézis. A családi katekézis témái – katekéták képzése*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; FOGASSY JUDIT: *A szentmise katekézise. Katekétáknak, családoknak*, Szent István Társulat, Budapest, 2005.

KATEKETIKAI GYAKORLAT I.

BAHGY1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Megismertetni és tapasztalathoz segíteni a katekézis különböző helyszíneiről és lehetőségeiről. Ez segítheti a hallgatót pályaválasztásában, későbbi helyének és feladatának megtalálásában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző területeinek (plébánia, iskola, karitás stb.) sajátosságait. Képes a megismert területek lehetőségeinek felmérésére, elemzésére. Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: 1. Hospitálás: a főiskola által egyeztetett gyakorlati helyen (plébániai, állami és egyházi iskolai foglalkozásokon [ez nem csak hittanóra lehet]) 4 óra megtekintése és megbeszélése az órákat tartó katekétákkal. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyvek készítése (minden alkalomról kb. 1–1 oldal) az előadásokon elhangzottak alapján. 2. A különböző helyszíneken megtekintett foglalkozások összehasonlító elemzése.

Követelmény: A vizsgaidőszak megkezdése előtt a jegyzőkönyvek és az elemzés leadása. (A beadvány legalább 5 oldal legyen.) A félév végén aláírás.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentáriuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

KATEKETIKAI GYAKORLAT II.

BAHGY2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Kateketikai gyakorlat I. (BAHGY1/E)

A tanegység célja: Ismerethez és tapasztalathoz segíteni az egyes órák egymásra épüléséről, megtervezéséről, a kerettanterv és a tanmenet használatáról. Segítséget nyújtani a folyamatos és szervezett hitoktatás fontosságának felismerésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a különböző hittanórák sajátosságait, és tisztában van az egyes tananyagok egymásra épülésének rendjével, a köztük lévő tartalmi, tematikus kapcsolattal. Képes a kerettanterv figyelembevételével a tanmenetbe illeszkedő óravázlat elkészítésére és a hittanóra egy részének megtartására. Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: 1. A főiskola által egyeztetett gyakorlati helyen: 3 óra megtekintése és megbeszélése az órát tartó katekétával. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyző-

könyv készítése az előadásokon elhangzottak alapján. Egy óra egy részének megtartása a tanárral való előzetes egyeztetés alapján. Ekkor kell bemutatni és a katekétával jóváhagyatni az óravázlatot. 2. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése minden alkalomról kb. 1–1 oldal terjedelemben. Továbbá mellékelni kell az előzetesen elfogadott óravázlatot és egy reflexiót a megtartott mikrotanításról.

Követelmény: A szorgalmi időszak végéig a jegyzőkönyvek, az óravázlat és a reflexió leadása. (A beadvány legalább 5–6 oldal legyen.) A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktorium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentáriuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

KATEKETIKAI GYAKORLAT (HOSPITÁLÁS ÉS MIKROTANÍTÁS)

MTHGYN, BAHGYN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

A tanegység célja: Ismerethez és tapasztalathoz segíteni a hallgatót a katekézis különböző helyszíneiről és lehetőségeiről. Segítséget nyújtani pályaválasztásában, későbbi helyének és feladatának megtalálásában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző területeinek (plébánia, iskola, karitás stb.) sajátosságait. Képes a megismert területek lehetőségeinek felmérésére, elemzésére. Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: 1. Közös hospitálás: a főiskola által megadott gyakorlati helyen 3 óra megtekintése és megbeszélése az órát tartó tanárral. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése az előadásokon elhangzottak alapján. Egy óra egy részének megtartása a tanárral való előzetes egyeztetés alapján, amelyhez óravázlat készítése is szükséges. A megtartott óráról/óráról reflexió írása. 2. Szabadon választott: egy plébániai és egy állami/önkormányzati iskolai foglalkozáson (ez nem csak hittanóra lehet) való részvétel 2 alkalommal. A tapasztalatokról, benyomásokról jegyzőkönyv készítése. 3. A közös és a szabadon választható foglalkozások összehasonlító elemzése.

Követelmény: A szorgalmi időszak végéig a jegyzőkönyvek, elemzések az előzetesen elfogadott óravázlat és a reflexió leadása. (A beadvány legalább 5 oldal legyen.) A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktorium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentáriuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996.

KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN, 15+5 ÓRA)

BAKGYP/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Kateketikai gyakorlat (plébánián) bevezetése I. (BABKGY1/E)

A tanegység célja: A plébániai katekézis sokféleségének (kisgyermekes oktatásától a nyugdíjasokkal való foglalkozásig) és lehetőségeinek (hittanórák, közösségi és ministránsfoglalkozások, imacsoportok stb.) megismerése, egyes foglalkozások egy részének vezetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző területeinek (plébánia, iskola, karitás stb.) sajátosságait. Képes a megismert területek lehetőségeinek felmérésére, elemzésére. Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: A tematikát a módszertani munkafüzet tartalmazza.

Követelmény: A gyakorlat jegyzőkönyveinek és óravázlatainak beadása a vezetőnár aláírásával. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktóriuma (KÁD)*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktorium (MKD)*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Komentáriuma (KEKK)*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv, k. n., Vác, 1996*; FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010.

KATEKETIKAI GYAKORLAT (PLÉBÁNIÁN) BEVEZETÉSE I-II.

BABKGY1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

BABKGY2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Kateketikai gyakorlat I-II. (BAHGY1–2/E)

A tanegység célja: A gyakorlat előkészítése és kísérése, a gyakorlótanítás során felmerülő problémák megbeszélése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A gyakorlattal összhangban – amely lehetővé teszi a plébániai katekézis különböző területeinek és sajátosságainak megismerését – tanmenet, tematikus terv és óravázlat elkészítése a kerettantervnek megfelelően az adott évfolyam részére. Több foglalkozás önálló vezetése révén tervezési és irányítási kompetenciái fejlődnek, míg a foglalkozások elemző-értékelő megbeszélései a reflektív gondolkodás kialakulására adnak lehetőséget. Tudatosíthatja és korrigálhatja a hallgató nevelői szemléletét és nézeteit a hit továbbadásáról és a hittanári hivatásról.

Tematika: 1. Felkészülés: megfigyelési szempontok az óralátogatásokhoz; Tanmenet, tematikus terv és óravázlat készítés. Felkészülési szempontok a hittanórák megtartásához. 2. Tanítási gyakorlat kísérése: Az óralátogatásokkal párhuzamosan a különböző óratípusok felépítése; A tanítással kapcsolatos kérdések és az esetlegesen felmerülő problémák megbeszélése. 3. A foglalkozások elemző-értékelő megbeszélései.

Követelmény: A félév során, egy részletes óraterv elkészítése lépésről-lépésre az órán megbeszéltek alapján. A félév végén a gyakorlat jegyzőkönyveinek és óravázlatainak beadása. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*a (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005; *A Katolikus Egyház Katekizmusának Kompendiuma* (KEKK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *A magyar katolikus hitoktatás tantervei. Kerettanterv*, k. n., Vác, 1996; FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN

▼

MTKADN, BAKADN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Kateketika (MTKAN), ill. Kateketika I-II. (BAKA1–2N)

A tanegység célja: A katekézis módszertani elemeinek, a katekézisben alkalmazható technikáknak a megismertetése. A tervezés szempontjainak elsajátíttatása a katekézis különböző szintjeinek megfelelően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző helyszínein alkalmazható módszereket. Képes a katekézist annak szintjei és helye szerint megtervezni és értékelni. Elkötelezett abban, hogy neveljen is, ne csak oktasson.

Tematika: 1. A katekézis módszertanának alapjai. 2. Tervezés: tanterv, tanmenet. 3. Tervezés: forrásterv, tematikus terv. 4. Különböző óratípusok. 5. A változatosságot biztosító technikák. 6. Liturgikus év és kateketikai program összekapcsolása. 7. Katekézis a katolikus iskolában. 8. Katekézis az állami iskolában. 9. A plébániai katekézis. 10. Fegyelmezés és önfegyelemre nevelés. 11. Óvodások katekézise. 12. Ifjúság katekézise. 13. Felnőttek katekézise. 14. Sérültek katekézise.

Követelmény: A félév során aktív órai jelenlét. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium*a (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy, kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; TARJÁNYI ZOLTÁN:

Pedagógia, 1. kötet, *A keresztény nevelés és oktatás története*, Szent István Társulat, Budapest, 2000; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 3. kötet, *A keresztény nevelés keretei és tartalma*, Szent István Társulat, Budapest, 1999.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN I.

BAKAD1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: Kateketika I. (BAKA1/E)

A tanegység célja: A katekézis különböző helyszíneinek és résztvevőinek megfelelően alkalmazható módszertani elemek és technikák megismertetése korosztályoknak megfelelően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző helyszínein alkalmazható módszereket. Képes a katekézist annak szintjei és helye szerint megtervezni és értékelni. Elkötelezett abban, hogy neveljen is, ne csak oktasson.

Tematika: 1. A katekézis módszertanának alapjai. 2. Az oktatás folyamata és kapcsolata a katekézissel. 3. Az öt pont szemléltető módszer. 4. A változatosságot biztosító technikák. 5. A tanterv, a tanmenet és a tanóra megtervezése. 6. A katekézis három szintje. 7. A katekézis módszertana a katolikus iskolában. 8. Katekézis az állami iskolában. 9. A plébániai katekézis. 10. A média szerepe és alkalmazása a katekézisben. 11. Felkészülés a kateketikai foglalkozásokra. 12. Csoport kialakítása és együttműködés. 13. Pasztorális tervezés és programozás.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. A félév végén kollokvium a jegyzet és az órákon elhangzottak alapján.

Kötelező irodalom: LÖW MÁRTA: *Kateketikai szakmódszertan I.*, jegyzet; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A katekézis általános direktórium* (KÁD), Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy, kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1999; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 1–3. kötet, Budapest, 1998–1999.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.

BAKAD2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: Kateketika II. (BAKA2/E)

A tanegység célja: A katekézis különböző helyszíneinek és résztvevőinek megfelelően alkalmazható módszertani elemek és technikák megismertetése korosztályoknak megfelelően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a különféle helyszíneken végzett katekézis sajátosságait. Képes a különféle korcsoportok és evangelizációs szintek közötti különbségek felismerésére és helyes módszerek, valamint a plébániához kapcsolódás lehetőségeinek megfelelő alkalmazására. Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: 1. A változás folyamatának irányítása és kezelése a katekézisben. 2. A kommunikáció szabályai a katekézisben. 3. Fegyelmezés és önfegyelemre nevelés. 4. Imádságra nevelés. 5. Óvodások katekézise. 6. Hittankönyvek értékelésének szempontjai. 7. Ifjúsági katekézis. 8. Felnőttek katekézise. 9. Katekumenátus (szentségi beavatás folyamata). 10. Családi katekézis. 11. A sérültek katekézise.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. A félév végén kollokvium a jegyzet és az órákon elhangzottak alapján.

Kötelező irodalom: LÖW MÁRTA: *Kateketikai szakmódszertan II.*, jegyzet; *Katekézis általános direktórium* (KÁD) Szent István Társulat, Budapest, 1988; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA: *Magyar kateketikai direktórium* (MKD), Szent István Társulat, Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom: FOGASSY JUDIT: *Katekéták kézikönyve. Praktikus segédanyag arról, hogy, kinek, mit, mikor, hogyan?*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; FOGASSY JUDIT: *A katekumenátus kézikönyve. A katekumenátus elméleti és gyakorlati elemei*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; FOGASSY JUDIT: *Családi katekézis. A családi katekézis témái – katekéták képzése*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Kateketika*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1998–1999; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 1–3. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1998–1999.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM I.

BAKADSZ1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: A Kateketikai szakmódszertan I. (BAKAD1/E) párhuzamos felvétele.

A tanegység célja: A kateketikai és a hitre nevelés lehetőségeinek gyakorlati megközelítésén keresztül a katekézis megalapozása és előkészítése. Az iskola és a plébánia világában megjelenő komplex nevelési feladatok áttekintése és a hitoktatás metodikájának gyakorlatközpontú tanulmányozása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző helyszínein alkalmazható módszereket. Képes a katekézist annak szintje és helyszíne szerint megtervezni és értékelni. Képes meglátni saját erősségeit és gyengeségeit a katekézisben. Elkötelezett az önreflexióban, önnevelésben és abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: Ismerkedés hittankönyvekkel, azok összehasonlítása általában, megadott szempontok alapján, valamint egy-egy konkrét tankönyvi lecke összehasonlítása a felépítése alapján és hozzá illő segédanyagok, szemléltetés, feladatlap, játék tervezése, elkészítése.

Követelmény: Hittankönyvek összehasonlításáról dolgozat készítése, továbbá a választott lecke tananyagának tanításához szükséges segédanyagok, szemléltetés, feladatlap, játék tervezése, elkészítése. Mindezek bemutatása. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Forgalomban lévő hittankönyvek (legalább 2 különböző koncepciójú kiadvány); A Kateketikai szakmódszertan I. (BAKAD1/E) kötelező irodalma.

Ajánlott irodalom: A Kateketikai szakmódszertan I. (BAKAD1/E) ajánlott irodalma.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM II.

BAKADSZ2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: A Kateketikai szakmódszertan II. (BAKAD2/E) párhuzamos felvétele.

A tanegység célja: A kateketikai és a hitre nevelés lehetőségeinek gyakorlati megközelítésén keresztül a katekézis megalapozása és előkészítése. Az iskola és a plébánia világában megjelenő komplex nevelési feladatok áttekintése és a hitoktatás metodikájának gyakorlatközpontú tanulmányozása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis különböző módszereit és eszközeit. Képes gyakorlatban alkalmazni a különféle kateketikai elvárásoknak megfelelő módszereket. Átlátja az egyéb programok szervezési és lebonyolítási kérdéseit, nehézségeit s ezek fontosságát. Elkötelezett abban, hogy az egyház szolgáló szeretetét személyes példájával alátámasztva közvetítse.

Tematika: Egy adott évfolyam adott tematikájú tananyagáról, megadott szempontok alapján új ismeretet közlő óra részletes óratervének és óravázlatának elkészítése, valamint az ahhoz szükséges segédanyagok, szemléltetés, feladatlap, játék tervezése, elkészítése, továbbá bemutatása mikrotanítás keretében.

Követelmény: Szabadon választott korosztály számára szabadon választott kateketikai téma kb. 25 perces mikrotanításához óraterv és szemléltető segédanyag összeállítása – szemléltetőeszköz, feladatlap, játék tervezése, készítése –, majd egyeztetett időpontban a tervezett foglalkozás megtartása. Ezt követően a csoport tagjaival a látottak közös megbeszélése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Forgalomban lévő hittankönyvek (legalább 2 különböző koncepciójú kiadvány); A Kateketikai szakmódszertan II. (BAKAD2/E) kötelező irodalma.

Ajánlott irodalom: A Kateketikai szakmódszertan II. (BAKAD2/E) ajánlott irodalma.

KERESZTÉNY KÖZGAZDASÁGTAN

Kivezetés az ökonomizmusból, bevezetés a bionómiába és a gazdaságteológiába

KGKK – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Tóth Gergely

A tanegység célja: Egyrészt a keresztény, zsidó, muszlim gazdasági hagyományok bemutatása, az ezekkel együtt erényökonómiának nevezett modern alternatív irányzatok megismertetése. Másrészt a bionómia és gazdasági teológia új iskolájának segítségével törekszünk a jelenlegi ökonomista irányzatot átalakítani a fenntarthatóbb, emberbarátabb gazdaság irányában.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a vallási gazdasági hagyományokat és a modern alternatív közgazdasági irányzatokat, meg tudja különböztetni a morál- és haszonökonómiát. Képes ismeretei kreatív alkalmazására, a megismert új gazdasági szemlélet hatékony képviseletére. Elkötelezett egy fenntartható, emberbarát gazdaság, a humánökonómia, és végső soron a gazdasági élet Krisztusban való megújítása mellett.

Tematika: 1. Mi a közgazdaságtan? Ökonómia és ökonomizmus. Szűkösség és ökolábnymom. Gazdaság-vallás. 2. A közgazdaságtan rövid története. A morálökonómia és a haszonökonómia iskolái. 3. Az új gazdasági paradigma keresése; a hatékonyság érték-mátrixa. A bionómiától a gazdaságteológiáig.

Követelmény: Tevékeny órai részvétel. Két film megtekintése és rövid beszámoló írása. „Mit tanultam?” esszé (2–3 oldal terjedelemben, melyet csak elektronikusan kell beadni november 10-ig).

Ajánlott irodalom (könyvek): KASSER, TIM: *Az anyagiasság súlyos ára*, Ursus Libris, Budapest, 2005; LORENZ, KONRAD: *A civilizált emberiség nyolc halálos bűne*, IKVA, Sopron, 1989 (más kiadások is); SCHUMACHER, ERNST: *A kicsi szép*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1991; SCITOWSKY TIBOR: *Az örömtelen gazdaság*, KJK, Budapest, 1990; TÓTH GERGELY: *A Valóban Felelős Vállalat*, KÖVET, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom (filmek): BAKAN, JOEL – JABBOTT, ENNIFER – ACHBAR, MARK: *The Corporation*. A Pénz birodalma, Független Média Kiadó, Budapest, 2006, 147 perc; SCOTT, RIDLEY: *Mennyei királyság (Kingdom of Heaven)*, 2005, 186 perc, rendezői változat; TÓTH GERGELY: *Másért Vállalkozók*. Társadalmilag felelős vállalatok, KÖVET-Geofilm, 2006, 60 perc.

KOMMUNIKÁCIÓ- ÉS MÉDIAETIKA

ETKOM/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Farkas Edit

A tanegység célja: A tantárgy a kommunikáció- és médiaelméletek megismertetésén keresztül egy tudományosan megalapozott keretet biztosít a hallgatóknak, hogy a későbbiek során – a szakirodalom mind alaposabb megismerésének segítségével – ne csak a saját, médiával kapcsolatos attitűdjeikre tudjanak racionálisan reflektálni, hanem segítséget tudjanak adni másoknak is ahhoz, hogy eligazodjanak a mai átmediatizált valóság útvesztőiben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bemutatott kommunikáció- és médiaelméleteket és az alapvető szakirodalmat. Képes önálló állásfoglalásra médiaetikai kérdésekben, nézetei mellett képes racionálisan érvelni, illetve álláspontját

megvédeni az ellenérvekkel szemben. Elkötelezett az erkölcsi értékek különféle médian keresztül való megjelenítése, illetve megvédése terén.

Tematika: 1. A kommunikáció tényezői, funkciói és ezek etikai vonatkozásai. 2. Kódok és csatornák: hozzáférés és esélyegyenlőség. 3. Együttműködés és/vagy versengés. Befolyásolás és/vagy manipuláció. 4. Csoport- és intézményi kommunikáció. 5. Interkulturális kommunikáció. Nemek kommunikációja. 6. Nyilvánosságelméletek. A tartalomgenerálás és -fogyasztás kérdései. 7. A médiakommunikáció technikai, gazdasági és politikai vonatkozásai. 8. Médiahatás elméletek. 9. A közszolgálatóság kérdései. 9. Médiaagresszió.

Követelmény: Egy, a kurzus tematikájához kapcsolódó gyakorlati probléma megvizsgálása 4–6 oldalas dolgozat keretében, az órákon megismert elméleti háttér-, illetve minimum három, a választott témához kapcsolódó ajánlott irodalom alapján. Szükséges a saját állásfoglalás, annak racionális érvekkel való megalapozása. Leadás elektronikusan, legkésőbb november utolsó napjáig. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: GRIFFIN, EMORY: *Bevezetés a kommunikációelméletbe*, Harmat, Budapest, 2003; TERESTYÉNI TAMÁS: *Kommunikációelmélet. A testbeszédőtől az internetig*, AKTI – Typotex, Budapest, 2006; McQUAIL, DENIS: *unikáció elmélete*, Osiris, Budapest, 2003; GERBNER, GEORGE: *A média rejtett üzenete*, Osiris, Budapest, 2000; ANGELUSZ RÓBERT – TARDOS RÓBERT – TERESTYÉNI TAMÁS (szerk.): *Média, nyilvánosság, közvélemény*, Gondolat, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: CSÁSZI LAJOS: *A média rítusai*, Osiris, Budapest, 2002; CSÁSZI LAJOS: *Tévéeország és morális pánik*, Új Mandátum, Budapest, 2003; KÓSA ÉVA – VAJDA ZSUZSA: *Szemben a képernyővel. Az audiovizuális média hatása a személyiségre*, Eötvös Kiadó, Budapest, 1998; KAPITÁNY ÁGNES – KAPITÁNY GÁBOR: *A tömegkommunikáció szimbolikus üzenetei. Kommunikáció, demokrácia, média*, Magyar Újságírók Országos Szövetsége – Bálint György Újságíró-iskola, Budapest, 1998; TERESTYÉNI TAMÁS (szerk.): *Közszolgálatosság a médiában*, Osiris, Budapest, 1995; KROKOVAY ZSOLT: *Médiaetika. Szólásszabadság és polgárjogok*, L'Harmattan, Budapest, 2003; PRATKANIS, ANTHONY – ARONSON, ELLIOT: *A rábeszélő gép. Élni és visszaélni a meggyőzés mindennapos mesterségével*, Ab Ovo, Budapest, 1992; SAJÓ ANDRÁS: *A szólásszabadság kézikönyve*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó – Kerszöv, Budapest, 2004; SZEKFÜ ANDRÁS: *Kommunikáció, nyilvánosság, esélyegyenlőség Magyarországon*, Gondolat, Budapest, 2007; ZSOLT PÉTER: *Médiaháromszög*, Eu-Synergion Kft., Budapest, 1999.

KOMMUNIKÁCIÓ- ÉS MÉDIAETIKA I.

EKOM1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Farkas Edit

A tanegység célja: A tantárgy a kommunikáció- és médiaelméletek megismertetésén keresztül egy tudományosan megalapozott keretet biztosít a hallgatóknak, hogy reflektáljanak saját, médiával kapcsolatos attitűdjeikre, és segíteni tudjanak leendő tanítványaiknak eligazodni a média útvesztőiben. Az első félévben a kommunikáció

különböző szintjeinek etikai kérdéseivel foglalkozunk, ill. hogy ezeken a területeken milyen etikai kérdéseket vet fel a médiahasználat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Iserni a bemutatott kommunikáció- és médiaelméleteket és azok etikai vonatkozásait. Képes önálló állásfoglalásra kommunikáció- és médiaetikai kérdésekben, nézetei mellett képes racionálisan érvelni, illetve álláspontját tudományos igényességgel megvédeni az ellenérvekkel szemben. Elkötelezett az erkölcsi értékek különféle médián keresztül való megjelenítése, illetve megvédése terén.

Tematika: 1. Kommunikációmodellek. A kommunikáció tényezői, funkciói és ezek etikai vonatkozásai. 2. Kódok és csatornák. Metakommunikáció és metanyelv. Arculatvédelem. 3. Kódolhatóság és dekódolhatóság. Implikáció és relevancia. 4. A megértés, félreértés, befolyásolás és manipuláció modelljei. 5. Együttműködés és versengés. Játzmák és túl a játzmákon. 6. 1. zh. Informális és formális kommunikáció (csoport- és intézményi kommunikáció) 7. A zh. megbeszélése. Cselekvéseméletek. 8. Rendszerelméletek. Interkulturális kommunikáció. 9. Nyilvánosságelméletek. Kommunikatív etika. 10. A nyilvánosság szerkezete. A tartalomgenerálás és -fogyasztás kérdései. 11. 2. zh. Nemek kommunikációja. 12. A félév lezárása, a zh-eredmények megbeszélése.

Követelmény: Az aláírás feltétele az órai aktív jelenlét. A gyakorlati jegyet a két zh átlagjegye adja, feltéve, hogy mindkettő minimum elégséges. A jegyen javítani egy választott témához kapcsolódó szakirodalomról készült beszámolóval lehet.

Kötelező irodalom: GRIFFIN, EMORY: *Bevezetés a kommunikációelméletbe*, Harmat, Budapest, 2003; TERESTYÉNI TAMÁS: *Kommunikációelmélet. A testbeszédőtől az internetig*, AKTI – Typotex, Budapest, 2006; KÖVÁGÓ GYÖRGY: *A kommunikáció elméleti és gyakorlati alapjai*, Bologna-Tankönyvsorozat, Aula Kiadó, Budapesti Corvinus Egyetem, 2010; ANGELUSZ RÓBERT – TARDOS RÓBERT – TERESTYÉNI TAMÁS (szerk.): *Média, nyilvánosság, közvélemény*, Gondolat, Budapest, 2007; TERESTYÉNI TAMÁS (szerk.): *Médiakritika. Tanulmányok a média kritikai megközelítéseinek témaköréből*, Osiris, Budapest, 1997.

Ajánlott irodalom: HELLER MÁRIA – RÉNYI ÁGNES: A nyilvánosságfogalom kommunikációelméleti megközelítéseiről, *Jel-kép* (2000/1) 69–95; vagy HORÁNYI ÖZSÉB (szerk.): *Kommunikáció*, 2. kötet, *A kommunikáció világa*, General Press, Budapest, 2002, 231–255; HABERMAS, JÜRGEN: *A kommunikatív etika, Új Mandátum*, Budapest, 2001; HAUSER, GERARD A.: Civil társadalom és nyilvánosság, in Szabó Márton – Kiss Balázs – Boda Zsolt (szerk.): *Szövegváltozatok a politikára. Nyelv, szimbólum, retorika, diszkursus*, Nemzeti Tankönyvkiadó – Universitas, Budapest, 2000, 478–499; HORÁNYI ÖZSÉB: A társadalom kommunikatív szerkezetéről, in Jenei Ágnes (szerk.): *Közélet és kommunikáció*, Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem, Budapest, 2001, 55–86; GIANPIETRO MAZZOLENI: Tömegkommunikáció és politikai rendszer, in uő: *Politikai kommunikáció*, Osiris, Budapest, 1992, 39–55; PEASE, ALLAN: *Testbeszéd. Gondolatolvasás gesztusokból*, Park Könyvkiadó, Budapest, 1989; FODOR LÁSZLÓ – KRISKÓ EDINA: *A hatékony kommunikáció alapjai*, Noran Libro Kiadó, Budapest, 2014; TERESTYÉNI TAMÁS: Igazság és hatékonyság a közéleti kommunikációban, in *Közélet és kommunikáció*. Jenei Ágnes (szerk.): *Közélet és kommunikáció*, Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem, Budapest, 2001, 93–101; TERESTYÉNI TAMÁS: Kommunikációs zavarok a mai magyar társadalomban, *Jel-Kép* (1996/1) 53–78;

KOMMUNIKÁCIÓ- ÉS MÉDIAETIKA II.

EKOM2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Farkas Edit

A tanegység célja: A tantárgy a kommunikáció- és médiaelméletek megismertetésén keresztül egy tudományosan megalapozott keretet biztosít a hallgatóknak, hogy reflektáljanak saját, médiával kapcsolatos attitűdjeikre, és segíteni tudjanak leendő tanítványaiknak eligazodni a média útvesztőiben. A második félévben a tömegmű-umok hatásait vizsgáljuk etikai szempontból.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bemutatott kommunikáció- és médiaelméleteket és azok etikai vonatkozásait. Képes önálló állásfoglalásra kommunikáció- és médiaetikai kérdésekben, nézetei mellett képes racionálisan érvelni, illetve álláspontját tudományos igényességgel megvédeni az ellenérvekkel szemben. Elkötelezett az erkölcsi értékek különféle médián keresztül való megjelenítése, illetve megvédése terén.

Tematika: 1. Telekommunikáció, tömegkommunikáció, internet. Médiakonvergencia. 2. A médiakommunikáció technikai, gazdasági és politikai vonatkozásai. 3. Tájékoztató és szórakoztató, avagy az infotainment kora. 4. A médiahatás típusai. Hatás vagy hatalom? Médiatudatosság. 5. Médiahatás elméletek 1.: Tematizáció és kultiváció. 6. Médiahatás elméletek 2.: Gratifikáció. 7. 1. zh. Politikai napirendek és a média. 8. A zh eredményeinek megbeszélése. A gyerekek és a tévé. 9. Közszolgálat és reklám. Szólásszabadság. 10. Agresszió a tömegmű-umokban. 13. 2. zh. Agresszió a virtuális világban. 14. A félév lezárása, a zh eredményeinek megbeszélése.

Követelmény: Az aláírás feltétele az órai aktív jelenlét. A gyakorlati jegyet a két zh átlagjegye adja, feltéve, hogy mindkettő minimum elégséges. A jegyen javítani egy-egy választott témához kapcsolódó szakirodalomról készült beszámolóval lehet.

Kötelező irodalom: GRIFFIN, EMORY: *Bevezetés a kommunikációelméletbe*, Harmat, Budapest, 2003; TERESTYÉNI TAMÁS: *Kommunikációelmélet. A testbeszédtől az internetig*, AKTI – Typotex, Budapest, 2006; McQUAIL, DENIS: *A tömegkommunikáció elmélete*, Osiris, Budapest, 2003; GERBNER, GEORGE: *A média rejtett üzenete*, Osiris, Budapest, 2000; ANGELUSZ RÓBERT – TARDOS RÓBERT – TERESTYÉNI TAMÁS (szerk.): *Média, nyilvánosság, közvélemény*, Gondolat, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: KÓSA ÉVA – VAJDA ZSUZSA: *Szemben a képernyővel. Az audiovizuális média hatása a személyiségre*, Eötvös Kiadó, Budapest, 1998; KAPITÁNY ÁGNES – KAPITÁNY GÁBOR: *A tömegkommunikáció szimbolikus üzenetei. Kommunikáció, demokrácia, média*, Dialog Campus Kiadó – Sajtóház Kiadó, Budapest, 2006; KROKOVAY ZSOLT: *Médiaetika. Szólásszabadság és polgárjogok*, L'Harmattan, Budapest, 2003; RIVERS, WILLIAM L. – MATHEWS, CLEVE: *Médiaetika*, Bagolyvár, Budapest, 1999; TERESTYÉNI TAMÁS (szerk.): *Médiakritika. Tanulmányok a média kritikai megközelítéseinek témaköréből*, Osiris, Budapest, 1997; SÜKÖSD MIKLÓS – CSERMELY ÁKOS (szerk.): *A hír értékei. Etika*

és *professzionizmus a mai magyar médiában*, Média Hungária, Budapest, 2001; PRATKANIS, ANTHONY – ARONSON, ELLIOT: *A rábeszélőgépj. Élni és visszaélni a meggyőzés mindennapos mesterségével*, Ab Ovo, Budapest, 1992; STACHÓ LÁSZLÓ – MOLNÁR BÁLINT (szerk.): *A médiaerőszak: tények, mítoszok, viták*, Mathias Corvinus Collegium – Századvég Kiadó, Budapest, 2009; CSÁSZI LAJOS: *Tévéeerőszak és morális pánik*, Új Mandátum, Budapest, 2003; GABOS ERIKA (szerk.): *A média hatása a gyermekekre és fiatalokra*, 7. kötet, Nemzetközi Gyermekektő Szolgálat Magyar Egyesület, Dobogókő, 2014.

KOMPLEX ESETELEMZÉS

MAKOE/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése az iskola társadalmi feladatával és szociális funkcióival, az iskola speciális kontextusában megvalósuló gyermekvédelmi tevékenység elemeinek körvonalazása. Az iskolai gyermekvédelemmel kapcsolatos elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok integrálásával képessé tenni a hallgatót a problémák felismerésére, azonosítására, a lehetséges megoldások, alternatívák kidolgozására, a szükséges erőforrások felkutatására, interprofesszionális együttműködések megtervezésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a pedagógiai, pszichológiai, szociológiai, jogi és gyermekvédelmi tudományterületek gyermekre és iskolára vonatkozó elméleteit. Képes felismerni a pedagógusok és az iskolai multidiszciplináris team tagjai közti kompetenciahatárokat. Képes az egyén nevelését befolyásoló társadalmi és kulturális tényezők hatásmechanizmusainak elemzésére és értékelésére. Képes az iskolát és saját szerepét, tevékenységét a társadalmi folyamatokkal és kulturális sajátosságokkal összefüggésben értelmezni. Elkötelezett abban, hogy a gyermekek érdekében a szülőkkel, kollégákkal és egyéb szakemberekkel együttműködésben végezze munkáját a szakmai és etikai szabályok betartásával.

Tematika: Az iskolai gyermekvédelmi problémák jellege, komplexitása. A problémák definiálása, rangsorolása, ezek nehézségei egy adott gyermekvédelmi esetben (hiányzó információk, dilemmák). Célkitűzések meghatározása, együttműködési megállapodás. Mobilizálható erőforrások az iskolai konfliktusok, gyermekvédelmi problémák megoldásához (természetes támaszrendszer, intézményes segítség, szociális és gyermekvédelmi ellátási formák, szolgáltatások). Kompetenciahatárok. Genogram vagy écomap készítése.

Követelmény: Az órákon való aktív részvétel. Komplex elemzés készítése (megadott eset elemzése megadott szempontok alapján a különböző vonatkozó diszciplínák releváns elméleteinek, ismereteinek felhasználásával). A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: FEUER MÁRIA – NAGY KRISZTINA: *Humán szakosok gyakorlati kézikönyve*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2011; FEUER MÁRIA (szerk.): *A családsegítés elmélete és gyakorlata. Szöveggyűjtemény*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008.

KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS

MTLGN, BALGN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Buza Patrik

Tanegységi előfeltétel: Személyiség és személyiségfejlődés (MTPSSZN, BAPSSZN); Krízis és tanácsadás (MTRKIN, BAKRIN)

A tanegység célja: A szűkséget szenvedő, krízisben lévő ember támogatását segítő alapkérdések megismerése; a segítő jelenlét megélése és klinikai lelkipásztori szemléletű elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a betegség, veszteség, haldoklás, gyász kísérésének lélektani alapjait, a nondirektív, empátikus segítő attitűdöt. Ismeri az önreflexió alapvető lépéseit a segítői helyzettel kapcsolatban. Képes mások értő, empátikus meghallgatására, jelenlétre a személy hármasság – transzcendens, önmagával és a teremtett világgal megélt – kapcsolati erőterében. Elkötelezett a másik ember személyiségét és szabadságát tisztelő, a megváltás reménységében végzett segítő szolgálatban.

Tematika: 1. A segítő kapcsolat teológiai alapjai. 2. A segítő találkozás feltételei, alapvető lélektani szempontjai. 3. Kommunikáció, meghallgatás. 4. A krízis, a haldoklás és a gyász lélektana.

Követelmény: Tevékeny részvétel az órákon. Számonkérés a beadott szemináriumi dolgozat alapján. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról – magunknak*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2002, 239–327; NOUWEN, HENRI J. M.: *A sebzett gyógyító. Lelkiszolgálat korunk társadalmában*, Ursus Libris, Budapest, 2006; KLESSMANN, MICHAEL: *A klinikai lelkipásztori kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Tanszéke, Debrecen, 2002; BLARER, STEFAN: A lelkipásztori beszélgetés – gyógyító megszentelő beszélgetés, *Embertárs* 2 (2004/2) 100–105; NEMES ÖDÖN: Az igazi gyógyulás felé vezető út. Gondolatok a lelkipásztorokról, *Embertárs* 2 (2004/2) 111–119.

Ajánlott irodalom: MADRE, PHILIPPE: *Az együttérzés iskolája. Az emberi szenvedés és az isteni együttérzés*, Nyolc Boldogság Katolikus Közösség, Homokkomárom, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 2002; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Lelkipásztori pszichológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pásztorálszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Diálogus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 101–149.

KÓRHÁZI LELKIGONDOZÁS

BALG/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bajnóczi Szilvia Sára CB

Tanegységi előfeltétel: Személyiség és személyiségfejlődés (BAPSSZ/E); Krízis és tanácsadás (BAKR/E)

A tanegység célja: A szűkséget szenvedő, krízisben lévő ember támogatását segítő alapkérdések megismerése; a lelkigondozás, a segítő jelenlét elemzése és gyakorlása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nondirektív, empatikus segítő attitűdöt, a betegség, veszteség, haldoklás, gyász kísérésének lélektani alapjait. Képes mások értő, empatikus meghallgatására, kísérésére a személy hármas – transzcendens, önmagával és a teremtett világgal megélt – kapcsolati erőterében. Elkötelezett a másik ember személyiségét és szabadságát tisztelő, a megváltás reménységében végzett segítő szolgálatban.

Tematika: 1. A segítő kapcsolat teológiai alapjai. 2. A segítő kapcsolat feltételei, alapvető lélektani szempontjai. 3. Kommunikáció, meghallgatás. 4. A krízis, a haldoklás és a gyász lélektana.

Követelmény: Számonkérés a beadott szemináriumi dolgozat alapján. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról – magunknak*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2002, 239–327; BAUMGARTNER, ISIDOR: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2003, 101–114; NOUWEN, HENRI J. M.: *A sebzett gyógyító. Lelkiszolgálat korunk társadalmában*, Ursus Libris, Budapest, 2006; BLARER, STEFAN: A lelkigondozói beszélgetés – gyógyító megszentelő beszélgetés, *Embertárs* 2 (2004/2) 100–105; NEMES ÖDÖN: Az igazi gyógyulás felé vezető út. Gondolatok a lelkigondozásról, *Embertárs* 2 (2004/2) 111–119.

Ajánlott irodalom: NOUWEN, HENRI J. M.: *Nyújtsd a kezed*, Ursus Libris, Budapest, 2007; MADRE, PHILIPPE: *Az együttérés iskolája. Az emberi szenvedés és az isteni együttérés*, Nyolc Boldogság Katolikus Közösség, Homokkomárom, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 2002; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Lelkipásztori pszichológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; JÁLICUS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda Kiadó, Kecskemét, 2014.

KÓRHÁZI LELEKIGONDOZÁS GYAKORLAT

MTLGGYN, BALGGYN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

BALGGY/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető (nappali tagozat): Buza Patrik

Gyakorlatvezető (esti tagozat): Bajnóczi Szilvia Sára CB

Tanegységi előfeltétel: Kórházi lelkigondozás (MTLGN, BALGN, BALG/E)

A tanegység célja: A jelenlét megéltése a szűkséget szenvedő, krízisben lévő ember mellett; a kapcsolatfelvétel és a támogató találkozás, valamint a szakmai reflexió gyakorlása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nondirektív, empatikus segítő attitűdöt és annak gyakorlati alkalmazását. Ismeri és használja az önismereti és szakmai fókuszú reflexió lépéseit a segítői helyzettel kapcsolatban. Képes a kapcsolatfelvételre, jelenlétre és meghallgatására a klinikai segítői helyzetben; figyelemmel van a személy hármas – transzcendens, önmagával és a teremtett világgal megélt – kapcsol-

latára. Elkötelezett és nyitott a másik ember személyiségét és szabadságát tisztelő, a megváltás reményiségében végzett segítő szolgálatban.

Tematika: Segítő a klinikai helyzetben. Be- és kimosakodás. Kapcsolódás az egészségügyi intézmény rendszerébe. Kapcsolatfelvétel és bemutatkozás a segítői helyzetben. Értő jelenlét és meghallgatás. A személy spirituális szükségletei. A találkozások személyes és teológiai reflexiója, megosztás és elemzés.

Követelmény: Nappali tagozaton 20 óra, esti tagozaton 10 óra klinikai gyakorlat szupervízió mellett. A félév végén aláírás.

Irodalom: FABER, HEIJE –SCHOOT, EBEL VAN DER: *A lelkiprendezői beszélgetés lélektana*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2005; FERRIS, MARGARET: *Együttérés. Lelkiprendezői és lelkiprendezői alapismertetek keresztény segítőik számára*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest, 2004; GEEST, HANS VAN DER: *Négyszemközt. Példák a sikeres lelkiprendezésre*, Semmelweis Egyetem – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest 2004; GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról magunknak*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2002; GYÖKÖSSY ENDRE: *Életápolás*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 1997; KLESSMANN, MICHAEL (szerk.): *A klinikai lelkiprendezés kézikönyve*, Debreceni Református Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológia Tanszéke, Debrecen, 2002.

KÖZÉLET ÉS ETIKA

EKÖZEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Nyirkos Tamás

A tanegység célja: Betekintést adni a társadalmi-politikai élet és az erkölcs viszonyáról alkotott elképzelések történetébe, elméleti alapjaiba és a különféle elképzelések kortárs gyakorlati alkalmazásaiba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a közélet és az etika egysége és elválasztása melletti legfontosabb érveket, ezek történeti kontextusát és mai jelentőségét. Képes azonosítani a különféle érvelési típusokat, elhelyezni azokat az általánosabb társadalom- és politikafilozófiai irányzatokban. Elkötelezett a társadalmi-politikai elvekről és az erkölcsi megfontolásokról folyó kortárs viták racionális voltának megőrzése mellett.

Tematika: 1. Realizmus és idealizmus a történelemben. 2. A közélet etikai bírálatának kezdetei. 3. Az ember mint társadalmi életre hivatott élőlény. 4. A köz- és a magánszféra modern elválasztása. 5–9. Esettanulmányok: politikai hazugság, verbális és fizikai erőszak, a társadalmat megosztó morális viták kezelése. 10. A közéleti-etikai viták kortárs tendenciái.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: MACINTYRE, ALASDAIR: *Az erény nyomában*, Osiris, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom: SANDEL, MICHAEL J.: *Mi igazságos és mi nem? A helyes cselekvés elmélete és gyakorlata*, Corvina, Budapest, 2012; TURGONYI ZOLTÁN: *Etika*, Kairosz, Budapest, 2012.

KÖZÖSSÉGVEZETÉS

BAKVN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

BAKV/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a hatékony vezetés és a vezetés szempontjából lényeges csoportfolyamatok pszichológiai jellegzetességeivel, valamint a közösség alakításának, mozgósításának lehetőségeivel. A kurzus során csoportdinamikai gyakorlatok segítik az elméleti ismeretek elmélyítését.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a vezetés és a csoportfolyamatok alapvető pszichológiai jellegzetességeit. Képes a vezetés különböző eszközeinek az adott csoport esetében hatékony alkalmazására. Elkötelezett a rábízott közösségek működésének és fejlődésének segítésében.

Tematika: 1. Csoportok az egyén életében. 2. Az egyén helye a csoportban: szerep, szociometriai pozíció. 3. A csoporthoz tartozás motívumai. 4. A csoporthoz tartozás életkori sajátosságai. 5. Vezetői szerepek, tulajdonságok. 6. Vezetési stílusok. 7. Kommunikáció a csoportban. 8. A vezető által ellenőrizhető csoportfolyamatok: részvétel, befolyásolás, csoportlétkör, csoporttagság érzése. 9. Normák a csoportban. 10. Feladatvégző tevékenység, a feladatok megosztása. 11. Döntés. 12–13. A közösség mozgósítása. 14. A közösség erőforrásainak elemzése.

Követelmény: A félév során esettanulmány készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLEIN SÁNDOR: *Vezetés- és szervezetpszichológia*, Edge 2000 Kiadó, Budapest, 2007, 3. fejezet: A vezetői hatalom (91–129), 4. fejezet: A vezetői munka gyakorlata (145–153, 171–198), 8. fejezet: A munkacsoport (263–292); VANIER, JEAN: *A közösség. A megbocsátás és az ünnep helye*, Vigilia, Budapest, 1995 (és több kiadás), *A vezetés adománya* című fejezet.

Ajánlott irodalom: GRIFFIN, EMORY: *Együtt-lét. Mitől jó egy csoport?* Harmat, Budapest, 2008; KIECHLE, STEFAN: *A hatalom gyakorlása*, Korda Kiadó, Kecskemét, 2010; WALDMÜLLER, BERNHARD: *A közösségi döntés*, L'Harmattan – Sapiencia, Budapest, 2010; WOLF, NOTKER – ENRICA, ROSANNA: *Az embervezetés művészete*, L'Harmattan – Sapiencia, Budapest, 2011; HANSON, PHILIP G.: *Mire figyeljünk a csoportokban?*, in Rudas János (szerk.): *Delfi örökösei. Önismereti csoportok. Elmélet, módszer, gyakorlatok*, Animula, Budapest, 1999, 100–103.

KRÍZIS ÉS TANÁCSADÁS

MTKRIN, BAKRIN, BAKR/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a segítő helyzetek pszichológiai dinamikájával, a krízishelyzetek jellegzetességeivel, a beavatkozás és segítségnyújtás lehetőségeivel. Az órák keretében lehetőség nyílik az alapvető tanácsadási készségek bemutatására, gyakorlására is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krízisállapotok pszichológiai jellegzetességeit, valamint a tanácsadási helyzetek dinamikáját. Képes segítő (vagy tanácsadói) helyzetben megfelelő tanácsadói attitűddel jelen lenni, kompetenciahatárait felismerni, a tanácsadói beavatkozás adekvát módszereit kiválasztani és alkalmazni. Elkötelezett abban, hogy a segítségkérő érdekeit a legjobban szolgáló módon működjön egy tanácsadási vagy segítő kapcsolatban.

Tematika: 1. Stressz. Krízis. A krízisek fajtái, jellemzői. 2. A krízisállapot lélektani jellemzői. 3. Megküzdés, megküzdési stratégiák. 4. Vallásos megküzdés. 5. A krízis bekövetkezését befolyásoló tényezők. 6. Krízisintervenció. 7. A tanácsadás gyakorlati problémái (konzultáció, direktivitás). 8. Normatív krízisek: a családi életciklusok krízisei, serdülőkor, életközépi krízis. 9. Eseti krízisek 1.: gyász. 10. Eseti krízisek 2.: öngyilkosság. 11. A segítő személyisége: a pályaválasztás funkcionális és diszfunkcionális indítékai; a helper-szindróma. 12. Kiegés (burn-out). A kiegés megelőzése.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel az órákon. A félév végén írásbeli beszámoló az elméleti háttérről. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HAJDUSKA MARIANNA: *Krízislélektan*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010.

Ajánlott irodalom: BAKÓ TIHAMÉR: *Utak és ösvények. Életünk váltófázisai és válságai*, Psycho Art, Budapest, 2004; BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. A pasztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002; HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin, Budapest, 1995; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Tanulmányok a rendszerszemléletű lelkipozíció gyakorlatáról*, Kálvin, Budapest, 1996; KREPPOLD, GUIDO: *A válságok – életünk fordulópontjai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2014; KAST, VERENA: *Krízis és remény. Cselekvés változások idején*, Animula, Budapest, 2012.

KRÍZISLÉLEKTAN

ETKR/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a krízis lélektani hátterével, dinamikájával, lehetséges kimeneteleivel, különös tekintettel a serdülőkori, illetve a serdülőket is érintő krízisekre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a krízisállapotok pszichológiai jellegzetességeit, különös tekintettel a serdülőkori, illetve a serdülőket is érintő krízisekre. Képes a tanári szerepköréhez kapcsolódó helyzetekben a megfelelő segítő attitűddel jelen lenni, valamint kompetenciahatárait felismerni. Elkötelezett abban, hogy a segítségkérő érdekeit legjobban szolgáló módon működjön egy segítő kapcsolatban.

Tematika: A krízis meghatározása, típusai (normatív, eseti). Stressz és krízis. A krízis bekövetkezését befolyásoló tényezők. A krízisállapot lélektani jellemzői. A serdülőkor normatív krízisei. Lauffer vészjelei. A megküzdés adaptív és nem adaptív formái. A kockázatvállaló magatartás serdülőkorban. Normatív és eseti krízisek a családban (életközépi krízis, válás, gyász). A segítés lehetőségei.

Követelmény: A félév során tevékeny részvétel a konzultációkon. A félév végén a hallgatókkal egyeztetett időpontban írásbeli beszámoló az elméleti háttérrel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: HAJDUSKA MARIANNA: *Krizisélektan*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010, 9–33, 45–70; VIKÁR GYÖRGY: *Az ifjúkor válságai*, Animula, Budapest, 1999, 101–138.

Ajánlott irodalom: BENKŐ ANTAL – MARTOS TAMÁS: Serdülők és szülei kapcsolatáról, vallási és egzisztenciális értékeikről, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 173–224; EGAN, GERARD: *A segítő készségek fejlesztése. Gyakorlatok és munkafüzet A képzett segítő című könyvhöz*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009; KÉZDY ANIKÓ – MARTOS TAMÁS: Vallási kételyek, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 158–172; TÖZSÉR ENDRE (szerk.): *Hit és élet a felöttkor küszöbén*, Új Ember, Budapest, 2006.

KUTATÁSELMÉLET ÉS -MÓDSZERTAN

PTSZFKM/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit RSCJ

A tanegység célja: Megismertetni a társadalomtudományi kutatómunka alapvető céljával, folyamatával, a hallgatók megtanuljanak kutatási eredményeket értelmezni, és elsajátítanak egyszerű kutatási módszereket, megismerjék azok lehetséges alkalmazási területeit.

Tematika: I. A társadalomtudományi kutatás lényege, jellemzői. A kutatás tudományosságának feltételei, etikai kérdései. A kutatás fázisai, kutatási stratégiák, módszerek, eszközök. A kutatási probléma kiválasztása, a kutatás tárgyának meghatározása, hipotézisek alkotása, operacionalizálás, kutatási koncepció, kutatási terv. A kutatóprobléma szakirodalmi háttérének feltárása. A dokumentumok elemzése, kvantitatív szemantika, tartalomelemzés. Érvényesség, megbízhatóság fogalma. A minta fogalma, mintavételi eljárások, a vizsgálatba bevontak körének meghatározása, a mintaválasztás típusai. II. A kutatás fajtái, a vizsgálati módszerek csoportosítása, kiválasztása. A megfigyelés mint módszer alkalmazása a kutatásban. A megfigyelés jellemzői, fajtái, előnyei, hátrányai. A megfigyelt adatok rögzítése. A kérdőíves adatfelvétel módszere, az interjú, a kérdés szabályai, a kérdés elmélete. Vélemények értékelése. Szociometriai vizsgálatok. Kísérletek: a kísérletek meghatározása, osztályozása különböző szempontok szerint. A terepkutatás. Adatfeldolgozás, méréselmélet alapjai az adatok statisztikai feldolgozása, értékelése, az elemzési szakasz feladatai, módszerei.

Követelmény: 1. A szorgalmi időszak végére egy konkrét, egyéni kutatási probléma meghatározása, kutatási tervének elkészítése, a probléma szakirodalmi háttérének feltárása és elméleti összefoglalóban való bemutatása, kutatási hipotézis megfogalmazása, annak munkahipotézissé alakítása, a vizsgálandó populáció kiválasztása, a mintaválasztás módszere, a kutatási probléma lehetséges vizsgálati módszereinek

részletes bemutatása. 2. Konkrét adatokkal végzett egyszerű statisztikai eljárások alkalmazása.

Kötelező irodalom: MAJOROS PÁL: *A kutatómódszertan alapjai. Tanácsok, tippek, trükkök (nem csak szakdolgozat-íróknak)*, Perfekt, Budapest, 2005; TOMCSÁNYI PÁL: *Általános kutatómódszertan*, Szent István Egyetem – Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet, Gödöllő – Budapest, 2000 (<http://www.kutdiak.hu/56-9700.php>); BABBIE, EARL: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*, Balassi, Budapest, 1998; FALUS IVÁN (szerk.): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2004; CSERNÉ ADERMANN GIZELLA: *Kutatómódszertani dilemmák, Tudásmenedzsment* 5 (2004/2) 11–18, http://epa.oszk.hu/02700/02750/00010/pdf/EPA02750_tudasmenedzsment_2004_02_011-018.pdf.

LATIN NYELV I. (III.)

MTLA3N, BALA1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: A latin nyelvtan alapjainak (alaktan) elsajátítása, egyszerűbb latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Nyelvtani alapismeretek biztos alkalmazása. Latin memoriterek ismerete. Helyes latin kiejtés és felolvasás latinul. Jó fordítási technika.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Kiejtés, olvasási készség megszerzése latinul. I–II., V. decl. 2. Az ige szótári alakja, ragozási tövek képzése, ind. praes. impf., ind. praet. impf. 3. A III. decl., i-tövék, fordítási technika elsajátítása. 4. Melléknévek, IV. decl., vocativus. 5. Nyelvtani gyakorlás, (declinatiók, főnév- és melléknévragozás), imperativus. 6. Zárthelyi dolgozat a főnév- és melléknévragozásból, ind. fut. impf. 7. Ind. praes./praet./fut. perf. 8. Nyelvtani gyakorlás (igeragozás). 9. Nyelvtani gyakorlás, memoriterek. 10. Zárthelyi dolgozat igeragozásból, szövegolvasás. 11. Melléknév fokozása, adv. és az adv. fokozása. 12. Nyelvtani gyakorlás, irányhármasság. 13. Zárthelyi dolgozat melléknév-, adv.-fokozásból, névmások. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

LATIN NYELV II. (IV.)

MTLA4N, BALA2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Varga Kapisztrán OFM

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv I. (III.) (BALA1N, MTLA3N)

A tanegység célja: A latin nyelvtan alapjainak (alaktan) elsajátítása, egyszerűbb latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Nyelvtani alapismeretek biztos alkalmazása. Latin memoriterek ismerete. Helyes latin kiejtés és felolvasás latinul. Jó fordítási technika.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Coniunctivus. 3. Nyelvtani gyakorlás (teljes activ igeragozás). 4. Participiumok, nyelvtani gyakorlás. 5. Zárthelyi dolgozat a teljes activ igeragozásból. 6. A passiv igeragozás (összes időben). 7. Nyelvtani gyakorlás (a teljes activ – passiv igeragozás). 8. Infinitivusok, nyelvtani gyakorlás. 9. Zárthelyi dolgozat a teljes activ – passiv igeragozásból. 10. I–V. decl., part.-ok, inf.-ok, memoriterek. 11. Nyelvtani gyakorlás. 12. Zárthelyi dolgozat alakantból. 13. Fordítási gyakorlat. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

LATIN NYELV V.

MTLA5N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Varga Kapisztrán OFM

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv IV. (MTLA4N)

A tanegység célja: A latin nyelv mondatának elsajátítása, közepes nehézségű latin szövegek fordítása a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből (I–V. decl., mellékn., adv., igerag., part., inf.). 3. Acc. c. inf. és nom. c. inf. ismétlése, gyakorlása. 4. Nyelvtani gyakorlás. 5. Zárthelyi dolgozat: acc. c. inf. és nom. c. inf. 6. Participiumos szerkezetek: abl. abs. 7. Participiumos szerkezetek: part. con. 8. Participiumos szerkezetek: GVM. 9. Fordítás, a 3 Part. szerk gyakorlása. 10. Zárthelyi dolgozat: abl. abs, part. con., GVM szerkesztése, felismerése, fordítása. 11. Consec. temporum. 12. Fordítási gyakorlat. 13. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

LATIN NYELV VI.

MTLA6N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Varga Kapisztrán OFM

Tanegységi előfeltétel: Latin nyelv V. (MTLA5N)

A tanegység célja: A latin nyelvtan alaktani és mondattani ismereteinek helyes alkalmazása nehezebb latin szövegek fordításánál, a fordítási és a szövegértési készség fejlesztésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Mondattani ismeretek alkalmazása. Helyes latin kiejtés, olvasás és fordítás. Szövegértési készség fejlesztése.

Tematika: Szövegolvasás minden órán. 1. Nyelvtani ismétlés. 2. Zárthelyi dolgozat nyelvtani ismétlésből. 3–5. Szövegfordítás. 6. Zárthelyi dolgozat: ismert szöveg fordítása. 7–10. Szövegfordítás. 11. Zárthelyi dolgozat: ismeretlen szöveg fordítása. 12–13. Fordítási gyakorlat. 14. Összefoglalás, pótdolgozat.

Követelmény: A zárthelyi dolgozatokat mindenkinek meg kell írnia. Aki valami miatt nem tudja az egyiket megírni, pótdolgozatot ír. A félév során írt három zárthelyi dolgozat, valamint a kisebb dolgozatok alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Szükséges eszköz és tankönyv: 1 db A4-es vonalas füzet. A tananyagot a hallgatók az órán kapják meg. Teológus hallgatóknak ajánlott: DOLHAI LAJOS: *Egyházi latin nyelvkönyv*, Jel, Budapest, 2013.

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS

MTLPT1N, BALPT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

HLPT1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, valamint a lelkipásztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkipásztorkodás jelentőségét és küldetését. Tudatosan szembenéz korunk kihívásaival és az azokra adható válaszokkal. Felelősen vállalja a lelkipásztori küldetést.

Tematika: 1. Egyház és lelkipásztorkodás a mai világban. A lelkipásztori teológia meghatározása, története és feladata. Az „egyházi cselekvés teológiája”. 2–3. A nép-egyház modellje, működése és átalakulása. 4. Paradigmaváltás a lelkipásztorkodásban és az új evangelizáció. 5. Az evangelizáció teológiája és lelkisége. Az inkarnáció princípiuma és az egyház szakramentalitása. 6. Egyházkép, közösség. A communio-egyháztan pasztorális következményei. 7. Hogyan jön létre a közösség? 8. A papság és az evangelizáció. A világiak és az evangelizáció. 9. Az Istennek szentelt életformák, valamint az állandó diakonátus és az evangelizáció. 10. Egyesületek, közösségek, mozgalmak az egyházban. 11. A plébánia. 12. Tervezés és döntéshozatal a plébániai pasztorációban. 13. A felnőttekkel való foglalkozás a lelkipásztorkodásban. 14. A

keresztény család és társadalmi szerepe. A család lelkipásztori gondozása. Az elváltak és élettársi kapcsolatban élők evangelizációja.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; KESZELI SÁNDOR: *Pasztorális tervezés*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2014.

Ajánlott irodalom: TOMKA FERENC: *Halálra szántak, mégis élünk! Egyházüldözés 1945–1990 és az ügynökkérdés*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; RATZINGER, JOSEPH: *A föld sója*, Szent István Társulat, Budapest, 2005; VI. PÁL PÁPA: *Evangelii nuntiandi. Az evangélium hirdetése kezdetű apostoli buzdítása a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz és híveihez az evangelizációról a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2012, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=121>; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Christifideles laici, apostoli buzdítás a világi hívők egyházban és világban betöltött hivatásáról és küldetéséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 641–718; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Átlépni a remény küszöbén*, J LX, Budapest, 1994; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a lelkipáztorkodásban*, Lámpás, Abaliget, 1996; BALÁS BÉLA: *Az első plébániám. Segítség kezdő papoknak*, Új Ember – Márton Áron Kiadó, Budapest, 2004.

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA I.: ALAPVETŐ PASZTORÁLIS

BALPT1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: A lelkipásztori teológia alapelveinek, korunk lelkipásztori követelményeinek és azok változásának, valamint a lelkipáztorkodásban résztvevő személyeknek és csoportoknak a megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkipáztorkodás jelentőségét és küldetését. Tudatosan szembenéz korunk kihívásaival és az azokra adható válaszokkal. Felelősen vállalja a lelkipásztori, ill. katekéta küldetését.

Tematika: 1. Az Egyház és a lelkipáztorkodás helyzete napjainkban. 2. A lelkipásztori teológia története, meghatározása. 3. Paradigmaváltás a lelkipáztorkodásban és az „Új Evangelizáció”. 4. Communio-egyháztan. 5. Az evangelizáció lelkiisége Ferenc pápa nyomán. 6. A papság. 7. A világiak. 8. Az Istennek szentelt élet formái. 9. A diakonátus. 10. Egyesületek, kisközösségek. 11. A kommunista egyházüldözés – és hatása hazánk mai helyzetére.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; TOMKA FERENC: *Halálra szántak, mégis élünk! Egyházüldözés 1945–1990 és az ügynökkérdés*, Szent István Társulat, Budapest, 2016. FERENC PÁPA: *Evangelii Gaudium. Az Evangélium öröme kezdetű apostoli buzdítás. Az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014.

MTLPT2N, BALPT2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

Tanegységi előfeltétel: Lelkipásztori teológia I.: Alapvető pasztorális (MTLPT1N, BALPT1N)

A tanegység célja: A Lelkipásztori teológia I. kurzuson megismert alapelvekre építve megismerkedni a szentségi lelkipásztorkodással kapcsolatos általános teológiai és gyakorlati kérdésekkel, valamint az egyes szentségekkel kapcsolatos lelkipásztori feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentségi lelkipásztorkodás elméleti és gyakorlati kérdéseit. Képes a szentségek lelkipásztori szolgálatára. Felelős a szentségekért mint a hit és az egyház szent jeleiert.

Tematika: 1–2. A szentségi lelkipásztorkodás teológiai alapelvei, az ezzel kapcsolatos lelkipásztori félreértések. 3. A katekumenátus és a katekumenális lelkipásztorkodás elemei. 4–5. A keresőkkel és a katekumenekkel való lelkipásztori kommunikáció néhány kérdése. A hit legfőbb kérdéseinek bemutatása a krisztusi étellel ismerkedők számára. 6. A szentségi lelkipásztorkodás néhány gyakorlati kérdése. Hogyan tekintünk a szentséget kérőkre? A felkészítések időtartama, a beszélgetések szabályai. 7. A keresztséggel kapcsolatos lelkipásztori kérdések. A keresztségi beszélgetés és a szülők katekumenális segítése. 8. A bérmálás szentségével kapcsolatos lelkipásztori feladatok. 9. Az eucharisztia és a lelkipásztorkodás. A szentmise mint a közösség életmegnyilvánulása és a vele kapcsolatos lelkipásztori lehetőségek. 10. A bűnbocsánat szentsége a lelkipásztori gyakorlatban. 11. A lelkivezetés. Alkalmasság a lelkivezetésre. Teológiai pillérei. Legfőbb tennivalói. A beszélgetés alapszabályai és a „meghallgató magatartás”. 12. A betegek kenete és a betegellátás. A szentkenet közösségi kiszolgáltatása. 13. A papi hivatások gondozása. A hivatás és korunk. 14. A házasságra mint hivatásra való közvetlen felkészítés (jegyesfelkészítés) elmélete és gyakorlata. Fialatok távolabbi felkészítése a házasságra.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”,* Szent István Társulat, Budapest, 2008.

Ajánlott irodalom: BOURGEOIS, DANIEL: *Az egyház pasztorációja,* Agapé, Szeged, 1999; RATZINGER, JOSEPH: *A liturgia szelleme,* Szent István Társulat, Budapest, 2002; FOGASSY JUDIT: *A katekumenátus kézikönyve. A katekumenátus elméleti és gyakorlati elemei,* Szent István Társulat, Budapest, 2005; FOGASSY JUDIT: *A szentmise katekézise. Katekétáknak, családoknak,* Szent István Társulat, Budapest, 2004; TOMKA FERENC: *Találkozás a keresztséggyel,* Szent István Társulat, Budapest, 2012.

BALPT2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: Megismerkedni a szentségi lelkipásztorkodással kapcsolatos általános teológiai és gyakorlati kérdésekkel, valamint az egyes szentségekkel kapcsolatos lelkipásztori feladatokkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentségi lelkipásztorkodás elméleti és gyakorlati kérdéseit. Képes a szentségek lelkipásztori szolgálatára. Felelős a szentségekért mint a hit és az egyház szent jeleiért.

Tematika: 1. A szentségi lelkipásztorkodás teológiai alapelvei. 2. A szentségek – a hit szentségei. 3. A katekumenátus. 4. A katekumenátus elemei. 5. Hogyan beszéljünk keresőkkel, katekumenekkel Istenről, az imáról, Jézus történetiségéről, a kereszténység „újdonságáról”? 6. Hogyan beszéljünk keresőkkel, katekumenekkel a hittitkokról, a Szentháromságról, Jézus és a Szentháromság „viszonyáról”, az örök életről? 7. A szentségi lelkipásztorkodás néhány gyakorlati kérdése. 8. A kereszténység. 9. A kereszténységi beszélgetés, avagy a szülők katekumenális képzése. 10. A bérmálás. 11. Az Eukarisztia. 12. A bűnbocsánat szentsége. 13. A lelkivezetés. 14. A betegek kenete és a betegellátás. 15. A papi hivatások gondozása.

Követelmény: A félév végén kollokvium (az egyes témakörök a tételek; az 5. és a 6. tétel bármely kérdésének nem tudása vizsgaismétléssel jár).

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”,* Szent István Társulat, Budapest, 2008; TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel,* Szent István Társulat, Budapest, 2012. (A kollokviumon kiemelt jelentőségű 5–6. tételhez különösen: TOMKA FERENC: *Találkozás a kereszténységgel,* i. m., 3–4, 12–14. fejezetek, valamint a 28. fejezet II/1. pontja.)

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA III.: KÖZÖSSÉG

BALPT3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: Bemutatni a közösségek létrejöttének törvényszerűségeit, az egyház intézményi és kegyelmi jellegét, az egyházi közösség(ek) jellemzőit és a közösségi lelkipásztorkodás szempontjait, eszközeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a közösségek alakulásának törvényszerűségeit. Képes közösségek elindítására. Elkötelezett a közösség létrehozásában.

Tematika: 1. Az intézmény szociológiai meghatározása; létrejötte. 2. Mi a szocializáció, és mi a szerepe az intézményesülésben? A legitimáció, a tipizálás, a megsemmisítő tipizálás. 3. Mit jelent a karizma a szociológiai nyelvben? Az intézmény és a karizma feszültsége és kapcsolata az egyházban. 4. Az egyházstruktúra intézményesülésének lépcsőfokai és példái a történelemben. 5. A szerepek elidegenedése a társadalomban. A szerepek megmerevedése és a „tanok” elidegenedése az egyház történetében. Megújulás az egyházban. 6. Az egységbe vetett hit „logikája” a katolikus egyházban. 7. A közösség létrehozásának lélektani alapelvei. 8. A krisztusi közösség születésének evangéliumi szabályai; első lépései. 9. A vezetés szabályai. Testvéri és autokratikus vezetés. Az egységre nevelés szerepe és szempontjai. A társas vezetés. A közösségre

nevelés néhány eszköze. 10. A csoportos beszélgetés gyümölcsei, fajtái, alapvető szabályai. A koedukáció kérdése. A csoportvezető szerepe a beszélgetés lefolyásában. A meghallgatás „módszere” és teológiája. 11. A helyes kérdésfelvetés ismerkedést szolgáló csoportbeszélgetésben és ismereteket mélyítő csoportban. 12. Egy példa a csoportbeszélgetés felhasználhatóságára: fiatalok felkészítése a párkapcsolatra (nemiség, együtt járás, házassági felkészülés). (Vö. Tomka Ferenc: *Biztos út*, Szent István Társulat, Budapest, 2011.) A csoportos beszélgetés szabályai és logikája a *Biztos út* c. kötetben: az 1. 2. és 3. fejezet: a találkozó csoport-kérdései és ezek logikai felépítése. 13. A szexuális forradalom következményei. 14. A szexualitás pszichológiája és hormonológiája, a helyes házassági készüllet.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Intézmény és karizma az egyházban. Vázlatok a katolikus egyház szociológiájához*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; TOMKA FERENC: *Biztos út. Szerelemről, szexualitásról értelmesen: serdülőknek, fiataloknak, jegyeseknek, hitoktatóknak, szülőknek, házasságra készülőknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; TOMKA FERENC: *Hogyan jön létre a közösség?* jegyzet; TOMKA FERENC: *A csoportbeszélgetés, mint a közösségépítés eszköze*, jegyzet.

LELKIPÁSZTORI TEOLÓGIA IV.: KATEGORIÁLIS PASZTORÁCIÓ

BALPT4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Tomka Ferenc

A tanegység célja: A plébániai lelkipásztorkodás fő kérdéseinek bemutatása a kezdő lépésektől a különböző helyzetek és problémák kezeléséig.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániai lelkipásztorkodás fő kérdéseit. Képes a plébániai lelkipásztorkodás elkezdésére. A hívók és a társadalom rétegei iránti lelkipásztori felelősségtudattal rendelkezik.

Tematika: 1. Mi a plébánia? A plébánia fogalma a zsinat előtt és után. A plébániai lelkipásztorkodás első feladata az új evangelizáció szellemében. A világiak szerepe. A képviselőtestület. 2. Lelkipásztori tervezés. II. János Pál pápa a lelkipásztori terv alapelveiről. Éves terv. Távlati terv. Töréspontok. A világi munkatárs, a hitoktató feladata. 3. A városiasodás és az evangelizáció. 4. Felnőttekkel való foglalkozás. A felnőttképzés formái, legfontosabb alapelvei. A felnőtt katekézis néhány alapszabálya. 5. Ferenc pápa *Amoris Laetitia* c. apostoli buzdításának lényeges pontjai. 6. A család helyzete. Kritikus számok, pozitív jelek. A család-csoportok. 7. A gender mainstreaming. A szexuális forradalomtól a gender forradalomig. 8. Felkészítés a házasságra. Új alapelvek, a jegyesek új helye a világban és az egyházban. Az egyházi házasságkötés feltételei. A felkészítés időtartama és formái. 9. A jegyesi felkészítés nagy témái (egység, felbonthatatlanság, gyermekek, abortusz, párkapcsolati kérdések, nevelés). A jegyesi beszélgetés szempontjai. 9. Elváltak helyzete az egyházban. 10. A karitás. Karitászcsoportok küldetése és létrehozása a plébánián. 11. A hátrányos helyzetűek és a deviancia. Szegénység, alkoholizmus, kábítószer-fogyasztás, mentális betegségek, depresszió. Prostitúció. A deviancia és a lelkipásztorkodás. 12. Öregedés. Az idősek

helye a társadalomban, traumáik. Lelkipásztori feladatok. 13. A romák evangelizációja. Lelkipásztori kezdeményezések a világegyházban és Magyarországon. A plébánia és a romák lelkipásztori gondozásának útjai és feltételei. 14. A dialógus: egyházon belül; nem vallásosakkal és nem hívőkkel; más keresztény egyházakkal, más vallásokkal. A dialógus teológiája.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TOMKA FERENC: *Lelkipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; TOMKA FERENC: *Szentségi lelkipásztorkodás és „új evangelizáció”*, Szent István Társulat, Budapest, 2008 (a 11. fejezet); TOMKA FERENC: *Biztos út. Szerelemről, szexualitásról értelmesen: serdülőknek, fiataloknak, jegyeseknek, hitoktatóknak, szülőknek, házasságra készülőknek*, Szent István Társulat, Budapest, 2013 (különösen a 2–3. és 7–8. fejezetek); FERENC PÁPA: *Amoris Laetitia. A szeretet öröme kezdetű apostoli buzdítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2016; TOMKA FERENC: *A szexuális forradalomtól a gender forradalomig*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: KUBY, GABRIELE: *Globális szexuális forradalom*, Kairosz, Budapest, 2013; KLENK, DOMINIK: *A nemek összezavarása. Gender mainstreaming a férfi és a nő vége?*, Kairosz, Budapest, 2009.

LELKISÉGTÖRTÉNET I.

BALT1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Versegi Beáta Mária CB

A tanegység célja: Biblikus alapokon megismerkedünk azzal, milyen benső hozzáállás jellemzi az Istent kereső embert, aki választ kíván adni a bibliai felhívásra: „szentek legyetek, mert én az Úr szent vagyok” (vö. Lev 11,44).

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Lelkiségtörténet főbb irányzatait a biblikus alapoktól a XIV. századig. Képes a keresztény lelkiség alapelemeinek integrálására. Elkötelezetten törekszik az elsajátított értékeket személyes- és közösségi életében kamatoztatni.

Tematika: A Szentírás alapján megvizsgáljuk, mi jellemzi az embert átformáló kapcsolatokat. Rátékintünk Jézusra, a Fiúra, aki elsőszülött a sok testvér között (vö. Róm 8,29). Foglalkozunk az ősegyházat jellemző lelkiségi aspektusokkal, majd ismerkedünk nagy rendalapítókkal, és az általuk képviselt lelkiség fő jellemzőivel.

Követelmény: A félév végén kollokvium. A szóbeli vizsga részét képezi egy beszélgetés az alábbi három téma egyikéből, melyről 1 oldal terjedelmű saját vázlatot magával vihet a hallgató a vizsgára:

1. „Mindenkinek szükséglete szerint” Szent Ágoston regulája alapján,
2. „Bölcs mértékletesség” Szent Benedek regulája alapján,
3. „A szegény és alázatos Krisztus nyomában” Assisi Szent Ferenc regulája alapján.

Kötelező irodalom: VERSEGI BEÁTA MÁRIA CB: *Lelkiségtörténet I.*, jegyzet, 2014; Ágoston regulája; Szent Benedek regulája; Assisi Szent Ferenc megerősített regulája; BERÁN FERENC: *A lelki élet teológiája*, Szent István Kiadó, Budapest, 2015, 19–38.

Ajánlott irodalom: MACAJONE, ALESSANDRA M. OSA (összeáll.): *Szent Ágoston regulája*, Szent István Társulat, Budapest, 1992; PUSKELY MÁRIA: *Szent Ágoston regulája*, Jel Kiadó, Budapest, 2014; *Szent Benedek Regulája*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2005; VARGA KAPISZTRÁN OFM – VÁRNAI JAKAB OFM (szerk.): *A ferences regula – Korai és mai értelmezése*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011.

LELKISÉGTÖRTÉNET II.

BALT2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Versegi Beáta Mária CB

A tanegység célja: A lelkiségtörténet nagy alakjainak ismerete és képesség annak elsajátítására, miként lehet teológiai reflexiót végezni a szentek írásainak alapján.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkiségtörténet nagy korszakait a XIV. századtól napjainkig. Képes a különböző lelkiségi irányzatok sajátosságainak felismerésére és értékelésére. Elkötelezetten törekszik valamely lelkiségi elemet beépíteni személyes és közösségi életébe.

Tematika: A lelkiségtörténet nagy személyiségei. Szentek, különösen nagy lelkiségi iskolák alapítói írásainak vizsgálatával annak a készségnek a kialakítása, hogy a szövegen keresztül hogyan lehet a szerző (és közössége) teológiai szemléletét, lelkiségének meghatározó elemeit és feltárni.

Követelmény: A félév végén kollokvium. A szóbeli vizsga részét képezi egy beszámoló az alábbi három téma egyikéből, melyről 1 oldal terjedelmű saját vázlatot magával vihet a hallgató a vizsgára:

1. „A könnyek” Sienai Szent Katalin tanítása alapján,
2. „A missziós lelkület” Lisieux-i Teréz Önéletrajzának B kézírata alapján,
3. „Evezz a mélyre!” II. JÁNOS PÁL Novo Millennio Ineunte apostoli levele (2001) alapján.

Kötelező irodalom: GARADNAY BALÁZS: *Együttműködés a szeretettel*, jegyzet (megadott részek); II. JÁNOS PÁL: Novo Millennio Ineunte. Az új évezred kezdetén. Apostoli levél a püspökökhöz, a papokhoz és a hívekhez a 2000. esztendő Nagy Jubileuma végén, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 565–599; SIENAI SZENT KATALIN: *Dialógus*, Paulus Hungarus – Kairosz, 2003, 87–96; *Lisieux-i Szent Teréz: Önéletrajza*, Ecclesia, Budapest, 2005, 217–237; BERÁN FERENC: *A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2016, 39–78.

A LEKIVEZETÉS ELMÉLETE

PTLV1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: dr. Laczkó Zsuzsanna SJ

A tanegység célja: A hallgató bevezetést kap a lelkivezetés – azaz mások istenkapcsolata kísérésének – szolgálatába, támpontokat kap a lelkivezetés gyakorlatához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkivezetéssel kapcsolatos alapvető fogalmakat, a lelkivezetés tárgyát és a keresztény hagyományban betöltött szerepét. Képes az elsajátított ismeretekre reflektálni. Elkötelezetten törekszik a tudatos, ápoló lelkiélet megvalósítására.

Tematika: Történeti áttekintés: lelkivezetés a keresztény hagyományban. A vallásos megtapasztalás mint a lelkivezetés alapja és tárgya. A lelkivezető és a vezetett közötti kapcsolat kialakulása, a lelkivezetői beszélgetés. A lelkivezetői kapcsolat fejlődésének néhány velejárója: az indulatáttétel, ellenállás, felettes én, idealizált énkép megjelenése és a velük való bánásmód.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: BARRY, WILLIAM A. – CONNOLLY, WILLIAM J.: *A lelkivezetés gyakorlata*, Jezsuita Kiadó, Budapest, 2015; JÁLICS FERENC: *Testvéreink hite. A meghallgatás csodálatos ereje*, Korda Kiadó, Kecskemét, 2014; LOUF, ANDRÉ: *A többi – kegyelem*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2010; MERTON, THOMAS: *Lelkivezetés és elmélkedés*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1989.

Ajánlott irodalom: BARRY, WILLIAM A.: *Spiritual Direction and the Encounter with God*, Paulist Press, New York, 2004; JÁLICS FERENC: *Tanuljunk imádkozni!* Korda Kiadó, Kecskemét, 2009; LOUF, ANDRÉ: *Gyengeség és kegyelem*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; NEMES ÖDÖN: *Ima és élet*, JTMR – Korda Kiadó, Budapest, 2002; JÁLICS FERENC: *Lelkivezetés az evangéliumban*, JTMR – L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2013.

A LELKIVEZETÉS GYAKORLATA

PTLV2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: dr. Laczkó Zsuzsanna SJ

A tanegység célja: A hallgató elmélyíti és bővíti a lelkivezetői kapcsolat elméletéről és gyakorlatáról szerzett ismereteit, segítséget kap ezek gyakorlati alkalmazásához.

Tematika: Különböző istenképek a lelkivezetésben. Állandó megtérés és az istenképek változása a lelki kísérés folyamán. Megkülönböztetés és döntés kísérése egyének és csoportok esetében. A szupervízió szerepe a lelkivezetői szolgálatban.

Követelmény: A félév során egy jegyzőkönyv elkészítése egy lelkivezetői beszélgetésről, aktív részével az órakon. A félév végi gyakorlati jegy a jegyzőkönyv és az órai részvétel értékelésén alapul.

Kötelező irodalom: FRIELINGS DORF, KARL: *Istenképek*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; LOUF, ANDRÉ: *Gyengeség és kegyelem*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; JÁLICS FERENC: *Fejlődik a hitünk*, Korda Kiadó, Kecskemét, 2007.

Ajánlott irodalom: SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai*, Agapé Kiadó, Szeged, 2000; WALDMÜLLER, BERNHARD: *A közösségi döntés*, L'Harmattan – Sapiencia, Budapest, 2010; 1982; CONROY, MAUREEN: *Looking into the Well*, Loyola University Press, Chicago, 1995; NEMES ÖDÖN – PERCELZ FORINTOS DÓRA: *A lelkivezetés művészete*, JTMR, Budapest, 2013.

LITURGIKA I.

BALI1N, HLI1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Fehérvári Jákó OSB

A tanegység célja: Megismertetni az egyház liturgikus életének alapjait: áttekinteni a liturgia történeti fejlődését, antropológiai és teológiai hátterét, jelen egyházi gyakorlatát, valamint a liturgiával kapcsolatos még nyitott kérdéseket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház liturgiájának szellemét és törvényszerűségeit, a liturgia, a teológia és a keresztény élet szerves összefüggéseit. Képes értő módon eligazodni az egyes szentségek, valamint az egyházi év ünneplésének rendjében. A liturgia elkötelezett, tudatos résztvevője és apostola.

Tematika: 1. A liturgia fogalma, liturgiatudomány, liturgikus mozgalom. 2. A szent liturgia a II. Vatikáni Zsinaton és az utána következő reform. 3. Az ünneplő ember: a liturgia antropológiai alapjai. 4. A liturgia forrásai – liturgikus könyvek. 5–6. Liturgia-történet. 7. A keresztény beavatás története. 8. A keresztény beavatás jelenlegi gyakorlata 1. 9. A keresztény beavatás jelenlegi gyakorlata 2.: katekumenátus, bérmálás. 10. Az eucharisztia története. 11–12. Az eucharisztia ünneplése. 13. A kiengesztelődés szentsége – történeti megközelítés. 14. A kiengesztelődés szentsége – jelenlegi gyakorlat; a betegek szentsége.

Követelmény: Otthoni önálló munka: a megjelölt szövegek elolvasása. A félév során szóbeli beszámoló, zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Sacrosanctum concilium, konstitúció a szent liturgiáról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 45–88; KUNZLER, MICHAEL: *Az egyház liturgiája*, Agapé, Szeged, 2005; BERGER, RUPERT: *Lelkipásztori liturgikus lexikon*, Vigilia, Budapest, 2008; VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom: GUARDINI, ROMANO: *Az imádság iskolájában*, Szent István Társulat, Budapest, 1988; MIHÁLYI GILBERT: *Az Egyház liturgikus élete. A római liturgia reformjának ismertetésével*, in Alszegehy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 4. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 347–475 (korábban önálló kötetben: *Teológiai Kiskönyvtár III/3*, Róma, 1980); RATZINGER, JOSEPH: *A liturgia szelleme*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; GRILLO, ANDREA: *A liturgia születése a XX. században*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2006; JUNGSMANN, JOSEF A.: *A szentmise. Történelmi, teológiai és lelkipásztori áttekintés*, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1977.

LITURGIKA II.

BALI2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Fehérvári Jákó OSB

A tanegység célja: Megismertetni az egyház liturgikus életének alapjait: áttekinteni a liturgia történeti fejlődését, antropológiai és teológiai hátterét, jelen egyházi gyakorlatát, valamint a liturgiával kapcsolatos még nyitott kérdéseket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház liturgiájának szellemét, a liturgia és a keresztény életének kapcsolatát. Képes eligazodni az egyes szentségek ünneplésének rendjében. A liturgia elkötelezett résztvevője és apostola.

Tematika: 1. Az egyházi rend szentsége 1.: történeti áttekintés. 2. Az egyházi rend szentsége 2.: liturgikus alapismeretek. 3. A házasságkötés liturgiája. 4. A temetés szertartása. 5. Liturgia és idő 1.: az egyházi év kialakulása. 6. Liturgia és idő 2.: vasárnap. 7. Liturgia és idő 3.: a húsvéti ünnepkör. 8. Liturgia és idő 4.: a karácsonyi idő, szentek ünnepei. 9. Liturgia és idő 5.: a zsolozsma kialakulása. 10. Liturgia és idő 6.: a zsolozsma mai gyakorlata. 11. Szentelmények és áldások. 12. Liturgia és művészet. 13. Liturgia ma: tendenciák, nyitott kérdések. 14. Élet a latin rítuson kívül.

Követelmény: Otthoni önálló munka: a megjelölt szövegek elolvasása. A félév során szóbeli beszámolók, zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Sacrosanctum concilium, konstitúció a szent liturgiáról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 45–88; KUNZLER, MICHAEL: *Az egyház liturgiája*, Agapé, Szeged, 2005; BERGER, RUPERT: *Lelkipásztori liturgikus lexikon*, Vigilia, Budapest, 2008; VERBÉNYI ISTVÁN – ARATÓ MIKLÓS ORBÁN (szerk.): *Liturgikus lexikon*, Szent István Társulat – Kairosz, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom: RADÓ POLIKÁRP: *Az egyházi év*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1998; TAFT, ROBERT: *The Liturgy of the Hours in the East and West*, Liturgical Press, Collegeville, 1985; BOUYER, LOUIS: *Építészet és liturgia*, Agapé, Szeged, 2000; IVANCSÓ ISTVÁN: *Görög katolikus szertartástan*, Szent Atanáz Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 2013.

LITURGIKUS ÉNEK I–II.

BALE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

BALE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Ismerjék meg a hallgatók az egyszólamú nyugati egyházzene vázlatos történetét, valamint a szentmise, a liturgikus cselekmények (szentségimádás, litánia, körmenetek) és a temetés során énekelt egyházi énekeket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a liturgikus énekek teológiai és történeti hátterét, azok liturgiai alkalmazásának lehetőségeit. Képes az egyházi év vasárnapjaira és ünnepeire, valamint liturgikus cselekményekre énekrendet összeállítani. Elkötelezett a liturgikus énekek mint a lelki élet forrásának mélyebb megismerése iránt.

Tematika: A liturgikus ének és zene története. Egyházi dokumentumok a liturgikus énekről és zenéről. A gregorián ének. A zsolozsma. A liturgikus népének. A szentmise. A szentmise állandó és változó részei. Az egyházi év ünnepei. A húsvéti szent háromnap liturgiája. Liturgikus cselekmények (szentségimádás, litánia, körmenetek) énekei. A temetés liturgiája.

Követelmény: A félév végén írásbeli és szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: *Hozsanna. Teljes kottás népénekeskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; *Éneklő Egyház. Római Katolikus Népénektár liturgikus énekekkel és imádságokkal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; *Temetési szertartáskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: DOBSZAY LÁSZLÓ: *Bevezetés a gregorián énekbe*, Egyházzenei Füzetek I/5., A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest, 1997; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A gregorián ének kézikönyve*, Editio Musica, Budapest, 1993; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A magyar népének I.*, Egyházzenei Füzetek I/15., A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke – Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest, 2006; RAJECZKY BENJAMIN: *Mi a gregorián?*, Zeneműkiadó, Budapest, 1981.

LITURGIKUS ÉNEK I–II.

BALE1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

BALE2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 0 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a liturgikus ének fogalmát, történetét és mai élő gyakorlatát. Betekinteni az énekelt liturgia (szentmise, zsolozsma) világába, tájékozódni a jelenleg használatos énekeskönyvekben és tapasztalatot szerezni a liturgikus énekes szolgálatban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szent zene törvényeit, a liturgikus ének műfajait, legfontosabb dallamait és ezek forrásait. Képes az időnek és az alkalomnak megfelelő énekek kiválasztására, megszólaltatására és továbbadására. Elkötelezett a liturgikus ének szeretetében és igényes művelésében.

Tematika (I. félév): A liturgikus ének fogalma. Az egyházi zenéről szóló legfontosabb római dokumentumok. A gregorián ének története, írásmódja, ritmikája, műfaji sajátosságai, legfontosabb tételei. A magyar népének története, műfaji és stiláris változásai. A *Hozsanna* énekeskönyv legértékesebb dallamai. Az Éneklő Egyház válogatott ordinárium és proprium tételei, kanciói és zsolozsmái. A nagyhét liturgikus énekei.

Tematika (II. félév): A Liturgikus ének I. (BALE1/E) tanegység folytatása és tartalmának elmélyítése.

Követelmény: Részvétel a tanórákon és az előírt gyakorlaton (énekpróba, szentmise). A félév végén aláírás. Mulasztás esetén dolgozat vagy gyakorlati vizsga.

Kötelező irodalom: *Éneklő Egyház. Római Katolikus Népénektár liturgikus énekekkel és imádságokkal*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; *Hozsanna. Teljes kottás népénekeskönyv*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: RAJECZKY BENJAMIN: *Mi a gregorián?*, Zeneműkiadó, Budapest, 1981; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A gregorián ének kézikönyve*, Editio Musica, Budapest, 1993; DOBSZAY LÁSZLÓ: *A magyar népének*, Veszprémi Egyetem, Veszprém, 1995; TÖRÖK JÓZSEF: *Adoremus*, Agapé – Ecclesia, Budapest, 2000.

MTMIN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

A tanegység célja: A keresztény missziók történetének és a megközelítésmódookban bekövetkezett paradigmaváltásoknak az áttekintése. Az inkulturáció (kontextualizáció) fogalmának és gyakorlása szükségességének, valamint az egyes világvallásokkal kapcsolatos párbeszéd néhány sajátosságának bemutatása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a missziók történetét és a missziológia alapfogalmait. Képes a missziológiával kapcsolatos témák pontos és választékos kifejtésére. Elkötelezetten osztozik az egyház küldetésében.

Tematika: 1. Bevezetés: a misszió alapfogalmi és jelenkori (globális és posztmodern) kontextusa. 2. A misszió bibliai megalapozása és jelentésének története dióhéjban. 3. Beszélgetés globális trendekről, a kereszténység jövőjéről, valamint Magyarországról mint a globális misszió „kísérleti telephelyéről”. 4. Paradigmaváltások a misszió történetében. 5. A misszió lelkesége/spiritualitása: hétköznapi és kanonizált misszionárius szentek; a missziós hivatás. 6. A kontextuális missziós teológia alapszavai: akulturáció, inkulturáció, transzkulturáció, hibriditás; empátia és testvériség; autonómia és szolidaritás. 7. Kultúrák közötti teológia – esettanulmányok. 8. A posztmodern missziós paradigma jellegzetességei. 9. Hogyan nézzünk a vallásokra? A világvallások főbb vonásai (hinduizmus, buddhizmus, iszlám) és a vallások teológiájának főbb modelljei (hagyományos és relacionális modellek). 10. A vallások teológiája és a misszió teológiája. 11. Misszió és/vagy vallásközi párbeszéd. 12. Missziós intézmények és szervezetek, missziológia és kánonjog. 13. Empatikus missziológia. Ismételtes és kérdések.

Követelmény: A félév során egy zárthelyi dolgozat. Megadott témáról írásbeli reflexió beadása az utolsó előtti órán. Az órán elhangzottak és a kötelező irodalom alapján a félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Nostra Aetate, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 399–403; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *„Dominus Iesus” nyilatkozat Jézus Krisztus és az Egyház egyetlen és egyetemes üdvözítő voltáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; II. JÁNOS PÁL: Redemptoris Missio enciklika a minden időre érvényes missziós megbízatásról, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 813–875; LUKÁCS LÁSZLÓ: A misszió mai teológiai alapjai, in *Szerzetesek Misszióban*, Vigilia, Budapest, 2012, 7–28; PATSCH FERENC: Elfogadható vendég, in *Szerzetesek Misszióban*, Vigilia, Budapest, 2012, 29–117; LUKÁCS LÁSZLÓ: Párbeszéd vagy misszió?, in Patsch Ferenc (szerk.): *Misszió, globalizáció, etika*, JTMR Faludi Ferenc Akadémia – L’Harmattan, Budapest, 2011, 211–234; PATSCH FERENC: A misszió mint transzkulturáció? in uő. (szerk.): *Misszió, globalizáció, etika*, JTMR Faludi Ferenc Akadémia – L’Harmattan, Budapest, 2011, 253–295; PATSCH FERENC: A vallások mint Krisztus kegyelmének struktúrái, *Sapientiana* 2 (2009/1) 42–64; BOSCH, DAVID J.: *Paradigmaváltások a misszió teológiájában*, Harmat – PMTI, Budapest, 2005.

MORÁLIS RÉSZISMERETI SZEMINÁRIUM
MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM
MORÁLIS SZEMINÁRIUM I.

RIMOSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

BAMOSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

MAMOSZ1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az egyház bioetikai, élet- és egészségvédelemmel kapcsolatos hivatalos megnyilatkozásain (*Evangelium vitae*, *Donum vitae*, *Az élet kultúrájáért*, *Dignitas personae*) keresztül a bioetika alapkérdéseit és az azokra adott katolikus válaszokat.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bioetika alapkérdéseit és az emberi életet védő hivatalos egyházi nyilatkozatokat. Képes önállóan értelmezni és összefoglalni a katolikus Egyháznak az emberi élet tiszteletéről, valamint a bioetikai kérdésekről szóló tanítását. Elkötelezett abban, hogy hívő katolikusként ismerve az Egyház bioetikai tanítását, hitelesen képviselje azt különböző élethelyzetekben.

Tematika: 1–2. Bevezetés a bioetikai kérdésekkel kapcsolatos egyházi dokumentumok értelmezéséhez. 3–4. Hallgatói kiselőadások (BAMOSZ/E és MAMOSZ1/E esetében hallgatói csoportos kiselőadások).

Követelmény: A félév során szóbeli kiselőadás egy választott témáról, a félév során szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról*, <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=187>; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae*. Enciklika az emberi élet sérthetlenségéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitatis personae*. *Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, (www.vatican.va) angol, német vagy olasz nyelven.

Ajánlott irodalom: PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; LUCAS, RAMÓN LUCAS: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007; SOMFAI BÉLA: *Bioetika. Vázlatok*, k. n., Szeged, 1995; KOVÁCS JÓZSEF: *A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába*, Medicina, Budapest, 2006; II. JÁNOS PÁL: *Mulieris Dignitatem*. Apostoli levél a nő méltóságáról és hivatásáról, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 593–640; II. JÁNOS PÁL: *Familiaris Consortio*. Apostoli buzdítás a keresztény család feladatairól a mai világban, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, 2005, 187–256.

MORÁLTEOLÓGIA: ALAPVETÉS

MORÁLTEOLÓGIA I.

MTMO1N, BAMO1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

HMO1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

BAMO1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: A morális alapfogalmak, a tudományos metódus és szisztémák történelmi és mai értelmezése. Ezek segítségével az erkölcsös életvezetés és a tanácsadás megtanulása az evangélium, a teológiai és a humántudományok fényében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi alapfogalmakat és szisztémákat, a teológiai és humántudományok eredményeit. Képes az élet mint erkölcsi feladat igaz vezetésére: nagy döntések meghozatalára, az azokban való stratégiai kitartásra, az erkölcsi feltámadásra, valamint az erkölcsi alapértékek megvédésére. Erkölcsileg képzett személyiségként belátja a Krisztushoz tartozás fontosságát, elkötelezett tagja lesz az egyháznak, nagy segítség lehet mások számára életvezetésükben.

Tematika (nappali tagozaton): 1. Az erkölcssteológia tudományos fogalmi, metodikája, felosztása. 2. Az erkölcssteológia interdiszciplináris jellege: szerves kapcsolata a teológiával, a filozófiával és a humántudományokkal. 3. Az Ószövetség ethosza (Törvény, Dekalógus, próféták, bölcsességi irodalom). 4. Az Újszövetség ethosza (a Hegyi beszéd, evangéliumi etika, Szent Pál etikája). 5. A természetes erkölcsi törvény elméletének története és mai értelmezése. 6. Erkölcsi princípium, norma, imperativus. 7. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. 8. Alapdöntés – egyes döntés. A döntések stratégiai meghozatala, az azokban való kitartás. 9. Az erkölcsi lecsúszás és a mélypontból való feltámadás teóriája és gyakorlati lépései. 10. A lelkiismeret szentélye, méltósága, nevelése és tévedései. 11. A nehéz döntést segítő erkölcsi szisztémák, érvelések. 12. Az erények története és jellemalakító hatása. 13. A bűn értelmezése, lejtője és fajtái. 14. Az erkölcsös életvezetést segítő spiritualitás, motiválás.

Tematika (esti tagozaton): 1. Az erkölcssteológia tudományos fogalmi, metodikája, felosztása. Az erkölcssteológia interdiszciplináris jellege. 2. Az Ószövetség és az Újszövetség ethosza és a természetes erkölcsi törvény teóriája. 3. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. Az alapdöntés/egyes döntés stratégiai meghozatala és az abban való kitartás gyakorlati lépései. 4. A lelkiismeret méltóságának, nevelésének és a döntést segítő erkölcsi szisztémáknak a megismerése a döntésekhez. 5. A bűn lejtője, osztályozása és az erkölcsi feltámadás.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Teológiai etika – alapvetés*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék); *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 1699–2051. pontok.

Ajánlott irodalom: WEBER, HELMUT: *Általános erkölcssteológia. Hívás és válasz*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Morálteológia*, 1. kötet, *Az erkölcssteológia története és alapfogalmai*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; DEMMER,

KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmai. A keresztény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: Veritatis splendor. Enciklika az egyház erkölcstanának néhány alapvető kérdéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; PESCHKE, KARL-HEINZ: *Christliche Ethik. Grundlegungen der Moralthologie*, Paulinus, Trier, 1997; NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; NÉMETH GÁBOR: *A halálos bűn mint morálteológiai probléma*, Jel, Budapest, 2006.

MORÁLTEOLÓGIA: BIOETIKA

MTMO3N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: A bioetikai kérdések erkölcsileg érett, elkötelezett hitű megválaszolása. Ehhez a bioetikai kérdések történeti felvetése után a humántudományok mai eredményeit a hit fényében értelmezzük és az egyház hivatalos tanítását elmélyítjük.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bioetikai kérdések történetét, a mai kutatási eredményeket, a különböző etikák, világvallások és a keresztény erkölcs-teológia tanítását. Képes a bioetika kérdéseire keresztény választ adni, a keresztény értékek fényében a kutatásokat, mai helyzeteket átlátni. Elkötelezetten belátja a katolikus bioetikai válaszok magalapozottságát és igényes színvonalát, így önmaga is tud fejlődni és másokat is tud fejleszteni.

Tematika: 1. A bioetika helye a teológiában és a humántudományokban. 2. Az élet és az emberi méltóság alapfogalmai. 3. A betegek és fogyatékkal élők szolgálata. 4. Beavatkozás a gének világába (genomanalízis, génterápia, klónozás). 5. A reprodukciós medicina, a mesterséges megtermékenyítés etikája. 6. A kezdődő élet védelme és az abortusz. 7. A szerv- és szövettranszplantáció erkölcsi kérdései. 8. Az emberrel végzett orvosi kísérletek erkölcsi határai. 9. Emberséges kíséret a haldoklásban és az eutanázia. 10. Merényletek az élet ellen (szervenvények, gyilkosság, veszélyeztetés). 11. A halálbüntetés erkölcsi és társadalmi problémája. 12. Az erőszakmentesség elve és a jogos háború kritériumai. 13. Az öngyilkosjelölt lecsúszása és felkarolása.

Követelmény: A félév során írásbeli beszámoló. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Az élet kultúrájáért. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; HITANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (1987), <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=187>; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae*. Enciklika az emberi élet sérthetetlenségéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HIT-

TANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitatis personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven).

Ajánlott irodalom: WEBER, HELMUT: *Speciális erkölcssteológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; LUCAS, RAMÓN LUCAS: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007; PESCHKE, KARL-HEINZ: *Christliche Ethik. Spezielle Moralthologie*, Paulinus, Trier, 1995; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; SOMFAI BÉLA: *Bioetika. Vázlatok*, k. n., Szeged, 1995; KOVÁCS JÓZSEF: *A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába*, Medicina, Budapest, 2006; JOBBÁGYI GÁBOR: *A méhmagzat életjoga. Az abortuszlegalizáció ellentmondásai és jogellenessége*, Szent István Társulat, Budapest, 1997; VIAL CORREA, JUAN DE DIOS – SGRECCIA, ELIO (szerk.): *A humánembrió identitása és jogállása*, Püspökkari Családpasztorációs Bizottság, Budapest, 2001; BUDA BÉLA: *Az öngyilkosság. Orvosi és társadalomtudományi tanulmányok*, Animula, Budapest, 1997.

MORÁLTEOLÓGIA: SZEMÉLYES KAPCSOLATOK ERKÖLCSE

MTMO4N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

Tanegységi előfeltétel: Motrálteológia: Alapvetés; Vallási erkölcs; Bioetika (MTMO1–3N)

A tanegység célja: Az igaz kommunikáció művelésének kutatása személyes és társadalmi (politikai, tudományos, média) szinten, valamint a hazugság és a bűn rombolásának taglálása. A konfliktuskezelés, az információ-visszatartás, a segítő beszélgetés etikájának alapjai. A szexualitika fő témaköreinek tárgyalása a humántudományok eredményei alapján az erkölcssteológia fényében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a verbális kommunikáció és a szexualitás teológiai értékelését, a humántudományok eredményeit. Képes igaz módon gondolkodni a beszéd és a szexualitás tisztaságáról, ismeri az odavezető utat és az attól elvezető bűnöket. Elkötelezett az igazság felé önmaga életében, és képes mások felé azt közvetíteni.

Tematika: 1. Kommunikációra teremtettünk: a szentháromságos antropológia. 2. Igazságosság a személyes életben. 3. Véleményképzés a nyilvánosságban (politika, tudomány, média). 4. Visszatartott igazság és/vagy „kegyes hazugság”? 5. A férfi és a női lét antropológiája. 6. A szexualitás célja I.: a szerelmes egység. 7. A szemérmes készülődés, érés és azok zsákutcai. 8. Boldogan – szexuális élet nélkül is. 9. A szexualitás célja II.: a termékenység. 10. A családtervezés módszerei és azok erkölcsi értékelése. 11. Bűnök és betegségek a szexuális kapcsolatban. 12. A prostitúció mint megvásárolt nemi erőszak. 13. Házasságtörés, nemi erőszak, gyermekek bántalmazása. 14. A homoszexualitás lélektani és teológiai megfontolása.

Követelmény: A félév közben írásbeli beszámoló. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: WEBER, HELMUT: *Speciális erkölcssteológia*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; PAPP MIKLÓS: *Szexualitika*, jegyzet (tételsor a tartalomjegyzék).

Ajánlott irodalom: XVI. BENEDEK: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről. A püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek*, Szent István Társulat, Budapest, 2006; *Egyházi megnyilatkozások a médiáról. Inter mirifica. Communio et progressio. Aetatis novae*, Magyar Katolikus Püspöki Kar Tömegkommunikációs Irodája – Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége, Budapest, 1997; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; BONACCI, MARY BETH: *Igazi szerelem. Kérdések és válaszok párkapcsolatról, házasságról és a szexualitás valódi jelentéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; LAUN, ANDREAS (szerk.): *Homoszexualitás katolikus szemmel*, Jel, Budapest, 2007 (www.ppek.hu); FUNIOK, RÜDIGER: *Medienethik. Verantwortung in der Mediengesellschaft*, Kohlhammer, Stuttgart, 2007; KIPPLEY, JOHN – KIPPLEY, SHEILA: *A természetes családtervezés művészete*, Szent István Társulat, Budapest, 1986; FRALING, BERNHARD: *Sexualethik. Ein Versuch aus christlicher Sicht*, Schöningh, Paderborn, 1995; BUDA BÉLA: *A szexualitás lélektana. Élmény – magatartás – emberi kapcsolat*, MAPET – Végeken Alapítvány, Budapest, 1997; KRUPPA TAMÁS: *A házas lét lelkesége és teológiája*, *Athanasiana* 23 (2006) 93–137; CSALÁD PÁPAI TANÁCSA: *Családexikon. A Családdal és az élettel kapcsolatos vitatott fogalmakról és etikai kérdésekről*, Szent István Társulat, Budapest, 2012.

MORÁLTEOLÓGIA: VALLÁSI ERKÖLCS

MTMO2N, BAMO2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

BAMO2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: Az erkölcsös életvezetés és a vallásosság kapcsolatának bemutatása. A hit, istenkép és vallásgyakorlás kapcsán megmutatkozó erkölcsi felelősség taglalása, az életvitel igazságát elősegítő igaz vallásosság jellemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a vallás-erkölcs alapfogalmait, a hitért való erkölcsi felelősség fő súlypontjait. Képes az igazabb vallásosság útján haladni: tisztább istenképpel rendelkezik, felismeri a torz és hamis istenképeket és ideológiákat, imaélete elmélyül, elkötelezettebben vesz részt az istentiszteleten, s így erkölcsi élete reflektáltabbá, tudatosabbá válik. Erkölcsileg érett, érzékeny a hit elmélyítésére és védelmére, az ökumenikus törekvésre, a tudományos világgéppel való egyeztetésre.

Tematika: 1. A vallás-erkölcs fogalmai, metodikája, felosztása. 2. A vallásosság erénye mint válasz Isten hívására és dicsőségére. 3. „Ki mint imádkozik, úgy is él.” 4. A misztika és aszketika jelentősége az erkölcsi életvezetésben. 5. Istent tisztelni a személyekben, szimbólumokban, esküben. 6. Visszaélés Isten nevével. 7. Az evangéliumi tanácsok. 8. A vasárnap mint vertikális közösség Istennel. 9. A vasárnap mint a horizontális közösség napja. 10. A vallásosság elleni bűnök.

Követelmény: A félév során írásbeli beszámoló. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *A vallásosság erkölcsi erénye*, L'Harmattan – Sapi-entia, Budapest, 2015; *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 2083–2195. pontok.

Ajánlott irodalom: KASPER, WALTER: *Jézus Krisztus Istene*, Osiris, Budapest, 2003; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *A keresztény elmélkedés néhány szempontja. Levél a katolikus egyház püspökeihez*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; II. JÁNOS PÁL: *Dies Domini. Apostoli levél a vasárnap megszenteléséről*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 413–453; NYÍRI TAMÁS: *Mélylélektan és ateizmus*, Herder, Budapest, 1993; RAHNER, KARL: *Hít, szeretet, remény. A lelki élet olvasókönyve*, Egyházfórum – Kirchenforum, Budapest – Luzern, 1991; DEMMIER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; TÖZSÉR ENDRE (szerk.): *Megszenteltség. Az egyházi mozgalmakban és a megszentelt élet új formáiban*, Vigilia, Budapest, 2010; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Az Istennel való kapcsolatunk erényei*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; SCHMEMANN, ALEXANDER: *Liturgia és élet. A liturgikus élmény és a keresztény kiteljesedés*, Corvinus, Budapest, 1997.

MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM

BAMOSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

További leírást lásd: MORÁLIS RÉSZISMERETI SZEMINÁRIUM

MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM I.

MTMOSZ1N, BAMOSZN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Szabó Ráhel OP

A tanegység célja: Megismertetni a legfontosabb bioetikai kérdéseket és az ezekkel kapcsolatos nézeteket, különös hangsúlyt fektetve a Katolikus Egyház álláspontjára. A bioetikai kérdések, ill. beavatkozások rövid bemutatása, céljuk, okuk, hátterük, a kortárs álláspontok ismertetése antropológiai hátterük megvilágításával.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a bioetika alapkérdéseit és az azokra adott kortárs válaszokat. Ismeri a katolikus egyház idevonatkozó álláspontját, képest azt kifejezni, értelmezni, és elkötelezett abban, hogy hívőként hitelesen képviselje azt különböző élethelyzetekben.

Tematika: Bevezetés a bioetikába, bioetikai alapvetés. A bioetika alapelvei. Az egyház bioetikai kérdésekkel kapcsolatos megnyilatkozásai. A dupla órák első felében tanári előadás egy konkrét bioetikai kérdésben, a második órában pedig a hallgatók tartanak egyenként kiselőadást alkalmazott bioetikából, vagyis egy konkrét orvosi helyzetet elemeznek és mutatnak be a bioetika alapelvei és az egyház álláspontja mentén.

Követelmény: Aktív órai jelenlét. A félév során tartott kiselőadás, melynek értékelése a felkészültség, tárgyilagosság, előadásmód, vita- és válaszadás képességének alapján történik. A félév végén gyakorlati jegy.

Ajánlott irodalom: HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Donum vitae. Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (1987), <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=187>; II. JÁNOS PÁL: *Evangelium vitae*. Enciklika az emberi élet sérthetlenségéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 251–276; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *Dignitas personae. Instrukció egyes bioetikai kérdésekről*, www.vatican.va (angol, német vagy olasz nyelven); PAPP MIKLÓS: *Krisztusi bioetika*, jegyzet; CSALÁD PÁPAI TANÁCSA: *Családlexikon. A Családdal és az élettel kapcsolatos vitatott fogalmakról és etikai kérdésekről*, Szent István Társulat, Budapest, 2012; LUCAS, RAMÓN LUCAS: *A bioetikáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2007.

MORÁLTEOLÓGIA SZEMINÁRIUM II.

Szexualitika

MTMOSZ2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Elmélyülés egy tanítóhivatali szövegben, közös beszélgetés és egyéni előadás a szexualitika egy témájáról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes morális problémákat tárgyaló tanítóhivatali szövegeket, képes azokat megtalálni és elmélyülten olvasni. Képes egy szabadon választott témáról vetíteni és előadni. Elkötelezett a nehéz morális témák tudományos, egzisztenciális, hívő kutatásában és megélésében.

Tematika: A *Deus caritas est* kezdetű enciklika első felének közös elolvasása és közös reflexiója.

Követelmény: Egyéni előadások a szexualitika egyes témáiról, kötelezően pps-velítéssel, illetve az egyes témák megvitatásában való aktív részvétel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: XVI. BENEDEK PÁPA: *Deus caritas est kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek*, Szent István Társulat, Budapest, 2007.

MŰVÉSZET ÉS ETIKA SZEMINÁRIUM

EMÜVEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Hernádi Mária

A tanegység célja: Irodalmi művek közös elemzésén, megbeszélésén keresztül esztétikai és etikai szempontokra és problémákra, illetve ezek összefüggéseire irányítani a figyelmet.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes felismerni és egymástól megkülönböztetni a művészi szépet és a giccset, tudja, mi a különbség a művészi tevékenység és a dilettantizmus között. Képes régi és kortárs művészi alkotások kompetens befogadására, és ezekről való megalapozott, árnyalt vélemény formálására. Érzékeny az irodalmi művekben megjelenő etikai problémákra. Fejlődik szövegértelmezési és gondolkodási készsége, illetve vitakultúrája.

Tematika: Irodalmi alkotások esztétikai és etikai vonatkozású elemzése.

Követelmény: Aktív órai munka, gyakorlati feladatok teljesítése (referátum, házi dolgozat). A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BUBER, MARTIN: *Én és te*. Európa Kiadó, Budapest, 1994.

Ajánlott irodalom: HEIDEGGER, MARTIN: *A műalkotás eredete*. Európa Kiadó, Budapest, 1988.

A NEVELÉS AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

MANAK/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: A nevelésemélet alapkérdéseinek gyakorlati megközelítése, közös feldolgozása és elmélyítése. Ezt a célt a hallgatók a tanár problémafelvető, vita-indító gondolatai alapján önálló kutatómunkára épülő szóbeli/írásbeli referátumok készítésével és az ehhez kapcsolódó szakirodalom-feldolgozó, szintetizáló tevékenységgel érik el.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelés gyakorlati megvalósításának főbb területeit, feladatait és nehézségeit, s ezek problémaközpontú megközelítésének és megoldásának tanári lehetőségeit. Képes az elméleti és a gyakorlati ismeretek összekapcsolására, s ezen keresztül a nevelési helyzetek hatékony kezelésére. Elkötelezett a gyermek személyiségbeli fejlődésének irányítására vagy támogatására annak érdekében, hogy felelősségteljes keresztény ember válhasson belőle.

Tematika (választható témák): A gyermekvilág mai jellemzői. A család és az iskola kapcsolata. Osztályfőnöki munka. Órakozi szünetek. Az iskola élete tanítás után. Különleges helyzetű gyerekek nevelése. Osztálykirándulás. Kollégiumi nevelés. Iskolai ünnepek. Nevelőintézetek, gyermekotthonok. Kommunikáció az iskolában. Az iskola gyermekszemmel. Baráti kapcsolatok szerepe az iskolai nevelésben. Az osztály mint szociális kapcsolatrendszer. Tehetséggondozás, tehetségfejlesztés. Alternatív iskolák. Az iskola mint alkotóműhely. Az iskola társadalmi szerepe. Értelmi nevelés. Érzelmi nevelés. Esztétikai nevelés. Erkölcsi nevelés. Romapedagógia. Cselekvésközpontú pedagógiák. Éltre nevelés az iskolában. Élménypedagógia. stb.

Követelmény: A szemináriumi foglalkozásokon való konstruktív részvétel, valamint a tematikához kapcsolódó szóbeli referátum és szemináriumi dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: CSANÁD BÉLA: *Neveléstan*, Jel Kiadó, Budapest, 1995; BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelélmélet*, Osiris, Budapest, 2004; CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Ajánlott irodalom: TARIJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 2. kötet, *Az ember személyi kibontakozása*, Szent István Társulat, Budapest, 1999; DOMBI ALICE – OLÁH JÁNOS – VARGA ISTVÁN (szerk.): *A nevelélmélet alapkérdései. Tanulmányok*, APC-Stúdió, Gyula, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT (szerk.): *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009; BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT (szerk.): *Pedagógusmesterség az Európai Unióban*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2007; MERVAY MIKLÓS: *A szekták a gyermekvédelem szempontjából*, Jel Kiadó, Budapest, 2004; VÁRNAGY ELEMÉR – VÁRNAGY PÉTER: *A hátrányos helyzet pedagógiája*, Corvinus Kiadó, Budapest, 2000; PÁLVÖLGYI FERENC: *Az erkölcsi nevelés új perspektívái*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2014; ISÉPY MÁRIA: *Gyógypedagógia*. Comenius Bt., Pécs, 1996; VANIER, JEAN: *Emberré lenni*, Vigilia, Budapest, 2002; BALÁZS SÁNDOR – NAGY ANDOR: *A romapedagógia elméleti és gyakorlati alapjai*, Okker, Budapest, 2000.

NEVELÉS ÉS TÁRSADALOM

BAPDNT/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: Alapvető nevelésszociológiai ismeretek elsajátítása és alkalmazása a pedagógia jelenségeinek szociológiai és szociálpszichológiai szempontú elemzésében és értékelésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az intézményes nevelés kapcsolatrendszerét, kölcsönhatását a társadalom más nagy alrendszerivel (gazdaság, kultúra, társadalom). Képes a kortárs kulturális, társadalmi jelenségek kritikus elemzésére a nevelés, oktatás szempontjainak figyelembevételével. Elkötelezett abban, hogy szakmai tevékenységének gyakorlásához felhasználja a tudományos kutatások tapasztalatait is.

Tematika: A társadalmi folyamatok és az oktatás, nevelés közti kölcsönhatások feltárása. Gazdaság és nevelés, oktatásfinanszírozás. Az iskola mint szervezet. A pedagógustársadalom sajátosságai. A tanulói közösség szervezeti felépítése, működése. Az esélyegyenlőség kérdései. Oktatáspolitikai, politika, szocializáció, nevelés. Értékek a társadalomban és a nevelésben.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; KOZMA TAMÁS: *Bevezetés a nevelésszociológiába*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001; valamint a kurzus során megadott ajánlott irodalmak.

NEVELÉS ÉS TÁRSADALOM AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

ÓPDNSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Nagy Krisztina

Tanegységi előfeltétel: Neveléstörténet (OPDNTN); Családpaszichológia (OPSCSPN)

A tanegység célja: A nevelés és társadalom összefüggéseit érintő aktuális kérdésekben a nevelésszociológiai ismeretek alkalmazása, vonatkozó empirikus vizsgálatok felkutatása, komparatív elemzése. A pedagógia jelenségeinek szociológiai és szociálpszichológiai szempontú elemzése és értékelése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az intézményes nevelés kapcsolatrendszerét, kölcsönhatását a társadalom más nagy alrendszerivel (gazdaság, kultúra, társadalom). Képes az iskolát és saját szerepét, tevékenységét a társadalmi folyamatokkal és kulturális sajátosságokkal összefüggésben értelmezni. Képes az egyén nevelését befolyásoló társadalmi és kulturális tényezők hatásmechanizmusainak elemzésére és értékelésére. Elkötelezett abban, hogy szakmai tevékenységének gyakorlásához felhasználja a tudományos kutatások tapasztalatait is.

Tematika: Társadalmi struktúra és nevelés-oktatás. Az iskola társadalma: a tantestület közössége, a tanulói társadalom sajátosságai. Az esélyegyenlőség értelmezése, megteremtésének lehetőségei. Oktatáspolitikai, politika, szocializáció, nevelés. Értékek a társadalomban és a nevelésben.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; KOZMA TAMÁS: *Bevezetés a nevelésszociológiába*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001; valamint a kurzus során megadott ajánlott irodalmak.

NEVELÉSELMÉLET

OPDNEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Pálvölgyi Ferenc

Tanegységi előfeltétel: Neveléstörténet (OPDNTN); Pedagógiai pszichológia (OPSPPN); Szociálpszichológia (OPSSZPN)

A tanegység célja: A nevelés elméleti alapjainak megismerésén keresztül a hallgató előtt nyilvánvalóvá váljon, hogy az ember – Isten örök terve szerint – olyan testi és szellemi természetű, felbecsülhetetlen értékű személyiség, aki a pedagógiai fejlesztés során, a nevelés folyamatában alkotja meg önmagát (saját személyiségbeli értékeit), hogy kitűzött céljait önmaga és közössége javára elérhesse.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelés tradicionális és modern koncepcióit és kellően tájékozott az emberi személyiség fejlesztésének szükségességéről, lehetőségeiről és útjairól. Képes a megismert nevelési módszerek alapján a gyermek nevelésének életkor-specifikus megtervezésére, irányítására és személyiségbeli kiteljesedésének támogatására. Elkötelezett a keresztény szellemű nevelés iránt, hogy ezáltal minden reá bízott gyermek felismerje önmagában saját értékeit és az Isten képmását.

Tematika: A pedagógia és a neveléstudomány. A pedagógiai antropológia és emberkép jelentősége. A nevelés fogalma és értelmezése. A katolikus nevelés dokumentu-

mai. Nevelés és szocializáció: Skinner, Parsons, Mead és Piaget elméletei. A nevelési célok funkciói, sajátosságai és sokszínűsége. A konstruktív életvezetés személyiségbeli feltételeinek kialakítása: az ösztönző-reguláló és a szervező-végrehajtó sajátosságocsoport. A nevelélméleti koncepciók modellezése: a comeniusi-herbarti és a reformpedagógiai alapmodell. Személyiségformálás a nevelés folyamatában: a direkt és az indirekt nevelői hatásrendszer. Támogató-útmutató és ellenkező hatást kiváltó nevelési módszerek. Nevelés nehezített körülmények között: fogatékosság, szegregáció és integráció, magatartászavarok. Iskola, egyház, állam: a köznevelés rendszere, a katolikus iskola működése. A modern pedagógia elemei a korszerű keresztény nevelésben.

Követelmény: Rendszeres és konstruktív részvétel az előadásokon. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: CSANÁD BÉLA: *Neveléstan*, Jel Kiadó, Budapest, 1995; BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelélmélet*, Osiris, Budapest, 2004; CZIKE BERNADETT (szerk.): *Bevezetés a pedagógiába*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

Ajánlott irodalom: TARJÁNYI ZOLTÁN: *Pedagógia*, 2. kötet, *Az ember személyi kibontakozása*, Szent István Társulat, Budapest, 1999; CSANÁD BÉLA: *Keresztény valláspedagógia*, Jel Kiadó, Budapest, 1996; SCHAFFHAUSER, FRANZ: *A nevelés alanyi feltételei*, Telosz, Budapest, 2000; NÉMETH ANDRÁS: *Nevelés, gyermek, iskola*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1997; BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; DOMBI ALICE – OLÁH JÁNOS – VARGA ISTVÁN (szerk.): *A nevelélmélet alapkérdései. Tanulmányok*, APC-Stúdió, Gyula, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN – TORGYIK JUDIT (szerk.): *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009; KRON, FRIEDRICH: *Pedagógia*, Osiris, Budapest, 1997.

NEVELÉSTÖRTÉNET

OPDNTN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Pálvölgyi Ferenc

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés a pedagógiába (OPDBPN); Fejlődéslektan (OPSFLN)

A tanegység célja: A pedagógiai gondolkodás fejlődésével összefüggő tények, jelenségek és folyamatok történeti jellegű vizsgálata annak érdekében, hogy a tanár szakos hallgató – a nevelés és az oktatás fontosabb koncepcióit megismerve – kelően differenciált szakmai látásmódot alakíthasson ki saját pedagógiai szemléletének formálásához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelés történetének korszakait, eseményeit, kiemelkedő személyiségeit és fontos iskolakoncepcióit. Képes a megismert fejlődési folyamatok, összefüggések kritikai elemzésére és ennek alapján reflektálni tud a jelenkor oktatással, neveléssel kapcsolatos eseményeire is. Elkötelezett a keresztény szellemiségű nevelésben és a korszerű pedagógiai módszerek használatában.

Tematika: Az ókori Kelet nevelése. Az antik görög-római nevelés. A korai kereszténység és a középkori Európa nevelése. A reneszánsz és a humanizmus pedagógiája. A reformáció és a katolikus megújulás pedagógiája. A felvilágosodás eszméinek hatása a nevelésre. A modern magyar nevelés kezdetei. A pedagógia mint önálló tudomány. A pozitivizmus hatása a pedagógiára. A reformpedagógia kialakulása és iskolakoncepciói. Iskolaügy és pedagógia a 20. század első felében Magyarországon. Magyar pedagógia 1945 után.

Követelmény: Rendszeres és konstruktív részvétel az előadásokon. A félév végén kollokvium.

Köztelvező irodalom: MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás; MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet szöveggyűjtemény*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás.

Ajánlott irodalom: SZENT ÁGOSTON: *Vallomások* (400k.), Szent István Társulat, Budapest, 1995 (<http://mek.oszk.hu/04100/04187/04187.pdf>); MIKÓ IMRE – CSEHI GYULA (szerk.): *Comenius válogatott írásai* (1623–1644), Kriterion, Bukarest, 1971; OROSZ LAJOS (szerk.): *Apáczai Csere János válogatott pedagógiai művei* (1653–1659), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 2003; ROUSSEAU, JEAN JACQUES: *Emil, avagy a nevelésről* (1762), Papyrus Book, Budapest, 1997; MONTESSORI, MARIA: *A gyermek felfedezése* (1926), Carthaphilus, Budapest, 2002; FINÁCZY ERNŐ: *Elméleti pedagógia* (1937), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 1995; MARCZELL MIHÁLY: *Neveléstan* (1938), Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2002; MÉSZÁROS ISTVÁN: *A katolikus iskola ezeréves története Magyarországon*, Szent István Társulat, Budapest, 2000; NÉMETH ANDRÁS – SKIERA, EHRENHARD: *Reformpedagógia és az iskola reformja*, Tankönyvkiadó, Budapest 1999; PUKÁNSZKY BÉLA: *A gyermekkor története*, MK Pedagógus Könyvek, Budapest, 2001.

NYÁRI KATEKETIKAI/PASZTORÁLIS GYAKORLAT

BAKPGYN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

BAKPGYE – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Mária

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés a nyári kateketikai/pasztorális gyakorlatba (BAKPGYN, BAKPGYE/E)

A tanegység célja: Lelkipásztori szemléletmódú részvétel egy egyházi ifjúsági szolgálatban, a témában tanultak alkalmazása, reflexió a szolgálat lefolyására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes az egyház ifjúsági szolgálatban való részvételre, szervezői és vezetői szerepben, közösségi attitűddel. Képes lelkipásztori szemszögből gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére ebben a folyamatban. Elkötelezettséget vállal egy konkrét program megvalósításáért, a rábízott fiatalokért. Felelősen vállalja az ifjúság körében végzendő missziót.

Követelmény: Aktív részvétel egy, a gyakorlatvezetővel előzetesen egyeztetett nyári ifjúsági táborban, majd ezt követően egy írásos beszámoló elkészítése. Értékelés módja: gyakorlati jegy a leadott gyakorlatbeszámoló alapján.

NYÁRI LEKGYAKORLAT (1 HÉT)

MTNYLGY, BANYLGYN, BANYLGY/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 0 KREDIT

Igazoló: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Egy csendes lelkigyakorlat keretében lehetőséget biztosítani az Úrral való találkozásra. Ezt szolgálják a lelkigyakorlat témái, a napi szentmise és zsolozsma, a szentségimádás, a lelkigyakorlatot vezető szerzetesekkel való személyes beszélgetés, valamint a gyónási lehetőség.

Tematika: A lelkigyakorlat általában. A csend szerepe. Idő az imára. Ima a Szentírás-sal. Ima a természetben. Találkozás Istennel az élettörténetemben, a krízisben és a szenvedésben, a kapcsolatokban, a teológia tanulásában. Küldetés a hétköznapokban.

Követelmény: Az első tanév után kell elvégezni és két oldal terjedelmű értékelést kell írni róla. A lelkigyakorlat előfeltétele a második évfolyamba lépésnek. Felmentést kapnak a lelkigyakorlat igazolójától a szerzetesek, akik saját közösségükben évi rendszeres lelkigyakorlaton vesznek részt.

AZ OKTATÁS AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

MAOAK/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Fekete Anna

A tanegység célja: Bővíteni a bevezetett etikaoktatással kapcsolatos ismereteket, tapasztalatokat, különös tekintettel a vallások és etikájuk megjelenésére a tanítás és nevelés területén, különböző (etika)tankönyvekben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a vallástudományok csoportjait, a vallások és etikájuk alapvető jellemzőit. Képes megszerzett ismeretei alapján megalapozott érveléssel párbeszédet folytatni. Keresi mások megértésének módját, elkötelezetten törekszik tudatosan segíteni a közös gondolkodást.

Tematika: 1. Tapasztalatok megvitatása. 2. A vallások világa, felosztása, vallástudományok csoportjai. 3. Homo religiosus – homo negligens. 4. Az ember és a szent, jó és rossz tudása. 5. Vallás és erkölcs. 6. A meghalás és halhatatlanság, az idők vége, a tettek értéke. 7–8. A görög-latin klasszikus kultúra értékei és a humanizmus, a morál vége és az etika visszatérése?

Követelmény: Aktív órai részvétel, beadandó dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KENDEFFY GÁBOR – KOPECZKY RITA (szerk.): *Vallásfogalmak sokfélesége*, Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan, Budapest, 2012; CUPITT,

DON: *Eltűnt istenek nyomában. A vallásosság jövője*, Kulturtrade, Budapest, 1997; CARRIÈRE, JEAN-CLAUDE et al.: *Beszélgetések az idők végezetéről*, Európa, Budapest, 1999; GIUSSANI, LUIGI: *A modern ember vallási tudata. A keresztény tapasztalat útján*, Vigilia, Budapest, 1994.

Ajánlott irodalom: ELIADE, MIRCEA: *Vallási hiedelmek és eszmék története*, 1–3. kötet, Osiris, Budapest, 1994–1996; SANTILLANA, GIORGIO DE – DECHEND, HERTHA VON: *Hamlet malma. Értekezés a mítoszokról és az idő szerkezetéről*, Pontifex, Debrecen, 1995.

OKTATÁSELMÉLET

OPDOEN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Svajcsikné Pál Bernadette

Tanegységi előfeltétel: Nevelésemélet (OPDNEN)

A tanegység célja: Elméleti tudást biztosítani az oktatásban megvalósítandó tervezési, szervezési, irányítási és értékelési folyamatok megvalósításához. A hallgató rendelkezék az oktatás folyamatára, a tanulási képességek fejlődésére vonatkozó elméleti tudással, ismerje a fejlődést biztosító didaktikai apparátust, a céltételezés folyamatát, a különböző tanítási stratégiákat, az értékelés módjait, az esélyegyenlőség biztosításának és a differenciálásnak a lehetőségeit. Legyen képes a pedagógia általános elméleti tételeit az oktatás feladataira alkalmazni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az oktatás célrendszerét, stratégiáit a pedagógiai értékelés módjait, a megfelelő tanulási-tanítási környezet kialakításának lehetőségeit, az értékelés különböző módjait. Képes az oktatáseméleti ismeretek alkalmazására az esélyegyenlőség és az egyéni különbségek figyelembevételével a teljes tanítási folyamat megtervezésére. Elkötelezetten törekszik elméleti tudása folyamatos bővítésére a reábizottak képességeinek maximális kibontakoztatása érdekében.

Tematika: Az oktatás fogalma. Az oktatás célrendszere: az oktatás tartalma, fejlesztendő készségek és képességek, attitűd formálása. Kompetenciák. A differenciálás szükségessége és lehetőségei. Az oktatás stratégiái (szervezési módjai, módszerei, eszközei). A pedagógiai értékelés. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek és gyermekcsoportok. Az alulteljesítő tehetségek és segítésük. A többszörös intelligencia figyelembevétele, a bennük rejlő lehetőségek kiaknázása.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: FALUS IVÁN: *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; ROEDERS, PAUL – GEFFERT ÉVA: *A hatékony tanulás titka. A hatékony tanítás és tanulás dimamikája*, Argumentum, Budapest, 2007; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben?*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002; NICHOLSON-NELSON, KRISTEN: *A többszörös intelligencia*, Szabad Iskoláért Alapítvány, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2010; OLLÉ JÁNOS – SZIVÁK JUDIT: *Mód – Szer – Tár*, Okker, Budapest, 2006.

ÓSZÖVETSÉG TEOLÓGIÁJA

MTOTN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MAOT/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

Tanegységi előfeltétel: Ószövetségi exegézis I. (MTOE1N) vagy Ószövetségi exegézis II. (MTOE2N)

A tanegység célja: A félév során a Héber Biblia/keresztény Ószövetség egyes kérdéseivel, teológiai megfogalmazásainak sokszínűségével és újraértelmezéseivel, valamint az ószövetségi gondolkodás alapvető dimenzióival foglalkozunk. Kísérlet teszünk néhány szentírási könyv teológiai vonatkozásainak vizsgálatára, illetve az exegézis eredményeire támaszkodva egy-egy átfogó témát követünk végig az ószövetségi Szentírásban (pl. monoteizmus, teremtés, kiválasztás, szövetség).

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Áttekintéssel rendelkezik Izrael eszmetörténetéről és ismeri Izrael irodalmi örökségét. Képes elhelyezni a kurzuson megjelenő ószövetségi gondolatokat az ókori Izrael eszmetörténetében és irodalmi örökségében. Elkötelezetten törekszik a Szentírás mélyebb megértésére.

Tematika: I. A Héber Biblia/Ószövetség zsidó és keresztény teológiája. II. Izrael népeinek sokszínű istentapasztalata.

Kötelező irodalom: MCKENZIE, JOHN L. – BROWN, RAYMOND E.: Az ószövetségi gondolkodás elemei, in Raymond E. Brown – Joseph A. Fitzmyer – Roland E. Murphy (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár*, 3. kötet, *Biblikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 407–452; RÓZSA HUBA: JHVH az egyetlen Isten. A monoteizmus Izrael vallástörténetében, in uő: *Isten a kezdet és a vég. Válogatott tanulmányok*, Szent István Társulat, Budapest, 2010, 209–275; SATTLER, DOROTHEA – SCHNEIDER, THEODOR: Istentan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 59–80 (a Bibliai alapok c. fejezet ószövetségi része).

Ajánlott magyar nyelvű szakirodalom: LÉON-DUFOUR, XAVIER (szerk.): *Biblikus Teológiai Szótár*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; További ajánlott szakirodalmat az előadásokon ismert az előadó.

ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I.

Tóra és Bölcsességi írások

MAOE1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: A Tóra és az Írások gyűjteményéből választott szakaszok exegetikai elemzésén keresztül bemutatni az Istenről, emberről, világról való korabeli gondolkodás sajátosságait, a szövegek szerkesztés- és hagyománytörténetét, a bibliai kifejezések tartalmi árnyalatait, az elbeszélések irodalmi jellemzőit és teológiai tartalmát, hatástörténetét.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a Kr. e. 10 – Kr. u. 1. századi bibliai szövegekben tükröződő gondolkodást Istenről, emberről, világról, történelemről, valamint a korabeli bibliai szövegek értelmezésének problémáit. Képes a bibliai elbeszélések elemző bemutatására, teológiai tartalmának kibontására, és azok kreatív feldolgozására különböző korosztályok részére. Elkötelezetten törekszik saját életében a Tóra szakaszaiban Isten, ember és világ iránt felismerhető tisztelet, valamint a bölcsességi iratok által képviselt vallási és erkölcsi eszmény megvalósítására.

Tematika: 1–2. Őstörténet: teremtés-elbeszélések, az emberi gyöngeség és isteni irgalom diptichonja, szövetségi elbeszélések, a P történelemszemlélete; 3–5. Pátriárka-történetek: a pátriárka-ciklusok műfaja, irodalmi jellemzői, hagyományai. Isteni kiválasztás, a választott nép önértelmezése – Ábrahám meghívása, szövetségi elbeszélések, aqéda; Kivonulás-hagyomány (Húsvét éjszakája és Tízparancsolat); 6–8. Bölcsességi írásokból néhány választott szakasz elemzése.

Követelmény: A félév során egy szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikópa önálló elemzése szakirodalom alapján. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Az órák során kivetített és jegyzetadatbázisban megtalálható vázlatok. MAZZINGHI, LUCA: *A Bölcsesség útja. Tanulmányok a Bölcsesség könyvéről*, Sapientia Főiskola – L'Harmattan, Budapest, 2016; A Bölcsesség szikrái (Luca Mazzinghi tanulmányai), *Studia Biblica Athanasiana* 15 (2014) 3–117; RÓZSA HUBA: *A Genézis könyve*, 1–2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2009–2011; THORDAY ATTILA: *A szövetség mint ajándék és elkötelezettség. Isten és ember szövetségkötése az ószövetségi írásokban*, Agapé, Szeged, 1996.

Ajánlott irodalom: BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Isteni bölcsesség, emberi tapasztalat. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia, Szeged, 2011. szeptember 8–10.*, JATEPress, Szeged, 2012; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Mózes törvénye, Krisztus törvénye. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia, Szeged, 2006. augusztus 27–30.*, JATEPress, Szeged, 2007; A témához kapcsolódó bővebb irodalomjegyzéket az előadások során kapnak a hallgatók.

ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.

Próféták és a Zsoltárok könyve

MTOE2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Ószövetségbe I-II. (MTBO1–2N)

A tanegység célja: A Próféták gyűjteményéből választott szakaszok exegetikai elemzésén keresztül bemutatni a különböző prófétai műfajok sajátosságait, az elbeszélések és a mögöttük rejlő tapasztalat összefüggéseit. Néhány zsoltár elemzésén keresztül megismertetni a zsoltárok műfaji és tartalmi gazdagságát, Izrael életében betöltött szerepét, valamint a keresztény olvasat háttérét és tartalmát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az Ószövetség Kr. e. 8–6. századi prófétai irodalma által közvetített vallási gondolkodást, a korabeli bibliai szövegek értelmezésének problémáit, a Zsoltárok könyve felépítését, a zsoltárműfajok jellemzőit

és a héber költészet eszközeit. Képes a történelmi események és a prófétai szövegekben tükröződő vallási gondolkodás összefüggéseinek felismerésére, valamint az egyes zsoltárok céljának, főbb teológiai gondolatainak szabatos megfogalmazására, és azokat egy-egy konkrét élethelyzettel kapcsolatba tudja hozni. Elkötelezetten törekszik a próféták példájában látható tanúságtevő életre szűkebb és tágabb környezetében, valamint a zsoltárokat olvasva az Istennel elmélyülő párbeszédre, felfedezve, hogy arra minden életállapot és élethelyzet alkalmas közeget kínál.

Tematika: 1–3. Prófétai meghívástörténetek (Iz; Jer; Ez). 4–5. Izajási messiási szövegek (Iz 7–12). 6–9. Ebed-JHWH énekek. 10–12. Néhány zsoltár exegézise.

Követelmény: A félév során aktív órai jelenlét. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: RÓZSA HUBA: Üdvösségközvetítők az Ószövetségben, Szent István Társulat, Budapest, 2001; SZABÓ MÁRIA: *A zsoltárok kincsei. Zsoltárfordítás nyelvi-filológiai jegyzetekkel. Válogatás a Zsoltárok I. könyvéből (1–41)*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; SZATMÁRI GYÖRGY: *A zsoltárok emberarca, Jeromos füzetek 47* (2002) 19–24; SZATMÁRI GYÖRGY: *Hatalmas tenger – tengernyi hatalom. A tenger átlényegülése a 69. zsoltárban, Pannonhalmi Szemle 19* (2010/2) 10–20.

Ajánlott irodalom: BEAUCHAMP, PAUL: *A zsoltárok világa*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2013; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Zsoltárok, himnuszok, imádságok. Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia, Szeged, 2008. augusztus 31. – szeptember 2.*, JATEPress, Szeged, 2009; BROWN, RAYMOND E. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár, 1. kötet, Az Ószövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2002; CZIGLÁNYI ZSOLT: *Történeti feliratok a Zsoltárok könyvében, Teológia 33* (1999/1–2) 6–13; ZAMFIR KORINNA: *Ószövetségi exegézis*, Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2008.

ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.

Próféták és a Zsoltárok könyve

MAOE2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: A Próféták és az Írások gyűjteményéből választott szakaszok exegetikai elemzésén keresztül bemutatni a különböző műfajok sajátosságait, az elbeszélések és a mögöttük rejlő tapasztalat összefüggéseit. Megismertetni a Zsoltárok gyűjteményének a héber Bibliában elfoglalt helyét és Izrael életében betöltött szerepét. Néhány zsoltár elemzésén keresztül bepillantást nyújtani a zsoltárok műfaji és tartalmi gazdagságába, azok újszövetségi megjelenésén keresztül megvilágítani a keresztény olvasat hátterét és tartalmát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a elemzett szövegek teológiai jelentőségét, kialakulását, fejlődését, és a felmerülő értelmezési problémákat. Képes az egyes perikópákat elsősorban ószövetségi kontextusukban látni, képes a szövegek elemző bemutatására és teológiai tartalmának kibontására az exegézis alapvető módszertani eszközeivel, megfelelően tud különbséget tenni egy szöveg különböző kialakulástörténeti fázisai között. Elkötelezett az Ószövetségnek mint önálló iratcsó-

portnak a megértése iránt, ugyanakkor nyitott arra, hogy a perikópákat későbbi hatástörténetük fényében is vizsgálja.

Tematika: 1. A negyedik Ebed-JHWH ének. 2. Ruth könyvének teológiai gazdagsága. 3–4. Néhány zsoldár exegézise.

Követelmény: A félév során aktív órai jelenlét. A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: DE ROSSI RAJA SDB: Milyen az Úr, aki Pásztor? A 23. (22.) zsoldár egezetikai válasza, *Sapientiana* 8 (2015/2) 1–15; OLÁH ZOLTÁN: „Sokakat igazzá tesz igaz szolgám, és bűneiket ő hordozza” (Iz 53,11), in Puskás Attila – Perendy László (szerk.): *A szenvedő ember Isten színe előtt*, Szent István Társulat, Budapest, 2014, 54–77; RÓZSA HUBA: „Igaz Szolgám sokakat megigazulttá tesz, és ő hordozta bűneiket” (Iz 53,11). Az Ebed-JHWH dalok irodalom- és tradíciótörténete, értelmezése, teológiája és hatástörténete, in uő: *Isten a kezdet és a vég. Válogatott tanulmányok*, Szent István Társulat, Budapest, 2010, 335–360; JUTTA HAUSMANN: *Ruth*, Új Mandátum, Budapest, 2006.

Ajánlott irodalom: SZABÓ MÁRIA: *A zsoldárok kincsei. Zsoldárfordítás nyelvi-filológiai jegyzetekkel. Válogatás a Zsoldárok I. könyvéből (1–41)*, Szent István Társulat, Budapest, 2013. A további ajánlott magyar nyelvű szakirodalmat az előadásokon ismerteti az előadó.

ÖKOLÓGIA, KÖRNYEZETVÉDELEM

EÖKEN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Szabó Ráhel OP

A tanegység célja: A hallgató megismerje az ökológiai válság fogalmát, aktualitását, valamint az ezzel kapcsolatos tudományos és politikai célkitűzéseket, törekvéseket, határozatokat (pl. ENSZ-jelentések, Párizsi Klímacsúcs, stb...). A hallgató bevezetést kap az ökológia tudományába, megismeri az idetartozó alapfogalmakat (ökoszisztémák, humánökológia...). Ökocentrikus vs. antropocentrikus megközelítések.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az ökológia aktuális problémáit, ökológiai nézeteket, tévedéseket, irányelveket. Képes átlátni az egyes ökológiai és környezetvédelmi álláspontokat, tisztában van a főbb irányvonalakkal, a kortárs politikai és tudományos törekvésekkel. Elkötelezett a környezettudatos viselkedésben és annak oktatásában, s maga is kész a szemléletváltásra, ha szükséges.

Tematika: Bevezetés az ökológia tudományába. Az ökológia korai története. Alapfogalmak, ökoszisztémák. Környezettörténet (az Öt Nagy Lépés), humánökológia. Az ökológiai probléma tudatosulása. Tipikus ellenvetések és tévedések. Tudományos és politikai irányvonalak, határozatok (Brundtland-jelentés, Párizsi Klímacsúcs).

Követelmény: Félév végéig a tárgyhoz kapcsolódó, de szabadon választott témában szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Félév során kiadott jegyzet; ZLINKSZKY JÁNOS: Környezet- és természetvédelem, *Vigilia* 81 (2016/5) 329–342; McNEILL, JOHN ROBERT: *Valami új a nap alatt. A 20. század környezettörténete*, Ursus Libris, Budapest, 2011; GYULAI IVÁN: *A bio-*

massza dilemma, Magyar Természetvédők Szövetsége, Budapest, 2007; JÁVOR BENEDEK (szerk.): *Felelősségünk a teremtett világért. Egyházi dokumentumok az ökológiai válságról*, Védegylet, Budapest, 2004, <http://www.vedegylet.hu/doc/felelossegunk.pdf>.

Ajánlott irodalom: FERENC PÁPA: *Laudato si' . kezdetű enciklikája közös otthonunk gondozásáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2015; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *Felelősségünk a teremtett világért: „Minden általa és érte teremtett...” A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a teremtett világ védelméről*, Szent István Társulat, Budapest, 2008.

ÖKUMENIZMUS

MTÖKN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal az ökumenizmus történetét, szerepét és jelentőségét a mai keresztény teológiában. Elemezzük a katolikus egyház ökumenikus dekrétumait, összehasonlítjuk az ökumenikus mozgalomban részt vevő felekezetek tanítását. Megvizsgáljuk, hogy milyen lehetőségek tárulnak fel az ökumenizmus mindennapi megélése kapcsán.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Betekintéssel rendelkezik az ökumenizmus történetébe, ismeri szerepét és jelentőségét a mai keresztény teológiában. Képes a katolikus egyház dokumentumainak és a keresztény felekezetek tanításának összehasonlító elemzésére, a mindennapi tapasztalatokból fakadó következtetések megfogalmazására. Törekszik az ökumené mindennapi megélésére, s a másik felekezet képviselője iránti nyitottsággal keresi az ennek során felmerülő kérdések lehetséges válaszait.

Tematika: 1. Mi az ökumenizmus? Bevezetés, fogalmi tisztázás; az ökumenizmus helye a teológián belül. 2. Vallásszabadság a mai magyar jogi szabályozásban. 3–4. Az ökumenizmus története. 5. Az ökumenizmus résztvevői. 6. Az ökumenizmus katolikus alapelvei és gyakorlata. 7. Az ökumenikus párbeszéd eredményei, egységmodellek. 8–9. A főbb teológiai kérdések ökumenikus szempontból. 10. A katolikus egyház ökumenikus dekrétumai. 11. Szezták és ökumenizmus. 12. Ökumenizmus és vallási pluralizmus. 13. Az ökumenizmus lehetőségei a mindennapi keresztény praxisban.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. Megadott témáról írásbeli reflexió beadása az utolsó előtti órán. Az órán elhangzottak és a megjelölt jegyzetek alapján a félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: DOLHAI LAJOS: *Bevezetés az ökumenizmusba. Katolikus nézőpontból*, Jel, Budapest, 2012; Unitatis Redintegratio. A II. Vatikáni Zsinat határozata az ökumenizmusról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2000, 239–269; II. JÁNOS PÁL: Ut Unum Sint enciklika az ökumenikus törekvésekről (1995), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 277–326; KERESZTÉNYEK EGYSÉGÉT ELŐMOZDÍTÓ PÁPAI TANÁCS: *II. Ökumenikus Direktórium*, Szent István Társulat, Budapest, 1996.

Ajánlott irodalom: KERESZTÉNY EGYSÉGITKÁRSÁG: Ökumenikus Direktórium a lelkipásztori instrukciója, k. n., Róma, 1983; HITTANI KONGREGÁCIÓ: *A Hittani Kongregáció „Dominus Iesus” nyilatkozata Jézus Krisztus és az Egyház egyetlen és egyetemes üdvözítő voltáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; KRÁNYI MIHÁLY: *Együtt az úton*. Ökumenikus és vallásközi párbeszéd, Szent István Társulat, Budapest, 2013; BÉKÉS GELLÉRT: Ökumenizmus, in Alszeghy Zoltán et al. (szerk.): *Teológiai vázlatok*, 5. kötet, *Tanulmányok a filozófia és a teológia köréből a II. Vatikáni Zsinat után*, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 7–73 (önálló kötetben: BÉKÉS GELLÉRT: Ökumenizmus, *Teológiai kiskönyvtár III/11.*, k. n., Róma, 1976.); O’HALLORAN, JAMES: *Keresztény kisközösségek*, PanPress, Budapest, 2000; *Jézus Krisztus, az élő víz hordozója. Keresztény reflexió a „New Age”-ről*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; ROSA, GIUSEPPE DE: *Vallások, szekták és a kereszténység*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; Dignitatis Humanae. A II. Vatikáni Zsinat nyilatkozata a vallásszabadságról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 485–506.

A PAPSÁG TEOLÓGIÁJA

MTPATN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Nobilis Máriaó

A tanegység célja: A papi lét és élet jellemzőinek bemutatása a pap alapvető kapcsolatai szerint Istennel, a presbitériummal és a hívők közösségével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a papi karakter és szolgálat értelmét az Egyház krisztusi küldetésének távlatában. Képes korunkra és saját életére alkalmazni annak következtetéseit. Elkötelezett a szolgálat végzésében és saját lelkületének folyamos alakításában.

Tematika: Papi identitás. A pap egyéni üdvösségtörténete. Meghívás és küldetés. A papi szerep szoros kapcsolata a krisztusi közösséggel. A pap feladatai. Egyetemes és szolgálati papság. Evangéliumi tanácsok. Az élet keresztjeinek elfogadása. Egyházmegye és szerzetesi lelkiség. Kapcsolat a főpástorral. Kapcsolat a presbitériummal. Hivatásbresztés. A szeretet elsődlegessége. A szentségek közvetítője. A közösség vezetője. Alázat és egyszerűség.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: BERAN FERENC: *Értük szentelem magam. A papság teológiája*, Szent István Társulat, 2010; *Presbyterorum ordinis. Határozat a papi szolgálatról és életről*, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2000, 571–603.

Ajánlott irodalom: VI. PÁL PÁPA: *Sacerdotalis caelibatus apostoli körlevele a papi celibátusról*, Amerikai Magyar Kiadó, Köln – Detroit – Wien, 1968; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Novo incipiente kezdetű nagycsütörtöki levél az egyház minden papjához*, in *II. János Pál pápa első enciklikája és levelei*, Szent István Társulat, Budapest, 1980, 145–177; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Pastores dabo vobis apostoli buzdítás a papképzésről korunk körülményei között*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 877–970; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A papi élet és szolgálat di-*

rektórium, Szent István Társulat, Budapest, 2009; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap, az ige hirdetője, a szentségek kiszolgáltatója és a közösség vezetője a harmadik évezred távlatában*, Szent István Társulat, Budapest, 1999; PÜSPÖKI SZINÓDUS: *A szolgálati pap-ság*, in *A papi szolgálat. Dokumentumok, tanulmányok, elmélkedések*, Opus Mystici Corporis, Bécs, 1974, 167–189; GRESHAKE, GIBBERT: *Pap vagy mindörökké*, Szent István Társulat, Budapest, 1985; STICKLER, ALFONS M.: *A klerikusi celibátus fejlődéstörténete és teológiai megalapozása*, Budapesti Központi Papnevelő Intézet, Budapest, 1994; valamint a következő folyóiratok: *Papi lelkiiség*, 1–4. évf.; *Presbyteri. Quaderni di spiritualità pastorale*, Trento; *Prêtres diocésains*, Paris.

A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI III.

PTSFH3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Révay Edit RSCJ

A tanegység célja: Mind a négy félévben félig strukturált és strukturált gyakorlatok keretében biztosít lehetőséget a különböző elméleti és gyakorlati ismeretek integrációjára, az önismeret fejlesztésére, hogy a hallgatók minél nagyobb jártasságot szerezzenek a lelkigondozói helyzetekben szükséges reflektív és önreflektív szemléletű munkamód terén.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkigondozás határterületeit. Képes a kliens igényei és saját kompetenciái differenciált reflexiójára. Képes érett etikai készséggel, diszkrécióval, elkötelezett humanitással az önálló és a közösségben végzett lelkigondozói szolgálatra. Tudatosan törekszik minél nagyobb jártasságra szert tenni az empátia, reflektivitás, önreflektivitás, integráló képesség, spontaneitás, kritika adása és fogadása terén.

Tematika: Igazodik a terepgyakorlat helyén megjelenő elméleti és gyakorlati kérdésekhez.

Követelmény: Szemináriumi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KÜBLER-ROSS, ELISABETH – KESSLER, DAVID: *Élet-leckék, Vigilia*, Budapest, 2002; KÜBLER-ROSS, ELISABETH: *A halál mint ragyogó kezdet*, Bioenergetic Kft., Budapest, 2012; BITÓ LÁSZLÓ – POLCZ ALAINE: *Az utolsó mérföld. Beszélgetés életről, halálról – testről és lélekről*, Jelenkor, Budapest, 2007.

A PASZTORÁLIS TANÁCSADÁS SPECIÁLIS FORMÁI ÉS HELYZETEI IV.

PTSFH4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: dr. Hórcsik Edit

A tanegység célja: Félig strukturált és strukturált gyakorlatok keretében lehetőséget biztosítani különböző elméleti és gyakorlati ismeretek integrációjára, az önismeret fejlesztésére, hogy a hallgatók minél nagyobb jártasságot szerezzenek a lelkigondozói helyzetekben szükséges reflektív és önreflektív szemléletű munkamód terén.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a lelkigondozás határterületeit. Képes a kliens igényei és saját kompetenciái differenciált reflexiójára. Képes érett etikai készséggel, diszkrécióval, elkötelezett humanitással az önálló és a közösségben végzett lelkigondozói szolgálatra. Tudatosan törekszik minél nagyobb jártasságra szert tenni az empátia, reflektivitás, önreflektivitás, integráló képesség, spontaneitás, kritika adása és fogadása terén.

Tematika: Minden félévben igazodik a terepgyakorlat helyén megjelenő elméleti és gyakorlati kérdésekhez.

Követelmény: A szeminárium keretében előírt feladatok határidőre történő teljesítése. Az ott végzett munka alapján rövid szemináriumi dolgozat elkészítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: Az órákon az elméleti kurzusokon elhangzottak gyakorlati alkalmazása a cél, ezért külön kötelező irodalmat nem igényel a kurzus.

A PASZTORÁLIS TANÁCSADÓ ÉS SZERVEZETFEJLESZTŐ LELKI EGÉSZSÉGE

PTSZFLE/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Kiscsoportban végzett gyakorlatok segítségével felkészíteni a hallgatókat a lelki egészséget támogató életvezetésre, valamint a tanácsadó munka pszichés megterhelésének feldolgozását segítő technikák alkalmazására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a hatékony megküzdési stratégiákat, az érzelmek kezelésének eszközeit. Képes a megszerzett ismereteket gyakorlatban is alkalmazni, egy lelki egészséget támogató életvezetést kialakítani. Elkötelezetten törekszik a lelkigondozói hivatás egészséges életvezetéssel, a kiégést megelőző lehetőségek alkalmazásával kísérő megvalósítására.

Tematika: A személyiség erőforrásai: hatékony megküzdési stratégiák és énvédő mechanizmusok; az érzelmek hatékony kezelése; spirituális és szubjektív jóllét; közeli kapcsolatok; humor. A segítő énképe, az önértékelés gondozása. A segítő irreális elvárásai önmagával szemben; irreális elvárások a segítővel szemben. A kiégés megelőzésének lehetőségei. A helper-szindróma. A szupervízió és az esetmegbeszélés szerepe.

Követelmény: Reflexió elkészítése a személyes mentálhigiénés állapotról. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: BAKÓ TIHAMÉR: *Töréspontok mentén. Fejezetek a szupervíziós munkából*, Psycho Art, Budapest, 2005; BOBAY KORNÉLIA: A Bálint-csoport, in Tózsér Endre (szerk.): *Az istenhit mint erőforrás*, Új Ember, Budapest, 2006, 187–208; HÉZSER GÁBOR: *Miért? Rendszerszemlélet és lelkigondozói gyakorlat*, Kálvin, Budapest, 1996 (a kiégésről szóló fejezet); PÉNZES ESZTER: *Segítők segítése – szupervízió*, Ursus Kft., Budapest, 1999; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása, *Embertárs* 4 (2006/3) 196–204; TÓZSÉR ENDRE (szerk.): *Ön-megvalósítás keresztény szemmel*, Új Ember, Budapest, 2006.

MTPA1N, BAPA1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

HPA1N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Perendy László SchP

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I. (METET1N, BAET1N), ill. Egyháztörténelem I-II. (HET1N); Filozófiatörténet I. (MTFT1N, BAFT1N, HFT1N)

A tanegység célja: A patrisztika kezdeti korszakának bemutatása, ismerkedés a kezdeti korszak legfontosabb műfajaival.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a korai egyház legfontosabb szerzőinek munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: Bevezetés; az apostoli atyák. A korai hitvallások. Didakhé. Hermasz Pásztor. Apokrif apokalipszisek, evangéliumok, akták és levelek. A II. századi görög apologéták. A gnoszticizmus főbb áramlatai. Szent Irenaeus. Az alexandriai teológiai iskola kezdetei. Órigenész. Tertullianus. Szent Cyprianus. Minucius Felix. Hippolütosz. Novatianus. Lactantius. Arius presbiter és Szent Athanasziosz pátriárka. Nagy Szent Baszileiosz. Nazianzoszi Szent Gergely. Nüsszai Szent Gergely.

Követelmény: A félév során beszámoló az egyéni kötelező olvasmányról. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Külön megbeszélés alapján kötelező olvasmány mintegy 50 oldalnyi szöveg a Vanyó László által szerkesztett Ókeresztény írók című sorozat megfelelő kötetéből.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház és irodalma*, Ókeresztény Írók 1., Szent István Társulat, Budapest, 1980; PAVIĆ, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ZDENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; VANYÓ LÁSZLÓ: *Ókeresztény írók lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 2004; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma I: Az első három század*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; Az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő kötetei.

BAPA1/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Szabolcs

Tanegységi előfeltétel: Egyháztörténelem I. (BAET1/E); Filozófiatörténet I. (BAFT1/E)

A tanegység célja: A patrisztika kezdeti korszakának bemutatása, ismerkedés a kezdeti korszak legfontosabb műfajaival.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a korai egyház legfontosabb szerzőinek munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: 1. A gnózis előzményei, kialakulása, megerősödése a kereszténység megjelenésével. Markion, Valentinosz, Bazilidész. 2. A Szentírás és a tanítóhivatal (apostoli utódlás, újszövetségi kánon, hit szabálya); az egyházi tanítóhivatal formái; a montanista mozgalom. 3. Az apostoli atyák: Római Szt. Kelemen, Antióchiai Szt. Ignác, Szt. Polikárp. A húsvéti és a monarchiánus vita. 4. Ismeretlen szerzőjű művek az apostoli atyák korában: Didakhé, Barnabás-levél, Hermasz Pásztor. Az ebből lezűrhető egyházfegyelmi, szervezeti és liturgikus rend. 5. Keresztényellenes polémia (Kelszosz, zsidóság, császárok 250-ig és utána). Az Egyház terjedése, okai. Apokrifek és pszeudoepigráfiák. Vértanúakták. 6. Az apologéták. Három irányú hitvédelem: szükségessége, gyakorlati és teológiai hatása. Szt. Jusztinosz. 7. Az antignosztikus polémia. Szt. Iréneusz. 8. Egyházfegyelmi és teológiai problémák a római egyházban. Hippolitosz. 9. Alexandriai Kelemen művei, teológiai, erkölcsi, pasztorális látásmódja. Nyitás a pogányság felé a filozófia által. 10. Órigenész élete, főbb művei. A Hexapla és a Peri arkhón. Vitatott teológiai nézetei. Rendszerezett dogmatika és teológiai alapfogalmak kidolgozása. 11. Tertullianus főbb művei, stílusa, apologetikus érvelése. Katolikus és montanista korszaka. 12. Szt. Cyprianus. Az észak-afrikai egyház helyzete a III. század első felében. A bukottak („lapsi”) problematikája. Ekkleziológiája.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház és irodalma*, Ókeresztény Írók 1., Szent István Társulat, Budapest, 1980; PAVIĆ, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ZDENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; Az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő kötetei.

PATROLÓGIA II.

MTPA2N, BAPA2N, HPA2N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Perendy László SchP

Tanegységi előfeltétel: Patrológia I. (MTPA1N, BAPA1N, HPA1N)

A tanegység célja: A patrisztika aranykorának és hanyatló korszakának bemutatása. A hallgatók képet nyernek arról, hogy a görög és latin nyelvű patrisztikai irodalom egymástól egyre inkább eltérő jellegzetességeket mutat ebben a korszakban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a késői korszak görög és latin szerzőinek életét, korát, műveit és munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányainak figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: 1. Az arianizmus elleni harc 1. szakasza (325–337). Áriusz tételei, támogatói. Az I. egyetemes zsinat és tételei; Nikomédiai Euszébiosz mesterkedései. Alexandriai Szt. Atanáz. 2. Az egyiptomi szerzetesség; Szt. Antal, Pakhómiosz, Makáriosz; a palesztinai, szíriai, kappadókiai és nyugati szerzetesség főbb sajátosságai. 3. Az arianista küzdelem 2. szakasza (337–361). Nikomédiai Euszébiosz mesterkedései. Helyi ariánus zsinatok. Alexandriai Szt. Atanáz és művei. Juliánosz aposztata. A donatista vita. Az arianizmus legyőzése (361–381). Vá lens mursiai püspök aknamunkája. Ankúrai Bazileiosz. A szemiaríanusok és ortodoxok összefogása. Szt. Meletiosz. Jeruzsálemi Szt. Kirillosz. A II. egyetemes zsinat. 4. Róma egyháza a IV. században, Damasus pápa. Szt. Hilarius, Jeromos, Ambrus. 5. A kappadókiai atyák: Nagy Bazileiosz, Nazianzi Gergely és Nisszai Gergely – életük, műveik és teológiájuk. 6. Aranyszájú Szt. János, lelkisége és művei. Nesztoriosz és Alexandriai Szt. Kirillosz vitája. Az antióchiai és alexandriai iskola. 7. A III. egyetemes zsinat és főbb döntései. A 433-as kiegyezési formula és következményei. 8. Szt. Ágoston, élete, művei, teológiai látásmódjának árnyoldalai. A pelagianista vita. 9. A Khalkedoni egyetemes zsinat és előzményei (rablózsinat). A khalkedoni formula az Ige megtestesülésének módjáról. Nagy Szt. Leó pápa. 10. A monofizita vita, hatása a birodalomra és a teológiai érvelésre (ediktumok). Jusztiniánosz császár. Az V. egyetemes zsinat. A „Három fejezet” és Vigilius pápa. Szt. Benedek. 11. A monotheletista és monornergista vita. A VI. egyetemes zsinat és előzményei. Szofróniosz jeruzsálemi pátriárka. Maximosz hitvalló. Nagy Szt. Gergely pápa. (Szent) Boéthius. 12. Az ikonrombolás kiindulási pontjai, gyakorlati megvalósítása. Az ikonisztelet teológiai tisztázása: A VII. egyetemes zsinat. Damaszkuszi Szent János.

Követelmény: A félév során beszámoló az egyéni kötelező olvasmányról. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: Külön megbeszélés alapján mintegy 50 oldalnyi szöveg az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő köteteiből.

Ajánlott irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház és irodalma*, Ókeresztény Írók 1., Szent István Társulat, Budapest, 1980; PAVIC, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ZDENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; VANYÓ LÁSZLÓ: *Ókeresztény írók lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 2004; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kordogmatörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház irodalma*, 2. kötet, A 4–8. század, Jel, Budapest, 2007; Az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő kötetei.

PATROLÓGIA II.

BAPA2/E – ESTI, I. FÉLÉV 3 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Szabolcs

Tanegységi előfeltétel: Patrológia I. (BAPA1/E)

A tanegység célja: A patrisztika aranykorának és hanyatló korszakának bemutatása. A hallgatók képet nyernek arról, hogy a görög és latin nyelvű patrisztikai irodalom egymástól egyre inkább eltérő jellegzetességeket mutat ebben a korszakban.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a késői korszak görög és latin szerzőinek életét, korát, műveit és munkásságát. Képes eligazodni – a fejlődés fő irányának figyelembevételével – az ókeresztény irodalomtörténet legjellegzetesebb képviselőinek irodalmi és tanbeli nézetei között. Képes értékelni az egyházatyák tanítását. Motivált a szisztematikus teológiai rendszerek elsajátítására.

Tematika: 1. Az arianizmus elleni harc 1. szakasza (325–337). Áriusz tételei, támogatói. Az I. egyetemes zsinat és tételei; Nikomédiai Euszébiosz mesterkedései. Alexandriai Szt. Atanáz. 2. Az egyiptomi szerzetesség; Szt. Antal, Pakhómiosz, Makáriosz; a palesztinai, szíriai, kappadókiai és nyugati szerzetesség főbb sajátosságai. 3. Az arianista küzdelem 2. szakasza (337–361). Nikomédiai Euszébiosz mesterkedései. Helyi arianus zsinatok. Alexandriai Szt. Atanáz és művei. Juliánosz aposztata. A donatista vita. 4. Az arianizmus legyőzése (361–381). Vá lens mursiai püspök aknamunkája. Ankürai Bazileiosz. A szemiarianusok és ortodoxok összefogása. Szt. Meletiosz. Jeruzsálemi Szt. Kirillosz. A II. egyetemes zsinat. 5. Róma egyháza a IV. században, Damasus pápa. Szt. Hilarius, Jeromos, Ambrus. 6. A kappadókiai atyák: Nagy Bazileiosz, Nazianzi Gergely és Nisszai Gergely – életük, műveik és teológiájuk. 7. Aranyyszájú Szt. János, lelkisége és művei. Nesztoriosz és Alexandriai Szt. Kirillosz vitája. Az antióchiai és alexandriai iskola. 8. A III. egyetemes zsinat és főbb döntései. A 433-as kiegyezési formula és következményei. 9. Szt. Ágoston, élete, művei, teológiai látásmódjának árnyoldalai. A pelagianista vita. 10. A Khalkedoni egyetemes zsinat és előzményei (rablózsinat). A khalkedoni formula az Ige megtestesülésének módjáról. Nagy Szt. Leó pápa. 11. A monofizita vita, hatása a birodalomra és a teológiai érvelésre (ediktumok). Jusztiniánosz császár. Az V. egyetemes zsinat. A „Három fejezet” és Vigilius pápa. Szt. Benedek. 12. A monotheletista és monornergista vita. A VI. egyetemes zsinat és előzményei. Szofróniosz jeruzsálemi pátriárka. Maximosz hitvalló. Nagy Szt. Gergely pápa. (Szent) Boéthius. 13. Az ikonrombolás kiindulási pontjai, gyakorlati megvalósítása. Az ikontisztelet teológiai tisztázása: A VII. egyetemes zsinat. Damaszkuszi Szent János.

Követelmény: A félév végén szóbeli vizsga.

Irodalom: VANYÓ LÁSZLÓ: *Az ókeresztény egyház és irodalma*, Ókeresztény Írók 1., Szent István Társulat, Budapest, 1980; PAVIĆ, JURAJ – TENŠEK, TOMISLAV ZDENKO: *Patrológia*, Agapé, Novi Sad – Szeged, 1997; VANYÓ LÁSZLÓ: *Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; Az Ókeresztény Írók című sorozat megfelelő kötetei.

PEDAGÓGIAI KUTATÁSOK

MAPDPK/E – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: A neveléstudományi kutatások alapvető módszereinek megismerésével és gyakorlati alkalmazásával felkészíteni a pedagógiai kutatások szakszerű kidolgozására, kialakítani a leendő pedagógusok kutató attitűdjét, fejleszteni problémafelismerő és -megoldó képességüket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik szakmai önállósággal, lényeglátással. Képes a problémák önálló és hatékony megoldására, a szakmai információforrások felkutatására, értelmezésére és felhasználására. Képes a gyakorlati munkáját érintő kutatásokban, fejlesztésekben való részvételre, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására pedagógiai tevékenysége során. Szaktárgya és a neveléstudomány kutatási módszereinek ismeretében fogékony a pedagógiai problémák felismerésére, elkötelezett azok szakszerű megoldására.

Tematika: A pedagógiai kutatás metodológiai kérdései (alapvető sajátosságok, jellemzők, folyamatok, stratégiák, módszerek, kutatásetikai problémák). A szakirodalom feltárása és feldolgozása (a szakirodalmi tájékozódás bázisai, forrásai, technikái, korszerű információkereső rendszerek). Kutatási stratégiák. A kutatás módszerei és eszközei (megfigyelés, kikérdezés, tesztek, dokumentum- és tartalomelemzés). A pedagógiai vizsgálatok matematikai statisztikai módszerei. A kutatási eredmények értelmezése és közlése (interpretáció, értékelés, kutatási beszámoló, publikáció). Gyakorlati kutatómunka.

Követelmény: A hallgatók pedagógiai tevékenységéhez kapcsolódó probléma vizsgálata. A kutatás bemutatása. A félév végén gyakorlati jegy.

Irodalom: BABBIE, EARL: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*, Balassi Kiadó, Budapest, 1995; NANSZÁKNÉ CSERFALVI ILONA: *Pedagógiai jelenségek vizsgálata. Metodikai gyűjtemény*, Tóth Könyvkereskedés és Kiadó, Debrecen, 1998; FALUS IVÁN (szerk.): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*, Műszaki Kiadó, Budapest, 2000; FALUS IVÁN – OLLÉ JÁNOS: *Statisztikai módszerek pedagógusok számára*, OKKER, Budapest, 2000; FÓNAI MIHÁLY – KERÜLŐ JUDIT – TAKÁCS PÉTER (szerk.): *Bevezetés az alkalmazott kutatásmódszertanba*, Pro Educatione Alapítvány, Nyíregyháza, 2002; GOLNHOFFER ERZSÉBET: *Az esettanulmány*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001; OROSZ SÁNDOR: *Mérések a pedagógiában*, Veszprémi Egyetem, Veszprém, 1995; SZABOLCS ÉVA: *Kvalitatív kutatási metodológia a pedagógiában*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.

PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA

OPSPPN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MAPSN/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel (osztatlan tanárképzésben): Fejlődéslélektan (OPSFLN); A személyiség működése (OPSSZMN)

A tanegység célja: Feltárni azokat a pszichológiai tényezőket, melyek az oktatói-nevelői munkában szerepet játszanak. A figyelem középpontjában a pedagógiai munka két főszereplője, a tanár és a tanulócsoporthoz áll, valamint a közöttük létrejövő komplex interakciók. Ezen elméleti tudás birtokában a hallgatók képessé válnak arra, hogy majdani oktató-nevelő munkájukat tudatosan, célirányosan és hatékony módszerek igénybevételével tervezzék.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az iskolai szocializációban szerepet játszó pszichológiai tényezőket és képes azok azonosítására. Elfogadja az egyéni

bánásmód, valamint a kiscsoportos irányítás szükségességét a nevelésben és képes annak alkalmazására. Birtokában van azoknak a módszereknek, amelyek a hatékony iskolai szocializáció feltételei és elkötelezett ezek megvalósításában.

Tematika: 1. A szocializáció elméleti kérdései: szinterei, szereplői, tanulási formái. 2. A pedagógus személyisége és a tanári szerep. 3. Tanárok hiedelmei és oktatói viselkedése 4. A tanári hatalomgyakorlás eszközei: tekintély, fegyelmezés, értékelés. 5. Amotiváció típusai, 6. Az intelligencia. 7. Aktivációs szint, fáradás és oktatásszervezés. 8. A tanulók közti egyéni különbségek jellemzői, megismerésük, bánásmód. 9. A speciális nevelési igényű tanulók segítése. 10. Tehetségtámogatás az iskolában. 11. Nemek szerepe az iskolában. 12. A szociometria módszere. Az iskola mint szervezet.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga. Nappali tagozaton további követelmény a félév közben egy szociometriai vizsgálat elvégzése.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Pedagógiai pszichológia*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: MÉSZÁROS ARANKA (szerk.): *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2004; N. KOLLÁR KATALIN – SZABÓ ÉVA (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*, Osiris, Budapest, 2004.

PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA SZEMINÁRIUM

MAPSPP/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel: A Pedagógiai pszichológia (MAPSNE) egyidejű felvétele.

A tanegység célja: A neveléslélektan és a szociálpszichológia tudományának elméleti megállapításai kiscsoportos feladatok, továbbá szituációs játékok segítségével a gyakorlat szintjén is tanulmányozhatóvá válnak.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Birtokában van a tanulói személyiség és a közösség fejlesztésére vonatkozó pszichológiai ismereteknek. Képes az elméleti pszichológiai ismeretek pedagógiai adaptációjára. Törekszik arra, hogy saját személyiségének és képességeinek ismeretében és azok elfogadásával tudatosan alakítsa nevelői attitűdjét.

Tematika: A Pedagógiai pszichológia (MAPSNE) előadáson szerzett ismeretek átültetése gyakorlatba.

Követelmény: Egy szociometriai vizsgálat elvégzése gyermekcsoportban. A félév végén gyakorlati jegy.

PEDAGÓGIAI REFLEXIÓ

Etikatanár, hittanár

MAPRET/E, MAPRH/E – ESTI, I., II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Dr. Nagy Krisztina, Dohány Edit, Fekete Anna, Körmendy Károly, Mervay Miklós

További leírást lásd: REFLEKTÍV PEDAGÓGIA

PEDAGÓGIATÖRTÉNET I-II.

MAPT1/E – Esti, I. félév, 2 kredit

MAPT2/E – Esti, II. félév, 2 kredit

Előadó: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: A pedagógiai gondolkodás fejlődésével összefüggő tények, jelenségek és folyamatok történeti jellegű vizsgálata annak érdekében, hogy a tanár szakos hallgató – a nevelés és az oktatás fontosabb koncepcióit megismerve – kellően differenciált szakmai látásmódot alakíthasson ki saját pedagógiai szemléletének formálásához.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a nevelés történetének korszakait, eseményeit, kiemelkedő személyiségeit és fontos iskolakoncepcióit. Képes a megismert fejlődési folyamatok, összefüggések kritikai elemzésére és ennek alapján reflektálni tud a jelenkor oktatással-neveléssel kapcsolatos eseményeire is. Elkötelezett a keresztény szellemiségű nevelésben és a korszerű pedagógiai módszerek használatában.

Tematika (I. félév): Az ókori Kelet nevelése. Az antik görög-római nevelés. A korai kereszténység és a középkori Európa nevelése. A reneszánsz és a humanizmus pedagógiája. A reformáció és a katolikus megújulás pedagógiája. A felvilágosodás eszméinek hatása a nevelésre.

Tematika (II. félév): A modern magyar nevelés kezdetei. A pedagógia mint önálló tudomány. A pozitívizmus hatása a pedagógiára. A reformpedagógia kialakulása és iskolakoncepciói. Iskolaügy és pedagógia a 20. század első felében Magyarországon. Magyar pedagógia 1945 után.

Követelmény: Rendszeres és konstruktív részvétel az előadásokon. A félév végén kollokvium.

Köztelvező irodalom: MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás; MÉSZÁROS ISTVÁN – NÉMETH ANDRÁS – PUKÁNSZKY BÉLA: *Neveléstörténet szöveggyűjtemény*, Osiris, Budapest, 2003, vagy későbbi kiadás.

Ajánlott irodalom (I. félév): SZENT ÁGOSTON: *Vallomások* (400k.), Szent István Társulat, Budapest, 1995 (<http://mek.oszk.hu/04100/04187/04187.pdf>); MIKÓ IMRE – CSEHI GYULA (szerk.): *Comenius válogatott írásai* (1623–1644), Kriterion, Bukarest, 1971; OROSZ LAJOS (szerk.): *Apáczai Csere János válogatott pedagógiai művei* (1653–1659), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 2003; ROUSSEAU, JEAN JACQUES: *Emil, avagy a nevelésről* (1762), Papirusz Book, Budapest, 1997; MÉSZÁROS ISTVÁN: *A katolikus iskola ezeréves története Magyarországon*, Szent István Társulat, Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom (II. félév): SZILASY JÁNOS: *A nevelés tudománya* (1827), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 1998; WESZELY ÖDÖN: *Bevezetés a neveléstudományba* (1923), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 1994; MONTESSORI, MARIA: *A gyermek felfedezése* (1926), Carthaphilus, Budapest, 2002; FINÁCZY ERNŐ: *Elméleti pedagógia* (1937), Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest, 1995; MARCZELL MIHÁLY: *Neveléstan* (1938), Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2002.

PLÉBÁNIAI ADMINISZTRÁCIÓ ÉS ÜGYVITEL

MTPLADN, BAPLADN, BAPLAD/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: Bevezetést nyújtani a plébánia adminisztratív, szervezeti és ügyviteli életébe, az irodai munkába, valamint eligazodást és némi gyakorlatot adni azokban az esetekben, amelyek a leggyakrabban előfordulnak.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániai iroda dokumentumait (anyakönyvek, hivatali akták stb.). Képes önállóan híveket fogadni, meghallgatni, alapvető eligazítást adni. Elkötelezett abban, hogy szerzetesi vagy világi plébánián az egyház szándéka szerint dolgozzék a hívek javára.

Tematika: 1. A plébánia mint „kis egyház”. A plébános személye, a káplán. 2. A magyar plébániák sajátosságai. 3. Városi és falusi plébánia. 4. A plébánia rétegződése (csoportok, lelkeségi mozgalmak, kórus, ministránsok, önkéntesek stb.). 5. A plébánia házának berendezése (ingatlanok, tulajdonviszonyok). 6. Az egyházközségi képviselőtestületi tanács. 7. Anyagiak: egyházi adó/önkéntes hozzájárulás, perselypénz, stóladíjak. 8. Adminisztráció: anyakönyvek, okmányok, hivatalos levelek, dokumentumok. 9. Az irodai élet (az iroda berendezése, archívum, könyvtár, pecsétek, biztonság stb.).

Követelmény: A félév során tevékeny jelenlét. A félév végén aláírás.

Irodalom: *Magyarországi Katolikus Egyházközségek Általános Szervezeti Szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1984; *Egységes Katolikus Anyakönyvezési Szabályzat*, Szent István Társulat, Budapest, 1988.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT

BAPLGYN, BAPLGYE – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

Tanegységi előfeltétel: A Plébániai gyakorlat bevezetése I. (BAPLGYB1N), ill. Plébániai gyakorlat bevezetése (BAPLGYB/E) teljesítése, valamint nappali tagozaton a Plébániai gyakorlat bevezetése II. (BAPLGYB2N) párhuzamos felvétele.

A tanegység célja: Részvétel egy plébánia lelkipásztori életében, majd reflexió a szolgálat lefolyására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes közösségi attitűddel az egyház plébániai szolgálatába való építő bekapcsolódásra. Képes lelkipásztori programban gondolkodni és ennek érdekében gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére. Elkötelezett és felelős résztvevője a plébániai program megvalósításának. Felelősen vállalja az egyház missziójában való közreműködést.

Követelmény: A Plébániai gyakorlat bevezetése I. kurzuson kapott szempontokat követve aktív részvétel nappali tagozaton 2 hét, esti tagozaton 1 hét időkeretben egy, a gyakorlatvezető által kijelölt plébánia életében, majd ezt követően egy beszámoló elkészítése. Ennek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE

BAPLGYB/E – Esti, I. félév, 2 kredit

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

Tanegységi előfeltétel: Nyári kateketikai/pasztorális gyakorlat (BAKPGY/E)

A tanegység célja: A félévközi gyakorlatuk során plébániai lelkipásztori munkába bekapcsolódni készülő hallgatók előzetes elméleti és gyakorlati felkészítése a plébániai pasztoráció sajátosságaira és az abban való tudatos, gyümölcsöző részvételre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét. Képes arra, hogy pasztorális szemléletmóddal bekapcsolódjon a plébániai életbe. Elkötelezett a plébániai lelkipásztorkodásban való hivatásszerű részvételre.

Tematika: 1. A hallgatók korábbi tapasztalatainak felmérése. 2–3. A plébánia az egyház életében. 4–5. Világi szolgálata a plébániai közösségben. 6–7. Lelkipásztori reflexió, tervezés és döntéshozatal a plébániai közösségben. 8. A gyakorlatra kijelölt plébániák sajátosságai.

Követelmény: Részvétel az interaktív felkészülésben a kurzus során. Egy kijelölt pasztorális témájú mű elolvasása és olvasónapló vagy órai beszámoló készítése megadott szabályok szerint. A félév végén aláírás.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *Rendelkezés néhány olyan kérdésben, mely világi hívőknek a lelkipásztori szolgálatában való együttműködéséből fakad*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *A világi személyek lelkipásztori tevékenységének szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1986; ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS: *A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

Ajánlott irodalom: FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap mint a plébániai közösség pásztora és vezetője. Instrukció*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; KESZELI SÁNDOR: *Pasztorális tervezés*, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2014; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a plébániai lelkipásztorkodásban*, Lámpás, Abaliget, 1996.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE I.

BAPLGYB1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

Tanegységi előfeltétel: Nyári katechetikai/pasztorális gyakorlat (BAKPGYN)

A tanegység célja: A félévközi gyakorlat során plébániai lelkipásztori munkába bekapcsolódni készülő hallgatók előzetes elméleti és gyakorlati felkészítése a plébániai pasztoráció sajátosságaira és az abban való tudatos, gyümölcsöző részvételre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét. Képes arra, hogy pasztorális szemléletmóddal bekapcsolódjon a plébániai életbe. Elkötelezett a plébániai lelkipásztorkodásban való hivatásszerű részvételre.

Tematika: 1–2. Reflexió a nyári gyakorlat lefolyására, tapasztalatainak elemzése. 3. Feladattípusok a közösségben, a lelkipásztori munkatárs feladatkörének alaptípusai (közösségszervezési, adminisztratív, liturgiavezetési, programszervezési). 4. A feladattípusok ellátásához szükséges készségek. 5. A lelkipásztori reflexió elvei és gyakorlata. 6–7. Tervezés és döntéshozatal a krisztusi közösségben. 8. A lelkipásztor lelki és közösségi életének egyes kérdései. 9. A gyakorlatra kijelölt plébániák sajátosságai.

Követelmény: Egy kijelölt pasztorális témájú mű elolvasása és olvasónapló készítése megadott szabályok szerint. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *Rendelkezés néhány olyan kérdésben, mely világi hívőknek a lelkipásztorok szolgálatában való együttműködéséből fakad*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA: *A világi személyek lelkipásztori tevékenységének szabályzata*, Szent István Társulat, Budapest, 1986.

Ajánlott irodalom: FERENC PÁPA: *Evangelii gaudium kezdetű apostoli buzdítása a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és a világi híveknek az evangélium hirdetéséről a mai világban*, Szent István Társulat, Budapest, 2014; II. JÁNOS PÁL PÁPA: *Novo Millennio Ineunte apostoli levél*, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 565–599; KLÉRUS KONGREGÁCIÓJA: *A pap mint a plébániai közösség pásztora és vezetője. Instrukció*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; JÁLICUS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda Kiadó, Kecskemét, 2014 (vagy korábbi kiadás: Prugg Verlag, Eisenstadt, 1979).

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT BEVEZETÉSE II.

BAPLGYB2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Nobilis Márió

Tanegységi előfeltétel: A Plébániai gyakorlat (BAPLGYN) egyidejű felvétele.

A tanegység célja: A félévközi gyakorlatuk során plébániákon zajló lelkipásztori munkába bekapcsolódott hallgatók tapasztalataira való reflexió segítése, az átéltek értékelése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a plébániát mint a lelkipásztorkodás alapegységét. Képes lelkipásztori szemszögből gyümölcsözően reflektálni saját és mások tevékenységére. Elköteleződik az evangelizációban. Felelősen vállalja a lelkipásztori munkában való részvétel által megkívánt, önállóságot igénylő döntéshelyzeteket, valamint a közös tervezésben, megvalósításban és értékelésben való együttműködést.

Tematika: Reflexió a plébániai gyakorlatra, tapasztalataink elemzése.

Követelmény: Szóbeli beszámoló szemináriumi formában a kéthetes gyakorlat tapasztalatairól, és annak írásbeli beadása. Ezek alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ORSZÁGOS LITURGIKUS TANÁCS: *A világi lelkipásztori kiségtők kézikönyve*, Szent István Társulat, Budapest, 2003; DOBOS LÁSZLÓ: *Világiak a plébániai lelkipásztorkodásban*, Lámpás, Abaliget, 1996.

Ajánlott irodalom: CORDÉS, PAUL JOSEF: *A lelket ki ne oltátok. Karizmák és újra-evangelizálás*, Országos Lelkipásztori Intézet, Budapest, 1993; TARJÁNYI ZOLTÁN: *Misekalauz*, Igen – Új Ember, Budapest, 2000.

PORTFÓLIÓ

MAP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 5 KREDIT

A tanegység célja: A portfólió célja az, hogy a hallgató meggyőzően bizonyítsa, hogy tanári tevékenységét a szakmai tudatosság és szakszerűség jellemzi, valamint, hogy a tanári kompetenciák mentén önállóan, kreatív módon mutassa be a fejlődését tükröző dokumentumokat.

Követelmény: A gyakorlatról összefoglaló dolgozatot (portfóliót) szükséges készíteni, és ezt az erre a célra szervezett külön alkalom során meg kell védeni. A portfólió tartalmazza mindazokat a dokumentumokat, amelyeket a hallgató a tanítási gyakorlatai során készített, és amelyek szakmai kompetenciái fejlettségét, fejlődését tükrözik.

A portfólióban elhelyezendő fontosabb szakmai anyagok:

- A szakmai életút bemutatása, a hittanár-nevelőtanár/erkölcsstan- és etikatanár szakon eltöltött féléves gyakorlat helye, jelentősége a hallgató szakmai pályafutásában.
- A csoportos gyakorlat során készített dokumentumok.
- Az egyéni gyakorlathoz kapcsolódó dokumentumok:
 - az iskola/tanulócsoporthoz sajátosságainak bemutatása;
 - a hospitált óráról készített jegyzőkönyvek;
 - a féléves gyakorlat során készített tematikus terv(ek);
 - a féléves gyakorlat során a hallgató által megtartott órákra készített óravázlatok az önértékelő reflexiókkal;
 - a féléves gyakorlat keretében megtartott egyik óráról készített felvétel;
 - tanórán kívüli tevékenységek dokumentációja reflexiókkal;
 - mentortanár táblázatos és szöveges értékelése;
 - diákok által készített értékelések;

– az egyéni kompetenciák fejlődésének összefoglaló értékelése.

- Összegző reflexió: a féléves munka értékelése, önreflexió a hallgató szakmai fejlődéséről.
- A portfólióban a hallgató egyéni döntése alapján elhelyezhető továbbá minden olyan kiegészítő szakmai dokumentum, amelyről a hallgató úgy gondolja, hogy szakmai fejlődését mutatja. (Fontos ezekhez magyarázatot kapcsolni: hogyan segítette a dokumentumban bemutatott tevékenység a hallgató tanári kompetenciáinak fejlesztését?)

A portfóliót nyomtatott és elektronikus formában (cd) 1 példányban kell beadni, mel-
lékelni kell hozzá a hallgató által megtartott hittan- és/vagy etikaóra felvételét.

A portfólióvédés során a hallgatók prezentáció keretében mutatják be a gyakorlat
során végzett munkájukat. A beadott portfólióról és a portfólióvédés során nyújtott
teljesítményükről szóbeli visszajelzést és egy komplex jegyet kapnak a bizottságtól.
A kapott érdemjegy a diplomajegy részét képezi. Az értékelés alapját az önelemző
képesség színvonala, a fejlődés mértéke, a szakmaiság megléte vagy hiánya képezi.

A portfólióval kapcsolatos elvárásokról a hallgatók a félév elején a gyakorlattal kap-
csolatos tájékoztatón és a reflektív pedagógiai szemináriumon kapnak további tájé-
koztatást.

A portfólió beadásának határideje: Az őszi szemeszterben: **2017. január 7.**
szombat; a tavaszi szemeszterben: **2017. május 27.** szombat.

A portfólióvédés időpontja: Az őszi szemeszterben: **2017. január 21.** szombat; a
tavaszi szemeszterben: **2017. június 24.** szombat.

Az önelemzést segítő segédanyagok, ajánlott szakirodalom: FALUS IVÁN – KIMMEL
MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE PPK Neveléstudományi Intézet,
Budapest, 2009; KOTSCHY BEÁTA: *Útmutató a hittanárképzés tanítási gyakorlataihoz a
hallgatók és a mentorok számára*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Neve-
léstudományi Intézet, Budapest, 2011.

PROPEDEUTIKA

Anyanyelvi kritériumtárgy osztatlan rendszerű tanárképzésben

OPRN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: A tanári hivatás gyakorlásához szükséges anyanyelvi kompeten-
cia fejlesztése és mérése. Szakterületi és általános műveltség körébe tartozó témákon
keresztül felkészíteni egy-egy kérdés szóbeli és – forrásokra korrekt módon hivat-
kozó – írásbeli kifejtésére. A stílus, az érvelés és vitakészség fejlesztése. Bevezetni a
hallgatókat a keresztény hit és etika alapvető irodalmának (egyházi dokumentumok,
kézikönyvek, lexikonok, gyűjteményes kötetek, folyóiratok) használatába, hit- és eti-
kai kérdések közelítésének általános módszertanába.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az alapvető szakirodalmat és a tudo-
mányos írásbeliség formai, technikai követelményeit. Tisztában van a magyar helyes-
írás szabályaival és kellően gazdag szókincssel rendelkezik. Képes egyes kérdésekhez

megfelelő forrásokat felkutatni és azokat korrekt, kritikai módon használni. Képes adott témában megfelelő stílusban, érvekre alapozva, szabatosan kifejezni véleményét. Elkötelezetten törekszik az önművelésre, műveltsége bővítésére, anyanyelvünk pontos, igényes használatára.

Tematika: Az alapvető szakirodalom: lexikonok, kézikönyvek, folyóiratok, elektronikus források használata. Különböző írásbeli műfajok – rezümé, recenzió, tanulmány – megismerése. A dolgozatírás módszertana: témaválasztás; a dolgozat felépítése; idézetek, hivatkozások alkalmazása; megfelelő irodalom összeállítása és az irodalomjegyzék formai és tartalmi követelményei. Helyesírás és nyelvhelyesség. Szókincs és stílus (szóbeli, írásbeli kifejezőeszközeink). Szakszókincs, idegen szavak és kifejezések, nyelvi játékok. Témakifejtés, érvelés, vita.

Követelmény: A félév során szóbeli és írásbeli feladatok elkészítése, valamint az egyes alkalmakon tevékeny részvétel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: *Dolgozatírási szabályzat*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2013. További kötelező irodalom és a félév során elkészítendő feladatok jegyzékét az első órán kapják meg a hallgatók. További irodalmat, amennyiben egy-egy téma megkívánja, a kurzus során kapnak a hallgatók.

PROPEDEUTIKA GYAKORLAT

MTPRGYN, BAPRGYN, BAPRGY/E – NAPPALI, ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Bevezetni a hallgatókat teológiai témák alapvető irodalmának (kézikönyvek, lexikonok, gyűjteményes kötetek, folyóiratok) használatába, teológiai kérdések közelítésének általános módszertanába. Felkészíteni egy-egy téma – forrásokra korrekt módon hivatkozó – írásbeli kifejtésére.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az alapvető teológiai szakirodalmat és a tudományos írásbeliség formai, technikai követelményeit. Képes egyes kérdésekhez megfelelő forrásokat felkutatni és azokat korrekt, kritikai módon használni. Elkötelezetten törekszik a kinyilatkoztatás mélyebb megismerésére, kész szembesülni önmaga és mások kérdéseivel, igyekszik az egyes kérdésekre az egyház hagyományait tisztelő, a tudományok újabb eredményire figyelő választ keresni.

Tematika: Az alapvető teológiai szakirodalom bemutatása. Lexikonok, kézikönyvek, folyóiratok, elektronikus források használata. Különböző írásbeli műfajok – rezümé, recenzió, tanulmány – megismerése. A dolgozatírás módszertana: témaválasztás; a dolgozat felépítése; idézetek, hivatkozások alkalmazása; megfelelő irodalom összeállítása és az irodalomjegyzék formai követelményei.

Követelmény: A félév során írásbeli feladatok elkészítése és az egyes alkalmakon tevékeny részvétel. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: *Dolgozatírási szabályzat*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2013. További kötelező irodalom és a félév során elkészítendő feladatok jegyzékét az első órán kapják meg a hallgatók.

Ajánlott irodalom: ECO, UMBERTO: *Hogyan írjunk szakdolgozatot?* Kairosz, Budapest, 2002; FERCSIK ERZSÉBET: *Dolgozatírás – felsőfokon*, Krónika Nova, Budapest, 2002; GYURGYÁK JÁNOS: *Szerzők és szerkesztők kézikönyve*, Osiris, Budapest, 2005.

PROPEDEUTIKA PROSZEMINÁRIUM

MTPRPN, BAPRPN, BAPRP/E – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Fejleszteni a hallgatók szóbeli és írásbeli kifejezőképességét, valamint bemutatni a katolikus egyház alapvető tanítását. Rövid tanulmányokkal, cikkekkel találkoztatva gyakoroltatni a lényeg kiemelését, egy téma szóbeli és írásbeli összefoglalását. Megismertetni a Katolikus Egyház Katekizmusát.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szóbeli és írásbeli megnyilatkozás alapvető formáit és technikáit, ismeri a katolikus hit tartalmát. Képes szabadon választott, valamint előre megadott témával kapcsolatban véleményt formálni, s azt érthetően, érvekkel alátámasztva kifejtetni. Képes az egyház hagyományának fényében életére és hitére reflektálni. Elkötelezett önmaga művelésében és képességeinek fejlesztésében, hogy eljövendő hivatására igényesen készülve talentumait az egyház életében és küldetésében hatékonyan kamatoztassa.

Tematika: Szövegértés, lényeg kiemelése. Jegyzetelés, vázlat, olvasónapló. Vallomás – hitvallás. Egyház. Találkozások a Szentírással. Liturgia és szentségek. Egyházi év. Élet és ima.

Követelmény: A félév során írásbeli feladatok elkészítése és az egyes alkalmakon tevékeny részvétel. A félév végén aláírás.

Kötelező irodalom: *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013; További kötelező irodalom és a félév során elkészítendő feladatok jegyzékét az első órán kapják meg a hallgatók.

Ajánlott irodalom: OLASZ PÜSPÖKKARI KONFERENCIA: *Az igazság megszabadít benneteket. Fel nőttek katekizmusa*, Don Bosco, Budapest, 2000; MARTINI, CARLO MARIA: *A hit kockázata. Éjszakai beszélgetések Jeruzsálemben*, Kairosz, Budapest, 2009; *Dolgozatírási szabályzat*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2013.

PSZICHODRÁMA III–IV.

PTSZFPD3/E – ESTI, I. FÉLÉV, 5 KREDIT

PTSZFPD4/E – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Góczán-Szabó Ildikó, Martosné Dulácska Csilla

A tanegység célja: A stúdium célja a hallgatók önismeretének fejlesztése. Ennek során a hallgatók segítséget kapnak ahhoz, hogy jelen tevékenységük és mindennapi életük akadályait, nehézségeit vagy megterhelő múltbeli élményeiket a pszichodráma módszereivel, a csoport támogató segítségével újra átélve feldolgozzák.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A pszichodráma foglalkozások nem konkrét kompetenciák fejlesztését tűzik ki célul, hanem az egyes kompetenciák fejlődését gátló tényezőket mintegy láthatóvá teszik és szinte „eltávolítják” a fejlődés útjából. Így összességében az egyes tantárgyakban meghatározott valamennyi kompetencia fejlődését elősegítik (lásd pl. Gyakorlatkísérő szeminárium kompetenciáinak leírását). A pszichodráma üléseken olykor a bibliodráma is előkerül, mely a bibliai jelenet átéléssel a hit személyesebbé tételét és mélyebb integrációját teszi lehetővé, így segítve elő a csoport tagjainak fejlődését.

Tematika: A csoport tematikáját – a pszichodráma módszerének megfelelően – mindig a csoporttagok által behozott nehézségek, problémák, kérdések határozzák meg, merülnek fel azok az élet bármely területén. Azzal dolgozunk tehát, ami a hallgatókat leginkább foglalkoztatja, vagyis, ami a legtöbb pszichikus energiájukat köti le és így vonja el hivatásbeli, munkahelyi, családi szerepeik betöltésétől vagy attól, hogy a képzés során megfelelő teljesítményt nyújtsanak.

Követelmény: A pszichodramatikus üléseken történő megjelenés. A félév végén a jelenlétet aláírás igazolja.

PSZICHOLÓGIA A GYERMEKVÉDELEMBEN

GYPSZGY – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Fehérné dr. Mészáros Ágnes

A tanegység célja: A gyermekvédelmi ellátásba bekerülő gyermekek pszichés jellemzőinek megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a leggyakoribb pszichés problémákat. Képes a problémák felismerésére és kezelésére együttműködve a szülővel, gyermekkel, szakemberekkel. Elkötelezett a gyermekek lelki egészségének gondozásában.

Tematika: 1–2. A pszichológiai szemlélet érvényesülése a gyermekvédelemben. Történelmi előzmények: reformpedagógiai törekvések a XX. század elején (Nagy László, Nemes Lipót). A hatvanas évek igényei és törekvései. A differenciált hálózat létrehozása és a pszichológiai csoport megalakulása a fővárosi Gyermekvédő Intézetben (1968). A jó diagnózis mint az eredményes korrekció és sikeres terápia feltétele. Diagnózis a gyermekvédelemben. 3–4. A fejlődés fogalma, feltételei. Egyéni különbségek a fejlődésben (retardáció, regresszió, akceleráció). A gyermekvédelmi szakellátásba beutalt gyerekek személyiségjellemzői 2002–2005. A személyiségkorrekció módjai. 5–6. Mentális retardáció a fejlődés különböző szakaszaiban. A csecsemő- és kisgyermekkorai fejlődés anomáliái. Fejlődési ártalmak és elkerülésük lehetőségei. A gyermekotthonokban élő gyerekek iskolaérettségi szintje. A lassú pszichés fejlődés korai felismerésének jelentősége az iskolaérettség szempontjából. A prepubertás és ifjúkori mentális fejlődés. Életmód és egészségi állapot összefüggései. 7–8. Az érzelem fogalma. Az érzelmi fejlődés szakaszai és jellegzetességei. Az érzelmi fejlődés főbb problémái a gyermekotthonokban. Kapcsolati zavarok. 9–10. Nevelőszülőnél élő gyermekek pszichés problémái. Családi rizikótényezők. Külső rizikótényezők (neve-

lési, oktatási intézmények ártalmait, kortárs csoportok, szubkultúrák). Az eredményes reszocializáció feltételei.

Követelmény: Az előadások és a kötelező irodalmak tartalmának ismerete. Személyiségjellemzés, diagnózis és javaslat készítése. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: FEHÉRNÉ DR. MÉSZÁROS ÁGNES (összeáll.): *Pszichológia a gyermekvédelemben*, szemelvénygyűjtemény, amelyet az előadó közvetlenül juttat el a hallgatókhoz.

Ajánlott irodalom: 1–2. DICKMANN MÁTYÁS: A Fővárosi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet (GYIVI) története, in Molnár László (szerk.): *Tegnap – ma – holnap a fővárosi gyermekvédelemben. A Fővárosi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet 50. éves jubileumára*, Okker – Fővárosi Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat, Budapest, 2005; 3–4. LAZÁR IMRE: Fejlődéslélektan. Fejlődésmodellek. Kötődésselmélet és személyiségmodellek, in Kopp Mária – Berghammer Rita (szerk.): *Orvosi pszichológia*, Medicina, Budapest, 2005, 165–214; GERGELY FERENC: *A magyar gyermekvédelem története 1867–1991*, Püski, Budapest, 1997; VECZKÓ JÓZSEF: *Gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai nézőpontból. Társadalmi, család- és gyermekérdekek*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2007, 26–54.

PSZICHOLÓGIA SZEMINÁRIUM

EPSZSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók megismertetése az erkölcsös viselkedés pszichológiai meghatározóinak jellemzőivel, fejlődésével és fejlesztési lehetőségeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A hallgató ismeri az ember moralitására vonatkozó klasszikus és modern pszichológiai elméletek megállapításait. Ezen elméleti ismeretek birtokában képes arra, hogy tanítványai erkölcsi fejlődését a fejlettségi szintjükhöz igazodó ismeretek és módszerek segítségével támogassa. Elkötelezett abban, hogy saját erkölcsi viselkedésével hiteles modellként álljon a tanulók előtt.

Tematika: 1. Az erkölcsös viselkedés definíciói és pszichés feltételei. 2. Az erkölcsi szabályok elsajátításának módjai 3. Az erkölcsi ítéletek fejlődési menete Piaget szerint. 4. Az erkölcsi ítéletek fejlődési menete Kohlberg szerint. 5. Erkölcsi dilemmák megoldása a különböző fejlettségi szinteken. 6. Felettes-én és lelkiismeret. 7. Az empátia. 8. A szégyen. 9. A büntudat. 10. Az önszabályozási képesség összetevői. 11. Az önkontroll fajtái és folyamata. 12. Az önkontroll fejlesztése. 13. Az önmeghatározás-elmélet. 14. Az erkölcsi szocializáció összetevői.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Az erkölcsi fejlődés és nevelés lélektana*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *Vallás és emberi magatartás*, PPKE, Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007.

REFLEKTÍV PEDAGÓGIA

Etikatanár, hittanár

PEDAGÓGIAI REFLEXIÓ

Etikatanár, Hittanár

MARPET/E, MARPH/E, MAPRET/E, MAPRH/E – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Dohány Edit, Fekete Anna, Körmendy Károly, Mervay Miklós, Szentváry-Lukács Erika

A tanegység célja: A reflektív gondolkodással kapcsolatos elméleti ismeretek és a pedagógiai tevékenység megfigyelési és elemzési módszereinek elsajátításával és gyakorlatban való alkalmazásával képessé tenni a hallgatót a gyakorlótanítás során szerzett tapasztalatainak és saját teljesítményének szakszerű elemzésére és értékelésére, segíteni a kritikus és pozitív pontok meghatározásában, a fejlődés/fejlesztés irányainak kijelölésében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismer néhány módszert a tanítási óra pedagógiai és pszichológiai elemzésére. Képes saját munkája szakszerű elemzésére, felismeri a hittanóra/etikaóra egyes jelenségei közti összefüggéseket, kölcsönhatásokat. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni. Felismeri az egyéni tanítási gyakorlat és a reflektív elemzés jelentőségét szakmai fejlődésének folyamatában. Képes kollégái fejlődését észrevételeivel segíteni és elkötelezett az ilyen segítő együttműködés iránt.

Tematika: A gyakorlat során szerzett egyéni pedagógiai tapasztalatok elemzése. A tanításra vonatkozó tapasztalatok a tervezés, a megvalósítás és az utólagos elemzés-értékelés folyamatára egyaránt kiterjednek. A gyakorlat során a hallgató elemzi és értékeli, hogy a főiskolán elsajátított elméleti tudását hogyan tudta alkalmazni a gyakorlatban. Melyek azok a területek, ahol megerősítette előzetes tudását? Melyek azok, ahol hiányosságokat vagy ellentmondást tapasztalt az elméletben tanultak és a gyakorlatban tapasztaltak között? Milyen módot talált az ellentmondás feloldására?

Követelmény: Aktív részvétel a szemináriumi csoport (online és tantermi keretek között folytatott) munkájában. Felvétel készítése egy saját hittanóráról és/vagy etikaóráról elemzés céljából. A reflektív gondolkodás, tevékenységelemzés tapasztalatainak szakszerű felhasználása az önálló szakmai fejlődésről készített portfólióban. A félév végén minősített aláírás.

Kötelező irodalom: SZIVÁK JUDIT: *A reflektív gondolkodás fejlesztése*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003; FALUS IVÁN – KIMMEL MAGDOLNA: *A portfólió*, Gondolat Kiadói Kör – ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN: Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében, in Falus Iván – Báthory Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*, Osiris, Budapest, 2001, 213–234; SZIVÁK JUDIT: *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002.

MARPD/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pálvölgyi Ferenc

A tanegység célja: A pedagógiai reformelképzelések tanulmányozásán keresztül megértetni a pedagógus szerepének szükségszerű változásait és felfedeztetni az oktatás módszertani sokszínűségének lehetőségeit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb reformpedagógiák kialakulásának társadalmi hátterét, nevelésfilozófiai felfogását, pedagógiai és pszichológiai szemléletét, valamint didaktikai-metodikai sajátosságait. Képes a hagyományos és a modern iskolakoncepciók ismeretében saját pedagógiai eszköztárát a változó oktatási és nevelési igényeknek megfelelően összeállítani és továbbfejleszteni. Elkötelezett a nevelés és oktatás módszereinek folyamatos megújítására, s ezen keresztül a keresztény pedagógia korszerű eszközökkel történő művelésére.

Tematika: A reformpedagógiai koncepciók kibontakozásának történeti háttere. A gyermektanulmány és a kísérleti pedagógia. Korai reformpedagógiák. A reformpedagógia mint a társadalmi elidegenedés ellenkultúrája. A reformpedagógiák valóságos dimenziói. Montessori játékpedagógiája és „kozmosz nevelése”. A steineri antropozófia és a Waldorf-iskola. A Jena-terv mint a közösségben és a közösség által megvalósuló nevelés. A funkcionális munkára és a szabad önkifejezésre épülő Freinet-pedagógia. Alternatív iskolakoncepciók. Reformpedagógiai módszerek alkalmazása a hit- és etikaoktatásban.

Követelmény: A félév során szemináriumi dolgozat vagy projektmunka és prezentáció készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: NÉMETH ANDRÁS – SKIERA, EHRENHARD: *Reformpedagógia és az iskola reformja*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1999; PÁLVÖGYI FERENC: A reformpedagógia vallásos dimenziói, *Iskolakultúra* 15 (2005/9) 38–49.

Ajánlott irodalom: PUKÁNSZKY BÉLA – ZSOLNAI ANIKÓ: *Pedagógiák az ezredfordulón. Szöveggyűjtemény*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1998; NÉMETH ANDRÁS (szerk.): *Reformpedagógia-történeti tanulmányok. Európai kölcsönhatások, nemzeti sajátosságok*, Osiris, Budapest, 2002; GÁL PÉTER: *A New Age keresztény szemmel*, Szent István Társulat, Abaliget, 2010; MONTESSORI, MARIA: *A gyermek felfedezése*, Carthaphilus, Budapest, 2002; PETERSEN, PETER: *A kis Jena-Plan*, Osiris – Magyar Reformpedagógiai Egyesület Jenaplan Munkacsoport, Budapest, 1998; STEINER, RUDOLF: *A nevelés művészetének szellemi-lelki alaperői*, Genius Kiadó, Budapest, 2013; FREINET, CELESTIN: *A Modern Iskola technikája*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1982.

BARE1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bóna Judit

A tanegység célja: A helyes beszédtechnikához, felolvasáshoz kapcsolódó elméleti és gyakorlati ismeretek átadása. Felkészíteni, hogy pontos artikulációval, megfelelő tempóval és hangerővel, érthető módon tudjanak beszédet tartani, oktatni, kommunikálni. A hallgatók megtanulhatják, hogyan küzdhető le a lámpaláz, illetve melyek a nonverbális kommunikáció legfontosabb eszközei.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a hangképzés biológiai alapjait, illetve a saját beszédének jellemzőit. Képes érthetően, tisztán artikulálni, figyelni a helyes levegővételre, illetve a szupraszegmentális elemek (például hangsúly, hangerő, tempó, dallam) adekvát használatára. Elkötelezett a kulturált, szép beszéd használata iránt.

Tematika: 1. A beszédtechnika és a beszédművelés fogalma; a beszéd élettani alapjai; a beszédállapot felmérése. 2. A helyes beszédlégzés. 3. A hangindítás és a hangzás. 4. A magán- és mássalhangzók képzése. 5. A hangkapcsolatok; a hangképzési bázis. 6. A hangerő és a hangsúly. 7. A hangfekvés, a beszéd dallama. 8. A tempó, a ritmus és a beszédszünet. 9. A szöveg feldolgozása. 10. A nonverbális kommunikáció a nyilvános beszéd során. 11–13. Komplex beszédtechnikai gyakorlatok.

Követelmény: A félév során aktív részvétel az órákon. A megbeszéltek alkalmazására egy-egy szöveg feldolgozása és felolvasása a megadott szempontok alapján. Beszámoló a félév során feladott rövid cikkek tartalmából. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: THOROCZKAY MIKLÓSNÉ: *Beszédtechnikai gyakorlókönyv*, Holnap Kiadó, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: GÓSY MÁRIA: *Fonetika, a beszéd tudománya*, Osiris, Budapest, 2004, egyes fejezetek.

RETORIKA II.

RETORIKA

Anyanyelvi kritériumtárgy osztatlan rendszerű tanárképzésben

BAREZS, OREN - NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Bóna Judit

A tanegység célja: A sikeres nyilvános beszéd alapjainak megismertetése. Megtanítani, hogyan kell hatásosan, meggyőzően felépíteni egy beszédet, hogyan lehet jól érvelni, illetve hogyan ismerhető fel a manipuláció. Az órákon számtalan helyzetgyakorlatot, érvelési feladatot próbálunk ki, a szónoklást otthoni felkészüléssel és az órákon való rögtönzéssel gyakoroljuk.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb retorikai alapfogalmakat, a logikus érvelés szabályait. Képes a retorikai gondolkodásra, álláspontjának meggyőző érvekkel való alátámasztására, illetve a manipuláció felismerésére. Képes a retorikai szabályoknak megfelelő beszédet írni. Megfelelő előadói készségekkel rendelkezik.

Tematika: 1. A retorika tudománya (tárgya, feladata, módszerei, felosztása, társtudományai). A retorikai szituáció. Az anyaggyűjtés és az illőség. 2. A szónoki beszéd fajtái és azok jellemzői. Az eszményi szónok, a szónok feladatai. 3. A szónoki beszéd

részei: a bevezetés és a befejezés. 4. A szóközi beszéd részei: az elbeszélés, a kitérés és a részelés. A társalgási maximák és a beszéderények. 5. A szóközi beszéd részei: a bizonyítás és a cáfolás. Az érvek fajtái és elrendezése. A meggyőzés folyamata, a meggyőző szöveg szerkezete. 6. Érvelési hibák. Manipuláció. 7. Az alkalmi beszédek. 8. A rögtönzés. 9–12. Beszédgyakorlatok.

Követelmény: A félév során aktív részvétel az órákon. A rögtönzött/előre megírt beszéd(ek) megtartása. Rövid teszt az elméleti anyagból. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: ADAMIK TAMÁS: Retorika, in Király István et al. (szerk.): *Világirodalmi lexikon*, 11. kötet, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989, 624–637; ARISZTOTELÉSZ: *Rétorika*, Thelosz, Budapest, 1999 (különös tekintettel az I. és a III. könyvre); BABITS MIHÁLY: Irodalmi nevelés. Egy tantárgy filozófiája tanulók számára, in uő: *Esszék, tanulmányok*, 1. kötet, Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1978, 87–99; GRICE, H. PAUL: A társalgás logikája, in Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.): *Nyelv – kommunikáció – cselekvés*, Osiris, Budapest, 1997, 213–227.

Ajánlott irodalom: ACZÉL PETRA: *Retorika. A szóból épült gondolat. Gyakorlókönyv*, Krónika Nova, Budapest, 2001; ACZÉL PETRA: *Új retorika. Közélet, kommunikáció, kampány*, Kalligram, Pozsony, 2009; ADAMIK TAMÁS – A. JÁSZÓ ANNA – ACZÉL PETRA: *Retorika*, Osiris, Budapest, 2004; QUINTILIANUS: *Szónoklattan*, 1–2. kötet, Kalligram, Pozsony, 2008; RUDAS JÁNOS (szerk.): *Delfi örökösei. Önismereti csoportok. Elmélet, módszer, gyakorlatok*, Animula, Budapest, 1999; WACHA IMRE: *A korszerű retorika alapjai*, 1–2. kötet, Szemimpex, Budapest, 1994.

RÍTUS

MTRITN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Pákozdi István

A tanegység célja: A papságra készülő szerzetesek felkészítése a szentmise bemutatására és a szentségek kiszolgáltatására.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szentmise állandó és változó részeit. Képes a szentmise méltó bemutatására és a szentségek megfelelő kiszolgáltatására. Elkötelezett művelője a liturgiának.

Tematika: A résztvevők egymást követően próbacelebrálnak.

Követelmény: A Miskolc-ismereite. Konkrét ünnepi alkalom levezetésének modellezése és annak kritikája. A félév végén aláírás.

Irodalom: *Miskolc-ismereite*, Szent István Társulat, Budapest, 1991; *Római Miskolc-ismereite*, Szent István Társulat, Budapest, 2009.

ROMOLÓGIA ROMOLÓGIA I–II.

CSRO/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

GYRO1 – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

GYRO2 – ESTI, II. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Szabóné Dr. Kármán Judit

A tanegység célja: A család- és gyermekvédelmi képzésben részt vevő hallgatók romológiai ismereteinek bővítése, a szakemberek felkészítése a legnagyobb létszámú hazai kisebbséggel való sikeres együttműködésre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a cigányság szociális, mentális helyzetét, e státus mögötti okokat tudatosítja, ezáltal képes nagyobb empátiával, segítő attitűddel fordulni ezen etnikum felé. A cigányság hagyományainak, szokásainak megismerése magyarázatot ad a gyakori kérdésekre: „miért viselkednek így?“, „miért és hogy tudnak így élni?“, „miért nem tudnak kiemelkedni?“ E kérdések megválaszolása hozzájárul a félelmek, előítéletek csökkenéséhez, az aktív, eredményes és kölcsönös kommunikáció kialakulásához. A roma/cigány családok felépítésének, működésének, sajátosságainak megismerése lehetővé teszi a szakemberek számára a hatékonyabb, célzottabb együttműködést. Elkötelezett a cigány gyermekek családon belüli – gyakran a többségi társadalomtól eltérő – szocializációjának, szociálpszichológiai fejlődésének mélyebb megértése és a cigányság integrálódásának segítése iránt.

Tematika: 1. A cigányság eredete, rövid története, megjelenésük Európában és hazánkban. 2. A magyarországi roma/cigány népesség (lélekszám, összetétel; csoportok, rétegek, földrajzi elhelyezkedés, főbb jellemzők). 3–4. A hazai cigányság jelenlegi oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi helyzete (okok és következmények). 5. A roma/cigány családok összetétele, működése, főbb vonásai a szegényrétegtől a polgári, értelmiségi rétegig. 6. A cigányság szokásai, hagyományai – gyermekváltás, születés, keresztelő, halál, gyász, temetkezés, pomána. 7. Etnikus kultúra és szegénykultúra a 21. század elején a cigányság körében. 8. A roma/cigány gyermekek családon belüli szocializációja a különböző csoportokban, rétegekben, a többségi társadalom elvárásai, az eltérő szocializáció következményei. 9–10. Családgondozás, gyermekvédelem a roma/cigány családokban. 11. Asszimiláció, szegregáció, integráció. 12. Az előítélet és rasszizmus kialakulásának okai, megelőzése, „kezelése“. 13–14. A hazai cigányság integrálódásának útja; többség és kisebbség feladatai, oktatási, jogi, gazdasági, egyházi válaszok.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A magyarországi roma/cigány értelmiség historiográfiája, helyzete, mentális állapota*, Gondolat, Budapest, 2012; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: De kik is vagyunk? Ba kon vi sám? Da sijnyé nyisz noj?, *Vigilia* 76 (2011/3) 162–170; Őszintén a „cigánykérdésről“, *Embertárs* 8 (2010/2) 179–189; valamint www.jezsuita.hu.

Ajánlott irodalom: DÜL GÉZA: Krisztus „Cigányország útjain“. Cigánypasztoráció Magyarországon, *Vigilia* 67 (2002/9) 667–677; FARKAS ENDRE (szerk.): *Gyerekcigány. Pedagógiai tanulmányok*, Interes, Budapest, 1994; FORRAY R. KATALIN (szerk.): *Ciganológia – romológia*, Dialóg Campus, Budapest – Pécs, 2000; MICHAEL, STEWART S.: *Daltestvérek. Az oláh cigány identitás és közösség továbbélése a szocialista Magyarországon*, MTA Szociológiai Intézet – Max Weber Alapítvány – T-Twins, Budapest, 1994; *Őszintén a cigányokról. Szabóné Kármán Judit romológussal beszélget Naszádi Kriszta*, Harmat,

Budapest, 2012; SZÉKELY JÁNOS: *Cigány népismeret*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; valamint www.szabonekarmanjudit.hu /Ajánlott könyvek.

További ajánlott irodalom (GYRO1–2): SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *Családgondozás-krízisprevenció. Cigány családok gondozása*, Medicina, Budapest, 2004; SZABÓNÉ KÁRMÁN JUDIT: *A roma/cigány népesség helyzete*, in Kopp Mária (szerk.): *Magyar lelkiállapot 2008*, Semmelweis, Budapest, 2008, 415–427.

SEGÍTŐ KAPCSOLAT ÉS TANÁCSADÁS

CSSKT/E, GYSKT – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Áttekintést adni a segítő kapcsolatban megvalósuló sajátos tanácsadás jellegéről, folyamatáról és a tanácsadó szükséges képességeiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a segítő kapcsolat és tanácsadás elméleti alapjait. Képes felismerni a segítő kapcsolat és tanácsadás gyakorlati jelentőségét a tanári munkában. Elkötelezett a segítés és tanácsadás szakmai követelmények szerinti végzésére.

Tematika: A segítő kapcsolat sajátossága, dinamikája és a tanácsadói (konzultáns) attitűd.

Követelmény: A félév során esettanulmány készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. Pasztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002, 25–52, 109–112; ROGERS, CARL RANSOM: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000, Budapest, 2004, 73–96.

Ajánlott irodalom: SAJGÓ SZABOLCS et al. (szerk.): *Pszichológusok és teológusok az emberről*, Katolikus Pszichológusok Baráti Köre – Faludi Ferenc Akadémia, Budapest, 2004; EGAN, GERARD: *A segítő készségek fejlesztése. Gyakorlatok és munkafüzet A Képzett segítő című könyvhöz*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009; GEREVICH JÓZSEF (szerk.): *Közösségi mentálhigiéné*, Animula, Budapest, 1997; KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *A segítő helyzethez kapcsolódó saját élmények feltárása és feldolgozása*, *Embertárs* 4 (2006/3) 196–204.

A SEGÍTŐ KOMMUNIKÁCIÓ ALAPJAI

BASKAVE – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a segítő kapcsolat és segítő beszélgetés pszichológiai dinamikáját. Az órák keretében lehetőség nyílik a segítő beszélgetésben használt alapvető készségek bemutatására, gyakorlására is.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: A segítő kapcsolat elméleti és gyakorlati ismereteinek megszerzése. Képes segítő kapcsolat kialakítására és empátiás kommu-

nikációra. Elkötelezett a kompetenciájába tartozó esetekben a segítség szakmai követelmények szerinti végzésére.

Tematika: A segítő kapcsolat nemspecifikus hatásmechanizmusai. A személyközpontú irányzat a pszichológiában (Carl Rogers). Empátia, feltétel nélküli elfogadás, kongruencia. Visszatükrözés. A konzultációs folyamat azonnali és hosszú távú, integrált hatásai. A segítő személyisége.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: JÁLICIS FERENC: *Testvéreink hite*, Korda Kiadó, Kecskemét, 2014; ROGERS, CARL RANSOM: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000, Budapest, 2004, 73–96; TRINGER LÁSZLÓ: *A gyógyító beszélgetés*, Semmelweis Egészségtudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Budapest, 2003; MEARNIS, DAVE – THORNE, BRIAN: *A személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás a gyakorlatban*, Oriold és Társai, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: SAJGÓ SZABOLCS et al. (szerk.): *Pszichológusok és teológusok az emberről*, Katolikus Pszichológusok Baráti Köre – Faludi Ferenc Akadémia, Budapest, 1996; BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Testvéreink szolgálatában. A pasztorálpszichológiáról mindenkinek*, Új Ember, Budapest, 2002, 25–52, 109–112; PINTÉR GÁBOR: *Személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás*, in Kulcsár Éva (szerk.): *Tanácsadás és terápia*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2009, 79–110; EGAN, GERARD: *A segítő készségek fejlesztése*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2011.

SPECIÁLIS HELYZETŰ CSALÁDOK

GYSHCS – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: Megismertetni a speciális helyzetű családok pszichológiai működésének sajátosságaival és a helyzetükből adódó problémákkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az adott célcsoport működésének pszichológiai hátterét. Képes a problémák szakszerű elemzésére, megértésére. Elkötelezett abban, hogy hatékony segítséget nyújtson az érintett családoknak.

Tematika: Az egyszerűs családok: a leányanya családja, az özvegy családja, az elváltak családja. Az apa szerepe a gyermekek fejlődésében. Az újrահázasodott családok. A nevelőszülői családok. Az örökbefogadó családok.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Speciális helyzetű családok*, jegyzet.

SPECIÁLIS SZÜKSÉGLETŰ GYERMEKEK

GYSSZGY – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Fehérné dr. Mészáros Ágnes

A tanegység célja: A speciális szükségletű gyermekek típusainak, pszichés jellemzőinek megismertetése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Felismeri a különböző speciális szükségleteket. Képes és elkötelezett arra, hogy a rászoruló gyermekeket a legmegfelelőbb ellátásba irányítsa, együttműködve a szülővel, gyerekekkel, és az ellátó rendszer tagjaival.

Követelmény: Az előadások és a kötelező irodalmak tartalmának ismerete. A félév végén kollokvium.

Tematika: 1–2. A speciális szükségletű gyermekek köre. A definiálás elvi szempontjai (pedagógiai, orvosi, biokémiai definíciók, jogalkotó, adminisztratív meghatározások: GYVT, 58. §. 1. bk.). A hazai gyermekvédelmi speciális ellátások kialakulásának folyamata, a gyermekotthonok differenciálódásától az egyéni ellátásig. Diagnózis, elhelyezés. Fővárosi, régiós és szakmai problémák. 3–4. A különleges ellátást igénylők köre (tartósan beteg, fogyatékos, életkor miatt speciális ellátást igénylő). A gyermek befogadása a speciális ellátásba. A speciális gyermekotthonból való kikerülés. 5–6. Tanulási és magatartási nehézségek okai és tünetei. Hogyan bánjunk a TMN-gyerekekkel? A diszlexia mint a problémákör vezető tünete. 7–8. A hiperkinetikus zavar. A szenvedélybetegség fogalma, hatása a személyiségfejlődésre. Drogos fiatalok kezelésének lehetőségei a gyermekotthonokban. 9–10. Az antiszociális és bűnelkövető fiatalok személyiségállapotának jellemzői, terápiájuk a szakellátásban.

Kötelező irodalom: FEHÉRNÉ DR. MÉSZÁROS ÁGNES (összeáll.): *Speciális szükségletű gyermekek*, szemelvénygyűjtemény, amelyet az előadó közvetlenül juttat el a hallgatókhoz.

Ajánlott irodalom: FARKAS MARGIT: *Hiperaktivitás és figyelemzavar*, Vadaskert Kórház és Szakambulancia, Budapest, 2008; *A speciális ellátás Módszertani munkacsoportjának tanulmánya a speciális ellátásról*, Fővárosi Módszertani Gyermekvédelmi Szakszolgálat, Budapest, 2011.

SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA I.

MTST1N, BAST1N – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: A tárgy célja, hogy a hallgatók elméleti és gyakorlati segítséget kapjanak lelki életük elmélyítéséhez, hogy megtanuljanak kapcsolatot teremteni egyéni lelki életük és teológiai tanulmányaik között, hogy hitük ne csak értelmi síkon mozgó ismeret legyen és ne csak ebben a dimenzióban gyarapodjék teológia tanulmányaik során, hanem egyre jobban élletté váljék.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény lelki élet és tapasztalat alapjait és sajátos jellemzőit, emberi alapjait és útjait. Képes reflektálni saját és mások lelki tapasztalataira. Alakítja lelki életét mint istenkapcsolata és keresztény hivatása forrását, és másokat is segít ebben.

Tematika: Az emberre mint Istennel életközösségre hívott emberre tekintve megismerkedünk a spirituális teológia és a keresztény lelkiség mibenlétével. A „találkozás” fogalmának segítségével beszélünk az Istennel való találkozás útjairól és akadályairól

(lelkivezetés, az önzés és önközpontúság leírása, átfordulás az önzés és önközpontúság világából az istenközpontú életbe, a bűnből az erényesbe).

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHÜTZ, CHRISTIAN (szerk.): *A keresztény szellemiség lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 1993 (megadott szócikkek); GRÜN, ANSELM: *Lelkünk erőforrásai*, Jel Kiadó, Budapest, 2010; GARADNAY BALÁZS: *A keskeny út öröme és járhatósága. A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004 (megadott részek); LOUF, ANDRÉ: *Uram, taníts meg minket imádkozni*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2008; MERTON, THOMAS: *Lelkivezetés és elmélkedés*, Prugg Verlag, Eisenstadt 1974 (újabb kiadása: Márton Áron Kiadó, Budapest, 1989); VARGA IMRE KAPISZTRÁN (összeáll.): *Spirituális Teológia I.*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: FARKASFALVY DÉNES: *A lelki élet teológiája*, Agapé, Szeged, 2000; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai. A vallásos megtapasztalás lélektana*, Agapé, Szeged, 2000.

SPIRITUÁLIS TEOLÓGIA II.

MTST2N, BAST2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: A tárgy célja, hogy a hallgatók elméleti és gyakorlati segítséget kapjanak lelki életük elmélyítéséhez, hogy megtanuljanak kapcsolatot teremteni egyéni lelki életük és teológiai tanulmányaik között, hogy hitük ne csak értelmi síkon mozgó ismeret legyen és ne csak ebben a dimenzióban gyarapodjék teológia tanulmányaik során, hanem egyre jobban élétté váljék.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a keresztény imádáság alapelemeit és útját, a keresztény lelki élet és tapasztalat alapjait és sajátos jellemzőit, emberi alapjait és útjait. Képes reflektálni saját és mások lelki tapasztalataira. Alakítja lelki életét mint istenkapcsolata és keresztény hivatása forrását, és másokat is segít ebben.

Tematika: A „találkozás” fogalmának segítségével beszélünk az Istennel való találkozás útjairól és akadályairól. Arról, hogy ki találkozik (önismereti témák) kivel (istenképek) és hogyan (az imádság és fejlődésének útja)?

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHÜTZ, CHRISTIAN (szerk.): *A keresztény szellemiség lexikona*, Szent István Társulat, Budapest, 1993 (megadott szócikkek); BENKŐ ANTAL – SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A gyógyító Jézus nyomában. A lelkiélet lélektanához*, Új Ember, Budapest, 2003 (megadott részek); FRIELINGSDORF, KARL: *Istenképek. Ahogy beteggé tesznek – és ahogy gyógyítanak*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; GRÜN, ANSELM: *Bocsság meg magadnak*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2000; JÁLICS FERENC: *Tanuljunk imádkozni*, Korda Kiadó, Kecskemét, 2009; 2000; VARGA IMRE KAPISZTRÁN (összeáll.): *Spirituális Teológia II.*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: CRABB, LAWRENCE: *Mélybenező. Énünk és kapcsolataink gyógyulása*, Harmat, Budapest, 2002 (megadott részek); CROM, BERNHARD: *Forgiveness: készség*

a megbocsátásra. Egy előtérbe kerülő téma a pszichológiában, *Embertárs* 1 (2003/1) 95–98; GARADNAY BALÁZS: *A keskeny út öröme és járhatósága. A lelki élet teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2004 (megadott részek); GRÜN, ANSELM: *A zsolozsma és a belső imádság*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 1994; GRÜN, ANSELM: *Az imádkozó ember gesztusai*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2000; GUARDINI, ROMANO: *Önmagunk elfogadása*, Ciszterci Nővérek Boldogasszony Háza Monostor, Kismaros, 2001; KREPPOLD, GUIDO: *Önmegvalósítás vagy önmegtágadás?*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2002; LOUF, ANDRÉ: *Uram, taníts meg minket imádkozni*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2008; SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *Istenkeresésünk útjai. A vallásos megtapasztalás lélektana*, Agapé, Szeged, 2000.

SAKDOLGOZATI/ZÁRÓDOLGOZATI SZEMINÁRIUM

MTSZDSZ1–2N, SZDSZBA1–2N – NAPPALI
SZDSZBA1–2/E, SZMASZ1–2/E, PTSZFSZDSZ – ESTI
MAZDSZ/E – ESTI

Gyakorlatvezető: A szakdolgozat Neptun Tanulmányi rendszerben bejelentett témavezetője.

A tanegység célja: A képzés során megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek, tapasztalatok integrálása. Egy, a képzés tartalmával és a szak speciális követelményeivel összhangban álló, kutatást prezentáló és/vagy szakirodalomra támaszkodó, a *Dolgozati szabályzat* által meghatározott formai követelményekhez igazodó tanulmány kidolgozása a konzulens szakmai és módszertani támogatása és ellenőrzése mellett. A gyakorlat teljesítése az abszolutórium megszerzésének feltétele.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik az önálló munkát jelentő szakdolgozat sikeres befejezéséhez szükséges ismeretekkel. Képes megszerzett ismeretei és gyakorlati tapasztalatai integrált és kreatív alkalmazására, a témához illő módszerek és eszközök felkutatására és használatára. Képes a szak különböző területeinek összefüggéseit feltárni, véleményét meggyőző érvekre és ellenőrizhető forrásokra támaszkodva, a megkívánt formai követelményeknek megfelelően írásban kifejezni. Kritikai látásmóddal rendelkezik. Elkötelezett a szakmailag igényes kutatómunka és jövődöntő hivatása etikus és újabb ismeretekre nyitott művelése iránt.

Tematika: A szakdolgozat választott témája, melynek írásba foglalása a szak tartalmi követelményeihez igazodik.

Követelmény: Rendszeres konzultáció a témavezetővel. A szakdolgozat témavezető által kijelölt részfeladatainak elkészítése a vele egyeztetett határidőkre. A félév(ek) végén gyakorlati jegy, amely nem a Szakdolgozat érdemjegye, hanem a félévi munka értékelése.

SAKMAI IDENTITÁS TRÉNING

MAPSSZ/E – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Elekes Szende

A tanegység célja: Az elméleti és gyakorlati, valamint a tanítási gyakorlat során szerzett tapasztalatok integrálása. A korábbi iskolai tapasztalatok tanári perspektívából való szemlélése, a tapasztalatok tudatosításának erősítése és a tanár-gyerekek viszony etikai szempontok szerinti áttekintése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Rendelkezik a tanítási tevékenység elkezdéséhez szükséges önismerettel és képes saját tevékenységére kritikai módon reflektálni. Elkötelezett a sajátjától eltérő értékek szerinti élet megértésére, nyitott mások véleményének, érzéseinek megismerésére és tiszteletben tartására. Elkötelezett az emberi kapcsolatok etikai előírások szerinti alakítására.

Tematika: A tanegység a gyakorlati képzéshez kapcsolódik, tartalma az iskolai gyakorlat során szerzett tapasztalatok kritikai reflexióval történő megvitatása és etikai szempontok szerinti elemzése. Ehhez kapcsolódik a korábbi iskolai tapasztalatok felidézése, a diák és a tanár perspektívája közötti különbség tudatosítása.

Követelmény: Részvétel a tréning egészén. A félév végén minősített aláírás.

SZEMÉLYISÉG ÉS SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS

MTPSSZN, BAPSSZN, BAPSSZE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A személyiségfejlesztő tevékenység megalapozása a személyiség összetételének és az élethossziglan tartó fejlődés törvényszerűségeinek, valamint a fejlődés feltételeinek megismertetésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a személyiség összetételét, a személyiség fejlődésének törvényszerűségeit, a fejlődés feltételeit. Képes önmaga és mások felé mélyebb szintű megértő attitűddel fordulni. Érzékeny és nyitottá válik a másik ember személyiségének, életének és problémáinak megismerésére és megértésére, fejlődik a készsége mások elfogadására.

Tematika (nappali): 1. A személyiség problematikája. 2. A személyiség öt dimenziója és az ezekhez tartozó kompetenciák. 3. A személyiség működése: a személyiség szintjei (McAdams). 4. A személyiség által ellátandó életfeladatok (Witmer). 5. Az érett személyiség. 6. Az én problematikája. 7. Az énkép formálódása, összetétele. 8. Az önértékelés. 9. A személyiség fejlődése Erikson elmélete alapján. 10. Az identitás alakulása serdülőkorban (Erikson és Marcia). 11. A kora gyermekkori kötődés vizsgálatai. 12. A felnőttkori kötődés. 13. Moralitás és lelkiismeret. 14. Az agresszió fogalma, formái, forrásai.

Tematika (esti): A korszerű pszichológia személyiségképe. A személyiség dimenziói, kompetenciái és életfeladatai. Életfeladatok. A spiritualitás helye a személyiségben. Az én problematikája. Önismeret, énkép, önértékelés. A személyiség fejlődése (Erikson). Moralitás és lelkiismeret. Az agresszió fogalma, formái, forrásai.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Személyiség és személyiségfejlődés*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: ALLPORT, GORDON W.: *A személyiség alakulása*, Kairosz, Szentendre, 2000; CARVER, CHARLES S. – SCHEIER, MICHAEL F.: *Személyiségpszichológia*, Osiris, Budapest, 2006; ERIKSON, ERIK H.: *Gyermekkor és társadalom*, Osiris, Budapest, 2002; GYÖKÖSSY ENDRE: *Magunkról magunknak*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2008; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *Személyiség és személyiségfejlődés*, szöveggyűjtemény; ROGERS, CARL RANSOM: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge 2000, Budapest, 2003; V. KOMLÓSI ANNAMÁRIA – NAGY JÁNOS (szerk.): *Énelméletek. Személyiség és egészség. Szemelvények az én lélektani kutatásának irodalmából*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2003.

A SZEMÉLYISÉG MŰKÖDÉSE

OPSSZMN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A pedagógus önfelkészítő és személyiségfejlesztő munkájának megalapozása a személyiség összetételének és működésének megismertetésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a személyiség működésének jellemzőit. Képes ön maga és mások felé egyfajta megértő attitűddel fordulni. Érzékeny és nyitott a másik ember személyiségének, életének és problémáinak megismerésére és megértésére, kész mások elfogadására.

Tematika: 1. A személyiség biológiai és pszichodinamikus megközelítése. 2. A neoanalitikus irányzatok. 3. A kognitív megközelítések. 4. A személyiség öt dimenziója és az ezekhez tartozó kompetenciák (Burke, Miranti). 5. A személyiség szintjei (McAdams). 6. A személyiség által ellátandó életfeladatok (Witmer). 7. Wong modellje. 8. Az én problematikája. Az énkép formálódása, összetétele; az önértékelés. 9. Az érzelmek. 10. A motiváció. 11. Erikson személyiségfejlődési elmélete. 12. A kötődés. 13. Moralitás és lelkiismeret. 14. Az agresszió fogalma, formái, forrásai.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Személyiség és személyiségfejlődés*, jegyzet.

SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ ÉS KOMMUNIKÁCIÓS GYAKORLAT

MTPSSZGYN, BAPSSZGYN, BAPSSZGYE – NAPPALI, ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezetők: Elekes Szende, Dr. Kézdy Anikó, Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A hallgatók ismerkedése egymással, önmagukkal.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Képes nyitottan és empatikusan kommunikálni, képes a közös problémamegoldásra. Elkötelezett önmaga és mások megismerésére.

Tematika: Feszültségoldás, ismerkedés önmagukkal és másokkal, a kommunikációs és empátiás képességek szerepének tudatosítása, szerepjátékokban való gyakorlása. A közös problémamegoldás gyakorlása.

Követelmény: Részvétel a gyakorlat egészén; valamint esti tagozaton egy önismereti kérdőív kitöltése. A félév végén aláírás.

SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ TRÉNING I-II.

GYSZFT1 – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

GYSZFT2 – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Elekes Szende

A tanegység célja: A hallgatók önreflexió és társas készségeinek fejlesztése és a tanultak alkalmazása a személyes és szakmai életükben.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Társas és kommunikációs készségek, önismeret.

Tematika: A hallgatók ismerkedése önmagukkal, a kommunikációs és empátiás képességek szerepének tudatosítása, fejlesztése, a csoportos problémamegoldás gyakorlása játékos feladatok, gyakorlatok révén.

Követelmény: Részvétel a tréning egészén. A félév végén aláírás.

SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS

GYSZF – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Somogyiné Dr. Petik Krisztina

A tanegység célja: A gyermekvédelemben dolgozó szakember munkájának meg-
alapozása a személyiség működésének és az élethosszig tartó fejlődés törvényszerű-
ségeinek, valamint a fejlődés feltételeinek megismertetésével.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a személyiség fejlődésének menetét és egészséges működésének feltételeit. Kliensei életében képes felismerni a fejlődési elakadások főbb okait. Elkötelezett abban, hogy a gyermekek társas környezetének javításával biztosítsa a fejlődésük pszichológiai feltételeit.

Tematika: A felnőtt személyiség pszichológiai jóllétének feltételei Myers, Sweeney és Witmer modellje alapján. A személyiség egészségének alapfeltételei: bizalom és kötődés. A személyiség fejlődésének állomásai Erikson elméletében.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Személyiség és személyiségfejlődés*, jegyzet.

SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSI ZAVAROK

MAPSSZZ/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: A gyermek- és serdülőkorban diagnosztizált zavarok bemutatása, klinikai jellemzőik ismertetése, elősegítve ezek majdani felismerését iskolai kontextusban és az érintettek szaksegítség felé való irányítását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a gyermekek és serdülők körében előforduló főbb klinikai zavarokat. Képes felismerni a klinikai zavarban szenvedő gyermek vagy serdülő problémáját a tünetek alapján. Elkötelezett a gyermekek és fiatalok szakszerű és empátiával kísért segítése iránt.

Tematika: 1. Az egészséges személyiség és a személyiségfejlődési zavarok meghatározása, kulcsfogalmak. 2. A személyiségfejlődési zavarok osztályozása (DSM-IV), az SNI (speciális nevelési igény) fogalma. 3. Genetikai és környezeti tényezők szerepe a személyiségfejlődési zavarok kóroktanában. 4. A mentális retardáció. 5. Tanulási zavarok. Olvasási, számolási, írásbeli kifejezés zavarai. 6. Kommunikációs zavarok. Expresszív beszédfejlődési zavar, dadogás. 7. Az autisztikus spektrum zavarai. 8. Figyelemhiányos hiperaktivitás zavar. 9. Viselkedési zavarok. Oppozíciós zavar. 10. Gyermek- és serdülőkori evészavarok. 11. Szeparációs szorongás. 12. Depresszió és öngyilkosság gyermek- és serdülőkorban. 13. Pszichoszomatikus zavarok és a nemi identitás zavarai. 14. A gyermek- és serdülőkori zavarok rendszerszemléletű megközelítése. A család és iskola szerepe a segítségben.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Személyiségfejlődési zavarok gyermek- és serdülőkorban*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COMER, RONALD J.: *A lélek betegségei. Pszichopatológia*, Osiris, Budapest, 2005; RANSCHBURG JENŐ: *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*, Saxum, Budapest, 2012.

A SZENVEDÉS LELKI ÉS TEOLÓGIAI DIMENZIÓI

PTSZD/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Varga Kapisztrán OFM

A tanegység célja: Megismertetni a szenvedés kérdésének dogmatikai hátterét, a teológiai válaszkísérleteket. Tájékozódást nyújtani a kapcsolódó kérdésekben. Segíteni az egyéni álláspont kialakítását. Tudatosítani a teológiai hagyomány sokszínűségét a kérdést illetően.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szenvedés kérdésének dogmatikai hátterét és a szenvedés kérdésre adott teológiai válaszkísérleteket. Képes a megszerzett ismeretek alapján kritikai kérdések és észrevételek, valamint az elmélet és gyakorlat közötti feszültségek vagy megfelelések alapján következtetések meg-

fogalmazására. Elkötelezett a szenvedő személlyel való találkozásban a másik iránti empátiával kísért és a szenvedés kérdése elé állító, kihívást vállaló jelenlétére.

Tematika: A szenvedés fajtái és a szenvedés mint egzisztenciális kérdés. A Biblia megközelítései. *Gaudium et Spes* és *Salvifici Doloris*. Aquinói Szent Tamás a rossz szerepéről és a gondviselésről. Karl Rahner és Gisbert Greshake megközelítései. Szennvedés és megváltás kapcsolata. Szennvedhet-e Isten? Szeretet és szenvedés kapcsolata. Jézus Krisztus megváltó szenvedése. Az imádság és a vigasztalás szerepe.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: GRESHAKE, GISBERT: *A szeretet ára. Elmélkedés a szenvedésről*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 1999; II. JÁNOS PÁL: Salvifici Doloris apostoli levél az emberi szenvedés keresztény értelméről a Katolikus Egyház püspökeihez, papjaihoz, szerzetescsaládjaihoz és hívőihez (1984), in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 71–302 (<http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=199>); SZEILER ZSOLT: A gondviselés problémája a *Summa contra gentiles*ben, *Sapientiana* 5 (2012/2) 46–61; RAHNER, KARL: Miért hagyja Isten, hogy szenvedjünk?, *Sapientiana* 6 (2013/1) 70–82; valamint a következő oldalak: <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=406>; <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=407>; <http://uj.katolikus.hu/adattar.php?h=10#pap>.

SZERZETESSÉG TEOLÓGIÁJA

MTSZTN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Várnai Jakab OFM

A tanegység célja: Az egyházi dokumentumok és teológiai szemelvények alapján megismertetni a hallgatókkal a szerzetesség főbb teológiai kérdéseit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szerzetesség teológiájának alakulását az utóbbi 100 évben. Képes értelmezni és teológiailag értékelni a szerzetesi élet jelenségeit. Elkötelezett az Egyház közösségi szellemű megújulásában a II. Vatikáni Zsinat alapelvei szerint.

Tematika: 1–2. A szerzetesség teológiájának megújulása a II. Vatikáni Zsinaton. 3–4. A *Perfectae Caritatis* zsinati dokumentum. 5–6. A 70-es évek szentszéki dokumentumai, a szemlélődő dimenzió. 7. A női rendek sajátosságai. 8–10. A *Vita Consecrata* dokumentum. 11–13. Magyar helyzet.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: TÖZSÉR ENDRE (szerk.): *Szentszéki dokumentumok a megszentelt életről 1964–2002*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: *A szerzetesség jelene és jövője*, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2008; PIGNA, ARNALDO: *Megszentelt élet*, Szent Gellért Kiadó, Szeged, 1990; ÖRSY LÁSZLÓ: *A Lélekre nyitottan. Szerzetesélet a II. Vatikáni zsinat után*, Vigilia, Budapest, 1997; HERZIG, ANNELIESE: „*Ordens-Christen*”. *Theologie des Ordenslebens in der Zeit nach dem Zweiten Vatikanischen Konzil*, Echter, Würzburg, 1991.

SZEXUÁLETIKA

ETSZE/E – ESTI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: Az erkölcsi oktatás során felmerülő szexuáletikai kérdések interdisciplináris körülményeinek megismerése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a fejlődéslelektan és az erkölcsstan vonatkozó tartalmait, a szerteágazó etikai érvelések erősségeit és gyöngeségeit. Képes a tanulók szexuáletikai kérdéseire igaz módon válaszolni, az ideológiákat leleplezni. Elkötelezett a családi életre való tiszta készüllet mellett.

Tematika: 1. A személyes méltóság és a szexuáletika. 2. A férfi és a női lét antropológiája. 3. A szexualitás célja I.: A szerelmes egység. 4. A szemérmes készülődés, érés és azok zsákutcai. 5. Boldogan – szexuális élet nélkül is. 6. A szexualitás célja II.: A termékenység. 7. A családtervezés módszerei és azok erkölcsi értékelése. 8. Bűnök és betegségek a szexuális kapcsolatban. 9. A prostitúció mint megvásárolt nemi erőszak. 10. Házasságtörés, nemi erőszak, gyermekek bántalmazása. 11. A homoszexualitás lélektani és teológiai megfontolása.

Követelmény: A félév végére írásbeli esettanulmány készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: WEBER, HELMUT: *Speciális erkölcslelektan*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; PAPP MIKLÓS: *Szexuáletika*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: XVI. BENEDEK PÁPA: *Deus caritas est* kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről a püspököknek, a papoknak és diakónusoknak, az Istennek szentelt személyeknek és minden krisztushívőnek, Szent István Társulat, Budapest, 2006; DEMMER, KLAUS: *Angewandte Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 2003; BONACCI, MARY BETH: *Igazi szerelem. Kérdések és válaszok párkapcsolatról, házasságról és a szexualitás valódi jelentéséről*, Szent István Társulat, Budapest, 2011; LAUN, ANDREAS (szerk.): *Homoszexualitás katolikus szemmel*, Jel, Budapest, 2007 (<http://www.ppek.hu/k527.htm>); KIPPLEY, JOHN – KIPPLEY, SHEILA: *A természetes családtervezés művészete*, Szent István Társulat, Budapest, 1986; FRALING, BERNHARD: *Sexualethik. Ein Versuch aus christlicher Sicht*, Schönigh, Paderborn, 1995; BUDA BÉLA: *A szexualitás lélektana. Élmény – magatartás – emberi kapcsolat*, MAPET – Végeken Alapítvány, Budapest, 1997; KRUPPA TAMÁS: *A házasság lételképe és teológiája, Athanasiana 23* (2006) 93–137; CSALÁD PÁPAI TANÁCSA: *Családlelexikon. A Családdal és az élettel kapcsolatos vitatott fogalmakról és etikai kérdésekről*, Szent István Társulat, Budapest, 2012.

SZOCIÁLETIKA

MTSZEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

ESZEN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

ETSZT/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: Megismertetni a katolikus szociálteológia történetét és szociológiai alapjait, az Egyház társadalmi tanításának etikai alapelveit és forrásait, összefoglaló áttekintést adni a politikai és a gazdasági etika katolikus irányelveiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyház társadalmi tanításának forrásait és alapfogalmait, valamint a fontosabb társadalmi kérdéseket, amelyekkel kapcsolatban a katolikus egyház hivatalosan állást foglalt. Képes felismerni a különböző társadalmi kérdések, valamint a velük kapcsolatos katolikus tanítás összefüggéseit, a társadalmi szociális viszonyok katolikus értékelésének jogosultságát és fontosságát az egyház tanításában és a társadalmak politikai és gazdasági életében. Elkötelezett abban, hogy az egyház szociális tanítását ismerve és azt magáévá téve állást foglaljon a jelenleg égető társadalmi kérdésekben az egyházi tanítás útmutatása szerint.

Tematika: 1. Alapfogalmak; a Szentírás erkölcsi alapelvei. 2. Az apostoli és egyház-atyák szociális tanítása. 3. Aquinói Szent Tamás társadalombölcselete. 4. Az újkori gondolkodás etikai jellemzői. 5. A szociológia kialakulása. 6. A modern szociológia klasszikusai. 7. Az egyház szociális tevékenysége. 8. A személyközpontú keresztény etika. 9. Igazságosság, szolidaritás és szubszidiaritás. 10. A közjó. 11–13. Az egyház társadalmi tanításának forrásai: a szociális enciklikák.

Követelmény: A félév során az Egyház szociális enciklikáinak elolvasása. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: BERAN FERENC – LENHARDT VILMOS: *Az ember útja. Az egyház társadalmi tanítása*, Szent István Társulat, Budapest, 2012; TOMKA MIKLÓS – GOJÁK JÁNOS (szerk.): *Az egyház társadalmi tanítása. Dokumentumok*, Szent István Társulat, Budapest, 1993; XVI. BENEDEK PÁPA: *Caritas in veritate, enciklika az ember teljes értékű fejlődéséről a szeretetben és az igazságban*, Szent István Társulat, Budapest, 2009; FERENC PÁPA: *Laudato si', enciklika közös otthonunk gondozásáról*, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Ajánlott irodalom: IGAZSÁGSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007; ANZENBACHER, ARNO: *Keresztény társadalometika*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; ARISZTOTELÉSZ: *Politika*, Gondolat, Budapest, 1994 (<http://mek.oszk.hu/04900/04966/04966.pdf>); ANDORKA RUDOLF: *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2006; HÖFFNER, JOSEPH: *Keresztény társadalmi tanítás*, Szent István Társulat, Budapest, 2002; MUZSLAY ISTVÁN: *Gazdaság és erkölcs*, Márton Áron Kiadó – Új Ember, Budapest, 1995; MUZSLAY ISTVÁN: *Az egyház szociális tanítása*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1997; RAWLS, JOHN: *Az igazságosság elmélete*, Osiris, Budapest, 1997.

SZOCIÁLIS MUNKA

GYSZCM – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Nagy Krisztina

A tanegység célja: Bevezetni a hallgatót a segítő munkába, megismertetni a segítő tevékenység különböző munkaformáit és körvonalazni a segítő szakember kompetenciáit.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szociális munka fogalmának nemzetközi és hazai aspektusait, alapvető elméleteit és módszertani sokféleségét. Képes az elméleti és gyakorlati ismeretek és tapasztalatok integrálására. Elkötelezett a segítő identitás megerősítésére.

Tematika: A szociális gondoskodás történeti gyökerei. A szociális munka fogalma, céljai, helyszínei és munkaformái. A szociális munka célcsoportjai. Az általános szociális munka koncepciója: tudás, érték, készség, felkészített személyiség. A szociális munka ismeretalapja. A szociális munka történeti dilemmái. A dilemmák napjainkban. A szociális munka irányzatai. A szociális munkás szerepei. Etikai kódex. Az esetmunka folyamata. A rendszerszemléletű szociális munka. A gyermekvédelem és a szociális munka. A szociális munka intézményrendszere Magyarországon. Problémák a szociális munka gyakorlatában.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Irodalom: HEGYESI GÁBOR et al. (szerk.): *A szociális munka elmélete és gyakorlata*, 1–4. kötet, Semmelweis, Budapest, 1996; GOSZTONYI GÉZA – PIK KATALIN: *A szociális munka szótára*, Szociális Munkások Magyarországi Egyesülete, Budapest, 1998; SOÓS ZSOLT: *A szociális munka alapjai*, Comenius Bt., Pécs, 2005.

SZOCIÁLPOLITIKA

GYSZPOL – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit RSCJ

A tanegység célja: Átfogó ismeretek átadása a szociális gondoskodás történetéről, tartalmáról, értelmezéséről, gyakorlati megjelenési formáiról.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szociálpolitika tartalmát, fogalom és eszköztárát. Képes a szociálpolitikai gyakorlatok alkalmazására, hatásainak értelmezésére, előnyeinek, korlátainak elismerésére. Elkötelezett a szerzett ismeretek továbbfejlesztésében, körültekintő alkalmazásában.

Tematika: 1. A szociálpolitika, társadalompolitika, szegénypolitika fogalma A szociálpolitikai tevékenység alapvető céljai. 2. A szociálpolitika résztvevői, szereplői, szinterei. 3. A szociálpolitika és más politikák. 4. A szociálpolitikára ható értékek: egyenlőség, szolidaritás. 5. A szociálpolitikára ható értékek: szabadság, igazságosság, tolerancia. 6. A jóléti államtípusok meghatározása, alapvető jellemzőik. 7. A szociálpolitika alapelvei: prevenció, korrekció. 8. A szociálpolitika alapelvei: integráció, szegregáció. 9. A szociálpolitika alapelvei: univerzalitás, szelektivitás. 10. A szociálpolitikai beavatkozás eszköze: jövedelemelosztás, újraelosztás. 11. A szociálpolitika és adópolitika kapcsolata, az adójog, az adózás jellemzői, társadalmi hatásai 12. A gazdaság helye a társadalomban, a piac és a szociálpolitika viszonya. 13. A szegénység és a segélyezés alapvető kérdései. 14. A társadalmi egyenlőtlenségek kialakulásának és növekedésének alapvető strukturális okai a fejlett és fejlődő országokban.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: ANDORKA RUDOLF: A jóléti szolgáltatások átalakulásának kérdéseiről, *Esély* 3 (1991/3) 49–59; BÁRÁNY FERENC: *Szociálpolitikai ismeretek*, Juhász Gyú-

la Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 1999; Az Európai Szociális Charta, *Esély* 3 (1991/2) 74–91; FERGE ZSUZSA: *Fejezetek a magyar Szegénypolitika történetéből*, Kávé Kiadó, Budapest, 2001; FERGE ZSUZSA: A rendszerváltás nyertesei és vesztesei, in Andorka Rudolf – Kolosi Tamás – Vukovich György (szerk.): *Társadalmi Riport 1996*, Századvég, Budapest, 1996; <http://www.tiszanet.hu/kozig/Honlap2001-11-18/cikk10.htm>; 1991. IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról; 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról; 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról; 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról; KÖNCZEI GYÖRGY: *Az Európai Szociális Charta jövője az Európai Unió összefüggésében, avagy: Csipkerózsika már nem alszik*, k. n., Old Bethpage, 2004.

Ajánlott irodalom: BÁRÁNY FERENC: *Fejezetek a Szociálpolitika nemzetközi történetéből. Általános szociális munkás főiskolai hallgatók számára/Kézirat*, Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem, Szeged, 1996; CASTEL, ROBERT: *A szociális kérdés alakváltozásai. A bérmunka krónikája*, Kávé Kiadó, Budapest, 1998; FERGE ZSUZSA – LÉVAI KATALIN: *A jóléti állam*, ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszék, Budapest, 1991; MÜLLER, WOLFGANG C.: *Hogyan vált a segítségnyújtás hivatássá? A szociális munka módszertanának története, 1883–1945*, ELTE Szociális Munka és Szociálpolitikai Tanszék – Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 2002; SZALAI JÚLIA: Jóléti fogda, 1. rész, *Esély* 15 (2004/6) 19–36; SZALAI JÚLIA: Jóléti fogda, 2. rész, *Esély* 16 (2005/1) 3–33.

SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA

A SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA ELMÉLETE ÉS ALKALMAZÁSA

OPSSZPN – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

MAPSSZP/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

Tanegységi előfeltétel (osztatlan tanárképzésben): Fejlődéslektan (OPSFNLN); A személyiség működése (OPSSZMN)

A tanegység célja: Megismertetni a szociálpszichológia tudománya által feltárt legfontosabb törvényszerűségeket és felhívni a figyelmet e törvényszerűségek tanítási-nevelési helyzetekben való megnyilvánulásaira és pedagógiai alkalmazásukra.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Iserni az emberek társas helyzetekben való viselkedésének törvényszerűségeit. Képes e törvényszerűségek azonosítására a saját életében és a pedagógiai helyzetekben. Törekszik arra, hogy ismereteinek birtokában egyre jobban megértse a társas környezetében zajló folyamatokat és tudását felhasználja pedagógiai munkájában.

Tematika: 1. A személyszelzés törvényszerűségei. 2. Az attribúció törvényszerűségei. 3. Az attitűd fogalma. 4. A személyközi kapcsolatok. 5. Az emberi kommunikáció. 6. Konfliktus és konfliktuskezelő stratégiák. 7. Konfliktusok az iskolában. 8. A csoportok működése. 9. Normaalkulás és konformitás a csoportban. 10. Kooperáció

és versengés mint csoportbeli viselkedések. 11. Vezetési stílusok. 12. Csoportközi viszonyok.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Szociálpszichológia*, jegyzet; FORGÁCS József: *A társas érintkezés pszichológiája*, Kairosz, Budapest, 2007.

Ajánlott irodalom: HEWSTONE, MILES et al.: *Szociálpszichológia – európai szemzőgből*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007; SMITH, ELIOT R. – MACKIE, DIANE M.: *Szociálpszichológia*, Osiris, Budapest, 2004.

SZOCIOLÓGIA

Általános és vallásszociológia

MTSON, BASON – NAPPALI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

BASO/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Révay Edit RSCJ

A tanegység célja: Korunk (magyar) társadalmát közelről érintő kérdéseket vizsgálunk empirikus adatokra támaszkodva, ugyanakkor társadalomelméleti keretek közé helyezzük, hogy a törvényszerűségeket és sajátosságokat is felfedezni és értelmezni tudják a hallgatók.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a szociológia társadalomtudományok közti helyét, szerepét, főbb kérdéseit, területeit, sajátosságait. Képes a társadalmi csoportokról, jelenségekről tárgyilagosan gondolkodni. Elkötelezett abban, hogy keresi a társadalom kérdéseire, problémáira a válaszokat és megoldásokat, hogy ismereteit összhangba hozza és másokkal is megossza.

Tematika: 1. A szociológia tárgya, helye a tudományok közt, interdiszciplináris kapcsolatok. 2. A szociológia mint tudomány történeti fejlődésének főbb állomásai, a szociológiai iskolák rövid története. 3. A magyar társadalom a rendszerváltás évtizedeiben. 4. Érték, életmód és társadalmi csoportok. 5. Népeesség – demográfia. 6. Marginalizáció: szegénység, munkanélküliség, hajléktalanság. 7. Társas kapcsolatok (család, párkapcsolat, szingli élet...). 8. Társadalmi szolidaritás. 9. Nemzeti identitás határon belül és kívül, idegenkérdés. 10. Nemek kérdése, társadalmi szerepvállalás, nemi szerepek változása. 11. Reklám és médiahatalom – a befolyásolás művészete. 12. Az élet kezdete és befejezése egy előregedő társadalomban. 13. A vallás szociológiai vizsgálata, valláselméletek. 14. A szekularizáció és a vallási megújulás.

Követelmény: A félév során zárthelyi dolgozat. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: GIDDENS, ANTHONY: *Szociológia*, Osiris, Budapest, 2003; SZALAI JÚLIA: A társadalmi kirekesztődés egyes kérdései az ezredforduló Magyarországon, *Szociológiai Szemle* 12 (2002/4) 34–50; BORECZKY ÁGNES: Családtörténeti mozaik. A mobilitás és a migráció elbeszélései, *Századvég* 7 (2002/23) 33–65; KÖLLŐ JÁNOS: Iskolázottság és életkor szerinti különbségek: az „emberi tőke” átértékelődése, in Fazekas Károly (szerk.): *Munkaerőpiaci tükör 2000*, MTA Közgazdaság-tudományi Kutatóközpont, Budapest, 2000, 80–90 (<http://econ.core.hu/doc/mt/2000/ctartbev.pdf>); KAPITÁNY BALÁZS: *Szegénység és depriváció. Társadalomszerkezeti összefüggések*

nyomában, KSH Népszéktudományi Kutatóintézet, Budapest, 2004; FERGE ZSUZSA: *Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen*, ILO-CEET, Budapest, 2002; KERTESI GÁBOR: A szegénység átörökítésének közvetlen és rejtett csatornái, in Sallai Éva (szerk.): *Társadalmi egyenlőtlenségek, a nem hagyományos családmodell, a szülői viselkedés és a gyermekek fejlődésének összefüggései*, Educatio, Budapest, 2008, 135–142.

Ajánlott irodalom: Bővebb listát az ajánlott irodalomról az órán kapnak a hallgatók.

A TANÁCSADÁS ELMÉLETE ÉS MÓDSZERTANA II.

PTSZFTE2/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatót a segítés különböző pszichológiai megközelítéseivel, elméleti modelljeivel, a segítő kapcsolat és beavatkozás alapvető dinamikájával, a segítő beavatkozás eszközeivel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyéni lelkipozíciói beszélgetéseknek, a pasztorális tanácsadásnak a segítő személyére vonatkozó szakmai feltevéleit. A beszélgetéseket segítő kapcsolati beszélgetéseknek tekinti, a mentális és lelki terheltségeknek képes felismerni azokat a szintjeit, amelyek kezelése meghaladja segítői kompetenciáját. A primer prevenció területén hatékony segítséget tud nyújtani olyan személyeknek, akik életvezetési válságba kerültek, önértékelési zavarokkal küzdenek, személyes hatékonyságukban támogatásra szorulnak, fejlődési és eseti krízisekkel szembesülnek.

Tematika: A segítő kapcsolat és beavatkozás pszichodinamikus megközelítései: az áttétel-viszontáttétel jelensége, a kötődés. A segítő beavatkozás hatékonyságának indikátorai. Az önismeret növekedése a segítő kapcsolatban.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Irodalom: LISZNYAI SÁNDOR: A konzultációs folyamat modellje és hatásvizsgálata, in Puskás-Vajda Zsuzsa – Lisznyai Sándor (szerk.): *Egy igazolt praxis felé*, FETA könyvek 4., Feta, Budapest, 2009, 67–80 (http://www.feta.hu/sites/default/files/Egy_igazolt_praxis_fele.pdf); FONÓY ILONA – PAJOR ANDRÁS (szerk.): *Fejezetek a konzultáció pszichológiájának témaköréből*, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest, 2000.

TANTÁRGYPEDAGÓGIA

Etika

ETTP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Mervay Miklós

A tanegység célja: Az etikaoktatás tantárgyspecifikus nevelésméleti és didaktikai ismereteinek elsajátíttatása, gyakorlati alkalmazásuk lehetőségeinek elemzése, értékelése a különböző életkorú tanulók esetében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a modern nevelési és oktatási koncepciókat, tájékozott a korszerű didaktikai eljárások területén, különös tekintettel a kooperatív és az interaktív módszerekre. Képes az erkölcsi ismeretek korszerű és hatékony közvetítésére, valamint korunk kiemelten fontos etikai problémáinak életkorszpecifikus megvilágítására. Elkötelezett arra, hogy valamennyi nevelési szituációban hatékonyan segítse a tanulók szilárd értékrendjének kialakulását a problémamegoldó módszerek alkalmazása és a személyes életvezetési minták által.

Tematika: A tanegység keretében az erkölcsi nevelés és oktatás filozófiai perspektíváit, társadalmi vetületeit, modelljeit, célrendszereit, tartalmi és folyamatképzéseit, valamint metodikai és tanulás-szervezési lehetőségeit tárgyaljuk. 1. témakör: *A korszerű szociomorális fejlesztés alapkérdései.* A pedagógiai koncepciók modellezési lehetőségei. Az erkölcsi nevelés értékközpontú modellje. 2. témakör: *Pedagógiai koncepciók az erkölcsi nevelés szolgálatában.* A didaktikai paradigmák ismeretelméleti és pedagógiai kérdései. Konstruktivizmus és pedagógia. Konstruktivista oktatási és nevelési alapfolyamatok. 3. témakör: *Az erkölcsi értékorientáció metodikai kérdései.* A deklaratív és az interaktív módszerek alkalmazási lehetőségei. Az etikaoktatás tartalmi problémái. Nevelés- és oktatásszervezés.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: FISHER, ROBERT: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről és erényekről*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2008; PÁLVÖLGYI FERENC: *Az erkölcsi nevelés új perspektívái. Az értékközpontú pedagógia szerepe és feladatai korunk plurális társadalmában*, L'Harmattan – Sapiencia, Budapest, 2014; NAHALKA ISTVÁN: *Hogyan alakul ki a tudás a gyermekben? Konstruktivizmus és pedagógia*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom: FALUS IVÁN (szerk.): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2010; BÁBOSIK ISTVÁN: *Nevelésemélet. Nevelés az Európai Unióban*, Osiris, Budapest, 2004; BÁBOSIK ISTVÁN (szerk.): *A modern nevelés elmélete*, Telosz, Budapest, 1997; HEGEDŰS GÁBOR et al.: *Projektpedagógia*, Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar, Kecskemét, 2002; <http://www.sulinet.hu>; KAGAN, SPENCER: *A kooperatív tanulás*, Önkonet Kft, Budapest, 2010; PÁLVÖLGYI FERENC: *Az iskola szerepe a személyiség szociomorális formálásában*, in Bábosik István – Torgyik Judit (szerk.): *Az iskola szocializációs funkciói*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2009, 21–35.

TANTÁRGYPEDAGÓGIA SZEMINÁRIUM

Etika

ETTPSZ/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Mervay Miklós

Tanegységi előfeltétel: Tantárgypedagógia (ETTP/E) párhuzamos felvétele

A tanegység célja: Az etikatanítás és az erkölcsi nevelés lehetőségeinek gyakorlati megközelítésén keresztül az etikatanári munka megalapozása és előkészítése. Az is-

kola világában megjelenő komplex nevelési feladatok áttekintése és az etikatanítás metodikájának gyakorlatközpontú tanulmányozása.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri és készségi szinten használja az etika tanításában alkalmazható specifikus módszereket. Képes a tanítási órák szakszerű elemzésére és értékelésére, valamint ismeretei és tapasztalatai alapján képes a pedagógiai módszerek célszerű kiválasztására és alkotó módon történő használatára. Elkötelezett saját pedagógiai munkájának önreflektív ellenőrzésére és értékelésére, továbbá nyitott az új oktatási és nevelési módszerek megismerésére és adaptív alkalmazására.

Tematika: Az etikaoktatás tantervi alapproblémái (nevelési és oktatási célok, feladatok, tematikus tananyagtartalmak, követelmények). Emberismeret és etika tantervek (fejlesztendő személyiségjegyek, tanulói tevékenységformák, elvárható teljesítmények, a tanítás infrastrukturális feltételei és időkeretei). Adaptációs problémák az etikus és a demokratikus magatartásra nevelés terén (értékrendbeli különbségek és problémák gyakorlatközpontú elemzése). A tevékenységközpontú etikatanítás pedagógiája (többdimenziós szakmódszertani kérdések, értékek tanulmányozása működés közben). Tantárgyi koncentráció az etikaoktatásban (az irodalom, a történelem és a többi iskolai tantárgy témaköreiből származó etikai tartalmakat hordozó tananyagrészek koncentrációs lehetőségei). Az etika tanításának speciális interaktív módszerei (megbeszélés, vita, kooperáció és projekt). Szakmai alapkövetelmények: személyesség, felelősség, irányítás, partnerség. Felkészítés a felelős döntésre (az erkölcsi nevelés iskolai helyzete az elmélet és a mindennapi pedagógiai gyakorlat tükrében).

Követelmény: 3 óra hospitálás általános- és középiskolai etikaórákon, a látottakról jegyzőkönyv, a tapasztalatokról elemző értékelés készítése. Etika tankönyvek összehasonlító elemzését tartalmazó dolgozat készítése. Adott évfolyam, adott tematikájú tananyagáról, megadott szempontok alapján új ismeretet közlő óra részletes óratervének és óravázlatának elkészítése az ahhoz szükséges segédanyagokkal, szemléltetéssel, feladatlapokkal, játékok tervezésével együtt. A terv kivitelezése mikrotanítás keretében. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: Etikatanácsok (legalább 3 különböző koncepciójú kiadvány); HOMOR TIVADAR: Korszerűség az erkölcsan/etika tanításában, *Iskolakultúra* 15 (2015/10) 127–138; HOMOR TIVADAR (szerk.): *Az etikatanítás gyakorlata. Tantárgypedagógiai műhelytanulmányok*, Krónika Nova, Budapest, 2003; PÁLL VIKTÓRIA: *Az erkölcs mint tantárgy. Módszertani kézikönyv*, Neteuducatio Kft., Budapest, 2013; DÁRDAI ÁGNES: *A tankönyvkutatás alapjai*, Dialóg Campus Kiadó, Pécs, 2002; valamint a *Tantárgypedagógia (etika)* című tanegység (ETTP/E) feltüntetett kötelező irodalom.

Ajánlott irodalom: HOMOR TIVADAR: Bevezetés az erkölcsan/ etikatanítás pedagógiájába, in Kiss Mária Rita (szerk.): *Innovatív módszertani megoldások a fiatalok társadalmi szerepekre való felkészítésében*, Barankovics István Alapítvány, Budapest, 2015, 8–31; KÖRMENDY KÁROLY: Etikaoktatás kialakítása a Budapesti Egyetemi Katolikus Gimnáziumban, in Kiss Mária Rita (szerk.): *Innovatív módszertani megoldások a fiatalok társadalmi szerepekre való felkészítésében*, Barankovics István Alapítvány, Budapest, 2015, 55–77; valamint a *Tantárgypedagógia (etika)* (ETTP/E) tanegység (ETTP/E) feltüntetett ajánlott irodalom.

TANULÁS ÉS FEJLŐDÉS

MAPSTP/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Elekes Szende

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókat a gyermek pszichológiai fejlődésének fontosabb átmeneteivel egy szomatikus, kognitív és pszichoszociális összefüggérendszerben. Tárgyalni a tanulás életkortól függő pszichológiai feltételeit és szabályait, mindezt a hatékony tanári, nevelői munka érdekében.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az eredményes tanulás pszichológiai feltételeit. Meglátja az éle szakaszokra jellemző fő fejlődési tendenciák pszichológiai vonatkozásait, melyek alapján jobban megérti tanulói magatartását. A pszichológiai jellemzők ismeretében pontosabban tudja leírni az átlagtól eltérő egyes tanulók viselkedését, ennek segítségével megválasztani az egyéni bánásmódot. Elkötelezett a tanulók személyes adottságait szem előtt tartó pedagógushivatás iránt.

Tematika: 1. A fejlődéslélektan tárgya, fő kérdései és kritikus pontjai. Központi fogalmak. 2. A tanulás pszichés és szociális feltételei. 3. Tanulási formák és tanuláselméletek: utánzás, ismétléses tanulás, belátásos tanulás, logikai készség fejlődése. 4. Az értelmi fejlődés folyamata csecsemőkortól a felnőtt korig (Piaget). 5. A csecsemőkori jellemzői: magzati fejlődés, csecsemőkori szocializáció és pszichés fejlődés. 6. Kisgyermekkor: testi, érzelmi és kognitív fejlődés, társas kötődés. 7. Az iskoláskor kihívásai és fejlődési sajátosságai. Iskolai követelmények pszichológiai hatásai. 8. Serdülőkori fejlődés. Az identitás alakulása.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: ELEKES SZENDE: *Tanulás és fejlődés*, jegyzet.

Ajánlott irodalom: COLE, MICHAEL – COLE, SHEILA R.: *Fejlesztéslélektan*, Osiris, Budapest, 2006.

TEOLÓGIAI ALAPOK I.

KGTA1 – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Bagyinszki Ágoston OFM

A tanegység célja: Didaktikai cél: A katolikus-keresztény identitás „logikájának” fokozatos tudatosítása, előkészítve a társadalmi tanítás mélyebb megértését. Tartalmi cél: Bevezetés a teológia alapvető témáiba, azok összefüggéseibe, valamint a kapcsolódó kortárs diskurzusba.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri azokat az alapvető teológiai fogalmakat, amelyek a gazdaság keresztény megközelítésének tágabb keretét adják. Képes folyamatosan továbbképezni magát a teológiai diskurzus és az egyházi tanítás számára fontosá váló területein. Kialakítja állásfoglalását a gazdaság keresztény megközelítését érintő teológiai kérdésekben.

Tematika: 1. Bevezető áttekintés: a teológia története, irodalma és mai feladatai. 2. Krisztus-esemény: az üdvtörténet középpontja. 3. Isten Igéjének az üdvtörténetben

kibontakozó misztériuma: a kinyilatkoztatás és a hit fogalmai. 4. A kinyilatkoztatás üdvtörténeti befogadása és egyházi közvetítése: a hagyomány teológiai fogalma. 5. Kommunió-egyháztan: az egyház az eucharisziából él. 6. A Szentírás sugalmazottsága és kánoni tekintélye. 7. Az élő hagyomány mint a keresztény identitás kommunikációja: rátalálási helyei és a hitérzék fogalma. 8. Az egyházi tekintély teológiája, a tanítóhivatal fogalma és differenciált megnyilatkozási formái. 9. Az akadémikus teológia egyházi szolgálata. 10. Az egyház társadalmi tanítása mint az élő hagyomány része. 11. Gyakorlat és elmélet: az ortopraxis és az ortodoxia körkörös kapcsolata. 12. Rendszerező összegzés: kinyilatkoztatás, hit, üdvtörténet, II. Vatikáni Zsinat, katolikus-keresztény identitás.

Követelmény: A félév első harmadában egy klasszikus szöveg feldolgozása. A félév végén szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom: CONGAR, YVES: *Az Egyház élő hagyománya. Tanulmány a hagyomány teológiai fogalmáról*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; Dei Verbum. Dogmatikai konstitúció a kinyilatkoztatásról, in Diós István (szerk.): *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 427–441; IGAZSÁGSSÁG ÉS BÉKE PÁPAI TANÁCSA: *Az Egyház társadalmi tanításának compendiuma*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 35–50. pontok; GAILLARDETZ, RICHARD R.: *A katolikus teológia megalapozása. Bevezetés a teológiai ismeretelméletbe*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2011.

Ajánlott irodalom: BAGYINSZKI ÁGOSTON (szerk.): *A hitvallástól a teológiai megalapozásig. Szöveggyűjtemény a teológiai ismeretelmélet tanulmányozásához*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2014; McPARTLAN, PAUL: *Az üdvösség szentsége. Bevezetés az eucharisztikus egyháztanba*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2015; MÜLLER, GERHARD LUDWIG: *Katolikus Dogmatika*, Kairosz, Budapest, 2007, 1. fejezet: Kinyilatkoztatás. Teológiai ismeretelmélet, 43–90; WERBICK, JÜRGEN: Prolegomena, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. kötet, Vigilia, Budapest, 1996, 1–52; II. JÁNOS PÁL: Fides et Ratio, enciklika a hit és az értelem kapcsolatának természetéről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 455–536.

TEOLÓGIAI ALAPOK II.: MORÁLTEOLÓGIA

KGTA2 – ESTI, I. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Papp Miklós

A tanegység célja: A morálteológia alapvetésének célja a morális alapfogalmak, a tudományos metódus és szisztémák történelmi és mai értelmezése, különösen is összevetve a gazdasággal, a jelen gazdaságfilozófia kritikája.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az erkölcsi alapfogalmakat és szisztémákat, a teológiai és humántudományok eredményeit. Képes az élet mint erkölcsi feladat igaz vezetésére: nagy döntések meghozatalára, az azokban való stratégiai kitartásra, az erkölcsi feltámadásra, valamint képes megvédeni a keresztény értéket. Erkölcsileg képzett személyiségként belátja a Krisztushoz tartozás fontosságát,

elkötelezett tagja lesz az egyháznak. A gazdaság területén képes az erkölcsös megoldások megtalálására.

Tematika: A morálteológia tudományos fogalmai, metodikája. Az erkölcssteológia interdisciplináris jellege. Az Ószövetség és az Újszövetség éthosza és a természetes erkölcsi törvény teóriája. A transzcendentális és kategoriális szabadság mint az erkölcs lehetőségi feltétele. Az alapdöntés/egyes döntés stratégiai meghozatala és az abban való kitarítás gyakorlati lépései. A lelkiismeret méltóságának, nevelésének és a döntést segítő erkölcsi szisztémáknak a megismerése nélkülözhetetlen a döntésekhez. A téves gazdaságfilozófiák alapja a téves antropológia: az ember igaz természete Krisztus után. A bűn lejtője, osztályozása és az erkölcsi feltámadás.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: PAPP MIKLÓS: *Teológiai etika – alapvetés*, jegyzet (a tételsor a tartalomjegyzék); *A Katolikus Egyház Katekizmusa* (KEK), Szent István Társulat, Budapest, 2013, 1699–2051. pontok.

Ajánlott irodalom: WEBER, HELMUT: *Általános erkölcssteológia. Hívás és válasz*, Szent István Társulat, Budapest, 2001; TARIJÁNYI ZOLTÁN: *Morálteológia*, 1. kötet, *Az erkölcssteológia története és alapfogalmai*, Szent István Társulat, Budapest, 2013; DEMMER, KLAUS: *Fundamentale Theologie des Ethischen*, Herder, Freiburg i. Br., 1999; BÖCKLE, FRANZ: *A morálteológia alapfogalmai. A keresztény lelkiismeret és nevelése*, Jel, Budapest, 2004; II. JÁNOS PÁL: Veritatis splendor enciklika az egyház erkölcsstanának néhány alapvető kérdéséről, in Diós István (szerk.): *II. János Pál megnyilatkozásai*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2005, 7–86; PESCHKE, KARL-HEINZ: *Christliche Ethik. Grundlegungen der Moraltheologie*, Paulinus, Trier, 1997; NYÍRI TAMÁS: *Alapvető etika*, Szent István Társulat, Budapest, 2003.

TEOLÓGIAI SZUPERVÍZIÓ

MATSZE – ESTI, I., ILL. II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Vezető: Dr. Lukács László SchP

Munkamódszer: A tárgyat fölvevett hallgatók az órát megelőző nap reggeléig az alább megadott címre e-mailen küldjék be legalább egy – teológiai szempontból érdekesebb – helyzet leírását az általuk tartott tanítási órákról: 1. A diákok egy-egy frappáns (vagy akár vicces: „diákszáj”) válaszát egy adott témában. 2. A diákok olyan kérdéseit, amelyekre a katekéta nem tudott pontos vagy a diákoknak is megnyugtató feleletet adni. 3. Olyan témát a félév anyagából, amelynek feldolgozásában segítséget igényelne.

A legelső órán a tervezett munkamódszerünket beszéljük meg. A következő órákon a beküldött írások alapján folytatunk megbeszélést.

Követelmény: A félév végén minősített aláírás.

Levelezőlista: A levelezőlista használható internetes fórumként is, ötletek, kérdések megbeszélésére, esetleg anyagok cseréjére, de használható egyéni tanácskérésre is. Ebben az esetben a levélíró saját nevére kap választ.

ÚJSZÖVETSÉG TEOLÓGIÁJA

MTUTN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

MAUT/E – ESTI, II. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

Tanegységi előfeltétel (teológia szakon): Újszövetségi exegézis I. (MTUE1N) vagy Újszövetségi exegézis II. (MTUE2N)

A tanegység célja: Kurzusunk exegetikai esettanulmányokkal tarkítva az evangéliumok és az Apostolok cselekedeti alapvető teológiai dimenzióival foglalkozik. Az egyes biblikus kérdések és témák felvetésével, elmélyítésével az evangéliumok Jézusához és közösségéhez szeretnénk közelebb férkőzni.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az evangéliumok keletkezés- és kutatástörténetével kapcsolatos kérdéseket, és főbb teológiai tartalmukat, szemléletüket. Képes a biblikus teológiai kérdések elmélyítésével elhelyezni az egyes újszövetségi gondolatokat a Biblia és Izrael népének vallási, irodalmi örökségében. Elkötelezett a Szentírás mélyebb megismerése iránt.

Tematika: I. Az Újszövetség teológiájának megközelítése: egységes teológia vagy különböző témák és teológiai gondolatok? Valamint: a Héber Biblia és az Újszövetség egymáshoz fűződő viszonya. II. A szinoptikus evangéliumok és János evangéliumának teológiai hangsúlyai.

Követelmény: Esti képzésben a félév végén a megadott magyar nyelvű szakirodalom és az előadások anyagát felölelő írásbeli vizsga. Nappali képzésben a félév során két zárthelyi dolgozat megírása. Sikeres dolgozatok esetén a hallgató elfogadhatja a megajánlott jegyet, egyébként a félév végén a megadott magyar nyelvű szakirodalmat és az előadások anyagát felölelő írásbeli vizsga lesz.

Kötelező irodalom: GNILKA, JOACHIM: *Az Újszövetség teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2007, 121–288. Mivel a kurzust exegetikai esettanulmányok tarkítják, rendkívül hasznosak a magyar nyelven megjelent, evangéliumokhoz írt kommentárok is. A további szakirodalmat az egyes alkalmakon ismerteti az előadó.

ÚJSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS I.

BAUB1/E – ESTI, I. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Szabó Xavér OFM

A tanegység célja: Az Újszövetség korának történelmi, kulturális és vallási viszonyainak, az újszövetségi kánon kialakulásának bemutatása, valamint hogy az evangéliumok és az Apostolok cselekedetei forrásait, műfajait és a könyvek létrejöttének körülményeit megismertesse.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes könyvek történelmi hátterét, forrásait, a szerzőre, a címzettekre és a könyvek kialakulására vonatkozó, ma uralkodó véleményeket. Képes a történelmi háttérre, zsidó hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit egyes újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére. Elkötelezetten törekszik az evangéliumok üzenetének egyre mélyebb megismerésére és megértésére.

Tematika: I. Általános bevezetés: az Újszövetség nyelve, történelmi, irodalmi és vallási környezete. II. Speciális bevezetés: A szinoptikus kérdés és a szinoptikus evangéliumok: Máté, Márk és Lukács evangéliuma. János evangéliuma. Az Apostolok cselekedetei.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga a kötelező irodalomból és a vonatkozó újszövetségi szövegismeretből.

Kötelező irodalom: KOCIS IMRE: *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába*, 1. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2010.

Ajánlott irodalom: A további ajánlott magyar nyelvű szakirodalmat az előadásokon ismerteti az előadó.

ÚJSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS II.

BAUB2/E – ESTI, II. FÉLÉV, 5 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

A tanegység célja: Megismertetni az újszövetségi levélirodalom és a Jelenések könyve jellemzőivel, az ide tartozó újszövetségi könyvek tartalmával, szerkezetével, keletkezésével és tanításával kapcsolatos legfontosabb kérdésekkel.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az egyes könyvek történelmi hátterét, forrásait, a szerzőre, címzettekre és a könyvek kialakulására vonatkozó, ma uralkodó véleményeket. Képes a történelmi háttérre, zsidó hagyományra vonatkozó ismeretei alapján a keresztény hit egyes újszövetségi könyvekhez kötődő tartalmának világos kifejtésére. Elkötelezetten törekszik az apostoli levelek üzenetének mélyebb megértésére és az apostoli buzdítást követő, a Jelenések könyve által megjelenített reményt tanúsító életre.

Tematika: 1–3. Bevezetés a levélirodalomba és a *Corpus paulinum* iratai. 4–5. A zsidókhöz írt levél és a katolikus levelek. 6. A jánosi levelek és a Jelenések könyve.

Követelmény: A félév végén kollokvium, melynek részét képezi egy, a félév során tárgyalt bibliai könyvek szövegének ismeretére vonatkozó teszt.

Kötelező irodalom: KOCIS IMRE: *Bevezetés az Újszövetség kortörténetébe és irodalmába*, 2. kötet, Szent István Társulat, Budapest, 2011; *Az Újszövetség tárgyalt iratai* (szövegismeret).

Ajánlott irodalom: AHARONI, YOHANAN – AVI-YONAH, MICHAEL (szerk.): *Bibliai Atlasz*, Carta – Szent Pál Akadémia, Jeruzsálem – Budapest, 2004; BENYIK GYÖRGY (szerk.): *Szent Pál és a pogány irodalom. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia – Szeged, 2009. szeptember 24–26.*, JATEPress, Szeged, 2010; BROWN, RAYMOND E. et al. (szerk.):

Jeromos Bibliakommentár, 2. kötet, Az Újszövetség könyveinek magyarázata, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003; FITZMYER, JOSEPH A.: Pál, in Raymond E. Brown et al. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár, 3. kötet, Biblikus tanulmányok*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003, 473–485.

ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.

A negyedik evangélium – apostoli levelek – Jelenések könyve

MTUE2N – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Szatmári Györgyi

Tanegységi előfeltétel: Bevezetés az Újszövetségbe I-II. (MTBU1–2N)

A tanegység célja: A negyedik evangéliumból, az újszövetségi levélirodalomból és a Jelenések könyvéből válogatott szakaszok exegetikai elemzése.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri az evangélium, az apostoli levél és az apokaliptika műfajait, jellemzőit, a félév során vizsgált szakaszok kontextusát, teológiai tartalmát és jelentőségét. Képes használni az exegézis alapvető módszertani eszközeit, megfelelően tud különbséget tenni egy szöveg kialakulásának különböző fázisai között. Képes az egyes perikópákat saját kontextusukban látni és értelmezni. Elkötelezetten törekszik az újszövetségi iratok üzenetének mélyebb megértésére, nyitott arra, hogy a perikópákat későbbi hatástörténetük fényében is vizsgálja és aktuális üzenetüket feltárja.

Tematika: 1–7. A János-evangélium néhány szakaszának elemzése (jelek; Jn 13; feltámadási jelenések); 8–10. Az apostoli levelek néhány szemelvényének elemzése; 11–12. A Jelenések könyve néhány perikópájának exegézise.

Követelmény: A félév során aktív órai jelenlét, valamint egy szabadon választott (legalább 15 versnyi) perikópa önálló elemzése szakirodalom alapján. A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: SCHWANK, BENEDIKT: *János, Agapé*, Szeged, 2001 (<http://www.gff-szeged.hu/konyvtar/filestore/downloads/konyvtar/janos/index.htm>); SIMON T. LÁSZLÓ: *Nem csak Isten evangéliumát. Közéltések Pál apostol örökségéhez*, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2009.

Ajánlott irodalom: BOLYKI JÁNOS: *„Igaz tanúvallomás”. Kommentár János evangéliumához*, Kálvin, Budapest, 2001; BOLYKI JÁNOS: *János evangéliuma a görög tragédiák tükrében*, Kálvin, Budapest, 2002; BROWN, RAYMOND E. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár, 2. kötet, Az Újszövetség könyveinek magyarázata*, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest, 2003; DÉR KATALIN: *A Jelenések könyve*, Kairosz, Budapest, 2013; FARKASFALVY DÉNES: *Testté vált szó. Evangélium Szent János szerint*, 1–3. kötet, Prugg Verlag, Eisenstadt, 1986–1989; SIMON T. LÁSZLÓ: *Hagyományok dialógusban. Közéltések János evangéliumához*, Pápai Református Teológiai Akadémia – L'Harmattan, Pápa – Budapest, 2007; TAKÁCS GYULA: *A Jelenések könyve. Egzegézis*, Paulus Hungarus – Kairosz, Budapest, 2000.

VÁLLALATGAZDASÁGTAN

KGVGT – ESTI, I. FÉLÉV, 4 KREDIT

Előadó: Tóth József

A tanegység célja: Betekintést adni a vállalatok társadalmi szerepébe a gazdasági szféra és az egyház nézőpontja felől, megvilágítani az állam szabályozó szerepét a vállalatok működésében, valamint rávilágítani a vállalatok értéke és az adott társadalom emberképe közötti összefüggésekre.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a vállalatgazdaságtan alapvető fogalmait és összefüggéseit. Képes a kultúrák, társadalmak értékrendszerének és a vállalat társadalmi vonatkozásainak összefüggéseit meglátni. Elkötelezett a keresztény szemléletű gazdaság iránt.

Tematika: 1. Vállalatok helye a társadalomban (Vállalatok céljai, formái, vállalatelméletek; Vállalatok szerepe a posztmodern társadalomban; A vállalatok, vállalkozások társadalmi szerepének vizsgálata a különböző modern kultúrákban; A vállalkozások helye a különböző világvallások társadalmi tanításában). 2. Az érdekek paradoxona. Egyéni, csoport és társadalmi érdek. 3. A vállalatok társadalmi szerepe a keresztény egyházak társadalmi tanításában (A vállalatok társadalmi szerepének a keresztény társadalmi tanítás szerinti kritikája; Iránymutatások a II. Vatikáni Zsinat megnyilatkozásában és a pápai enciklikákban; A vállalat és a közjó). 4. A posztmodern társadalom abszolútuma, a Pénz. 5. Az állam szerepe a vállalati környezet kialakításában (Az állami szabályozás tipikus és atipikus eszközei; Az állami szerepvállalások, beavatkozások vizsgálata a nem keresztény vallású kultúrákban; Az állam szabályozó szerepének megítélése a keresztény társadalmi tanítás szerint). 6. Az elhallgatott vállalati forma (A családi vállalkozások meghatározása, helye, szerepe a gazdaságban; A családi vállalkozások egységése, tudatossága). 7. Vállalatok társadalmi és spekulatív értéke. A fogyasztói társadalom emberképe.

Követelmény: A félév végén kollokvium.

Kötelező irodalom: A konzultációk során ismerteti az előadót.

VALLÁS ÉS EMBERI MAGATARTÁS

MTPSVMN, BAPSVMN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 1 KREDIT

BAPSVME – Esti, II. félév, 1 kredit

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

Tanegységi előfeltétel: Személyiség és személyiségfejlődés (MTPSSZN, BAPSSZN, BAPSSZE)

További leírást lásd: VALLÁSPSZICHOLOGIA

MAPDVP/E – ESTI, I. FÉLÉV, 2 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Lukács László SchP

A tanegység célja: A hallgatók felkészítése arra, hogy szűkebb értelemben tárgyak tanításában, tágabb értelemben a hit átadásának minden színterén tudatosan alkalmazzák a kommunikatív módszereket. A tanegység elvégzése képessé teszi a hallgatókat arra, hogy toleránsan és a nyitottság szellemében tudjanak dialógust folytatni különböző életállapotú, műveltségi szintű és világnézetű emberekkel az élet alapvető kérdéseiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a dialógus történetét, jelenkori értelmezéseit, teológiai hátterét és jelentőségét az interperszonális kommunikációban. Képes a hiteles és őszinte párbeszédre az egyházon belül, a többi keresztény egyházzal, a másvallásúakkal és a nem hívőkkel. Elkötelezett abban, hogy szűkebb és tágabb környezete – felnőttek és diákok egyaránt – folyamatos dialógusban éljen a kiengesztelődés, az egymás kölcsönös megértésére törekvés szellemében.

Tematika: 1. A dialógus filozófiája, irodalmi műfaja. 2. A dialógus teológiája. 3. A dialógus a II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiban. 4. Az üdvösség párbeszéde Isten és az emberek között. 5. A dialógus az egyházon belül. 6. Az ökumenikus dialógus mai állása és kihívásai. 7. A vallások közti párbeszéd mai formái és lehetőségei. 8. Dialógus és misszió. 9. A dialógus pluralista korunkban. 10. Dialógus és kommunikáció. 11. Kommunikatív teológiák. 12. A kontextualitás a teológiai párbeszédben. 13. A Szentháromság mint a dialógus ősforrása és modellje. 14. A dialógus mint pedagógiai módszer a hitoktatásban.

Követelmény: Az egyes órákon kiosztott szövegek otthoni áttanulmányozása, értékelése szóban és írásban. A félév során egy házi esszé elkészítése kijelölt témában. Az otthoni munka és az órán tanúsított aktivitás alapján a félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: VI. PÁL: *Ecclesiam suam* c. enciklikája, in Kránitz Mihály (szerk.): *Az egyház küldött*. VI. Pál pápa apostoli műve, Szent István Társulat, Budapest, 2009, 135–184; TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓ PÁPAI TANÁCSA: *Communio et progressio*, in *Egyházi megnyilatkozások a médiáról*, Magyar Katolikus Püspöki Kar Tömegkommunikációs Irodája – Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége, Budapest, 1997, 19–82; LUKÁCS LÁSZLÓ: *A Szentháromság mint a kommunikáció ősforrása*, in Béres Tamás – Kodácsy-Simon Eszter – Orosz Gábor Viktor (szerk.): *Krisztusra tekintve hittel és reménnyel*, Luther, Budapest, 2008, 231–246; LUKÁCS LÁSZLÓ: *Párbeszéd vagy misszió?*, in Patsch Ferenc (szerk.): *Misszió, globalizáció, etika. Matteo Ricci szellemi öröksége*, L'Harmattan – Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya Faludi Ferenc Akadémia, Budapest, 2011, 211–234; KASPER, WALTER: *Egy új korszak küszöbén – a vallások közötti párbeszéd*, in uő: *A hit szívverése. Egy életút tapasztalatai*, Vigilia, Budapest, 2009, 285–293.

VALLÁSOSSÁG ÉS SPIRITUALITÁS

PTSZFVS/E – ESTI, I. FÉLÉV, 3 KREDIT

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a vallás és a pszichológia kapcsolatát, a vallásosság pszichológiai szempontból vett működésének alapvető elméleteit, a vallásosság különböző formáinak lelki egészségre tett hatását.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb pszichológiai elméleteket, amelyek az emberi személy vallásosságával foglalkoznak. Képes felismerni a normál és patológikus vallásosság különböző formáit. Elkötelezett abban, hogy önmagában a vallásosság érett formáit fejlessze.

Tematika: A valláspszichológia tárgya, területei. Vallásosság és lelki egészség. Vallásosság és személyiség. A vallásosság fejlődése (Fowler). Vallásos attitűdök. Kötődés és vallásosság. Az istenkép és fejlődése. Vallásos megküzdés. Megbocsátás, hála. Rítusok és szimbólumok pszichológiája.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: Van-e köze a lélektannak a lélekhez? Spiritualitás és személyiség, *Sapientiana* 3 (2010/1) 41–62; KÉZDY ANIKÓ: A hit hatásai, in Hámori Eszter (szerk.): *Pszichológiai eszközök az ember megismeréséhez. Korszerű ismeretek viselkedéselemzőknek*, Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006, 108–123 (<http://vmek.oszk.hu/04800/04803/04803.pdf>); MARTOS TAMÁS – KÉZDY ANIKÓ: Vallásosság és lelki egészség, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.) *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 51–83; ROBU MAGDA: Az istenképek pszichológiai feltérképezése, *Embertárs* 5 (2007/4) 307–319.

Ajánlott irodalom: BENKŐ ANTAL: A valláspszichológiától a vallásosság pszichológiájáig, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Valláspszichológiai tanulmányok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003, 19–50; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *Vallás és emberi magatartás*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007; BENKŐ ANTAL: A személyiség erkölcsi és vallási fejlődése, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Lélekvilág*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 1998, 11–74; HORVÁTH-SZABÓ KATALIN – KÉZDY ANIKÓ – SOMOGYINÉ PETIK KRISZTINA: *Család és fejlődés*, jegyzet.

VALLÁSPEDAGÓGIA

MAPDV/E – ESTI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Lukács László SchP

A tanegység célja: Hogy a hallgatók megismerjék a valláspedagógia kialakulásának történetét, jelenkori útkeresését, és felkészüljenek arra, hogy szűkebb értelemben tárgyak tanításában, tágabb értelemben a hit átadásának minden színterén tudatosan alkalmazzák mind a hagyományos, mind az új módszereket. A tanegység elvégzése képessé teszi a hallgatókat arra, hogy toleránsan és a nyitottság szellemében

tudjanak dialógust folytatni különböző életállapotú, műveltségi szintű és világnézetű emberekkel az élet alapvető kérdéseiről.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a katekézis és a valláspedagógia történetét, mai útkereséseit pluralista, multikulturális korunkban. Képes a gyermekeket és a fiatalokat rávezetni a hit útjára, illetve megerősíteni őket hitükben, keresztyén életvezetésükben, integrálni tudja őket az egyházi közösségbe. Elkötelezett abban, hogy szűkebb és tágabb környezete – felnőttek és diákok egyaránt – a kiengesztelő és az egymás kölcsönös megértésére törekvő szellemében éljen.

Tematika: 1. A valláspedagógia főbb definíciói, alapelvei. 2. A valláspedagógia elmélete és gyakorlata. 3. A valláspedagógia fő szereplői. 4. Katekézis és valláspedagógia viszonya. 5. A valláspedagógia pluralista világunkban. 6. Humanista etika és keresztyén erkölcs viszonya, tanítása az iskolában. 7. A Biblia felhasználása a valláspedagógiában. 8. A hitre nevelés és a hitigazságok ismertetése az interaktív hitoktatásban. 9. A kontextualitás a teológiai párbeszédben és a hitoktatásban. 10. A témacentrikus interakció módszere. 11. A dialógus mint pedagógiai módszer a hitoktatásban. 12. Kommunikáció és teológia. 13–14. A hitoktatótól elvárt kompetenciák.

Követelmény: Az egyes órákon kiosztott szövegek áttanulmányozása, értékelése szóban és írásban. A félév végi gyakorlati jegyet ennek a munkának és az órán tanúsított aktivitásnak alapján állapítja meg az előadó.

Kötelező irodalom: BOROSS GÉZA: A valláspedagógia problémái és feladatai, *Confessio* 17 (1993/3) 64–75; A würzburgi szinódus ajánlása: Die Religionsunterricht in der Schule, in *Gemeinsame Synode der Bundesrepublik Deutschland*, Freiburg, 1974, 113–153 (http://www.dbk.de/fileadmin/redaktion/Synoden/gemeinsame_Synode/band1/synode.pdf); SZENTMÁRTONI MIHÁLY: *A vallásoktatás akkordjai. A hitoktatás technikája és művészete*, Agapé, Szeged, 2001; KATOLIKUS NEVELÉS KONREGÁCIÓJA: *A katolikus iskola a harmadik évezred küszöbén* (1997), <http://www.katolikus.hu/katisk.html> vagy KATOLIKUS NEVELÉS KONREGÁCIÓJA: *A katolikus iskola* (1977), <http://www.ppek.hu/k632.htm> (a két szentszéki dokumentumból egyet kell választani, a másik ajánlott); LUKÁCS LÁSZLÓ: A nevelés lehetősége és feladatai a 21. századi Európában, in Mártonffy Marcell – Petrás Éva (szerk.): *Szétosztott teljesség. A hetvenöt éves Boór János köszöntése*, Hét Hárs – Mérleg, Budapest, 2012, 317–328 (<http://www.doksi.hu/get.php?lid=17661>) vagy LUKÁCS LÁSZLÓ: Adalékok a mai keresztyén nevelés feladataihoz, in *Heggyel az ég egybemosódik. Ünnepi kötet Korzenszky Richárd 70. születésnapjára*, Tihanyi Szent Gergely Alapítvány, Tihany, 2011, 163–178 (a két tanulmányból egyet kell választani, a másik ajánlott); *Vigília* 77 (2012/7): Etika- és hittanoktatás tematikus szám.

VALLÁSPSZICHOLÓGIA

BAPSVPSZN, OPSVPSZN – NAPPALI, II. FÉLÉV, 2 KREDIT

Előadó: Dr. Kézdy Anikó

Tanegységi előfeltétel (osztatlan tanárképzésben): Fejlődéslelektan (OPSFN); A személyiség működése (OPSSZMN)

A tanegység célja: Megismertetni a hallgatókkal a vallás és a pszichológia kapcsolatát, valamint választ keresni arra, hogy a személyiségbe miként integrálódhat a vallásosság.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Ismeri a legfontosabb pszichológiai elméleteket, amelyek az emberi személy vallásosságával foglalkoznak. Képes felismerni a normál és patológikus vallásosság különböző formáit. Elkötelezett abban, hogy önmagában a vallásosság érett formáit fejlessze.

Tematika: A valláspszichológia tárgya, területei. Vallásosság és lelki egészség. Vallásosság és személyiség. A vallásosság fejlődése (Fowler). Vallásos attitűdök. Kötődés és vallásosság. Az istenkép és fejlődése. Vallásos megküzdés. Megbocsátás, hála. Rítusok és szimbólumok pszichológiája.

Követelmény: A félév végén írásbeli vizsga.

Kötelező irodalom: HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: Van-e köze a lélektannak a lélekhez? Spiritualitás és személyiség, *Sapientiana* 3 (2010/1) 41–62; KÉZDY ANIKÓ: A hit hatásai, in Hámori Eszter (szerk.): *Pszichológiai eszközök az ember megismeréséhez. Korszerű ismeretek viselkedéselemzőknek*, Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006, 108–123 (<http://vmek.oszk.hu/04800/04803/04803.pdf>); HORVÁTH-SZABÓ KATALIN: *Vallás és emberi magatartás*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007.

Ajánlott irodalom: MARTOS TAMÁS – KÉZDY ANIKÓ: Vallásosság és lelki egészség, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.) *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 51–83; BENKŐ ANTAL: *Bevezetés a valláslélektanba*, k. n., Róma, 1979; SZÉKELY ILONA (szerk.): *Pszichoterápia és vallás – újraközeledés*, Animula, Budapest, 2006; BENKŐ ANTAL: A valláspszichológiától a vallásosság pszichológiájáig, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Valláspszichológiai tanulmányok*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003, 19–50; ROBU MAGDA – MARTOS TAMÁS: Istenkép és vallásosság, in Horváth-Szabó Katalin (szerk.): *Vallásosság és személyiség*, PPKE Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2007, 110–133.

VILÁGVALLÁSOK ETIKÁJA

ETVVE/E – ESTI, I. FÉLÉV, 1 KREDIT

Gyakorlatvezető: Dr. Kék Emerencia

A tanegység célja: A vallásos magatartást megvizsgálva mélyebb ismereteket adni a vallási és erkölcsi jelenségek tanulmányozásához, hozzásegíteni a vallások alapjainak felismeréséhez, összefüggéseinek megértéséhez. Rendszerezni az ismereteket és tapasztalatokat a kultúrák sokféleségében élő emberről, kiemelve a hasonlóságokat és látatva a különbözőségeket.

A hallgató fejlesztendő kompetenciái: Bővíti a vallással kapcsolatos antropológiai és vallási ismereteit. Képes felelős és kritikai gondolkodásra a vallásos jelenségeket illetően. Keresi mások megértésének módját, tudatosan törekszik a közös gondolkodásra, megalapozott érvekre támaszkodó párbeszédre.

Tematika: 1–2. A keleti vallások emberképe és etikája. 3–4. A zsidó és keresztény vallás. Az agnosztikusok emberképe és etikája.

Követelmény: Aktív órai részvétel, beadandó dolgozat készítése. A félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező irodalom: KÜNG, HANS: *Világvallások etikája*, Egyházfórum, Budapest, 1994; GRESHAKE, GIBERT: *Az élet vége? Halál – feltámadás – lélekvándorlás*, Új Ember, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom: BÜRKLE, HORST: *Az istenkereső ember. A világvallások istenkeresése*, Agapé, Szeged, 1998; RIES, JULIAN (szerk.): *A szent antropológiája. A homo religiosus eredete és problémája*, Typotex, Budapest, 2003; NEMZETKÖZI TEOLÓGIAI BIZOTTSÁG: *A kereszténység és a vallások*, Szent István Társulat, Budapest, 1998; GÁL PÉTER: *A New Age keresztény szemmel*, Szent István Társulat, Budapest, 2010; BELLINGER, GERHARD J.: *Nagy valláskalauz*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993; *Epiktétos kézikönyvecskéje vagyis a stoikus bölcs breviariuma*, Gladiátor Kiadó, Budapest, é. n.; ELIADE, MIRCEA: *Vallási hiedelmek és eszmék története*, 1–3. kötet, Osiris, Budapest, 2002–2003; KENDEFFY GÁBOR – KOPECZKY RITA (szerk.): *Vallásfogalmak sokfélesége*, Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan, Budapest, 2012.